

Acad.

41^{kc} (7 - 10, 1)

FORSCHUNGEN
AUF DEM GEBIETE DER
URAL-ALTAISCHEN SPRACHEN

VON
AUGUST AHLQVIST.

VIERTER THEIL.
UEBER DIE SPRACHE DER WOGULEN.
II. ABTHEILUNG.

HELSINGFORS,
DRUCKEREI DER FINNISCHEN LITTERATURGESELLSCHAFT,
1894.

AUGUST AHLQVIST'S

WOGULISCHE SPRACHTEXTE

NEBST

ENTWURF

EINER

WOGULISCHEN GRAMMATIK

AUS DEM NACHLASSE DES VERFASSERS

HERAUSGEGEBEN

VON

YRJÖ WICHMANN.

HELSINGISSÄ,

SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURAN KIRJAPAINOSSA,
1894.

2b/50/499

Bayerische
Staatsbibliothek
MÜNCHEN

Vorwort.

Von den finnisch-ugrischen sprachen scheint die ob-ugrische oder wogulisch-ostjakische gruppe sich am längsten einer genaueren kenntnis weiterer kreise entzogen zu haben, während die übrigen sprachgruppen besonders in den letzten zeiten einer immer genaueren und vielseitigeren wissenschaftlichen prüfung unterworfen wurden. AHLQVIST hatte freilich aus den sammlungen seiner forschungsreisen unter den ob-ugrischen völkern einen teil veröffentlicht, nämlich ostjakische sprachproben nebst wörterbuch, ebenso wie eine revidierte wogulische übersetzung der evangelien Matthei und Marci; den grössten und wichtigsten teil aber wurde es ihm leider nicht vergönnt herauszugeben. Es ist also eine pflicht dem andenken des berühmten forschers, wie auch der wissenschaft gegenüber, das schon gesammelte material der vergessenheit zu entreissen. In dieser hinsicht sind auch schon anstalten getroffen worden, indem professor Dr ARVID GENETZ auf grund der von AHLQVIST herausgegebenen ostjakischen texte und seiner hinterlassenen grammatikalischen materialien eine ostjakische grammatik zu veröffentlichen gedenkt. In bezug auf das wogulische ist das beim tode AHLQVISTS fast druckfertige wörterverzeichnis schon bekannt gemacht worden in den memoiren der Finnisch-Ugrischen Gesellschaft: *Mémoires de la Société Finno-Ougrienne II. Wogulisches Wörterverzeichnis von August Ahlqvist. Helsingfors 1891*, worin es die erste abteilung des vierten teils in der serie: *Forschungen auf dem Gebiete der Ural-Altaischen Sprachen* bildet. Als zweite abteilung dieses vierten teils erscheint jetzt die nachfolgende arbeit.

In einem briefe, datiert: Pelym d. 27 juli 1858, sagt AHLQVIST, dass „der grammatische Bau des Wogulischen aller Welt, ausser Hrn Reguly, vollkommen unbekannt ist.“ Die ersten mitteilungen, welche sich vorzugsweise auf die Pelym-mundart beziehen, giebt AHLQVIST in dem genannten briefe,

der später in den *Mélanges Russes*, III. St Ptbg 1859: *Eine kurze Nachricht über das Wogulische. Aus einem Briefe des Hrn Mag. A. Ahlqvist an A. Schiefner* aufgenommen worden ist. Bekanntlich war es auch nicht dem ungarischen reisenden und sprachforscher REGULY vergönnt, selbst die resultate seiner untersuchungen zu veröffentlichen. Seine wogulischen sammlungen wurden jedoch teilweise durch PAUL HUNFALVY veröffentlicht, zuerst in der publikation *Egy vogul monda* (eine wogulische schöpfungssage mit einleitung, überzetzung und wörterverzeichnis, Acad. Értesítő 1859, I. s. 285; Uj Magy. Muzeum, 1859, II. s. 285) und dann in einem umfangreicheren werke: *A vogul föld és nép*, Pest 1864 (Das land und die sprache der wogulen), die den ersten teil der serie: *Reguly Antal hagyományai* (A. Regulys hinterlassene werke) bildet. Diese arbeit enthält eine menge nordwogulischer texte wie auch eine von HUNFALVY ausgearbeitete darstellung des grammatischen baues der sprache. Die erste umfassendere, wenn auch äusserst mangelhafte kenntnis der Konda-mundart erhielt man durch die von WIEDEMANN auf veranstaltung des prinzen LOUIS LUCIEN BONAPARTE durchgesehene und veröffentlichte auflage des evangeliums Matthei, das ursprünglich von den brüdern POPOV ins wogulische übersetzt wurde und unter dem titel: *Das Evangelium Matthäi, in den Dialekt der kondischen Wogulen im Gouvernement Tobolsk übersetzt von G. Popov* in London 1868 erschien. Wie wir bereits sehen werden, hat auch AHLQVIST, im verlage der brittischen bibelgesellschaft, in russischer schrift eine an ort und stelle revidierte auflage der evangelien Matthei und Marci herausgegeben: *Маттїиуэл и Марк-нэл Емъи Евангелїи Маньсыньи, Гельсингфорсъ 1882* (die heiligen evangelien Matthei und Marci auf wogulisch). Dasselbe material ist noch von HUNFALVY bearbeitet worden, der in den jahren 1872 und 1873, in *Nyelvtudományi Közlemények* IX und X, die evangelien nebst einer auf dieselben gebauten grammatik und einem wörterverzeichnis veröffentlichte unter dem titel: *A kondai vogul nyelv a Popov G. fordításának alapján* (NyK. IX); *A kondai vogul nyelv (Márk evangeliuma.)* (NyK. X).

Die gesammte obenerwähnte wogulische litteratur war jedoch bei weitem nicht hinreichend um die nötigen aufschlüsse über das wogulische zu geben. So erwähnt auch der bekannte ungarische reisende und sprachforscher D:r BERNH. MUNKÁCSI, welcher im jahre 1888 eine überaus er-

folgreiche reise unter den wogulen vorgenommen hatte, „dass die Literatur der Ostjaken- und Wogulen-Sprachen — — so mangelhaft, zum Umfang des Stoffes gemessen so unbedeutend ist, dass wir unter anderem nicht einmal im Stande sind, aus ihr ein vollständiges Schema der Nominal- und Verbal-Suffixe aufzustellen. Vom ganzen südlichen Ostjakentum, das sich noch dazu in mehrere Dialekte teilt, haben wir kein Blättchen zusammenhängender Lecture; und auch das wenige, was sich auf die nördlichen Ostjaken und von den fünf südlichen Wogulen-Dialecten auf den einzigen Konda'schen bezieht, ist (mit Ausnahme von einigen Blättern der ostjakischen Texte bei Ahlqvist) die durch unbrauchbare Orthographie verderbte Uebersetzung russischer Geistlichen, welche die Wissenschaft nur notgedrungen benutzt, weil ihr vorderhand keine besseren Quellen zur Verfügung stehen“.¹ Dies schrieb MUNKÁCSI im herbst 1889, ehe er noch die veröffentlichung seiner eigenen wogulischen sammlungen angefangen hatte. Diese letzteren sind nunmehr zum teil erschienen und scheinen dem forser ein ausserordentlich reiches material sowohl in sprachwissenschaftlicher als besonders in folkloristischer hinsicht darzubieten. So sind drei dicke bände der serie: *Vogul Népköltési Gyűjteményi* (Sammlungen wogulischer volksdichtung) veröffentlicht worden (1892—93), welche sagen und gedichte über die schöpfung der welt nebst göttergesängen und bärenliedern enthalten. Von dem rein sprachwissenschaftlichen material sind kürzere deskriptive dialekt-grammatiken in Nyelvt. Közl. XXI, XXII, XXIII und XXIV veröffentlicht worden: *A vogul nyelvjárások* (Die wogulischen mundarten).

Nach AHLQVIST kann man das wogulische in drei hauptdialekte, nämlich die von Soswa, Pelym und Konda, teilen. MUNKÁCSI hat eine vielgliedrigere einteilung. Er unterscheidet zwei hauptdialekte, einen nördlichen und einen südlichen, von welchen der letztere in fünf gruppen zerfällt: Mittel-Soswa, Unter-Soswa, Pelym, Konda und Tawda. Die Soswa-mundart bei AHLQVIST entspricht dem nördlichen dialekt MUNKÁCSIS, während die Pelym- und Konda-mundarten des ersteren sich mit den südlichen dialekten des letzteren decken.

Wie aus dem gesagten hervorgeht, sind sämtliche bis auf heute erschienenen grösseren arbeiten, welche das wogulische grammatikalisch behandeln, in ungarischer sprache verfasst. Hierauf gründet sich auch

---

¹ Ungarische Revue 1890, s. 372 anm.

zum teil unsere oben gemachte bemerkung, dass die wogulische sprache bis zur letzten zeit weiteren kreisen verhältnismässig unbekannt geblieben ist.

Das land der wogulen und ostjaken besuchte AHLQVIST dreimal, nämlich in den jahren 1858, 1877 und 1880. Er hat selbst eine interessante ethnographische schilderung dieser völker in einer umfassenden reisebeschreibung: *Unter Wogulen und Ostjaken* (Acta Soc. Scient. Fenn. XIV) gegeben. Auf seiner ersten reise studierte AHLQVIST hauptsächlich die Pelym-mundart, „welche die Sprache aller, an der Tawda und deren Nebenflüssen wohnenden Wogulen umfasst“, teils in Pelym mit hülfe eines sprachmeisters aus Loswa, teils in Ober-Pelym. Während seines dortigen aufenthaltes hatte er auch gelegenheit die Konda-mundart mit einem sprachmeister aus Satyga zu studieren. Von Ober-Pelym begab sich AHLQVIST gerade nach dem kirchdorfe Sortingje, wo er während einer kürzeren zeit sich mit der nördlichen oder Soswa-mundart beschäftigte. Diese letztgenannten studien konnte er auf der zweiten reise, als er sich wieder in Sortingje für eine kürzere zeit niederliess, vervollständigen. Zugleich war es seine absicht auch die Konda-sprache kennen zu lernen, woran er jedoch verhindert wurde, so dass er es bis auf 1880 verschieben musste, in welchem jahre er seine dritte und letzte reise unternahm. Diesmal studierte er das Konda-wogulische im dorfe Leusch mit hülfe eines wogulen, Maksim Purtschin, welcher ihm auch beim durchsehen der popovschen evangelienübersetzungen behülflich war.

Diese letzteren haben ihre eigene geschichte. Die ursprüngliche von den brüdern GRIGORIJ und GEORG POPOV gemachte übersetzung wurde im archiv der heiligen synode aufbewahrt, von wo sie später aber verschwand. Ehedem hatte jedoch der akademiker SJÖGREN dieselbe für die Wissenschaftsakademie abgeschrieben. Diese abschrift hat darnach den von WIEDEMANN, HUNFALVY und AHLQVIST herausgegebenen wogulischen evangelieneditionen als grundlage gedient. Nach seiner ersten reise scheint AHLQVIST die handschrift von SJÖGREN abgeschrieben zu haben. Offenbar hatte er diese kondasche übersetzung mit hülfe der kenntnisse korrigiert, die er auf seiner ersten reise im Pelym- und Satyga-wogulischen erworben. Diese revidierte auflage der evangelien Matthei und Marci beabsichtigte er jetzt als sprachtexte in sein werk über das wogulische aufzunehmen. Der druck war schon angefangen und, wie aus den rechenschaftsbüchern der druckerei hervorgeht, bis inclusive den sechsten bogen weitergeführt, als die

arbeit aus unbekannten gründen unterbrochen wurde. Ein einziges exemplar dieser auflage hat sich unter den nachgelassenen papieren AHLQVISTS gefunden; das übrige ist und bleibt trotz nachforschungen sowohl in der privaten bibliothek AHLQVISTS, wie in dem archiv der universität und der druckerei, spurlos verschwunden. Später scheint AHLQVIST, gemäss den rechenschaftsbüchern der druckerei für's jahr 1880, die schon begonnene arbeit bis zum ende des evangeliums Marci weitergeführt zu haben. Dieser teil, anderthalb bogen, ist auch nirgends gefunden worden. Wie wir eben genannt haben, revidierte AHLQVIST auf seiner letzten reise die evangelien auf's neue. Das resultat dieser arbeit ist die schon genannte evangelienedition in russischer schrift vom jahre 1882.

Die vorliegende arbeit, mit deren veröffentlichung die Finnisch-Ugrische Gesellschaft den unterzeichneten beauftragt hat, umfasst sprachtexte, welche aus den von AHLQVIST durchgesehenen evangelienübersetzungen, einer geringen anzahl rätsel und phrasen bestehen. Den texten ist ein entwurf zu einer wogulischen grammatik beigelegt.

Es dürfte wohl einem jeden ohne weiteres klar sein, dass die veröffentlichung der arbeiten eines anderen immer mit mancherlei schwierigkeiten verbunden ist. Die leichteste und zugleich die richtigste art und weise diesen so weit als möglich auszuweichen ist natürlich dem verfasser genau, mit vermeiden eigener zusätze, zu folgen. Im vorstehenden werke ist meine arbeit hauptsächlich nur diejenige des ordners und des herausgebers gewesen. Was ausser AHLQVISTS eigener arbeit hinzugekommen ist, hat seinen grund in dem streben nach einer wenigstens annähernden vollständigkeit, und fusst ausschliesslich auf dem schon gesammelten material des verfassers. Und immer noch muss die arbeit, auch wie sie jetzt vorliegt, hauptsächlich als eine materialsammlung betrachtet werden.

Was erstens die texte betrifft, so ist die frühere revision der evangelien als haupttext benutzt worden. Dieser aber wird durch die unterhalb des textes stehenden bemerkungen vervollständigt, welche die abweichungen der in russischer schrift 1882 erschienenen auflage enthalten. Von einem näheren eingehen auf die verschiedenheiten der beiden texte kann hier nicht die rede sein. Es kann nur erwähnt werden, dass sie hauptsächlich auf mundartlichen verschiedenheiten, weniger auf sprachfehlern beruhen. Wo wörter vorkommen, welche in den beiden texten von der im wörterverzeichnis angegebenen bezeichnungsweise abweichen, ist auch

diese letztere in den bemerkungen erwähnt. Da der schluss — anderthalb druckbogen — der früheren auflage nicht gefunden werden kann, ist es vom herausgeber, mit hülfe der späteren auflage (von 1882) und des wörterverzeichnisses, transskribiert worden. Hinsichtlich der bezeichnungsweise in der russischen transskription sei bemerkt, dass die länge der vokale nirgends angegeben worden ist. Mögliche verschiedenheiten derselben können also nicht in den bemerkungen erwähnt werden.

Die zweite abteilung des textes besteht aus 35 wogulischen rätseln, die dritte aus 70 phrasen. Abweichungen von dem wörterverzeichnis sind auch hier in den bemerkungen angegeben worden. Die rätsel und phrasen waren bereits fertig von AHLQVIST in's finnische übersetzt.

Den grammatikalischen stoff hatte AHLQVIST auf drei hefte verteilt, je nach den dialekten. Da diese von einander in bedeutenderem grade nicht abweichen, sind sie jetzt in dieser darstellung parallel behandelt worden, besonders weil das studium der grammatik dadurch interessanter und der überblick über das ganze erleichtert werden kann. Was die anordnung des stoffes betrifft, so ist die alte einteilung und folge beibehalten worden, welche AHLQVIST selbst sowohl in seiner grammatik der Mordwa-sprache wie in diesen aufzeichnungen angewandt hat. Wo der verfasser selbst die regeln formuliert hat, sind sie womöglich wörtlich wiedergegeben. Hie und da hat jedoch die darstellungsweise eine mehr deskriptive form erhalten und einige altertümliche ausdrücke sind gegen modernere ausgetauscht worden.

Am mangelhaftesten waren die aufzeichnungen, welche sich direkt auf die lautlehre beziehen. Sie beschränken sich auf die Pelym-mundart, und auch hier nur auf fälle, welche die deklination der nomina berühren. Da das ganze vorliegende material, für das herstellen einer zuverlässigen lautlehre, an ort und stelle hätte durchgesehen und vervollständigt werden müssen, konnte eine solche jetzt natürlich nicht zu stande gebracht werden. Deswegen hat der herausgeber die vorhandenen aufzeichnungen über die lautlehre nur in einer beilage zur kasuslehre sammeln können. In derselben weise und aus denselben gründen sind die aufzeichnungen behandelt worden, welche richtiger in die syntax gehört hätten.

Den ersten teil der verbalbildungslehre — die ableitung des verbums — hatte AHLQVIST ausgearbeitet, der letztere teil — über die bildung der zusammengesetzten verba — ist dagegen von dem herausgeber

nach dem wörterverzeichnis AHLQVISTS zusammengestellt worden. Dem erwähnten verzeichnis entnommen sind auch alle beispiele der nominalbildung; die ableitungsendungen sind grösstenteils von AHLQVIST in seinen aufzeichnungen angedeutet. — Um einen überblick über die possessivsuffixe so wie über die konjugationsendungen zu erleichtern, hat der herausgeber sie in alle drei mundarten umfassenden tabellen aufgestellt. In den ziemlich zahlreichen paradigmern sind, der vollständigkeit wegen, die formen hergestellt, welche AHLQVIST als regelmässig durch ein „u. s. w.“ angegeben hat, wobei sie jedoch in klammern [- -] eingeschlossen worden sind. — Die partikeln sind beim durchgehen der wörterverzeichnisse, evangelien, rätsel und phrasen komplettiert worden.

In bezug auf die lautbezeichnung hat AHLQVIST gewissermassen verschiedene bezeichnungsweisen auf seinen verschiedenen reisen angewandt. In den aufzeichnungen von 1859 wird nach dem system von Lepsius das ü und ä mit u, a, x mit h^c, j mit y, wiedergegeben. Im jahre 1877 entspricht dem jetzigen x ein h. Auf seiner letzten reise scheint AHLQVIST sich für die zeichen entschlossen zu haben, welcher er sich später in seinem wörterverzeichnis wie auch in den ostjakischen sprachproben nebst wörterbuch bediente. Da AHLQVIST nirgends seine zeichen erklärt hat, ist es ja auch dem herausgeber unmöglich es mit genauigkeit zu thun. Die gewöhnlichen buchstaben mögen wohl hauptsächlich den in ähnlicher weise bezeichneten lauten der finnischen sprache entsprechen; solche sind: a, b, d, e, i, j, k, l m, n, o, p, r, s, t, u, v (deutsches: w), ä, ö. Die übrigen zeichen sind: ḍ, g, j, ḷ, ñ ṇ̃, q, ś, š, ṭ, ṭ̣, ü, x, z, ž.

Von diesen bezeichnen diejenigen, welche mit einem komma (') versehen sind, palatalisierte konsonanten;

z = russisches з;

ž = „ ж;

š = „ ш;

ḍ = dž;

ṭ = tš;

ñ, der mediopalatale nasal (MUNK. ṇ̃);

x entspricht MUNK. χ, welches eine „gutturale spirans“ ist.¹

---

¹ Nyelvt. Közl. XXI, ss. 324.

g entspricht sowohl MUNK. γ wie auch ', welches letztere „in auslaut eine aspiration bezeichnet, die stärker als h, aber schwächer als χ aspiriert wird.“ (Im inlaut dagegen bezeichnet MUNKÁCSI mit ' den entsprechenden stimmhaften laut.)¹ In seinen aufzeichnungen über die Soswa-mundart sagt AHLQVIST in einer anmerkung: „g lautet manchmal fast wie ein j; also z, b, luvj̃t, luvj̃j̃t oder luvj̃gt (lokat. dual von luv = pferd).“

q entspricht MUNK. kh;

j̃ (MUNK. i) bezeichnet einen ɣ-artigen laut;

ü mag wohl dem schwedischen u und MUNK. u entsprechen, welches „ein gemischter selbstlaut ist, der den eindruck eines überganges zwischen u und ü auf das ohr macht.“ In fällen wie küäl, küän etc. steht ü offenbar in unsilbiger funktion und ihm entspricht dann bei MUNKÁCSI „die interlabiale spirans w.“

Was ś betrifft, so ist es, nach MUNKÁCSI „nicht das gewöhnliche s (magy. sz), welches palatalisiert worden ist, sondern ein š-artiger laut“; der unterschied würde nur darin bestehen, dass bei ś nur die zungenspitze „den harten gaumen berührt“, bei š wiederum ein grösserer teil der zungenfläche.

Aus dem obenerwähnten geht schon hervor, dass AHLQVIST wie gewöhnlich sich mit einer gröberen transskription zufrieden gegeben hat, wogegen MUNKÁCSI, nach den erforderungen einer neueren zeit, auch feinere lautunterschiede aufgenommen hat. Nichts desto weniger scheint es mir jedoch, als ob sich die beiden transskriptionen gewissermassen vervollständigen könnten.

In bezug auf die bezeichnungsart, welche AHLQVIST in seiner mit russischen typen gedruckten evangelienübersetzung benutzte, mögen einige kurze bemerkungen genügen, um sie zu erklären. Besonders sei bemerkt, dass die länge der vokale aus praktischen gründen nicht bezeichnet worden ist. Das e wird mit ə wiedergegeben, weil das russische e (je) immer die palatalisierung des vorhergehenden konsonanten bezeichnet. Ebenso steht ɨ nur nach palatalisiertem konsonant; sonst wird i mit i bezeichnet. ȳ ist = ü; я = ja (nicht jä). Im übrigen erklären sich die zeichen von selbst.

---

¹ Nyelvt. Közl. XXI, s. 324.

In den aufzeichnungen AHLQVISTS ist nichts von dem accent im wogulischen gesagt. Nach MUNKÁCSI fällt die hauptbetonung im allgemeinen auf die erste, die nebenbetonung auf die dritte silbe. In der Tawda-mundart ist der accent jedoch veränderlich, „indem er auf die letzte und vorletzte wortsilbe fallen kann“ (Nyelvt. Közl. XXI, ss. 325, 326; Ung. Rev. 1890, s. 590).

Ich habe kaum nötig zu bemerken, dass dieser stoff zur kenntnis des wogulischen natürlich in einer weit vollständigeren und würdigeren form hervorgetreten wäre, wenn der hingeschiedene forschler selbst zeit gehabt hätte denselben zu veröffentlichen. Trotzdem wage ich doch zu hoffen, dass die arbeit, auch wie sie jetzt vorliegt, zu einer näheren kenntnis der wogulischen sprache beitragen wird.

Schliesslich ist es mir eine angenehme pflicht dem herrn professor Dr E. N. SETÄLÄ meinen tiefgefühlten dank für die wertvollen ratschläge auszusprechen, die er mir während der redaktion der arbeit mitgeteilt hat.

Helsingfors, Oktober 1894.

Der herausgeber.

Inhaltsverzeichnis.

	Seite.
Vorwort	V.
I. Wogulische texte.	
I. Die evangelien Matthæi und Marci in wogulischer übersetzung . . .	3.
Elpal L'ax. — Vorwort	„
Das Evangelium Matthæi	5.
Das Evangelium Marci	81.
II. Rätsel	126.
III. Phrasen	130.
II. Entwurf einer wogulischen grammatik	135.
I. Das nomen	137.
A. <i>Das substantiv und adjektiv</i>	„
1. Substantiv- und adjektiv-bildung §§ 1—11	„
2. Deklination §§ 12—17	139.
Anmerkungen § 18	141.
Vokalharmonie	143.
Paradigmen § 19	144.
Anmerkungen § 20	147.
B. <i>Das zahlwort</i> §§ 21—29	148.
C. <i>Das pronomen</i>	151.
II. Das verbum	173.
A. <i>Bildung des verbums</i> §§ 39—42	„
B. <i>Flexion des verbums</i> §§ 43—55	178.
1. Die unbestimmte konjugation §§ 51—53	179.
2. Die bestimmte konjugation § 54	209.
3. Die passive konjugation § 55	226.
III. Die partikel	230.
A. <i>Postpositionen</i>	„
B. <i>Adverbien und adverbiale redensarten</i>	235.
C. <i>Konjugationen</i>	243.
D. <i>Interjektionen</i>	„

I.

Wogulische Texte.

I. Die evangelien Matthæi und Marci in wogulischer übersetzung.

Elpal L'ax.

Jomas samoderžavneišī jāni naer, man Imperatorou Aleksandr Pavlovič, šoqin Rossīne šotjī naerlax keurt talmišlaxtsag te kit Jevangelistag Matpī i Marko, Tupil ruš bibleiskoi pānket lavim-āš qōsetag, tēttanā kašil etgelap ljetme jältiptap nánel, qotiqar vailes avjlnel, Tupil ūš kitpalt olip Mańs atim kašil Qondjī mánt.

Te talmišlanā-āš jot nergeseši, jolel Tupil kafedraľnago sobora blagoťinnago klutarja protoiereja Petra Felitsjina, Tupil jolpal Motuš troitskoi i Leuš duxosošestvievskoi tōrim-küälinel priťetnikag Grigorī i Georgī Popovj.

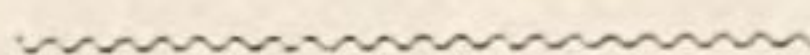
In deutscher übersetzung.

Vorwort.

Während der für das ganze Russland glücklichen herrschaft des frommen selbtherrschenden grossen herrn, unseres kaisers Alexander Paulowitsch, wurden diese zwei evangelisten Matthæus und Marcus, im auftrage der haupter der tobolskischen russischen bibelgesellschaft, übersetzt, um hungernde seelen mit dem heilbringenden brote zu sättigen, welches vom himmel herabgestiegen ist, für das um die stadt Tobolsk längs der Chonda wohnende volk der Wogulen.

Mit dieser übersetzungsarbeit haben, unter dem ehrwürdigen kirch-
ner-oberpriester der tobolskischen kathedralkirche Peter Felitzin, die kir-
chendiener von den gotteshäusern des tobolskischen bezirkes, der drei-
faltigkeitskirche in Motusch und der kirche zum heiligen geiste in Leusch,
Gregorius und Georg Popov sich beschäftigt.

Das Evangelium Matthæi.

Matpīnel Jelpīn Iomas-l'aqil.

Elol (I) Pānk.

1. Qōrjī Isus Xristos tēlīm-āš mos, qotiqar pūv Davidne, os David pūv Avraamne.
2. Avraam ponštestā Isaakme, Isaak ponštestā Iakovme, Iakov ponštestā Iudame i tāu kāsān;
3. Iuda ponštestā Faresme i Zarme Famarnel, Fares ponštestā Esromme, Esrom ponštestā Aramme;
4. Aram ponštestā Aminadavme; Aminadav ponštestā Naassonne, Naasson ponštestā Salmonne;
5. Salmon ponštestā Voozme Raxavnel; Vooz ponštestā Ovidme Rufnel; Ovid ponštestā Iesseime;
6. Iessei ponštestā David naerme, David ponštestā Solomonme nenel Urī;
7. Solomon ponštestā Rovoamme; Rovoam ponštestā Avīme, Avī ponštestā Asame;
8. Asa ponštestā Iosafatme, Iosafat ponštestā Ioramne, Ioram ponštestā Ozīme;
9. Ozī ponštestā Ioafamme, Ioafam ponštestā Axazme, Axaz ponštestā Jezekīme;
10. Jezekī ponštestā Manassīme, Manassī ponštestā Amonme, Amon ponštestā Iossīme;

I, 1: куорынг; Исус; tēlīm-āš; котыхкар. 3: unrichtig поштэттā pro поштэтā; 4: Наассонмэ; Салмонме. 6: наермэ. 8: Иораммэ.

11. Iossī ponštestä Ioakimme, Ioakim ponštestä Iexonīme i täu käsän, olmijamänjil elpalt Vavilonne.

12. Os olmijamänjil jipalt Vavilonne: Iexonī ponštestä Salafilme, Salafil ponštestä Zorovaveľme;

13. Zorovaveľ ponštestä Aviudme, Aviud ponštestä Eliakimme, Eliakim ponštestä Azorme;

14. Azor ponštestä Sadokme, Sadok ponštestä Aximme, Axim ponštestä Eliudme;

15. Eliud ponštestä Eleazarme, Eleazar ponštestä Matfanme, Matfan ponštestä Iakovme;

16. Iakov ponštestä Iosifme, qumme Marī, qotiqarnel šämne pätes Isus, lavjltanä Xristos.

17. I tont šoqjñ toxjñ Avraamnel David moše niläquiplou toxjñ, i Davidnel Vavilonne olmijamänjil moše niläquiplou toxjñ, i olmijamänjil jipalt Vavilonne Xristos moše niläquiplou toxjñ.

18. Tēljm-äš Isus Xristos oles femil' amelel: tuľäl peltaxtjmat jipalt täu šökä Marie Iosif jot, ton elpalt ati-pjil tin olmijesi äküäne, nigles, išto täu onđi käxrät jelpjñ ljlnel.

19. Os Iosif, täu qumtä, oles jomas, i at norjñ palimtax tävame, numjlmates pali-küälqtux tävätel tulmexag.

20. Qun täu toqo numses, tonsiuvt aňgel tōrijmnel ulmiastes täväne, i lattes: Iosif, puv Davidne, ul pelen vjx nänk vantjñ Marime; tonmos šinklamqar täu keuretät oli jelpjñ ljlnel.

21. Onđitā puvme, i namtiljñ täväne nam Isus; tonmos išto täu kiräkänjlnel multitā täuk meräme.

22. Tonmos toqo jimtes, tak šarme lattjlp tōrijmnel näit xoňxo, qotiqar latti:

23. Äkü latt ā käxrät šinkli, i onđitā puvme, namtigänjil tävame namel Emmanuil, nar qašxti „man jotou tōrijm“.

24. Kintjñ uljmmnel Iosif vares toqo, qumle laves täväne aňgel tōrijmnel, i vjstā täuk netäme.

25. I at qanđestā tävame, qumle voš jivolt täu onđes puvme, täüknane elolqar, i täü namtes täväne nam Isus.

16: котыхкарнэл. 18: тэміль; Маріи. 19: палімтахв; пали күйәлгүхв. 20: тонсиувт; выхв. 21: намтілән; тәку. 22: таку; няйт; котыхкар. 23: әкүә; лат; эа; Эммануиль; јотлоу. 24: кынчым; тәку. 25: каньджтәстә; тәкунанә.

Motet (II) Pänk.

1. Os qun Isus tēles Iudeiskoi Vifleemt, ton latt oles naer Irod, joxtsjt Ierusalimne volxvet qōdel pakepanā pannel, i lattat:

2. Qōt jelpjl tēljm naer Iudeiskī? Man uslou tāu sovā qōdel pakepanā palt, tont jisve pänk qōdjltx täväne.

3. Tonme qōljm naer Irod oŕtes i šoqo Ierusalim tāu jotā.

4. I axtjm šoqo arkjpet i nepäk-qašpet mer keurnel, kitiles tannanel: qōt qāreli tēlux Xristosne?

5. Tan lausjt täväne: Iudeiskoi Vifleemt; voiljn näit qanši toqo:

6. I nag, Vifleem, ma Iudine, ati-narel viš at olsjn Iudeiskoi ūšetnel; voiljn nagnanel küalli pänk, qotiqar ūritā am merjm, Izrailme.

7. Tonšiuvt Irod, tulmexag vōvelam volxvet, kaljmtes tannanel, qun njgles sou.

8. I kietjm tananme Vifleemne, laves: menān, i lani kaljmtelān ā-pŭvme; i qun qōntilān täväme, sui pättān amnane, am pjł jisjm pänk qōdjltx täväne.

9. Tan, naerme qontlam, jotesesjt; tonšiuvt sou, qotiqarme usānjł tan qōdel pakepanā palt, laques tan elānjł-palt, voš jivolt joxtes, tuŕdpes ton mat, qōt oles ā-pŭv.

10. Os soume qōntjm tuŕdpamatā, tan šagtsjt šak jāni šagtjlpel.

11. Küälne tum, qōtsānjł ā-pŭvme, tāu šöktā Marie jot, i pā-tjm pänk qōdjltesjt täväne, i tānk poilaqānjł punšjm, narjmtesānjł täväne sait: sŭrin, ladan i smirna.

12. Lavvisjt uljm patit, at joŕqux Irod pokne, mot ŀoŕqel menux tānk magānjłne.

13. Tan menjmānjł jipalt tonšiuvt āŕgel tōrjmmel ulmiastes Iosifne, i latti: küällen, vajalen ā-pŭvme i tāu šöktā, i tulen Jegi-

---

II, 1: наер; јохтсѣт; пакѣпанѣ. 2: наер; кодылтахв. 3: наер; оштес. 4: нѣпѣк-кашпѣт; карілі; тѣлухв. 5: лаусѣт; войлѣн; нѣйт. 6: олсѣн; войлен; кŭялі; котыхкар. 8: ѣа-пŭвмѣ; јівѣм; кодылтахв. 9: наермѣ; јот-мѣнѣсѣт; котыхкармѣ; усанѣл; пакѣпанѣ: ѣлтѣнѣл палт; ѣа-пŭв. 10: тунджпамѣтѣ; шагтсѣт; шагтылпѣл. 11: котсѣнѣл; ѣа-пŭвмѣ; Маріи; кодылтѣсѣт; поѣлаканѣл; пунджѣм; нарымтѣсѣнѣл; сойт. 12: лаввѣсѣт; патѣт; јонкухв; мѣнухв. 13: кŭялѣн; ѣа-пŭвмѣ.

petne, i olen tat, qun at lattam nagnane, tonmos sóuleti Irod kijn-
šux ā-püvme, ištóp älux täväme.

14. Täu küälles, vjstā ā-püvme i täu sóktā ji, i menes Jegipetne.

15. I oles tat Irod loxšne moše; tak šarme lattjlp tōrijmnel, näit xoñxo, qotiqar lattes: Jegipetnel vōvjsljm am-amk pūvjim.

16. Tonśiuvt Irod, kaṭelam, ištó täu peritovjs volxvetne (volxvetnel?), šak oṭtes, i kietes älux Vifleemne i ton ma kitpalt šoqo ā-püvet qum-sjrqaret, kit elnel i jolix, ton mos, kitiles volxvetnel.

17. Tonśiuvt šarmes Ieremei näit lattjlp, qotiqar latti:

18. Sui numjn qōlvjs, lüş i oxter jāni; Raxil lūndi täuk pūvāne i at űori tarjmtaptjxtux; tonmos tan atimet.

19. Os Irod loxtjm jipalt, tonśiuvt āngel tōrijmnel ulmjaxtes Iosifne Jegipett;

20. I latti: küällen, vajalen ā-püvme i täu sóktā, i jomen Izrail mane, tonmos ā-püv ljl kjšpqaret loxṭesjt.

21. Täu küälles, vjstā ā-püvme i täu sóktā, i joxtes Izrail mane.

22. Os qōlestā, ištó Arxelai naerag oli Iudeit, täuk jegā jolt, pelmes tou menux; os uljm patit lavvjš, menux Galileiskoi kepletne.

23. I tou joxtjm olmijes űšne, lavjltanā Nazoretne; tak šarme näitet lattjlp, ištó täu Nazorejag namtaxti.

Qurmet (III) Pānk.

1. Ton qōdelet joxtes Ioan pernā-punj, i näitexli Iudeiskoi xar mat.

2. I latti: űultān, tonmos ištó vaűmes avjl naerlax.

13: кыншухв; әлүхв. 14: күйәләс, әә-пүвмә. 15: särm-; няйт; котыхкар; вовысләм; ам амк. 16: пәріитовес; волхвәтнә; оштес; әлүхв; әә-п.; жалых. 17: няйт; котыхкар. 18: колвәс; лүнджі; тәку; тарымтаптыхтүхв. 19: Египетыт. 20: күйә-лән; әә-п.; лохчәсәт. 21: күйәләс; әә-п. 22: наераг; тәку; мәнүхв; патәт; лаввәс. 23: Назоретнә; таку; няйтәт.

III, 1: јохті; няйтәхлі; кар. 2: avjl.

3. Voiljn täu ton, qotiqarme lavjltestä Isai näit, lattim: sui ergip xar mat: řalptän řonx poirixšne, varän řonx täväne.

4. Os ton Ioan oñdes mašnä verblud šaretnel, enteptalixtes nor entepel; tēnāqarä täu oles akridet i xar ma mag.

5. Tonšiuvt Ierusalim, Iudei šoqo i šoqo Iordan kitpalt olipqaret küällesjt täu pokäne.

6. I pernäl-punixtesjt tävnanel Iordan keurt, nultiptaxtjm.

7. Os Ioan, qōntjm šau Fariseit i Saddukeitme jomantat täu pokäne pernäl-punjltaxtux, laves tanane: pupiqor toxjm! Qon lattes nanane, išto nan tulinä jimtux norip oñinel?

8. Tatän jomas urlex řalptam-äšnel.

9. Ul sovetaxtän lattux: man jeg oñdou Avraam; voiljn lattam nanane, išto vatä joxti tōrjm ře kavetnel pjl püvet peltax Avraamme.

10. Äñ i šagrip jiv porxt qui: šoqjn jiv, at-tēřlap jomas urlex, šagrve i rasve tavjtne.

11. Am pernäl-pungänjm nanjn viřel nultjnküän kařil; jejentap am jim-palt amnanel nogre: am at tajam täväne pol'exs ālentux. Täu nanjn šouleti pernäl-punux jelpjn řilel i tavjtel.

12. Qōrtjp täu katät; i täu liřtitä täuk artenatä, i axtitä täuk putiatä purane, os solomme teltitä qariletal tautel.

13. Tonšiuvt joxtes Isus Galileinel Iordanne Ioan pokne pernäl-punjltaxtux.

14. Os Ioan, täu vatge joxtnät elpalt, lattes: amnane qāreli pernäl-punjltaxtux nagnanel, nag os jisjn am pokjmne.

15. Isus laves täväne pāri: taretafen, tonmos toqo qārex minane varux šoqjn řar äšme. Tonšiuvt Ioan rovelantitä täväme.

16. I pernäl-punjxtam Isus küälles äkü ton latt viřnel, tonšiuvt puřixtesjt täu numä-palt aulet, i Ioan qōntestä řil tōrjmmel valantjm, jormänt kapter, soxti täu tärmjletäne.

3: войлән; котыхкармә; Исаия; няйт; кар; vāg-. 4: шоарәтнәл; пер-ән-тәпәл; кар. 5: күйләсәт. 6: п.-пуныхтәсәт. 7: Саддукейт; п.-пуныхтахтухв; јим-тухв. 9: совәяхтән; латтухв; войлән; тә; пәлтахв, pēlt-; Авраамнә. 10: поркат; аттәллап; шагрва; расва. 11: п.-пунгәнәм; вiтәл; јәјентап; јiтәм-палт; поләхс; аләнтахв; п.-пунух. 12: лiстiтә; тәку. 13: п.-пунылтахтухв. 14: карых; п.-пунылтахтухв; јiсән. 15: карых; варухв; sār. 16: күйләс; вiтнәл; пушыхтәсәт.

17. I tonśiuvt laqil aulnel suiti: tit-tenaŋki am ėriptanā pūvīm, qotiqr keurt am ėrpīm.

N'ilet (IV) Pānk.

1. Tonśiuvt Isus tatīm oles līlel xar mane, qašnā kašil as-rainel.

2. I pīteles nālmen qōdel i nālmen je, voš jivolt tēx jimtes.

3. Vatge tuŋdelmantīm tāu pokāne, asrai laves: qun nag pūv tōrīmnel, laven, ištobi ŧe kavet jimtsīt nani.

4. Os tāu laves pāri: qōrīn palt qanšīm oli: ati nānnel āküā līlīnag jimti elimqoles, os šoqīn laxnel, küällip tōrīm tusnel.

5. Tonśiuvt vīstā tāvāme asrai jelpīn ūšne, i tuštēstā tāvāme tōrīm-kūāl lep tārmīlne;

6. I latti tāvāne: qun nag pūv tōrīmnel, rastqaten jolaļ; voi-līn qōrīn latti: tāuk aŋgeletne latti nag mosīn, i katel vīgānīl na-gīnme, tont at taxnan kav ali nānk lailīntel.

7. Isus laves tāvāne: qōrīn palt ākü toqo qanšīm oli: ul peri-talen nānk poirīxš tōrīmīn.

8. Os vīstā tāvāme asrai šak toŋdīn axne, i šunštijān tāvāne šar laxve olip ūšet i tan suiānīl;

9. I latti tāvāne: ŧeŧet šoqo mīgānīm nagnane, qun pātīm qošgan amnane.

10. Tonśiuvt latti tāvāne Isus: ele-menen amnanel, satana; voilīn qanšīm oli: nānk tōrīmīnne qošgen, i ākü tāvāne služitlen.

11. Tonśiuvt qūltiptēstā tāvāme asrai, i ākü ton latt aŋgelet joxtīm pūmtsīt služitlux tāvāne.

12. Os qōlestā Isus, išto Ioan maivīs ūrexetne, menes Galileine.

17: лехыл; тит-тэнанкі; котыхкар.

IV, 1: кар. 2: тэхв. 3: туньджэлматым; поканэ; іштоу; тэ; јімсэт. 4: куорынг; лехнэл. кўялып. 5: торым-кўял тәрмылнэ; l'ёр, lār. 6: вoйлэн; тәку; выгәнэл. 7: куорынг. 9: тэтэт; мыгәнэм. 10: вoйлэн. 11: пўмсэт; служітлухв 12: майвэс.

13. I qūltiptam Nazaretme jis, i šouletes olux sariš vate Kaper-naum ūšt, Zavulon i Neffalim keplet keurt;

14. Tak šarme Isai näit lattilp, qotiqar latti:

15. Zavulon ma i Neffalim ma loix äšt sarišne Iordan mänt, pupine-šušpqaret Galilei;

16. Xolox, unlipqaret jipiš mat qōtsānīl jāni pāsme, i unlipqaretne aṭelīn mat pāstes pās.

17. Ton latnel šouletes Isus qānḡtax i lattux: nultān, tonmos vaṭmes avīl naerlax.

18. Os Isus, Galileiskoi sariš vati jomantanāt uil, qōtsā kit jege-pūventagme, Simonme lavīltanā Petr, i Andreime tāu kāsāme, māxtanta qulpet sarišne, voilīn tin olsag qul-kīšpi;

19. I latti tinane: jejān am jim-palt, am vargām ninen ālis-lax elimqoleset.

20. Tin ton latt qulpet qūltiptam jomesesi tāu jipalt.

21. Tovul ele-pātīmānīl jipalt qōntes mot kit jege-pūventagme, Iakov Zevedeievme i Ioan tāu kāsāme, qāpt Zevedei tiṅk jegānīl jot, qotiqaret jontsesīt tāṅk qulpānīl; i vōvelestā tinenme.

22. Os tin ton latt qūltiptestān qāpme i tiṅk jegān, i mene-sag tāu jipalt.

23. I multestā Isus Galileime jāntetātel, qānḡtam tāṅk qānḡ-taxtnā-magānīlt i lavīltestā lattilpme naerlaxnel, i jāltiptes šoqīn agim i šoqīn moš xolox qalt.

24. I tatīxtes tāu suiā Sirī laxve, i tatilovīsīt tāu pokāne šoqo agmelṭapqaret, ošpqaret šau-sīr agmet i jetteket, asrai ošpqaret luna-tiket i pāštalqaret; i tāu jāltiptalsān tananme.

25. I jisīt tāu jotā šau atīm Galileinel i lou ūšnel i Ierusa-limnel i Iudeinel i Iordan alīm palnel.

13: олухв. 14: таку; няйт; котыхкар. 15: ль:-ашт (ль.-ас); мант. 16: колых; котсәнэл. 17: каньджтахв; латтухв; наерлах. 18: махтанта; войлэн. 19: јітым-палт; варгам; әліслахв. 20: јомэсы. 21: котыхкарэт; јонтсэсэт. 23: наерлахнэл; колых. 24: татіловэсэт; поканэ. 25: јісэт.

Ätet (V) Pänk.

1. Os merme qōntīm, tāu xoñqes axne; i qun untes, tonsíuvt laquesesjt tāu pokāne qāñdtaxtipet.
2. I tāu pušsā tāuk piťmān, šouletes qāñdtax tananme, lattīm:
3. Šotīnet jorlīt lilel; tanane oli ault naerlax.
4. Šotīnet lüšpqaret; voilīn tan šagtat.
5. Šotīnet soutqaret; tan qōtgānīl mame.
6. Šotīnet norīpqaret šar āšne; voilīn tan tantat.
7. Šotīnet jomas varīpqaret; tanan jimti jomas.
8. Šotīnet šar-šimīnqaret; tan tōrīmme qōtgānīl.
9. Šotīnet mir ponštapiť; tan tōrīm pūvettel laviqtat.
10. Šotīnet vojentapqaret šar āšme; tanane oli ault naerlax.
11. Šotīnet nan, qun pūmtvān rušgeltax, kietux i šau-sirīnťi šoritax narmixtal, am mosīm.
12. S'agtān i šurťimlān; voilīn jāni nanane justīl ault. (*Der schluss fehlt*).
13. Nan šex mane; os qun šex āttal pāti, tonsíuvt narel varilīn šeqīnag? Tāu vuš atiqōdāl' tonsíuvt at tai, māntim rastux küāne, qoles lail jolpalne.
14. Nan pās merne; at tai ūšne tuitqatux, unlīp tonđīn ax tärmīlt.
15. I pelīntam šamme, at uttelalgānīl tāvāme āne jolpalne, ākü ton pīl pute tärmīlne, i pāsti küālt olīp šavetne.
16. Äkü toqo pāste nan pāsān atīm elpalt, ištobi tan qōtsānīl nan jomas ātetme, i suitīltesānīl ault nan jegme.
17. Ul nomsān, išto am jisīm poštłax zakon amne nāitet: am poštłax at jisīm, a varux.
18. Voilīn šariš lattam nanan: joñqi avīl i ma-kān; os ākü jota amne jašmīl zakonneł at muli, tontał' qun šarmi šoqo.

V, 1: конкэс; лакуэсэсэт. 2: тэку; пiтмāн; каньджтахв, латтым. 3: авыл 4: войлэн; шагтат. 5: котгāнэл. 6: войлэн. 7: тананэ. 8: sār-simīn; котгāнэл. 9: м.-поншталэт; пўвы. 10: Шотынгэт сэрымкарэт сяр āш мос; авыл; наерлах. 11: рушгэлтахв; кiэтухв; сьорiтахв. 12: шагтāн; шурчiмлāн; войлэн; авылт. Der zweite satz lautet in der russ. transskription so: Токо i сэрвэсэт нийтэт, нан эл-тāн-палт олымкарэт. 13: сях; āттал; варiлэн; сьякынгаг; uš; мāнтым; растухв. 14: туйткатухв. 15: уттэлалгāнэл. 16: iштоп; суйтылтэсāнэл; авылт. 17: jicэм; колтилахв pro poštłax; i pro amne; нийтет; ам колтилахв; jicэм; варухв, 18: вой-лэн; нананэ; макāн; iота.

19. I tont, qon pelti äkü lax i te lattilpetnel, i qandtigän toqo elimqolesetme, tonqar viši laviqti avil naerlax keurt; os qon lalpti i qandti, ton jäangi laviqti avil naerlaxt.

20. Voiljn lattam nanane: qun nan šar-äšme noñxał at pätilän nepäkiñet i Fariseit lalx, tonšiuvt at tuvnä avil naerlaxne.

21. Nan qöleslän, isto elnjin qandjim oli: ul älen; qon äli, ton sutne päti.

22. Os am lattam nanane: šoqjn, küxštap täuk jortä täri qajerel, joreli sutne; os qon jortetäme lavitä „raka“, joreli num sutne; os qon lavi „esäremtal“, joreli qariletal tavitne.

23. I tont, qun tatiljn nänk sain törjm elpalne, ton mat numilmatgin, isto nag jortjn simti nagnane;

24. Qul'tiptalen nänk sain tatjm-matetät, i menen, elolt šopiltaxten nänk jortjn jot, i tonšiuvt jim vintit punalen sain törjme.

25. Šopiltaxten jerte jaxsitamqarjntel äkü-šäm-qalt olnän mänt loñxt, istobi täu nagn at mištä sutjn qumne, ton jipalt sutjn qumne (qumnel?) ul mimkun turma uripne, qotiqar ale nagn tatitä turmane.

26. Šariš lattam nagnane, at küälljn tovul, ton moše qun elal ligjn päł-pal küäne migljn.

27. Nan qöleslän, isto elnjin lattjm oli: mot ne jot ul qajerlen.

28. Os am lattam nanane: šoqjnqar, qon qajer numtel šunšpi nene, tonqar jormänt qajerles tävätel šimä keurt.

29. Qun jomas-pal šämjn nagn quititä, küäne-manjmtam rastalen ele; tonmos nagnane jomasñuv, qun qolili nagnanel äkü lomjt, ati-pjl šoqo nänk ñouljn rastqati qariletal tautne.

30. Qun jomas-pal katjn quititä nagn, šagrepalen ele i rastalen; tonmos nagnane jomasñuv, qun qolili nagnanel äkü lomjt, ati-pjl šoqo nänk ñouljn rastqati qariletal tautne.

31. Lattjm oli äkü toqo: qon pali-küälleqti täuk netätel, tonqar maje täväne nepäk.

19: лех те про ах i те; канджтигән; наерлах. 20: войлән; сяр-ächән; нонкаль; ат пәти; ляльх; тувнә. 21: элын. 22: täky. 23: татилән; нумылматгән. 24: сьопылтахтән; віншт. 25: järtә; льонкт; iштоні; кумнә; мымкун; котыхкар. 26: күәлән; лыгын; мыглән. 27: элын. 29: куйтитә нагын; колылі (vgl. auch 30), qölil-; 31: п.-күәләкти; täy; нәпәк.

32. Os am lattam nanane: qon pali-küälleqti netätel narmixtal, tonqar quititä täväme qajerlax, i qon vanta vigtä küälleqtamqarme, tonqar qajerli.

33. Äkü toqo qōleslän, nar lattim oli: nūlme ul unšalen, šarmelalen, narmos nūltsin tōrim elpalt.

34. Os am lattam nanane: inramoš ul nūltän, at avilel, tonmos täu tōrimne jelpin päsen;

35. Ati mal, tonmos täu lailä tušnā-ma; ati pil Ierusalimel, tonmos išto täu jani naer ūšä.

36. Nänk pänkinel pil ul nūlten; tonmos išto äkü pänk-ēt varnä ameljn atim ati sairjñag ati šēmelag.

37. Os nūltän toqo: ti, ti, toma, toma; tilel ärine oleske, tonqar asrainel.

38. Nan qōleslän, lattim oli: šām mos šām, tus keur penk mos äkü ton-voip penk.

39. Os am nanane lattam: neripqar tärä ul neren; mäntim qon jōnititä nagjñme jomas-pal votmñne, taxtalen täväne motpaljn.

40. I nōripqarne periqtax nag jotjn, i vix nagnanel küärtme, majalen täväne i quljn.

41. I qon joselitä nagjñme jomux täu jotä äkü aigjl, jomen täu jotä kitag.

42. Nagnanel vōvipqarne majen, nagnanel etšlax nōripqarnel ul tulen.

43. Nan qōleslän, išto lattim oli: ēreptalen nänk vať-qolesjn, jaxsitalen nag tärjñ neripqarme.

44. Os am lattam nanane: ēreptän nan tärgän neripqaretme, jomas varän nanjn jaxsitapqaretme, i qošgän nanjn obiditlapqaret i nurelapqaret mos.

45. Toqo varsänke, jimtinä pūvettel ault olip jegänne; tonmos išto täu lavi pakepax täuk qōdelne lūlet i jomaset tärmjñne, i kietsi rāx šarqaret i qajerqaret tärmjñne.

32: п.-күәләкті; каерлахв. 33: пар мос; нюлтсэн. 34: ирамош. 35: наер. 37: те; тыгил әринә оләскә. 38: тус-кәур-пәнк. 39: мәнтим кун кон. 40: пәрыктахв; выхв; кулен, (? кулән). 41: јомухв. 42: этшлахв. 44: unrichtig яхситанкарәтнә про яхситанкарәтмә. 45: пұвы; пакәпахв; тәку; рәхв.

46. Mäntim nan ēreptax pūmtinā nanin ērepqaretme, ne-voip-justilne nan urxatinā? i pariš-varpet pīl ākū toqo varat.

47. Mäntim os lattinā naxke niłmīntam nānk jortetne, nar ārine varinā? i pupine-šušpqaret āku toqo varat.

48. Jimtān nan śari, qumle śar ault olip nan jegān.

Qotet (VI) Pānk.

1. Ūrqatān mīx tōrijm mos xolox šām-qalt, tonmos ištobi tan naninme usānīl; motīnti oleske, at jimti nanane justil ault olip jegānnel.

2. I tont qun mīgīn tōrijm mos, ul vītmelen nānküentel, qumle vītmelapet varat sinagoget keurt i paul-kānt, ištobi ešgīnkuīt tan qolesetne. Śariš lattam nanane: tan justilme nox pīl vīsānīl.

3. Nag os majen tōrijm mos toqo, ištobi nānk olmīx katīn ul qańdate, nar vari jomas-pal.

4. Tak jimte tōrijm mos mīnāqarīn tulmexag; i ault olip jegin waitā tulmexag, mīnāqarīn joīxtitā šām-qalt.

5. I qun qošgan, ul jimten vītmelapet qoitel, qotiqaret ērptat mer qalt i paul-kānt tuńdpam qošgux, ištobi tan unkvīt qolesetne. Śariš lattam nanane: tan nox pīl vīsānīl justilme.

6. Os nag qun qošgan, tujen nānk xušepīnne, i jitīn-palīnt au tou pańtīm, qošgen nānk jeginne, qaštal mat olipqarne, i nānk jegin, uťintalip tulmexag qošgenīn, justitā nagīn šām-qalt.

7. Qošgenīn śiuvt šau ul satīxten, qumle pupine-šušpqaret varlalgīt; voilīn ton numsat, išto tan šau latnānīl mos qōlvīt.

8. Tanane ul šunšān; tonmos nan jegin qańditā, narne mońdīm olinā, nan tāvāme jolesanān elpalt.

46: эрэптахв. 58: сяры.

VI, 1: мыхв; колых: іштоп; усәнэл; мотынгыш. 2: мыгән; вышмэлән; іштоп; эшгынкуйт; высәнэл. 3: іштоп; каньджитә. 4: таку. 5: вышмәләпет; котыхкарәт; кошгухв; ункуйт; uñquet, Wörterv. 63 a; высәнэл. 6: кошэпыннә; учынталып. 7: сiувт; варлалгәт; войлән; колуйт.

9. Os qošgän nan toqo: man jegou, olip ault! tak jelpjnlaxte nag namjn;

10. Tak jimte nag naerlaqjn; tak jimte erqjn, šēmel mat qumle ault;

11. Man šoqjn lat náñou majalen manan te-qōdel kaštil;

12. I qūltipten manane man ārintenou, qumle i man qūltip-talou man ārintjñqarjñounē.

13. I ul tulen manou kiräkne; os ūren manou asrainel. Ton-mos nag naerlaqjn, i van, i suin inra oli. Amin.

14. Os qun pūmtinä taretax qolesetne tan kiräkänjl, tonšiuvt tareti i nanane aul jeg.

15. Os qun at pūmtinä taretax qolesetne kiräket, i nan jegän at taretigän nan kiräkän.

16. Os qun piṭelinä, ul tuštän, qumle vitmelapet; voiljn tan tānk xoränjltel pjl peltaxtat, ištobi šunštuxtux qolesetne piṭelat. S'ariš lattam nanane: tan voš justilme višanjl tānknane.

17. Os nag, piṭelanjn mänt, pänkjn särtalen, i nol-šämjn loutalen;

18. Ištobi qolesetne ul qanḡinkujñ piṭelapi, os nag jegjn elpalt, qotiqar tulumex mat; i nag jegjn waitä tulumexag piṭelanjn, jonxtitā nagnane šäm-qalt.

19. Ul axtän nānknane jomaslax ma tärmjlt, qōt xortetnel i simelnel qoltve, i qōt tulpet xalixtat i tulmentat.

20. Os axtän nānknane jomaslax ault, qōt at xortetnel ati simelnel at qoltve, i qōt tulpet at xalixtat i at tulmentat.

21. Voiljn qōt olat jomaslaqän, nan šimän pjl tou meni.

22. Pās noulne oli šäm. I tont qun nag šämjn pāsijn, nouljn pjl šoqo pāsinaḡ jimti.

23. Os qun nag šämjn lül, tonšiuvt pjl nouljn šoqo jipišag jimti. I tont qun pās, keurjñt olipqar, jipiš, ton jipiš šak moše.

9: таку. 10: таку; наерлакын. 11: каштэл. 13: наерлакын; ипра. 14: тарэтахв; аулт олып јег. 15: тарэтахв. 16: вышмэлапэт; войлэн: іштоп; шунштах-тухв; высәнэл. 18: іштоп (unrichtig: іштон); котыхкар. 19: хортэтнэ; симэлнэ; колтуа: тулмэкат; калыктат. 20: хортэтнэ; симэлнэ; колтуа; тулмэкат; калыктат. 21: войлэн. 22: пасынгаг.

24. Ati-qon vatā at joxti služitlux kit pojerne; tonmos ale elolqarme jaxstax pūmtitā, os motetqarme ēreptax; amne elolqarne jomas šimel olmī, os motetqarne šivelax pūmti. At tainā šāšt ēreptax tōrimme i mamonme.

25. Tonmos lattam nanane: ul tuštān nānk šimenāntel, nar tēx i nar ājux, at ŋoulān eseplān, narel maštax. Ljl tēnāqarnel jāniñuv, i ŋoul mašnānel.

26. Šunšpān tiglelap-uitne: tan at routat, at urelat, at axtat tēp-küāletne; i ault nan jegin titgān tananme. Nan voip toul jomasetñuv olnā?

27. I qon nannanel tuštīm jānimax ŋori kaš-pjl ākü lokotne?

28. I mašnāne pjl nar tuštinā? Šunšpān xar ma šouretne, qumle tan jānimat; at nergesat, at taxtat.

29. Os am nanane lattam, išto i Solomon šoqjñ slavetāt togo at mašqatiles, qumle šoqjñqar tonqaretnel.

30. Os qun oit-kān pumme, qotiqar ŋe-qōdel jānimi, os qōlt rastove küör keurne, tōrijm togo mašti, toul kümjñ nanjñme, agttalqaret.

31. Ul tuštān, togo lattīm: nar nan tēvve, nar ājou? amne: nar mašou?

32. Tonmos išto šoqo ŋe-amelet kišvijt pupine-šušjipqaretnel; i tonme šoqo qanđitā nan aul jegjñ, išto nan tonme šoqo qārexlilān.

33. Kjnšān voš elolt tōrijm naerlax i tāu šar ātjetme, i ŋe āš šoqo punexti nanane.

34. I tonmos ul numselān qōlt-qōdelme. Tont qōlt-qōdel tuštux pūmti tāuk ātjetne. Šoqjñ qōdel taulelaule tāuk ātjāne.

Sātet (VII) Pānk.

1. Ul luptaxtān, ištobi nānk ul luptañkuān.

2. Tonmos qumle luptaxtinā, ākü togo luptovān; i qumle mortinā, ākü togo nānk mortvān.

24: служитлухв; яхстахв; эрэптахв; шівэлахв; тainā эрэптахв. 25: тэхв; äюхв; маштахв. 26: аулт олын нан; тоувул. 27: нананел; jāniñмахв. 28: кар; шоурэтнэ. 30: котыхкар; растуа; тоувул. 32: кышвэт; п.-шушикарэтнэ; канд-житā. 33: наерлах. 34: туштухв; тāку.

VII, 1: iштоп.

3. I nar nag šunšan kāsīn šāmt olīp lexne, nānk šāmīnt norme at vailīn.

4. Amne qumle lavan nānk kāsīnne: tīg, am vīglijm kūāne nag šāmīnt olīp lexme, tonśiuvt oli nānk šāmīnt nor.

5. Vitmelap, vajalen elolt nānk šāmīnt olīp norme; i tonśiuvt qōntilen, qumle vīx lex nānk kāsīn šāmmel.

6. Ul miglān jelpjīn mater āmpetne; i ul rastān nānk tinjīn sakān purīset elpalne, ištobi tan lailel ul nākānīl, amne pāri-jonqīm nanīnme ul manitānīl.

7. Vōvān, i mīqti nanane; kīnšān, i qōntinā; puvtān, i pušxti nanane.

8. Tonmos šoqjīn vōvipqar vīg, i kīšpqar qōnti, i loqtapqarne pušxti.

9. Qon nan qalānt oli fēmil' qoles, qotiqar, qun tāuk pūvā vōveli tāvānel nān, majepitā tāvāme kavel?

10. I qun vōveli qul, mīgtā tāvāme pupixorel?

11. I tont qun nan, kūxtīt olnā, qānđinā jomas mater mīx nānk pūvenānne; toul kūmīn nan avīl jegān mīg jomas vōvipqaretne tāvānel.

12. I tont šoqjīn āšt, qumle nōrinā ištobi olsīt nan jortīlān qoleset, ākū toqo olān i nan tan jortīlān. Tonmos tušgīt zakon i nāitet.

13. Tuttelān mārīm avettel, tonmos išto laūt avet i pañquin ŀonqet tatāt aťelne, i šauqar jomat toul.

14. Qumle assia au i mārīm ŀonx, tatīpqaret līlīn tōrīmne, i qumle šaune at qōtvut tan!

15. Ūrqatān qajer nāitetnel, qotiqaret jivīt nan palānne oš xōrel, os keurānīlt tan kūxtī šešet.

16. Tan āťetnel qašlilān tanme. Axtat amne ati ininel vino-grad, amne xanelaxnel smokvet?

17. Tont šoqjīn jomas jivnel tēli jomas urlex, os lūl jivnel tēli lūl urlex.

3: kāčyn; вайлэн. 4: kāčynne; выглэм. 5: вышмэлап; вәјалэн; выхв; кәчын. 6: порышэт; іштоп; няканэл; манітәнэл. 7: кіншән, kins-, kīnš-. 8: кіншкар. 9: котыхкар; тәку; 10: пушікурэл. 11: мыхв; тоувул. 12: іштоп; олсэг; тушгэт. 13: авэтнэл; тоу. 14: асье. 15: нлйтэтнэл; котыхкарэт; јивэт; куорэл; сюсьэт, suś, sūs, seś.

18. At tai jomas jivne tēlax lūl urlex, os lūl jivne jomas urlex.

19. Šoqin jiv, at tēllap jomas urlex, šagrovu i tautne rastovu.

20. I tont urlexnel qašlilān taninme.

21. Ati pīl šoqinqar, lattip amnane: poirixš, poirixš, tuv avīl naerlaxne; os ton, qotiqar vari am jegim erx, qotiqar oli avīlt.

22. Ton qōdelt šauqar latti amnane: poirixš nag namintel erin man nāitexlesvu? i nag namintel erin asraitme ele-pošilesenou? i nag namintel erin šau amel varsou?

23. I tonsiuvt qōtilim tanane: am ati-qun qašsānim naninme; ele-menān amnanel, lūl varimqaret.

24. I tont šoqinqarme, qon qontli tēte am lānqām, i ton qoitel vargān, joltilim nomtin qumi, qotiqar uttes tāuk kūālā kau tarmilt.

25. I pūntes rāügūx, i viť kūālles, i pišgemesit votet i tarētesit kalin ton kūālne, i tāu at rāgetes; tonmos isto uttim oles kau tarmilt.

26. I šoqin, qontlap am te lānqānim, i ton qoitel at varp, joltilim numt-saittal qolesi, qotiqar uttestā tāuk kūāletāme šopox tarmilt.

27. I pūntes rāügūx, i viť kūālles, i pišgemesit votet, i vortpesit ton kūālne, i ton kūāl pātes, i tāu pātim oles jāni.

28. Qun Isās ponšlesān te lānqet, xolox paksesit tāu qandtanā-ātetne;

29. Tonmos tāu qandtesān tanme, jormānt erx ošp, ati pīl nepākinet i Fariseit qoitel.

18: тәлахв. 19: тәллап; шагрова; растова. 21: котыхкар. 23: колтылэм; кажсәнәм. 24: ленкәм; жалтиләм; кумы; котыхкар; тәрмылнә. 25: рәкухв; күйәләс; пышгәмәсәт; тарәтәсәт; тәрмылнә. 26: ленкәным; жалтиләм; нумыт-с.; коләсы; котыхкар. 27: рәкухв; күйәләс; пышгәмәсәт; вортпәсәт. 28: ләнкәт; паксәсәт. 29: канджтәсән.

N'olouvt (VIII) Pänk.

1. Qun täu axnel jole-vailes, täu jitä-palt jomeses šau atim.
2. Tat täu pokäne jomeses noltjñ, i qošgim täväne laves: poirixš, qun nōrsinke, van joxti anim lištux.
3. Isus kat naritam puvestä täväme i laves: nōram lištixten. I täu ton latt lištixtes noltetnel.
4. I latti täväne Isus: šunšen, ati-qonne latten; äñ menen, qōltqaten popne i taten jor, ne-voip lavim oli Moisei zakont, por qaret šušnä mos.
5. Os qun tus Isus Kapernaumne, jomeses täu eltä-palne šät-pänk i jolintestä täväme,
6. Lattim: poirixš, quś am paltim jon qui agmełtam, i šak mułtaxti.
7. Isus latti täväne: am jivim, pušmelilim täväme.
8. Os šät-pänk pāri täväne laves: poirixš, at jorelam, ištobi nag tusin am küälime; os naxke laven lax, i jalti am quśim.
9. Kaš am pil erx jolpal elimqoles, os, ošgim jolim-palt xont-qumet, lavam elolqarne: menen, i meni, i motetqarne: jejen, i joxti; i amk quśime: varalen tonme, i vari.
10. Tonme qōlim Isus pakses, i täuk jitä-palāt jompqaretne laves: šariš lattam nanane: Izrailt pil te-šiuu agtnä-äš am at qōtsim;
11. I lattam nanane, išto šavet jivit qōdel pakepap i matip jurxetnel, i olmijat Avraam, Isaak i Iakov jot aul naerlaxt.
12. Os šēmel ma pūvet rastvit jipiš mane; tat jimti lūš i peñk jaxštanä.
13. I laves Isus šät-pānkne: jomen, i qumle nag agtsin, ton qoitel jimte nagnane. I täu quśä jältes äkü ton latt.
14. I joxtim Isus Petr küälne qōntestä täu āktāme qolel quitnāt.
15. I vjstā täväme katetānel, i agim qūltiptestä täväme. Täu küälles i pūmtes služitlux täväne.

VIII, 2: поканэ; нюлтынг; ньорсэнкэ; ліштухв. 3: нюлтэтнэл. 4: аті-кonne ул латтэн. 5: јолымтэстā. 7: јівэм; пушмэлілэм. 8: іштоп; тусэн; лех; кусьем. 9: јājэн; кусьемнэ. 10: сярыш; котсэм. 11: јівэт; unrichtig: пакэпат про пакэпап, пāкер-; мāхтын, māt-; наерлахт. 12: раствэт; пāнк-я. 13: агтсэн. 15: āgim; кўāлэс; служітлухв.

16. Et-pala tatvišit tâu pokâne šau saittal; i tâu sirsän as-raitme äkü ľaŋqel, i šoqo quitipqaretme jältiptesän.

17. Tak šarme Isai näit lattilp, qotiqar latti: tâu vjsän man agmenou, i permelesän tanjinme.

18. Isus, täuk kitä-paletät šau atim üm jipalt, laves qaŋdtax-tipetne unšux mot palne.

19. I vaŋge jomim, äkü nepäk-qašpqar laves täväne: qaŋdtaŋ, menam am jitä-palint, kaš qōte menen.

20. Isus latti täväne: oxšeret oŋdat voŋqeset, i tiglelap uixu-let pitit; elimqoles puv qumle at qōnti olnä-ma.

21. Motetqar tâu qaŋdtaxtipetnel laves täväne: poirixš, lavalen anim elolt jalux i šäptax am jegim.

22. Os Isus pari laves täväne: jomen am jortilim, qultipten ateliŋqaretme šäptax tāŋk motavän.

23. I qun tâu tus kerepne, qaŋdtaxtipet pil tâu jortilat jisit.

24. Ratgin sarišt votimles jani isgen te-šiuвне, isto kerep amertalvus qumpetnel; os tâu ulim qujes.

25. Tâu qaŋdtaxtipän, tâu pokâne menim, pumtsit kiŋtiltax täväme, lattim: poirixš, akilimľalen manou; te qolou.

26. Tonšiuvt laves tanane: narne pelmesnä, agttalet? Tonšiuvt küällim, jole-erqelesän votetme i sarišme, i jerte taventes.

27. Elimqoleset paksam lattesi: qon tit, isto votet i sariš qontlat täväne?

28. I qun unšes tâu sariš alim palne Gergesinskoi mane, qai-xatsit tâu ľaltä kit saittal, xoŋgeletnel küäne-küällimqari, te-šiuвне šimjŋag, isto äkü qoles pelim ton ľoŋqel at jales.

29. I ratgin aijemessi tin, toqo lattim: ne atim oli pätim mi-nane, Isus törim puv? pos elpalt jisim muŋtax minmim.

30. Qōsätŋuv ton manel jani puris-anä ŋrixtes.

16: it-пала; татвэсэт; поканэ; ленкэл. 17: няйт; котыхкар. 18: уншухв. 20: тыглэлап-уй-хулэт. 21: јалухв; шантахв. 22: јортылэм; ачэлынґкарэтнэ; шан-тахв. 23: јисэт. 24: тет-сіувнэ. 25: поканэ; пүмштсэт; кынчїлтахв; ті-колоу. 26: кўәлым; јартэ. 27: латтэсэт; тет. 28: койкатсаы; лялхтә; хонгэлэтнэл (комэ-ләынэл) кўәнэ-кўәлымкарі; тет-с.; шімінаг. 29: айгэмсгә; јісэн; мучтахв; мәнмән.

31. I asrait qošgesjt täväne, toqo lattjm: qun kietgän manou küäne, tonsiut laven manoume tux purjs-anäne.

32. I laves tanane: menän. Tan küäne-küälljm tusjt purjs-anäne. I ratgjn šumjm purjs-anä rastqates sarišne, i šarkepes viŋet.

33. Ūripqaret qaitjmlesjt, i ūšne joxtjm lattesän pali sait-taletme.

34. I ratgjn ūš juntetätel küälles Isus lalx; i täväme qōntjm qošgesjt, ištobi täu ele-menes tan magä-kännel.

Ontolouvt (IX) Pänk.

1. Tonsiuvt täu tus kerepne, i pāri unšjm joxtes täuk ūšetäne.

2. Ton mat tatsänjl täu eltä-paletäne quitjm-palkānt quip-qarme. I tan agtnä-āšme qontjm, Isus laves quitjpqarne: küällen pūv, taretaxtat nag kiräkän.

3. I tat äkü-maret nepäk-qašpetnel lavesjt tulmīxag: täu tō-rimme lūlimtitä.

4. Os Isus, tan nomtän qāṇḍjm, laves: narmos nan keurt lūl nomsinā?

5. Tonmos nar kignānūv, lavux: taretaxtat nag kiräkän, amne lavux: küällen i jomiten?

6. Tonmos nan qāṇḍelän, išto elimqoles pūv oṇḍi va šēmel mat tartelax kirāket (tonsiuvt latti quitjpqarne): küällen, vajalen quinā-man i menen nānk küäljnne.

7. I täu küälles, vjstā quinā-matetāme, i jomeses täuk küäletäne.

8. Os mer, titme qōntjm, pakses i ešgestā tōrjimme, mjpme ŋe-šiuva va qolesetne.

9. Toul jomjm Isus qōntes attjx axtnā-mat unljp qolesme, nametätel Matpīme, i laves täväne: jomen am jortijm. I täu küälljm jomeses täu jitä-paletät.

31: кошгэсэт; манән; тухв. 32: танән; к.-күялым; тусэт; вѣтэт. 33: кай-тымлэсэт. 34: күялэс; кошгэсэт; іштопї; маганэлнэл.

IX, 1: тәку. 2: татсәнэл; күялән. 3: нәпәк-к.; лавэсэт. 4: кәурәнәнт. 5: лавухв; күялән. 6: каньджилән; тартәлахв; күялән. 7: күялэс; к.-матәмә; тәку; күяләтәнә. 8: тәтмә; тәт-с. 9: күялым; j.-паләтәт.

10. I qun Isus unles päsent tâu küäletät, ton mat jisit šau attix axtpet i kiräkiŋqaret, i utsit Isus jot i qandtaxtipqaräntel äküäne.

11. Fariseit, tonme qōntim, lavesit qandtaxtipet tări: narmos nan qandtapän tēg i äi oslim varpet i kiräkiŋqaret jot.

12. Os Isus, tonme katelam, tanane laves: ati pīl pušqaret qārexlat lekarme, os agmel'tapqaret.

13. Menän, qandtaxtän, nar oŋdi keurt lax: milosťne noram, ati pīl jorne. Voiljŋ am jisim at šaretme, os kiräkiŋqaretme vōvux ŋultiptax.

14. Tonšiuvt jisit tâu palne Ioan qandtaxtipet, i lattat: narmos man i Fariseit šau kes piťelou, os nag qandtaxtipän at piťelat.

15. Isus laves tanane: tajat amne ati muit tuštux, qun tan jortilän paŋk? Os jimat qōdelet, qun nirjmtaxti tan palännel paŋk, i tonšiuvt pūmtat piťelax.

16. Ati-qon at lalsali jelpil lomtme peš mašnäqarne: tonmos jelpil laltä manjmtaxti mašnäqarnel, i äs jimti alpīlnel jäŋgag.

17. At puntlalvu äkü toqo jelpil orox peš terimne; os motjŋti oleske, manjmtaxtat šamperet, küäne-šoštix orox, i terimet qolilat. Tonmos jelpil oxox puntlalvu jelpil terimne, i pušmelaxti i ton i motqar.

18. Qun tâu lattes titme tanane, äkü-mater pānketnel jis, i qošgim täväne lattes: am eam ān qolenti; jejen, punalen nag katjŋ tâu tärmjīlne, i tâu lilei.

19. I küällim Isus jomeses tâu jortilät, i tâu qandtaxtipän.

20. Ton qalt äkü quitip ne kelp-nigljnä-agmel kitquiplou tal, jipalnel jomlitam, sartitaxtes tâu mašnäne.

21. I tonšiuvt lattes tâu täuk keuretät: qun am sartitaxtam tâu mašnäne, jältam.

22. Isus, pāri-joŋqim i qōntim täväme, laves: ŋoxrijmtaxten, ea; agtnä-ätjŋ jältiptestä nagjŋ. I ne jältes äkü ton šast.

10: küälätät; jīsēt; utsēt. 11: lavēsēt. 12: learmē; agmēltapkarēt. 13: nar onđjī lex: akīlīmŋ nōram; vojłēn; jīsēm; vovuxv; ŋjultypťaxv. 14: jīsēt. 15: tuštuxv; jortylän vapc; palānnēl vapc; pyčēlahv. 16: lomytmē; mašnaķarnē; māšnä; jānīrag. 18: oam. 19: küālym. 20: äķy nē, ķujťyp ķēlp-agmēl; 21: tāķy; ķēurātāt. 22: oa.

23. I qun joxtes Isus ton pānk küälne, i qōntes porixarpetme i qoleset, šorne pātīmetme.

24. Tont laves tanane: küāne-menān; voilīn ťe ea at qoles, os qui. I mājīntesīt tāvāne.

25. Os qun elimqoleset küāne-kietvusīt, tāu, jomlitam, vīstā tāvāme katetānel, i viš-ne jāltes.

26. I te lax küälles ton šar laxvu.

27. Qun Isus jomes toul toqo, kit šāmpaltal tāu jītā-palt šīš-gešīt i lattesīt: akilimlen minmīn, Isus David pūv!

28. Os qun tāu joxtes küälne, tonšīuvt japištesīt tāvāne ton šāmpaltalet; i latti tanane Isus: agtlaxtinā, išto am va oṇdam titme varux? Tin latta tāvāne: agtimen, poirīxš.

29. Tonšīuvt tāu, tin šāmi sartitam, laves: agtnā-ātān qoitel jimte ninane.

30. I pušxtesīt tin šāmānīl. I űoxriš pīmīntesān tinme Isus: šunšān, ati-qonne qāṇḍīnkve ťe āš.

31. Os tin, küāne-küällīm, suimtesānīl tāvāme ton šar laxvu.

32. Tin küāne-küällentam šīuvt tatvus tāu eltā-palne asrai ošp tus-ṇīlemtal qoles.

33. I asraime küāne-kietīm jipalt tus-ṇīlemtal lattīmtes. I mer paksam lattes: ati-qun titme usintoves Izrailt.

34. Os Fariseit lattesīt: tāu asraitme kietgān asrai ōter jolel.

35. I multesān Isus šoqo űšetme i pailetme, qāṇḍtam mer axt-qatnā-küält tanīnme, i lattīm naerlax lattīlp, i pušmelam šoqīṇ agīm i šoqīṇ moš elimqoleset keurt.

36. Atīmet qōntīm jipalt akilimlesān tanme, išto tan, muṭtaxtīm i laxvu küällīm, űrīp oštal ošet qoitel, olat.

37. Tonšīuvt latti tāuk qāṇḍtaxtīpān tāri: urlex šau, os ure-lap morše.

38. I tonmos jolīntelān tēp-kān pānkme, ištobi kietsān ure-lapqaretme tāuk kānetāne.

24: вoйлэн; тэт; оа; мājīнтэсэт. 25: к.-кiэтвусэт. 26: тет; кyālэс. 27: шīшгэсaы; лaтсaы; мэнмэн. 28: jапыштэсaы; шāмпaлтaлaы; тэтмэ; вaрuxв. 30: пуштэсэт; атi-кoннэ ул кaнѣджiнкyа тет āш. 31: к.-кyāлым. 32: к.-кyālэнтaм. 33: атi-кун тэт ат. 34: лaттэсэт. 35: тaнмэ; нaерлax. 36: кyāлым. 37: тākу. 38: jолымтэлāн; iштoпi; тākу.

Louvt (X) Pänk.

1. I vōvelam täuk palne kitquiplou qanđtaxtipän, mis tanane va lül asrait tärmilne, ištobi kiettux tanme, i jältiptax šoqin agim i šoqin moš.

2. Os kitquiplou kietim namänil oli toqo: elolqar Simon, namtam Petrag, i Andrei täu käsä, Iakov Zevedeiev, i Ioan täu käsä,

3. Filip i Varfolmei, Foma i Matpī pariš-varp, Iakov Alfeiev i Levvei, namtam Faddei,

4. Simon Kananit i Iuda Iskariot, qotiqar i pertestä täväme.

5. T'e kitquiplou kietsän Isus i pīmintesän taninme, lattim: pupine-šušpqaret palne ul jälän, i Samaranskī ūšne ul tujän;

6. Os menän qolim ošet palne Izrail küält.

7. I qōdāl joxtinä, suitiltän lattim: vaimes avil naerlax.

8. Quitipqaretme pušmelän, noltinet lištän, loxtimet jältiptän, asrait ele-kietän; narmixtal vjśnä, narmixtal i majän.

9. Ul vajän jot ati sūrin, ati alin, ati ärgin entepän keurne,

10. Ati quri loñxne jot, at kit mašnä, at polkes, at sui-jiv. Äkü ton pjl nergesapqar tēnäne qoi.

11. Kaš ne-voip ūšne amne paulne nan tuvnä, kalimtän, qon täu keurät jomas, i tat olän mennän moš.

12. Os küälne tunän šiuvt päše varän, lattim: jomas te küälne jimte.

13. Ameljn küäl jimte lañ, nan satnä-jomasän joxte täväne; ameljn naleval, tont satilam-jomasän nāñknane joñqi.

14. Ameljn qon at tulgän naninme, i at qontli nan lañqänne, tonšiuvt, küäne-küällim ton küälnel amne ton ūšnel, eleparketän lailne xanim porišme.

15. S'ariš lattam nanane: Sodonskoi i Gomorskoi mane kignāñuv jimti sut-varnä qōdelt ati-pjl ton ūšne.

16. An, am kietgänim naninme, jormänt ošet šešet qalne; i tont jimtän ameljnag pupixor qoitel, i souti äkü tont kapteret.

X, 1: täky: ištōpi; kietux; jältiptaxv. 4: Кананит; котыхкар. 5: тэт. 7: наерлах. 8: куйтышкарэт; нюлтынгэт; вьстән. 9: әргын. 10: льонкнә. 12: сйувт; тэт. 13: јимти; тон. 14: ленкәннә; к.-күәлым. 16: кјәтгәнәм; пупікур.

17. Ūrquatān qolesetnel: tan pūmtat mīx nanīnme sut-kūāletne, i tānk mer-kūālt voṅgux nanme.

16. I tatgānīl nanīnme sutetne i naerān pokne, am mosīm, tonuxlax tan elān-palt i pupine-šušpet elpalt.

19. Qun jīmtat mīx nanīnme, ul tuštān, qumle i nar lattux; ton latt mīqti nanane, nar lattux.

20. Ati pīl nan lattux pūmtinā, os nan jegān līl pūmti lattux nan keurānt.

21. Migtā ālux jege-pūv kāsāme, i jeg pūvāme; i l'alx kūāllat pūvet jegānīl tāri, i šouletat ālux.

22. I jīmtinā ēreptal šoqīnqarne, am namīm mos; permīpqar pāttane jālti.

23. Os qun šouletat jaxstax nanīnme ākū ūšt, tulān mot ūšne. S'ariš lattam nanane: at āštīnā multax Izrail ūšetme, tonšīuvt elimqoles pūv joxti.

24. Qānḡtaxtip jāni ati qānḡtapnel, i quś jāni ati tāuk pojeretānel.

25. Tauli qānḡtaxtip kašīl, ištobi tāu oles qumle tāu qānḡtapā, i quś kašīl, ištobi tāu oles qumle tāu pojerā. Qun kūālīn qumme namtesānīl Veelzevuli, toul kūmīn tāu kūālīnqarān.

26. I tonmos ul pelān tannanel; ati-nar ati jole-šāptam, ištobi pali ul pāte, i tuitīm, ištobi ul kaṭelanġkve.

27. Nar lattam am nanane jipīš mat, tonme lattelān pāsīn mat; i ton, nar lattam nanane pālne, nan suitīltelān lep tārmīlt.

28. Ul pelān ālpetnel űovīlān, qotiġaret vagānīl at joxti līl ālux; os pelān tonnel, qotiġar līl i űovīl teltitā oṅx-pūtet.

29. Erīn kit šāngīš pertqata ākū assarī mos? i tonetnel ākū pīl at pāti ma tārmīlne nan jegāntal.

30. Os nan pānk-ētet pīl šoqo lovīntam olat.

31. Ul pelān ākū toqo; nan tinīnet olnā šau šāngīšetnel.

17: мыхв; вонгухв. 18: наерāн; тонухлахв. 19: мыхв; латтухв. 20: латтухв. 21: āлухв; кўāлат. 23: jахстахв; мултахв. 25: иштон; die wörter: ištobi tāu — — quś kašīl (? kašīl, кашіл) fehlen in der russ. transskription. 26: иштон; качеланкуа. 28: котыхкарēt; āлухв. 29: сянġиш. 31: сянġишētнэл.

32. I tonmos šoqjñqarme, qon lavjltitā anjmme qoleset elpalt, i am lattijim täväme jegim elpalt, qotiqar avjlt oli.

33. Os qon ele-küälli amnanel qoleset elpalt, i am pjl täunanel ele-vortpaxtam avjlt olip jegim elpalt.

34. Ul numsäñ, išto am jisim olmjl tatim ma tärmjlne. Am jisim ati olmjl tatim, os širi.

35. Voilim am jisim pali-urtux elimqolesme täuk jegätel, i eame täuk šökätel, i mänme täuk ākutätel.

36. Qajeret elimqolesne täuk küäljñqarän.

37. Ērptap täuk jegme amne šökäme amnanel jängjs at qoi amnane; i ērptap püväme amne eame amnanel jängjs at qoi amnane.

38. I qon at vigtä täuk pernätäme, i at meni am jitjimpaljmt, ton at qoi amnane.

39. Täuk ljletäme ūrpqar qoltilitā täväme; os am mosim ljlä qoltilapqar qōntitā täväme.

40. Nanjñme tulilapqar anjm tulilitā; os anjm tulilapqar anjm kiettjmqarme tulilitā.

41. Näitme tulilapqar, näit namel, qōntitā justjl näitne; šarqarme tulilapqar, šar namel, qōntitā justjl šarne.

42. I qon äititā te višetnel äkü āne äšerem viŋel, qañdxtajtj namel, šariš lattam nanane, at qolti täuk justjletänel.

Äkquiplouvt (XI) Pänk.

1. I qun Isus multesän ľañqet täuk kitpuiplou qañdxtajtjpäñ täre, menes toul toqo, qañdxtax i lattux tan ūšetne.

2. Os Ioan, ŋurmat kaŋelam Kristos varnä-ätet, kiettes kitqar täuk qañdxtajtjpetnel.

32: аным; латтылэм; јегым; котыхкар. 33: э.-күәлі. 34: јисәм. 35: войлән; јисәм; п.-уртухв; тәку; оамә. 36: тәку. 37: тәку; оамә. 38: тәку. 39: тәку; лыләтәмә. 40: наньн. 41: нййтмә. 42: тәт; сярыш; тәку; юстыләтәнәл.

XI, 1: ләнкәт; тәку; каньджтахв; латтухв. 2: тәку.

3. I laves täväne: nag erin ton, qotiqar jix nōrsin, amne mot-qar manane urux qārex?

4. Isus laves tanane pāri: menān, lattān Ioan tāri, nar qolinā i vainā.

5. Šämtalet šušpi jimat, lailpalet jomitat, noltinet listqatat, pältalet qolat, qolimqaret jältentat, i jorlīt lani-lattat.

6. I jomas, qon at telili am mosim.

7. Tan sare menimān jipalt pūntes Isus lattux Ioan mos merne: nar šunšux jālsān nan xar mane? māntim niret votel noultanā?

8. Os nar šunšux nan jālsān? māntim tinin mašnāl mašqatim golesme? Tinin mašnā ošpqaret olat naer küält.

9. Os nar nan šunšux jālsān? näitme? Toqo, lattam am nanane, näitnel pīl jāni.

10. Tonmos tit kalin ton, qotiqarme qōrin laviltitā: an, am kiettam amk lattipim nag eltin-palint, qotiqar lalptitā loix nagnane joxtnin elpalt.

11. S'ariš lattam nanane: net ponštamqaretnel jāni atim oles Ioan pernā-punipnel, os višnūv avil naerlaxt tävänel jāni.

12. Ioan pernā-punip qōdeletnel ān moš avil naerlax val vīqti, i šimīnīš kišpet qōntilalgānīl tonme.

13. Tonmos šoqo näitet i zakon Ioan elpalt lattesit.

14. I qun nan nōrinā qandux, tāu Ilija, qārexlap joxtux.

15. Pāl ošpqar qontlax tak qontle.

16. Os qonne eseplilim am te toximme? Tāu jormānt višqaret, qotiqaret posert unlenānīl uil vōvat tānk jortetme,

17. I lattat: man porixarsou nan mosān, i nan at jequsān; man ergesou nan mosān lūš-erit, i nan at lūssān.

18. Ioan jimāt jipalt at tēs, at āijes; i lattat: tāu keurāt asrai.

19. Jis elimqoles pūv, tēg i āi; i lattat: tit elimqoles, qotiqar ērpti tēx ājux, jort oxse axtpetne i kirex varpetne. Os amel pūvet mīsit täväne šar āšme.

3: котыхкар; jixv; ньорсән; урухв. 4: тәнәнә. 5: нюлтынгәт; jältəntät; 6: I шотынг, кон. 7: латтухв; шуншухв; кар. 8: шуншухв; наер. 9: шуншухв; нийтмә. 10: калынг; котыхкармә; куорынг; ань; кіэтам. 11: сярыш; наерлахт. 12: наерлах; кішпәт; контілалгәнәл. 13: нийтәт; латтәсәт. 14: каньджухв; joxtuxv. 15: контлахв; таку. 16: эсәпліләм; тә; котыхкарәт. 19: котыхкар; тәхв; айухв; мысәт.

20. Tonsiuvt pūntes tāu lūlimtax ūšetme, qotiqaret keurt kū-
mīnīš qōltīm oles tāu erqā, tonmos išto tan at joxtsīt tōrīmne.

21. Tuš nagnane, Xorazin! tuš nagnane, Vifsaida! qun Tirt
i Sidont qōltīm olxanīl erqet, qōltīlālīmqaret nanane, tont qōsātñuv
tan lāndiketel mašqatīm i quľmel puñqtam joxtnat tōrīmne.

22. Ose pīl lattam nanane: Tirne i Sidonne kignāñuv jīmti
sut-varnā qōdelt, ati-pīl nanane.

23. I nag Kapernaum, kaltqatīm avīl moš, pātgin jol naerlax-
ne; tonmos qun Sodomne qōltīm olxanīl erqet, qōltīlālīmqaret nag
keurīnt, tāu olni an-ťe qōdel moš.

24. Ose pīl lattam nanane: Sodom šarne kignāñuv jīmti sut-
varnā qōdel šiuvt, ati-pīl nagnane.

25. Ton ront, lattentam ľax, Isus laves: suitīltilīm nagin, řat,
poirīxš avīlne i šēmel mane, išto nag tutīslīn řetme amelīñ i nomtīñ-
saitīñqaretnel i qōlteslīn tonme ea-pūvetne.

26. S'ariš řat! nag jomas ērptanīn toqo oles.

27. Šoqo mīm oli jegnel amnane; i ati-qonne qašvu pūv, jeg-
nel tārge; i ati-qonne qašvu jege, pūvnel tārge, i qonne pūv pali-
lattux numīlmatitā.

28. Jejān am paltīm, šoqo muřtaxtipet i tarvītne pātīmqaret; i
am saimelijānīm nanme.

29. Vajelān amnanel igo nāñknane, i qañdřtaxtān amnanel; am
sout kamelt-šimp olīm; i qōntīlān nāñk līlān řavetme.

30. I tont am igo jomas, i tarvītīm kignā.

Kitquiplouvt (XII) Pānk.

1. Kalīn ton ront jomites Isus routīm tēp-kānet laxvu subote
qōdelt; tonsiuvt tāu qañdřtaxtipān tēx jīmstīt, i pūmstīt manītax tēp-
pānketme, i tēx.

20: пумтэс; лўлімтахв; котыхкарет; јохтсэт. 21: Сидонт олкәнэл эркэт;
нуныктам. 22: fehlerhaft Содомнэ про Сидоннэ. 23: fehlerhaft Капермаум про
Капернаум; к'әлткатым; пәтгән; ј.-наерлахнэ; олкәнэл; ань тэ. 24: сјувт. 25: лех;
суйтылтілэм; тать; туйтыслән; оа-п. 26: тать. 27: аті-коннэ ат кашву; п.-лат-
тухв. 28: ам покымнэ; саймәліјәнәм. 29: олам; лыләнәннэ; таувәтмә.

XII, 1: тэхв; јімсэт; пўмсэт; манітахв.

2. Fariseit, tonme qōntīm, lausīt tāvāne: šunšen, nag qānd-taxtipān varat ton, nar varux at tai subote qōdelt.

3. Tāu pāri laves tanane: ān moš nan at lovuntaleslān, nar vares David, qun tēx jimtes, tāuk tāvātel olīmqaret?

4. Äkü-mat qalt tāu tus tōrīm-küälne, i tēs jorīn nánet, qotiqaret at taisīt tēx ati tāvāne, ati tāu jortilāt olīmqaretne, šoqīn äkü popetne tainat.

5. Amne at lovunteslān zakont, išto popet tōrīm-küält subote qōdelt at ūrgānīl subotame, tonmos voip vinovat at oŋdat?

6. Os lattam nanane, išto tit ton, qotiqar tōrīm-küälnel jāni.

7. Os qun nan qašgelān, nar oŋdi keurt lax: akilimne noram, ati pīl jorne, tont at pūmtninā luptaxtux oxtalqaret tāri.

8. I tont elimqoles pūv pānk i subotane.

9. I toul ele-menīm tus sinagogne.

10. Tat oles tōšīm-katīp qoles; i kitepesānīl Isusme: kaš qon tai pušmelaptux subotat? ištobi tāvāne mater keurt vinovatne pāttux.

11. Tāu laves tanane: qon nannanel, oŋdīm äku ošā, qun ton oš subote qōdelt pāti voŋqane, qumle at vīgtā noŋxo?

12. Os ošnel elimqoles ne-šiuve jomas? I tonmos subotat pīl jomas varux tai.

13. Tonšiuvt latti ton qolesne: naritalen nānk katīn; i tāu naritestā; i jāltes katā, mot-pal kat goitel.

14. Fariseit, küāne-küällīm, varsīt tāu laltā oi, mat-sīr amelel qoltilax tāvāme. Os Isus kaṭelam, menes toul toqo.

15. I náulīqates tāu jītā-palt šau atīm, i tāu tanme jāltiptesān.

16. I jole-erqelesān tāuktāme pali-lattux;

17. Tak jimte Isai nāit lattīlp, qotiqar latti:

18. Tit am pūvīm, qotiqarme am perieslīm; ērptax pūmtīm-qarīm, qotiqar keurt am šimīnnel šoqīn jomas erx; punilīm amk līlīm tāu tārmīlne, i tarīmtitā atīmetne sutme.

2: лаусэт; варухв. 3: ловынталэслāн; тэхв; тәку. 4: äky-мот; котыхкарэт; тайсэт; тэхв. 5: ловынтэслāн; ургāнэл; тонмос виноват. 6: котыхкар. 7: лех; луптахтухв. 10: китэпэсāнэл; пушмэлаптухв; пāттухв. 11: нанāнэл; пāтти (? пāтi). 12: нэ-сiувнэ; варухв. 14: к.-күāлым; варсэт; лийлхтā; колтiлахв. 15: jāлтыптэс-тāн. 16: тәкутāmэ; п.-латтухв. 17: нийт; котыхкар. 18: котыхкармэ; пāрiэслэм; эрптахв; пунылэм.

19. Pāri at lattimti, at šišgemi, i ati-qonne at qolvu tāu lānqā lōnx laxvu-toxim-mat.

20. Nurim sui-jivme at šaimtitā, i pelimtam ponlame at qaritutā, tāu šar ātā noñxaļ pātnāt elpalt.

21. I tāu nametāne šunšux pūmtat šar atimet.

22. Tonšiuvt tatvus tāu palne asrai ošpqar, šāmtal i tusnilemtalqar; i pušmelaptestā tāvāme, toqo išto ton šāmtal i tusnilemtalqar pūmtes i lattux i šunšilax.

23. I pakses mer jāntetātel, i lattes: tit erin atim Kristos, David pūv?

24. Os Fariseit, titme katelam, lausit: tāu asraitme kūānekietgān asrait ōter Veelzevul jolel.

25. Os Isus, tan numtān qaņdīm, laves tanane: šoqin naerlax, tāuk note pali-urtqatip, tatlanā jimti; i šoqin ūš amne kūāl, tāuk note urtqatipqar, pušne at unli.

26. Qun asrai asraime jaxstitā, tonšiuvt tāu urtqates tāuk jortilāt; ton jipalt os qumle tuņdi tāu naerlax?

27. I qun am Veelzevul val asraitme kietgānīm, os nan pūvān qon val kietat? ton qōsetag tan jimat nanane suti.

28. Os qun am tōrim lilel kietgānīm asraitme, tont ākü ton pīl kišmovusān nan tōrim naerlaxnel.

29. Māntim qumle qon tuv vagin qum kūālne, i pūmti nirišlax tāu jomaslax, alpīl at persestāke ton vaginqarme? tonšiuvt šoqin tulmentitā tāu kūälā.

30. Qon am jortilīm atim, tonqar am laltīm; i qon am jortilīm at axti, tonqar qoltili.

31. Ton qōsetag lattam nanane: šoqin kirex i lūl taretaxtat qolesetne; os lūl jelpin līl tāri at taretaxti qolesetne.

32. I qun ākü-mater luptaxti elimqoles pūv tāri, taretaxti tāvāne; os qon luptaxti jelpin līl tāri, at taretaxti tāvāne, ati pāsijn mat, ati jol mat.

19: латтэнті; колвуа; ленкя. 20: сы-јіvmэ; тяку; нонгkаль. 21: намятанэ; шуншухв. 22: латтухв; шуншілахв. 24: лаусэт. 25: паерлах; тяку; пушня. 26: тяку; паерлах; Веельзевул; кіэtgанэм; косьятаг. 28: кіэtgанэм; кышмовэсән; паерлахнэ. 29: нірішлахв. 30: лялхтым. 31: косьятаг.

33. Mäntim numtänne nan pāti, išto jiv jomaske, tont i urleqät jomas; mäntim os täu lül tonsíuvt i urleqät täu lül; tonmos jiv qašxti urlexnel.

34. Pupiqr toxim! qumle tainä lattux jomasme oipinet osnä (olnä?)? šim keurt numsanäqar tus latti.

35. Jomas qoles jomaslaxnel neltitā jomasme; os lül qoles lüllaxnel neltitā lülme.

36. Am lattam nanane, išto šoqin narmixtal lax mos, qoles lattinā, kitilovut sut-qōdel šiuvt.

37. Tont täuk lañqätel šarmelaxti, i täuk lañqätel sutne pāti.

38. Tonsíuvt äkü-materet nepäk-qašpetnel i Fariseitnel, laqilnetum, lausit; qañđtap, man norou nagnanel ux mat-sir pos.

39. Os täu pari laves tanane: qajer pux kinši amnanel pos, i pos täväne at miqti; Iona näit numpal posnel.

40. Tonmos išto Iona qul kaxter keurt oles qūrum qōdel i qūrum ji, äkü togo i elimqoles pūv šēmel mat oli qūrum qōdel i qūrum ji.

41. Ninevitānet tuñđpat sutne teŋe pux jot, i jolxag pättijān täväme; tonmos tan Ionanel lax qōlim jipalt joxtsit tōrimne; a tit Ionanel jāni.

42. Qōdel-pal naer-vant tuñđpi sut elpalt te pux jot, tonmos išto täu jis el manel qontlax Solomon amelet; a tit Solomonnel jāni.

43. Qun asrai elimqolesnel küāne-küālli, tonsíuvt jali viŋtal mat, olnā-ma kinšim, i at qōnti.

44. Tonsíuvt latti: menam amk küālimne; i jiu joxtim qōntestā täväme tatlanā, lištīm i laŋptam.

45. Ton jipalt meni, i viŋ täuk jortilāt sāt mot asrai, täuknanel küxtitme, i jiu tum, olmijat tou; i jimti ton qolesne alpilnel jol āš lūli. Äkü togo jimti i te qajer puxne.

46. Täu äkü togo merne lattentanāt māt täu sōkā i kāsān tušsit qūān, norim täu jortilāt lattux.

33: тонмос кашхті. 34: латтухв; ойпынгэт оlnä; нумсанäкармэ. 36: лех; китіловэт; сіувт. 37: täку; ленкätэл. 38: нэнэк-кашпэтнэл (? нэнэк-к.); лекылнэ; лаусэт; үхв. 39: латтэс; няйт. 40: войлэн кумлэ Iона. 41: тэтэ; јолкаы; лех; јохтсэт. 42: наер-в.; тэ; контлахв. 43: күāлі. 44: i јув. 45: täку; јув; тэ. 46: тушсэт; латтухв.

47. I äkü-mater laves täväne: tit, nag sökän i käsän tuñdpat paul-kānt i norat lattux nag jortiljñ.

48. Os täu te lattipqarne pāri laves: qon am sökām, i qon am käsām?

49. I katel qōltpam täuk qañd̄taxtipān, laves: tit am sökām i am käsām; tonmos qon pūmti varux avilt olip am jegim erx, ton am käsīm, i jitiim, i sökām.

Q̄urumquiplouvt (XIII) Pänk.

1. Küälñel küäne-küällim ton qōdelt, Isus untes sariš vātane.

2. I axtqates täu paltā šau atim, toqo išto täu, kerepne küällim, untes tou; os mer šoqo tuñdes sariš vātat.

3. I qañd̄tesän tanme šau sijel, lattim: tit, küälles routipqar routux.

4. I täu routimāt siuv̄t to šām pātes loñx vātane, i touliñ uit joxtim täväme naxvsänjl.

5. To pātes kavijñ mane, qōt šēmel ma oles morše, i jerte küälles; tonmos išto ma oštñuv oles.

6. Os sax išim ñuvñel šarlovus, i tārne at tēlimāt mos tōšes.

7. To pātes ini-saune, i jänimešjt inget; i šetesänjl täväme.

8. Toqar pātes jomas ma tärmilne, i tēlles oslijñ: toqar šāt, to qōtpen, os to vāt latne.

9. Pāl' ošpqar qontlax tak qontle.

10. I vaŋge jomim qañd̄taxtipet lausjt täväne: narmos prittel tanane lattan?

11. Täu pāri laves tanane: tonmos, išto nanane maivus qañdux naerlax tuitim ätet, os tanane at maivus.

47: латтухв. 48: тэ. 49: тәку; каньджахтыпән (? каньджтахтыпән); варухв; кәсым (? кәсьым).

XIII, 1: к.-күәлым; сарыш. 2: күәлым; сарыш. 3: күәләс; роутухв. 4: сиувт; нахвсәнәл. 5: күәләс. 6: нювнә; шәрјовәс. 7: јініи-саувнә, ini-sauv; јәнімәсәт; јінгәт; шәтәсәнәл. 8: тәләс; ват (вѣт). 9: таку. 10: лаусәт. 11: майвәс; каньд-жухв; наерлах.

12. Qon oŋdi, tonqarne miqti, i šaumelaxti; os qon at oŋdi, tonqarnel ele-nirjmtaxti i ton, nar oŋdi.

13. Tonmos am tanane kaljŋ at lattam, išto tan um at vagānjl, i qōljm at qōlgānjl, i at numsiĵān.

14. I šarmelaxti tan tärmiłānt Isai lattjlp, qotiqar latti: pälel qōlilān, i at qašlilān, i šāmel šunšinā, i at vailān.

15. Tonmos išto ŋoxrjmes te elimqoleset šim, i pälel vane qontlat, i tāŋk šāmānjl pätsānjl, ištobi ul ujānjl šāmel, i ul qōlānjl pälel, šimel pjł at nomjłmatat, i ul pjł joŋxtaxtet, ištobi am tanme jältiptesānjm.

16. Os nan šāmānān jomaset, nar šunšat, i nan päłānān, nar qontlat.

17. S'ariš lattam nanane: šau nāit i jelpjŋ ŋorsjt šunšux, nar nan vainā, i at usānjl, i qontlax, nar qontlinā, i at qōlsānjl.

18. Os nan qontlelān prittame routjpqar mos.

19. Šoqjŋ qontlapqar pokne naerlax lax, i at nomsap, jiv asrai i tulmentitā routjm taim tāu šimenāt; tit ton, qotiqar keurne routvus loŋx vatat.

20. Os kavjŋ mat routjm taim qašxti lax qontlapme i āku latt agtjm vjpme täväme šagtjm;

21. Os ton at tēlvus tārne, tonmos ŋoxre at oŋdi; os qun jimti lūš i variš lax mos, jerte telili.

22. Os routjmqar iŋgetne qašxti qontlap laxme, qotiqar keurt tuš olŋalaxnel i ērp poilaxne qarititā laxme, i tāu jimti urlextal.

23. Os routjmqar jomas ma-kānt qašxti qontlap laxme i nomsap, qotiqar i jimti urlex jot, toqo išto tonqar tati osljm šāt latne, to qōtpen, to vāt.

24. Mot prittame mjs tanane, lattjm: avjl naerlax jorti qolesne, routjp jomas taim tāuk kānetāt.

12: тонкарнэ. 13: вагәнэл; колгәнэл; нумсәнэл. 14: тәрмыләнэлт; Исаия; котыхкар; пәлэл (? пәлел). 15: тэ; пәтсәнэл; іштопі; ујәнэл; коләнэл; јәлтыптәсәнэм. 16: ішто шуншат; ішто контлат. 17: сярш; няйт; нъорсэт; шуншухв: усәнэл; контлахв; колсәнэл. 19: наерлах; лех; котыхкар; роутвэс; ватанэ. 20: манэ; лех. 21: тәлвэс; ат тоньджі; лех; јәртэ. 22: јінгәтнэ; контлапмэ лехмэ; котыхкар. 23: ма-кәннэ; контлапмэ; лехмэ; номсапмэ; котыхкар; ват (выэт). 24: прітчамэ; наерлах; тәку; кәнтәнэ.

25. Os elimqoleset quinä mänt joxtes täväme nurmiltamqar, i routes takenaket putīt qalne, i menes.

26. Qun tēp küälles, i oit jis, tonśiuvt niglepesjt i takenaket.

27. Os quśet jiu joxtim lattesjt kozäinne: ańdux, jomas erin taim routsin nag nänk kănint? qōdāl jisjt takenaket?

28. Täu laves tanane: nurmiltaxtipqar vares titme. Os quśet pāri lausjt täväne: nōran erin, man tou menim lištsenou?

29. Os täu laves: tomo, ištobi takenaket nirim ul nirqtet tan jortilān i putīt.

30. Qūltiptān āküāt jānimax urelanānjl moš; i tonśiuvt am lat-tam urelapqaretne: axtān elolt takenaket i neglān tanme puxśag, teltnānjl kašil; os putīt śaptān am tēp-küälimne.

31. Mot amel mjs tanane, lattim: avjl naerlax jorti gortitnoi taimne, qotiqarne elimqoles vjm routestā tāuk kānetāt.

32. Qotiqar kaš viš šoqin taimnel, os qun tēli, tonśiuvt jimti šoqin tēlnāqarnel jāngag, i jimti jivi, toqo išto touljn uit tiplemlalgjt, i tuitqatilat ton jiv tajt qalt.

33. Mot pritte laves tanane: avjl naerlax jorti kuššane, qotiqarme ne vjm punestā qūrum mortes tolxen keurne, i qūltiptestā šoqo pajeltanāt moš.

34. Šoqinqarme lattes Isus prittel, i prittetal ati-nar at lattes tanane.

35. Tak jimte nāit lattilp, qotiqar latti: punšilim prittet keurt am tusjm, suitjtilim tuitimqarme śar joltim jipalnel.

36. Tonśiuvt Isus, atimetme taretam, tus küälne; i täu pokāne jomlitam tāuk qāńgtaxtipān lausjt: punšalen manan amelme, nar tēp-kānt takenaket.

37. Täu pāri laves tanane: jomas taim routipqar elimqoles pūv;

38. Voiljn tēp-kān śar; os jomas taim naerlax pūvet; os takenaket asrai pūvet;

26: күйәләс; ойтјәс; ныгләнәсәт. 27: јув; латтәсәт; козяйиннә; роутсән; јисәт; 28: тәтмә; лаусәт; ліштгәнәу. 29: тома; іштоп; fehlerhaft пакәнакәт про такәнакәт. 30: јәнімахв. 31: амәлмә; наерлах; котыхкармә; тәку; кәнтәнә. 32: котыхкар; тылгәмлалгәт; калнә. 33: наерлах; котыхкармә. 35: таку; няйт; котыхкар; пуншыләм; суйтылтиләм. 36: тәку; лаусәт. 38: войлән; наерлах: fehlerhaft пувәт про пүвәт.

39. Os nurmjiltaxtīm, tonet routīm, kalīn asrai; os urelanā pos oxīrsom joxtnā; os urelapqaret aṅgelet.

40. Qumle axtqatat takenaket, i tautel teltqatat, ton qoitel jimti i oxīrsom joxtnā šiuvt.

41. Kieti elimqoles pūv tāuk aṅgelān, i axtijān tāu naerlaxnel šoqo lūl nomtet i qajer-varīmqaretme.

42. I rastgānīl tanme tautīn kūörne: tat jimti lūš i penket jaxštanā.

43. Tonšiuvt šarqaret qōtlat jormānt qōdel, tan jegānīl naerlaxt. Pāl ošpqar qontlax tak qontle.

44. Os avīl naerlax jorti tēp-kānt šāptam tottīmne, qotiqarme elimqoles qōntīm tuitestā, i tonne šagtīm menes, i šoqo, nar oṅdes, perssān i joutestā ton kānme.

45. Os avīl naerlax jorti tin-qumme, űorpqarne tinīn sakne;

46. Qotiqar ākü tinīn sak qōntīm, menes i perssān šoqo, nar oṅdes, i joutestā tonqarme.

47. Os jorti avīl naerlax jolīmne, sarišne rastīmqarne, ašīrtamqarne šoqīn-sīr qulme,

48. Qotiqarme, qun tantes, vātan tatsānīl, i jomas qulet axtsānīl terīmetne, os lūtet rastsānīl kūāne.

49. Toqo jimti i oxīrsom joxtnā šiuvt: kūālgīt aṅgelet, i paliurtgānīl jomaset lūletnel.

50. I rastgānīl tanme tautīn kūörne: tat jimti lūš i penk jaxštanā.

51. Jolt kitepesān tanme Isus: qašleslān erīn titme? Lattat tāvāne: qašleslou, poirīxš.

52. Os tāu laves tanane: te āš qōsetag šoqīn nepākīn, qandtam qōrīnetnel avīl naerlaxme, jorti kozāinne, qotiqar nelti tāuk oxše-moletānel jelpīlqarme i jisqarme.

39: калынг, 40: сиувт. 41: таку; ахтгәнэл; наерлахнэл. 42: растгәнэл; пәнкэт. 43: наерлахт; контлахв; таку. 44: наерлах; котыхкармэ; пэртэтā (? пэртэстā). 45: наерлах. 46: котыхкар; пэртэстā. 47: наерлах; амьртамкарнэ. 48: котыхкармэ; татсәнэл; ахтсәнэл; растсәнэл. 49: сиувт; кўәлгэт; палі-уртгәнэл лўләтмэ јомасэтнэл. 50: растгәнэл; пәнк. 51: Ііволт; каньджэслән; тэтмэ. 52: тэ; нэпэкынг; куорынгэтнэл; наерлэхмэ (? наерлахмэ); козайиннэ; котыхкар; таку; пэшкармэ pro jisqarme.

53. I qun multesän prittet Isus, menes toul toqo.

54. I täuk tēlim-matetāne joxtim, qāndtesän tanme tan mer-küälenānt, toqo išto tan paksesjt, i latsjt: qōtel' täu vjs temil' amel i va?

55. Täu erin jiv-mašterlap pūv? i täu šökä Mariag erin laviqti, i täu käsän Iakov i Iosi i Simon i Iuda?

56. I täu jižän šoqo mank qalovat erin? Os qōtel' täu vjsän tititme?

57. I šoxtelaxtsjt note täu mosä. Os Isus laves tanane: ati-qōt tē-šiuu morsane näit at jorlovu, qumle täuk tēlim-matāt i täuk küälāt.

58. I at vares tat šau amel, tan at-agtnānjl mos.

N'iläquiplouvt (XIV) Pänk.

1. Ton latt qōlestä Irod nīlā-vlastnik l'ajil Isus mos.

2. I laves täuk qušetne: tit Ioan pernā-punjp; täu ljlies qo-ljmquaretnel, i tonmos amelet varqtat tävänel.

3. Äkü mat qalt Irod, Ioanme vjm, persaptestä i uttestä fur-mane, jege-pūv vant Irodiade mos.

4. Tonmos išto Ioan lattes täväne: nag at tajan oñdux täväme.

5. I älux täväme norjm matānel, pelmes mernel, tonmos išto täväme eseplesän näiti.

6. Os Irod namjn qōdel šiuvt jeques Irodiade ā xolox elpalt, i ērmiles Irodne.

7. Tont täu nultjm laves mīx täväme, kaš nar kīšme.

8. Os täu, šökātānel qāndtamatā qoitel, laves: majalen am-nane āñ pat-ānane punjm pernā-punjp Ioan pānkme.

9. Naer tušne pātes; os nūl-ätā mos, i āip jortet olnā uil, la-ves mīx täväne.

54: täku; т.-матәнэ; паксэсэт; латсэт; кодаль; тэміль. 56: кодаль; тэтэтмэ. 57: шохтэлахтсэт; тэ; нийт; јорлова; тәку.

XIV, 1: лекыл. 3: äku-mot. 4: оньджухв. 5: äluxv; эсэплэсәнэл; нийті. 6: тэлым-кодэл; эа. 7: мыхв. 8: каньджтәмәтә. 9: наер; мыхв.

10. I kiettes furmane, šagrepax Ioannel pānkme.
11. I tatsānīl tāu pānkā pat-āne tārmīlt, i narīmtesānīl āne; os tāu tatestā šōkātāne.
12. Os tāu qāndtaxtipān jim vīsānīl ņouletāme, i ramsanīl tāvāme; i menesīt, latsīt Isusne.
13. I ton qōlīm jipalt Isus ele-menes toul toqo kerep tārmīlt qolestal mane naxkat. Mer, tonme kaṭelam, jomesesīt tāu jītā-palt ūšetnel lailel.
14. I küāne-küällīm Isus qōntes šau atīm, akilimlesān tanme, i jāltiptesān tan agmīltapqaretme.
15. Eṭ-pala tāu qāndtaxtipān laquesesīt tāu pokāne, lausīt: ma tit tādel, i tou eḡlaltēs; taretalen merme, ištobi tan menesīt poiletne, i joutsīt tānknane tēnāqar.
16. Isus laves tanane: nar kīnšux tan mengīt? majān nan tanane tēnāqar.
17. Os tan lattat tāvāne: man naxke tit oṇḡdou āt ņaṇ i kit qul.
18. Tāu laves: tonet tatān tīg am pokīmne.
19. I laves merne untux pum tārmīlne; i vīs āt ņaṇ i kit qulme, i šunšpes avīlne, satqtam, i šaimtam mīsān ņaṇet qāndtaxtipetne, os qāndtaxtipet merne.
20. I tēsīt šoqo, i tantesīt; i axtsīt toul āritam šulet kitquiplou tupīl tagle.
21. Os tēm qoles oles āt šōter vati, nenel višqarnel tāрге.
22. I ākü ton lätt erqelesān Isus tāuk qāndtaxtipān tux kerepne i menux tāu eltā-palt tat palne, tāu merme taretanāt mānt.
23. Mer taretam jipalt küälles axne, qošgux naxkat. I eti tāu qūltes tat naxkat.
24. Ton mānt vuš joxtes kerep sariš jātne, i šintintovus qumpetnel, tonmos išto lalx vot oles.

10: kīētēs; шагрэпахв. 11: татсāнэл; нарымтэсāнэл; эанэ. 12: высāнэл; ньоулātāmэ; рамсанэл; мэнэсэт; лятсэт. 13: нахкант; јомэсэсэт. 14: к.-күāлым. 15: лакуэсэсэт; даусэт; іштоп; јоутсэт. 16: кыншухв; мэнгэт. 19: унтухв. 20: тэсэт; тантэсэт; ахтсэт; ломтэт (шулэт). 22: тāку; тухв; мәнухв. 23: күāлэс; кошгухв; нахкант. 24: сарыш; јетнэ; шінчінтовэс; кумпэтнэ.

25. Jei jät šiuvt Isus vintt jomeses tan paltānīl sariš mānt.
26. Qāndtaxtipet, tāvāme qōntīm sariš mānt jomnāt, telilesīt i lattat: tit peiqtovu; i pelmam šišgeltesīt.
27. Os Isus ton latt sui vares tanane, i laves: nóxrimtaxtān, tit am, ul pelān.
28. Os Petr laves tāvāne pāri: poirixš! qun tit nag, laven amnane jomux viť tarmīlt nag pokinne.
29. Tāu laves: jejen. I Petr, kerepnel vailīm, jomeses viť ošnel, ištobi joxtux Isus pokne.
30. Votme nóxrag kaṭelam pelmes, šarkepaleltes, i šišgaltes: poirixš! jāltiptalen anīm.
31. Isus ton latt narimtestā katetāme, puvestā tāvāme, i latti tāvāne: agttal, nar mos telilesīn?
32. I qun tusi tin kerepne, tonšiuvt vot lašqetes.
33. Os kerept olīmqaret, vaṭge jomlitam, qošgemesīt tāvāne, i lausīt: šariš nag tōrīm pūv olīn.
34. I unšīm joxtsīt Gennisaretskoi mane.
35. I kaṭelam tāvāme, tat olipqaret kietsīt suitux kitpalqaretme, i tatsānīl tāu pokāne agmeltapqaretme šoqo.
36. I jolīntesānīl tāvāme, ištobi šoqīn laves sartitaxtux tāuk mašnāne; i tonet, qotiqaret sartitalxtesīt, jāltsīt.

Atquiplouvt (XV) Pānk.

1. Tonšiuvt Ierusalim nepāk-qašpqaret i Fariseit, Isus elpalne jomlitam, lattat:
2. Narmos nag qāndtaxtipān peṭtat peš tasteret? voilīn nān tēnānīl šiuvt tānk katān at loutat.

25: jēt; vīnšt; saryš. 26: saryš; tālīlēsāt; pāiktova; šīšgēltēsāt. 28: jomuxv. 29: jājēn; ištōpī; joxtuxv. 31: tālīlēsēn. 33: košgēmēsāt; lausāt; olan. 34: joxtsāt. 35: kīētsāt; suītuxv; tatšanēl. 36: jolīntēsānēl; ištōp; sartītaxtuxv; tāku; kotyxkarēt; sartītaxtēsāt; jāltsāt.

XV, 1: nēpāk-k. 2: vōilēn; katānēl.

3. Os täu pāri laves tanane: os nan narmos peļtilān tōrīm lavīm-āšme nānk tasterān kašil?

4. Voilīn tōrīm elnīn pīmīntam lattes: jorlalen jegīn i šökān, tonmos išto jaxstap jegme amne šökāme aṭelel qoli.

5. Os nan lattinā: māntim qon lavi jegne amne šökāne: tonme, narel nag amnanel justqatgīn, am majantilīm saii tōrīmne,

6. Tonqarne tai at jorlax tāuk jegme amne šökāme. Ton qoitel nan rasteslān tōrīm lavīm-āšme nānk tasterān kašil.

7. Vītmelapet! šariš nāitexles nan mosān Isai, lattīm:

8. Laxquatat am pokīmne ṭe elimqoleset tānk tusānīltel, i jorlijānīl anīm nīlmel, os tan šimānīl amnanel qōsāt oli.

9. Os qajerag eseplijān anīm xoloxme jox-āšne qānḡtanānīl šiuvt.

10. I mer vōvelam laves tanane: qontlān i numselān.

11. Ati pīl ton, nar tuv tusne, lūlimtitā qolesme; os nar tusnel küāne-küālli, ton lūlimtitā qolesme.

12. Tonšiuvt täu pokne jīm qānḡtaxtipet lausīt täväne: qānḡdilīn erīn, išto Fariseit, ṭe lax qōlīm, telilesīt?

13. Os täu pāri laves: šoqīn jānimap, qotiqarme ati pīl am avīl jegīm routestā, ose qolili.

14. Qūḡtiptān tanme; tan tānk šāmtalet, os šāmtalqaretme tatilijān; os qun šāmtal vantīmilitā šāmtalme, tonšiuvt ākü-jot pāta voṇqane.

15. Os Petr, qontlam, laves täväne: pali-lattalen manan ṭe prittame.

16. Isus laves: nan pīl os ināt qānḡdilān?

17. Os pīl ināt qānḡdilān, išto šoqīn tusne tunāqar meni kārane, i rastqati toul küāne?

18. Os tusnel küāne-küālnāqar šimnel küālli; i ton lūlimtitā qolesme.

19. Voilīn šimnel küāllat lūl nomtet, ālnā-āṭet, ne jot qajerlanā-āṭet, qajerel tonuxlanā-āṭet, i lūlimtanā-āṭet.

4: войлэн; сьёкын. 5: юсткатгэн; мајантилэм; сайы. 6: јорлахв; тәку. 7: вышмэлапэт; няйтэхлэс; Исаия. 8: тэ; јорлијәнэл. 9: эсэплијәнел; колыхмэ; сохт-ашнэ. 11: күйәлі. 12: лаусэт; каньджилэн; тэ; лех; тәлилэсэт. 13: котыхкармэ. 14: татиліјәнэл. 15: тэ. 16: инят (ныгат). 18: күйәлі. 19: войлэн; күйәләт.

20. Titnel lülimtovu qoles; os tēnā-āš louttal katel at lülimtitā qolesme.

21. I toul toqo küäne-küällim Isus menes Tirskoi i Sidonskoi paletne.

22. Tat Xananeiskoi ne, küäne-küällim ton matnel, oiges tävāne, lattim: akilimʹalen anim, poirixš, David pūv; am eam asrainel šak muṭtove.

23. Os tāu at lattes ākü lax tävāne. I jomlitam tāu pokāne, qandtaxtipān jolesesit tävāme, lattim: taretalen tävāme, tonmos išto oigi mank jitā-palout.

24. Os tāu pāri laves: am kietvusim naxke qolim ošet palne Izrail küālnel.

25. Os tāu jomlitam qošges tävāne, lattim: poirixš! notalen anim.

26. Os tāu laves pāri: ati jomas, nirjntax ā-pūvetnel naime, i rastux āmpetne.

27. Os tāu laves: toqo, poirixš! āmpet pil tēt pāsennel pātjm jovet tānk küāljqaretnel.

28. Tonšiuvt Isus laves tävāne pāri: jomas ne, jāni nag agtnā-ātjm; jimte nagnane nornjn qoitel. I jāltes tāu eatā ākü ton šast.

29. Toul menim Isus joxtes Galileiskoi sariš vātane; i axne küällim tou untes.

30. I laquesesit tāu pokāne šau atjmet, qotiqaret oṇdat tānk jortilān lailpalet, šämtalet, tus-nilemtalet i šoqjn-sjr agmjn- i mošjn-qaretme; i punsānjl tanme Isus laili pokne, i tāu pušmelesān tanme.

31. Toqo išto mer pakses, qōntjm tus-nilemtalqaretme lattipag, mošjnqaretme puši, lailpaletme jomitapi i šämtaletme šunšilapi; i suitjltēsānjl Izrail tōrimme.

32. Os Isus, vōvelam tāuk qandtaxtipān, laves: te mer amnane akilmi oli, išto qūrum qōdelag olnānjl jimtes am pokjmt, i at oṇdat, nar tēx: os tētal taretax at norgānim, ištobi loṇxt paštal ul jimtet.

20: титнэ; лүлімтова. 21: күйәлым. 22: күйәлым; асрайнэ; мучтова. 23: лех; јолэсэсэт. 24: кіэтвусэм. 26: нірымтахв; эа-п.; растухв. 29: сарыш; күйәлым. 30: лакуэсэсэт; котыхкарэт ошсэт; јортыләнэл; пунсәнэл. 31: суйтылтэсәнэл. 32: тәку; тә; акілмаг; тэхв; тарэтахв; ньоргәнэм; іштопі.

33. Täu qańdtaxtipän lattat täväne: qōtel' vix xar mat fe-śiuv náń, ištobi tettux fe šautqar (šauqaretme?).

34. I latti tanane Isus: ne-śiuv náń nan paltän? Tan lausjt: sāt i ale-neśiuv qul.

35. I laves merne untux ma tärmjlne.

36. I vim sāt náń i quletme, satqtam šaimtesän i mjsän täuk qańdtaxtipänne, os qańdtaxtipet merne.

37. I tēsjt šoqo i tantesjt; i ton jipalt sāt paip lomttel axtvusjt tagle moš.

38. Os tēm qoles oles nilä šōter, netnel i višqaretnel tärge.

39. I mer taretam, Isus tus kerepne, i joxtes Magdałskoi matne.

Qotquiplouvt (XVI) Pänk.

1. I vatge jomim Fariseit i Saddukeit rettetalim qošgesjt täväne, avjlnel šunštax tanane pos.

2. Os täu pāri laves tanane: eti lavinä: jimti jomas qōdel, tonmos išto avjl kelpi oli;

3. I qolge-pala: fe qōdel lül-tōrim, tonmos išto avjl šēmelag oli. Viťmelapet! nan mašteret qańdux avjlme; os poset maretnel qańdux va at ońđinä.

4. Qajer i taital pux pos kįnši; i pos at mįqti täväne, tärge posnel Iona nāit. I qūltiptam tanme, jomeses toul toqo.

5. I täu qańdtaxtipän, mot palne unšjmānjl śiuvt, náń vix jarilesjt.

6. Isus laves tanane: šunšän, ūrqatän Fariseiskoi i Saddukeiskoi kuššanel.

7. Os tan nomsesjt keurānjlt, lattjm: tit qašxti ton, išto man náń at vįsvu.

33: кодаль; выхв; кар; тэ-сіув; іштопі; тэттухв; тэ. 34: нэ-сіув; лаусэт. 35: унтухв. 36: тәку. 37: тәсэт; тантәсэт; ломтәл; ахтвусэт.

XVI, 1: кошгәсэт; шүнштахв. 3: тэ; вышмәләпәт; каньджухв. 4: няйт. 5: сіувт; выхв; јаруләсэт. 7: номсәсэт; высоу.

8. Tonme katelam, Isus laves tanane: nar numsinä keurenänt, agttalet, isto náñ at vjsnä?

9. Os pjl inat erjn at qandilän i at numsilän ät náñetme i ät šöter qolesme, i ne-šiuв tupjl nan axtsän?

10. At pjl sät náñme nilä šöter qolesne, i ne-šiuв paip nan axtsän?

11. Qumle numtne at vjglän, isto am ati pjl náñ mos lausjm nanane, istobi ūrqatux Fariseiskoi i Saddukeiskoi kuššanel?

12. Tonšiuвt nomljxtesänjl, nar täu lattes tanane, istobi ūrqatux ati pjl náñ kuššanel, os Fariseiskoi i Saddukeiskoi qandtanä-äšnel.

13. Os Isus, joxtjm Kesarija Filip matne, kitilesän täuk qandtaxtipän, lattjm: qonag eseplijän elimqoleset anjm, elimqoles püvme?

14. Tan lausjt: äkü-materet Ioan pernäpunipi; motqaret Ilii, os toqaret Ieremii amne äkü-materag näitetnel.

15. Isus latti tanane: os nan qonag anjm esepililän?

16. Simon Petr, päri lattjm, laves: nag Kristos, ljljn törjm püv.

17. Tonšiuвt Isus laves täväne päri: šotjn nag, Simon Iona püv! tonmos isto ati noul ati kelp tonme qöltsjt nagnane, os avjlt olip am jegjm.

18. Lattam i am nagnane: nag Petr, i te kau tärmjlne am uttjljm amk törjm-küäljm, i jol-naer au jolxag at pättitä tonme.

19. I nagnane mlgänjm avjl naerlax ošmišet; i nar negan šēmel mat, ton maunetätel jimti tonqarne i avjlt; os nar oitilan šēmel mat, ton oitaxti i avjlt.

20. Tonšiuвt Isus jole-erqelesän täuk qandtaxtipän, istobi ati qonne ul lattet, isto täu Isus Kristos.

21. Tjgjl elal pümtes Isus qöltux täuk qandtaxtipetne, isto täväne qārex menux Ierusalimne, i šau pakux pänketnel i arkipetnel i nepäkiñqaretnel, i jimtux älimag, i qurmet qōdelt jältux.

9: инят (ныгат) эрын каньджилән; няньмэ; нэ-сйув. 10: нэ-сйув. 11: лаусэм; иштопи; уркатухв. 12: номлыхтэсәнэл; иштопи; уркатухв. 13: täky; эсеплиjänэл. 14: лаусэт; нлйтэтнэл. 17: колтсэт. 18: тэ; уттылэм; јол-наер. 19: мыгәнэм; наерлах; ойтїлән. 20: täky; иштопи. 21: колтухв; täky; мәнухв; пакухв; нәпәкыңкарәтнэл; јимтухв; јәлтухв.

22. I eleñuv vōvelam täväme, Petr pūntes ľalx lattux täväne, lattim: tōrim ūre, ƙe äš nagnane at jimti, poirixš.

23. Os täu, pāri-jonqim, laves Peterne: menen amnanel, asrai; nag anim quitilim per äšne; tonmos išto nag nomsan ati ton, nar tōrimqar, os nar elimqolesqar.

24. Tonśiuvt Isus laves täuk qandtaxtipetne: qun qon ħori menux am jortilim, tākūtag (täu-täuk?) pil ul laviqte, vajalen nānk pernīm, i jomen am jortilim.

25. Tonmos, qon ħori täuk liletāme jältiptax, tonqar qoltilitā täväme; os qon qoltilitā liletāme am mosim, ton qōntitā täväme.

26. Tonmos ne-sir jol qolesne, qun täu i puš śar tauti, os liletāme qoltilitā? amne ne-sir elimqoles täuk liletāme pāri joutitā?

27. Qun jiv elimqoles pūv täuk jegā namel täuk āngelān jot, tonśiuvt mig šoqinqarne täuk ātān mos.

28. S'ariš lattam nanane, ākü-materet tit tušpetnel at vagānīm aťelme elimqoles pūvme unānīm elpalt mennāt täuk naerlax keurt.

Satquiplouvt (XVII) Pānk.

1. I qōt qōdel tulim jipalt vīs Isus Peterme i Iakovme i Ioanme täu kāšetāme, i tatsān tuñdīm axne tanme.

2. I peltaxtes tan eltā-palānt, i qōtles täu vetā jormānt qodel; os täu mašnānīm jimtsit sairinag jormānt pās.

3. I tat qōltqatsag tanane Moisei i Ilija, täu jortilāt unlipag.

4. Ton mat Petr laves Isusne: poirixš, jomas manan tit; qun ħoran, varou qūrum señ, ākü nagnan, i ākü Moiseine, i ākü Ilijane.

5. Qun täu lattes titme, ratgim pāsīm tul nigles tan numtā-palānt; i tat sui tulnel, lattip: tit am ērptanā pūvim, qotiqar keurt am šoqim jomas erqim; täväme qontlān.

22: латтухв; тэ, 23: куйтылэн. 24: fehlerhaft Исус pro Иисус; täку; мә-нухв; täу täку. 25: täку: јалтыптахв. 26: täку. 27: täку. 28: сярыш; ваганэл; täку; наерлах.

XVII, 1: кәсьәтәмә. 2: э.-паләнэлт. 3: колткатсәг. 5: котыхкар. 6: пәтсәт; пәлмәсәт.

6. Tonme kaṭelam, qaṇḍtaxtipet qomi pātsit, i šaknūv pelmesit.

7. Os Isus, vaṭge jomim, xolitalxtes tanane i laves: küällän i ul pelän.

8. Os šämānīl pali-punšim, tan ati-qonme at qōtsānīl, Isusnel targe.

9. I axnel jolaṭ vailenānīl uil ergelesān tanme Isus, lattim: ati-qonne ul lattān, nar nan usnā, elimqoles pūv aṭelnel noṇxaṭ jālt-nāt elpalt.

10. I kitepesān tāvāme tāu qaṇḍtaxtipān, lattim: narmos nepāk-qašpqaret lattat, išto Ilijane alpīl jix qārex?

11. Isus laves tanane pāri: kert, Ilijane alpīl jix qārex, i šoqo ṭaṭptax.

12. Os am nanane lattam, išto Ilija joxtim oli, i at qašsānīl tāvāme, os varsit tāu jortilāt qumle nōrsit; toqo i elimqoles pūv muṭtaxti tannanel.

13. Tonšiuvt qaṇḍtaxtipet nomissānīl, išto tāu lattes tanane Ioan pernā-punipme.

14. I qun tan joxtsit mer pokne, tonšiuvt ākū qoles, vaṭge jomlitam tāu pokne i šanši pātīm tāu eltā-palne,

15. Laves: poirixš! akilimṭalen am pūvim; tāu jelpīl joṇqip pānk ošxti asrail, i tarvitjiniš muṭtaxti: tot rastelaxti tautne i vaṭqal viṭne.

16. Am tatilesim tāvāme nag qaṇḍtaxtipān pokne, os tan vāgānīl at joxtes tāvāme jāltiptax.

17. Isus, pāri lattim, laves: qajer pux! qun moš nan jortilān olam? qun moš permam nannanel? Tatelān amnane tīg tāvāme.

18. I ergelestā tāvāme Isus; i asrai küälles tāvānel; i višqum jāltes ākū ton latt.

19. Tonšiuvt qaṇḍtaxtipet, vaṭge jomim Isus elpalne naxke mat, lausit: narmos, man vaou at joxtes kiettux küāne asraime?

7: küällän. 8: kotcānēl. 10: kītēpēcānēl; нэпэк-к. 11: jixv; ляльптахв. 12: кашcānēl; варсэт; ньорсэт; тананēl. 13: номыссānēl. 14: joxтсэт. 15: акі-лімлалән, ākilimṭam; тарвытынгыш, tārvitjīn. 16: татылэсэм; јалтыптахв. 17: нананēl. 18: күйәлэс. 19: лаусэт; вагоу; кіәтухв.

20. Isus laves tanane: nānk at-agtnān mos. S'ariš lattam nanane: qun nan pūmtinā oñdux agtnā-āšme gortīnoi taim jāntne, i lavinā ũe axne: laquen tīgīl mot mane, tonšiuvt tāu meni; i atinar at jīmti nanane va-joxttal.

21. Os ũe toxīm kietxti šoqīn pītēl i qošgenā-āṭel.

22. Tan Galileit olnānīl mānt laves tanane Isus: elimqoles pūv pertqti elimqoles katne;

23. I ālgānīl tāvāme, i qurmet qōdelt jālti. I tušne pāt-sīt šak.

24. Os joxtsīt tan Kapernaumne; tonšiuvt torīm-kūālne oxsé-axtpet jomlitesīt Petr elpalne, i lausīt: nan qāñḡtapān at mīg erīn kit draxmme?

25. Petr latti: mīg. I qun tāu tus kūālne, tāu eltā-palāt laves Isus: nag nomtīn qumle, Simon: šēmel ma naeret qonnel vīgīt josex amne attīx, tānk pūvetnel amne motqaretnel?

26. Petr latti tāvāne: motqaretnel. Isus laves tāvāne: i tonmos pūvet pālīn.

27. Os ištobi manan at telitax tanme, menen sarišne, rastalen vōnīp, i elol qulme, qotīqar nōpesi, vajalen; i tāu tusā pali-pun-šīm qōntan statirme; tonqar vīm majalen tanane am mosīm i nānk mosīn.

N'olouquiplouvt (XVIII) Pānk.

1. Ton latt vatge jomīm qāñḡtaxtīpet Isus elpalne lattesīt: qon jāni avīl naerlaxt?

2. I vōvelam Isus viš ā-pūvme, tuštestā tāvāme tan qalenānne.

3. I laves: sariš lattam nanane, qun at joñqinā i at jīmtinā viš ā-pūvet qoitel, at tuvnā avīl naerlaxne.

20: сярыш; оньджухв; тэ. 21: тэ; пічэл. 23: ālgānēl; пātсэт. 24: joxтсэт; jomлītэсэт; лаусэт; кīt-драхммэ (аттых). 25: наерэт; выгэт. 27: іштопі; тэлі-тахв; сарышнэ; воныпмэ; котыхкар.

XVIII, 1: латтэсэт; jānīnyov; наерлахт. 2: эа-п.; калānэлнэ. 3: сярыш; эа-п.; наерлахнэ.

4. I tonmos qon viši varqti, fe viš ā-pūv qoitel, ton i jāniūv avil naerlaxt.

5. I qon tulitā ākū tēmiļ viš ā-pūv am namīm mos, tonqar anīm tulitā.

6. Os qon tiplitā ākūqarme fe višqaretnel, anīm šušpetnel, tonqarne jomasnūv olni, qun taketagat melnitse kavel šiplutānīl, i rastgat tāvāme sariš milne.

7. Tuš šarne tiplanā-ātetnel; voilīn qārex jimtux i tiplanā-ātetne; os tuš ton qolesne, qotiqarnel tiplanā-āš jimti.

8. Os qun nag katīn amne nag lailīn quititā nagīn, šagrepa-len tāvāme, i rastalen nānknel; jomasnūv nagnane tux līlne lailpali amne katpali, ati-pīl kit kat jot, amne kit lail jot rastnāg jimtux inra tēp tautne.

9. I qun nag šāmīn quititā nagīn, manīmtalen tāvāme i nānk-nanel ele-rastalen; jomasnūv nagnane tux līlne šāmpali, atipīl kit šām jot rastnāg jimtux qarilatal tautne.

10. Ūrqatān jaxstax ākū-materme tēfe višetnel; tonmos lat-tam nanane, išto tan aņgelān avīlt šoqīn latt vagānīl am avil jegīm vešme.

11. Tonmos elimqoles pūv jis kīnšux i jāltiptax qolilamqarme.

12. Nan esepānt qumle? Qun āku-mater oņdes šāt oš, i tonqaretnel ākū qoliltipes; at qūltiptijān erīn tāu ontolšāt ontolou axt, i at meni erīn kīnšux qolilam ošme?

13. I qun jolixti qōntux tāvāme, tont, šariš lattam nanane, šagti tāu mosā āriūv ati-pīl ontolšāt ontolou tiplaxtalqaret mos.

14. Tēmiļ erx ati avīlt olīp nan jegnel, ištobi qoliles i āku tēfe višetnel.

15. Māntim kirex vari nag laltīn nānk kāsīn, menen i latqaten nōte por qolestal; qun qontīmli nagnane, tonšiuvt nag qōnteslīn nānk kāsīn.

16. Os qun at qontīmli, vajan jortīlīn os ākū amne kitqar, ištobi tusel kitag amne qūrum tonux nōxriṁtaxtes šoqīn āš.

4: тэ; эа-п.; наерлахт. 5: тэміль; эа-п. 6: тэ; мѣльницэ; сарыш. 7: войлэн; јімтухв; котыхкарнэл. 8: тухв; јімтухв; іпра. 9: тухв; јімтухв. 10: јахстахв; тэтэ; вагәнэл. 11: кіншухв; јалтыптахв. 12: колілапэс, qōlilar-; кіншухв. 13: контухв; сярыш. 14: тэміль; іштопі; āку; тэтэ. 15: кәсын; контәслэн. 16: иштопі.

17. Os qun at qontimli tanane, qōltalen i torim-küälne; at qontimleske, tonsiuvt tak jimte nag eltin-palint jormänt pupine-šušp amne mītar.

18. S'ariš lattam nanane: nar nan neginā šēmel mat, negim jimti i ault; i nar taretinā šēmel mat, ton taretaxti i ault.

19. Äkü toqo šariš lattam nanane: qun nannanel kitqar šēmel mat latqata vōvux materme, ton šoqo mīqti tanane avilt olip am jegimnel.

20. Qun äküäne axtqatat am namimne kitag amne qūrum, ton mat i am nan qalenänt.

21. Tonsiuvt täu pokäne jomim, Petr laves: poirixš! ne-šiuves amnane qārex taretax amk kāsīmne, qun täu kirex vari am laltim; taretax amne ati sāt kes?

22. Isus latti täväne: at lattam nagnane, sāt kes, os sāt sāt-lou kes.

23. Tonmos avil naerlax jorti naerne, qotiqar jimtes täuk xoloqān jot lountaxtux.

24. Os qun pūntes täu lountaxtux, täu eltā-palne tatim oles äkü-mater, qotiqar ārīnt oñdes täväne šāt quri talant.

25. Os tonsiuvt täu at oñdes, narel teletax; tont naer laves täväme pertux i täu vantā i ā-püvān i šoqo, nar täu oñdes, i teletax ārīnt.

26. Os tonqar pātes, i qošgim täväne lattes: naer, morše uren, i šoqo teletijānim nagnane.

27. Naer, akilimlam ton qolesme, taretestä täväme, i ārīntān šoqo rastsān.

28. Küäne-küällim, tonqar qōntes äküqarme täuk jortetnel, qotiqar täväne ārīnt oñdes šāt dinarī; i küān-mitam täväme šetelam laves: am ārīntim majalen.

29. Täu jortä, täu lailetäne pātīm, joleses täväne i lattes: morše urqaten, i šoqo teletilim nagnane.

17: таку. 18: сярыш. 19: сярыш; нананэл; вовухв. 20: ахткат; тан; каләнэлт. 21: нэ-сіув; тарэтахв, кәсымнэ. 23: наерлах; котыхкар; тәку; лоунтахтухв. 24: лоунтахтухв; котыхкар. 25: тәлэтахв; наер; пәртухв; эа-п. 26: наер; тәлэтијәнэм. 27: наер. 28: күәлым; тәку; котыхкар; күәншітам; шәталстә. латтым. 29: тәлэтилэм.

30. Os tãu toqo at künim menes, i uttestã täväme furmane, arıntät teletanät moš.

31. Tãu jortän, te ätet um, šaknũv ottesjt; i joxtim latsjt šoqo tãnk naerãne, nar oles.

32. Tonšiuvt tãu naerät vōvelestã täväme, i latti täväne: qajer quš, am amk arıntim nagnane rasteslĩm šoqo, tonmos išto nag joleseslĩn anĩm.

33. At erĩn qārex oles i nagnane taretax nãnk jortĩn, qumle i am nagĩn tareteslĩm?

34. I ton jipalt naer otam mĩštã täväme muťtapqaretne, šoqo teletanät moš, nar oĩdi täväne.

35. Toqo i am avĩl jegĩm vari nan jortĩlãn, qun šoqĩnqar at tareti šimetätel tãuk jortetãne lũl ätetme.

Ontolouquiplouvt (XIX) Pãnk.

1. Qun multesãn Isus te laĩqet, tonšiuvt menes Galileinel, i joxtes Iudeiskoi mane Iordan alĩm palt.

2. Tãu jĩtã-palät šau atĩm jomes; i tat jãltiptalsãn tanme.

3. I jomĩm tãu eltã-palne, Fariseit tiplalsãnĩl täväme i latesjt täväne: šoqĩn äš mos erĩn tai elimqolesne kũãltqtax tãuk netätel?

4. Tãu laves tanane pãri: qumle añ moš nan at lountalilãn, išto elolt elimqolesme tẽllamqar qumme i neme joltes tãu (tinme?).

5. I laves: tit mos qũltiptitã elimqoles jegme i šökãme, i varqti tãuk netã nĩpil, i jimta kitag äkü nĩul.

6. Os tonmos tin ati pĩl kitag, os äkü nĩul. I tont, tĩrĩm äküãne nar neges, tonme elimqoles pali ul manitate.

7. Lattat täväne: narmos Moisei elnĩn lattes, mĩx taretanã-ne-pãk i kũãltqtax tãu jortĩlät?

31: тэ; очтэсэт; латсэт; наерәнэлнэ. 32: наерät; растэслэм; јолэсэслэн. 33: тарэтэслэм. 34: наер. 35: тãку.

XIX, 1: тэ; ленкэт. 3: тыплалсãnэл; к äлтктахв; тãку. 4: тĩнмэ. 5: тãку. 7: мыхв; т.-нэпэк; кũãлтктахв.

8. Latti tanane: Moisei nan šimān oṭi-olnā qoitel laves nanan kūāltqtax nānk nenāntel; os ouletāt toqo at oles.

9. Os am lattam nanane: qon pali-kūālqti tāuk netātel, ati qajerāt mos, i motqarme vanti vīgtā, tonqar qajerli; i kūāllīm neme vanti vīmqar, ton pīl qajerli.

10. Tāu qāndtaxtipān lausīt tāvāne: qun femil' āš qum netātel, toqo moš vant at vīx.

11. Os tāu laves tanane: šoqīnqar vatā at joxti permelax titme, os tonet, qotiqaretne maivus.

12. Voilīn olat skoptset, qotiqaret sōkā köhrānel jimtsīt toqo; i olat skoptset, qotiqaret jimtsīt skoptsag qolesnel; i olat skoptset, qotiqaret tānkme tānk varsānīl skoptsag, avīl naerlax mos. Qon vatā joqti permelax, ton perme.

13. Tonšiuvt tatīm olsīt tāu eltā-palne ā-pūvet, ištobi tāu tan tarmīlān punes kat i qošges; os qāndtaxtipet jole-erqelesān tanme.

14. Os Isus laves: ā-pūvetme taretān, i ul erqelesān tanme at jix am pokimne; tonmos išto avīl naerlax tanane oli.

15. I tan tarmīlān kat punīm, menes toul toqo.

16. Tat ākü-mater vaṭge jomīm, laves tāvāne: šim qāndtap, ne-sīr jomas am varīm, ištobi qōntux jelpīn qōdel?

17. Tāu laves tāvāne; narmos nag anīm jomasag lavilīn? Ati-qon jomas, tōrīmnel tāрге. Os qun nōran tux jelpīn qōdelne, ūren zakonet.

18. Latti tāvāne: ne-sīr zakonet? Isus laves: ul ālen, ul qajerlen, ul tulmenten, i qajerel ul tonuxlen.

19. Ērpten nānk jegīn sōkān, i ērpten vaṭ-qolesīn qumle nān-kīnme.

20. Qum latti tāvāne: višnā moīdel am te āṭetnel ūrqatsīm; os nar at tauli amnane?

8: kūāltktaхв. 9: tāку; kūāлым. 10: лаусэт; тэміль; выхв. 11: пэрмэлахв; котыхкарэtnэ; майвэс. 12: войлэн; котыхкарэт; кэхрәнэл; fehlerhaft köhrānel pro köhrānel; jīmтсэт; варсанэл; наерлах; пэрмэлахв. 13: олсэт; эа-п.; iштопī; тәрмыләнэлне. 14: эа п.; эркэлән; jīхв; наерлах. 15: тәрмыләнэлнэ. 16: варам; iштопī; контухв; 17: лавилэн; тухв. 19: j.-сьōкын; в.-колэсэн. 20: тэ; уркатсэм.

21. Isus laves täväne: qun nōran jimtux qoipi, menen, perten šoqin ošnāqarān, i majen jorlītne; i qōntan jomaslax avilt; i jejen, jomen am jitā-palimt.

22. Te lax qōlīm, ton qum tuštīm ele-menes; tonmos išto oñdes jāni poilax.

23. Os Isus laves täuk qāñdaxtipetne: šariš nanane lattam: va tux poine avil naerlaxne.

24. I os nanane lattam: kignānūv puṭax jontipne velbludne, ati-pil tux poine tōrijm naerlaxne.

25. Tonme kaṭelam, tāu qāñdaxtipān šak paksesit i latsit: os qonne vintt tux avil naerlaxne?

26. Isus, šunšpam tanane, laves: elimqoles vatā at joxti, os tōrijmne šoqo tai.

27. Tonšiuvt Petr, pāri lattīm, laves täväne: man an qūltip-teslou šoqo, i jomesesvu nag jitā-palimt; nar vintt nanane jimti?

28. Isus laves tanane: šariš lattam nanane: nan am jortilīm jimqaret jelk-torimt, qun unti elimqoles pūv täuk suip jelpin pāse-netāt, untinā i nan kitquiplou jelpin pāsent, suditlax kitquiplou Izrail toximme.

29. I šoqinqar, qon qūltiptijān küāletme amne kāsān amne itān amne jegme amne šökāme amne vantetāme amne ā-pūvān amne maān am namīm mos, joñxtovu šāt pišel, i inra līlme qōntitā.

30. Os jāngetnel šauqar jimat viši, i višetnel jāngag.

Quset (XX) Pānk.

1. Avil naerlax jorti kozāinne, qotiqar, alpil küällīm, menes metelax met-qum täuk vinogradnik keurt varux.

21: jimtuxv; jājen. 22: lex. 23: tāku; сярыш; тухв; наерлахне. 24: пуп-тахв; тухв; наерлахнэ. 25: паксэсэт; латсэт; тухв; наерлахнэ. 27: јомэсоу; ма-нанэ. 28: сярыш; tāku; пāsēnātāt; судитлахв. 29: эа-п.; магān; јоңхтова; іпра. 30: јіmti.

XX, 1: Войлэн авыл наерлах; козяиннэ; котыхкар; кўялым; мэтэлахв; tāku; виноградник; варухв.

2. Os latqatim metqaret jot teletax tanane qōdel pānkne denarīl, kietsān tanme tāuk vinogradniketāne.

3. I küāne-küällim qurmet śas xanett, qōtsān motqaretme vātelanā-mat pālīn tuṇḡat.

4. I laves tanane: menān i nan am vinogradnikimne; i nar qārex jimti, am miglīm nanane.

5. Tan menesīt. Os tāu küāne-küällim qōtet i ontolouvt śas xanett, ākü ton vares.

6. Jolt küāne-küällim āküquiplouvt śas xanett, qōntes motqaret āštal tušpet, i tanane: nar nan tit puš qōdel tuṇḡinā āštal?

7. Pāri lattesīt tāvāne: man ati-qonne at metelovusou. Latti tanane: menān i nan am vinogradnik keverne, i nar qārex jimti, vajelān.

8. Os qun efmes, latti kozāin vinogradnikne tāuk küāl-ūrpetāne: vōven metqaretme, i majen tanane met, jovetam jolqaretnel elolqaret moš.

9. I joxtim metelamqaret āküquiplou śas xanett vīsīt osqar dinarī.

10. Os joxtim elolqaret numsesīt, išto tan mijut šavelnūv; os maivusīt i tan ākü ton śiuvel.

11. I vīm pūmtsīt luptaxtux kozāin tāri,

12. Lattim: fefe jolt jimqaret varsīt ākü śas, i nag tuštsān tanme ākü esepne man jortilou, qotiqaret varsou puš qōdel, i perme-sou reñ.

13. Os tāu, pāri lattim, laves āküqarne tonqaretnel: šim jort, am nagīn at obiditlilīm; denarīne erīn latqatsīn nag am jortilīm?

14. Vajalen nānkqarīn, i menen; os am nōram fefe jolqarne mīx ton śiuv, nar i nagnane.

15. Māntim at tajam varux amkqarīmtel, nar nōram? amne tonmos nag šāmīn ušmīn, išto am jomas olīm?

2: тэлэтахв; динариил; тэку. 3: күүалым; ханэт. 4: мыглэм. 5: мэнэсэт; күүалым; онтолоут; ханэт. 6: күүалым; āküquiplouvt; ханэт. 7: латтэсэт; мэтэ-ловэсоу; кэурнэ. 8: козяин; тэку: сьоулэтам јолкарэгнэл. 9: āküquiplouvt; ханэт; высэт. 10: нумсэсэт; майвэт; майвэсэт; сьувэл. 11: п'мтсэт; луптахтухв; козяин. 12: тэтэ; варсэт; котыхкарэт; пэрмэсоу рыг; rēg, rīg, rī. 13: обидитлilэм; динариинэ; латкатсэн. 14: тэтэ; мыхв; сiув. 15: варухв; олам.

16. Toqo jımtat jolqaret elolqari, i elolqaret jolqari; voilın vōvımqar šau, os periamqar morše.

17. I jomentam Isus Ierusalimne i qalt tärge vōvelam kitquip-lou qañdtaxtipän toqaretnel, laves tanane:

18. An tuvvu Ierusalimne, i elimqoles puv pertım jımti arkj-petne i nepäkjıqaretne; i sut punat täväme älux;

19. I migänıl täväme jazıtniketne āmplax i voıqux i pernane taketax; i qurmet qōdelt jälti.

20. Tat vaŋge jomes täu poketäne sökä Zevedei püvetnel, täuk püvän jortıl, qoşgım i ale-nar vōvım tävänel.

21. Täu laves täväne: narne nag nıoran? Täu latti täväne: laven, ištobi teŋe am kit püväm utsıt nag pokınt, äkü jomaske palne, os motjı olmıx palne nag naerlaxınt.

22. Isus päri tit täri laves: at qañdilän, nar vōvinä; vään joxti amne ati äjelax āne, qotiqarme am äjux pümtilım, i puñqtax pernäl, qotiqarel am puñqtam? Tin latta täväne: joxti.

23. I latti tinane: am äinä-ānjım äilän, i pernāpunnä-ätel, qotiqarel am puñqtam, pümtinä puñqtax; os ištobi untux am pokımne jomaske-pal i olmıx-pal katne, ati amnanel oli mıx titme nanane, os qonne taštım oli am jegımmel.

24. Kaŋelam titme, äritam lou qañdtaxtip ottesıt kit jegepü-vent täri.

25. Os Isus, vaŋge vōvelam tanme, laves: nan qañdilän, išto elimqoles öteret ūrat atımetme, i jäniqaret oşgänıl tanme.

26. Os nan qalenänt at tai toqo olux; os qon nannanel nıori jäangi olux, tonqar nanane quśle;

27. I qon nıori nannanel päıki olux, ton jınte nanane quś;

28. Äkü ton qoitel, qumle elimqoles puv jis ati tonmos, ištobi täväne služitlesıt, os tonmos, ištobi služitlax i mıx täuk lıletäme šau-qar joutnä mos.

16: войлэн. 18: тува; нэпэжынгкарэтнэ; äлухв. 19: мыгәнэл; язычникэтнэ амплахв; пэрнәнэ; такэтахв. 20: нұваыңнэл; täку пұва. 21: іштопi; тэтэ; утсăм; жомаскэ палт; олмыш палт. 22: вагән; äйелахв; котыхкармэ; äйухв; пүмтілэм; пунктахв; котыхкарэл. 23: котыхкарэл; пунктахв; унтухв; мыхв. 24: очтэсэт. 25: ошгәнэл. 26: каләнт; олухв. 27: нананэл; олухв. 28: іштопi; служитлэсэт; служитлахв; täку.

29. I qun jomesesjt tan Ierixonnel, t̃au jītā-palt jomes šau atjm.

30. Tat kit šāmtal, l̃oñx jätt unljm i kaṭelam išto Isus jomi ton ma m̃ant, pūmtsag aigux lattjm: akilimlen minmjñ, poirjxš, David pūv!

31. Os atjmetnel erqelovusag tin, ištobi ul šišgag; os tin toul kümjñ pūmtsag oigux, lattjm: akilimlen minmjñ, poirjxš, David pūv!

32. I jole tuñdpam, Isus vōvelesān tinme i laves: narne nin amnanel ñorinā?

33. Latta täväne: poirjxš, ištobi min šāmenāmjñ pušxtessi.

34. Os Isus, akilmāt jim, sartitesā tin šāmenān; i äkü ton latt šunšpesjt tin šāmet, i tin jomesessi t̃au jītā-palt.

Qus-elol (XXI) Pänk.

1. Qun vaŋmesjt Ierusalimne, i joxtsjt Viffagīne Eleonskoi ax xanetne, tonšiuvt Isus kiettes kit qāñdtaxtip,

2. Lattjm tinane: menān paulne, qotiqrar unli nin eltjñpaljñt; i äkü ton k̃ānt qōntinā negjm oslitsame i t̃au jortjilāt pūvā; ele-peše-tam tatelān am pokjñme.

3. I qun qon ninane mater laveske, p̃ari lattān, išto ŋeqari qārexlovag poirjxšne; i äkü ton latt tin taretovag.

4. Tit šoqo oles tonmos, ištobi šarmelaxte ñait lattjlp, qotiqrar latti:

5. Lattān Sion eane: an, nag naerjñ jiv nag pokjñne, souttaljm-āš varp, oslitse ñaur t̃armjlt.

6. Qāñdtaxtipag menesag i toqo varsag, qumle laves tinane Isus,

---

29: jomēsēsēt. 30: jēt; oйгyxв (vgl. v. 31), aig-. 31: эркэлoвэсaг; кўмын-гыш. 32: жалэ. 33: латтаг; iштопi; шāмāймән; пушыхтэсы. 34: сартiтэсāн; лат; шуншпэсэт; jомэсэсы.

XXI, 1: вaт̃мэсэт; joхтэсэт; кiэтэс. 2: кoтыхкaр. 3: тэкаpи. 4: iштопi; нийт; кoтыхкaр. 5: oслица.

7. Tatsänjil oslitsame püvetätel, i punsänjil tinme tiink mašne-näntel, i utsänjil täväme tin tärmjilne.

8. Os šau atjīm nartilesjīt tānk mašnānjil l'õnx tärmjilne; os to jextlesjīt jivetnel niret, i rastsjīt l'õnx mānt.

9. Os atjīm, elpalt i jipalt jomjīm, ergjīm lattes: osanna David pūvne! blogoslovitlam jompqarne poirjxš namel, osanna numjīn!

10. I qun tus tāu Ierusalimne, ūš jāntetätel, numtel telilam, lattesjīt: tit qon?

11. Os mer lattes: tit Isus nāit, Galileiskoi Nazaretnel.

12. Isus, tōrim-küälne tum, sirsām šoqo küäne pertjipet i jou-tjipet tōrim-küält; i xolitesān vātelap-qumet pāsenetme i kapter per-tjipet unlip-jivetme.

13. I lattes tanane: qanšjīm oli: am küäljīm qošgenā-küāli la-vjqtī; os nan täväme vareslān olnā-magi xoroxtētnē.

14. I jisjīt tāu pokāne tōrim-küāl keurt šāmtalet i lailpalet; i pušmelesān tanme.

15. Os arkjipet i nepākjīnet, tē amelet šunšjīm, qotiqaret tāu vares, i ergjip pūvetme tōrim-küält i lattjipetme: osanna David pūvne! jaxsitesjīt,

16. I lausjīt täväne: erjīn qōliljīn, nar tan lattat? Os Isus latti tanane: toqo; māntīm nan ān-moš ati-qun at lountalsān qōrjūt: ā-pū-vet tusnel i šāūkūpetnel vareslīn ešgenā-āšme.

17. I qūltjīptam tanme ūšnel menes küäne Vifanīne; i multestā tat ākū jime.

18. Os mot-qol pāri-jomjīm ūšne, tēx jīntes.

19. I l'õnx vati qōntjīm ākū smokovnitsame, vaŕge jomes tou; i ati-nar tāu tarmjīlāt at qōntjīm, luptanel āri, latti täväne: inramoš ul tēlīnkun nag pulne. I smokovnitse āku ton kānt tōšes.

20. Titme qōntjīm, qāndtaxtjipet paksesjīt i latsjīt: qumle smokovnitse jerte tōšes?

7: татса; пүвәтәтәл; пунсәнәл; маšnәнәнәнтәл; утстән. 8: нартїләсәт; танк; маšnәнәл; јехтләсәт; растсәт. 10: латтәсәт. 11: нәйт. 12: шоко торым-күәлт пәртыпәт i јоутыпәт. 14: јисәт. 15: нәпәкынґәт; тә; котыхкарәт; јахсїтәсәт. 16: лаусәт; колїлән; куорынґт; әә-н.; варәслән. 18: мот кодәл. 19: тәрмыләт; ипра мош; тәлынкуән; әку. 20: паксәсәт; латсәт; јартә.

21. Os Isus tanane pāri laves: sariš lattam nanane: qun sariš agtux olinā, i mot numjt at vignā, tonšiuvt ati pjl te-šiuв varinā, qumle varvus smokovnitse jot, os qun i te azne lavinā: laquen i pā-ten sarišne, i ton pjl jimti.

22. I šoqo, nar vōvelinā aťintam qošgenān šiuvt, mįqti nanane.

23. I qun jis tāu tōrim-kūālne i qāndtes, tonšiuvt laquesesjt tāu pokāne arkіpet i mernel jāniqaret, i latsjt: ne-sjr erqel nag toqo varan? i qon nagnane mįs femil' va?

24. Isus pāri laves: kitepam i am nannanel ākū āšme; qun tonme amnane lattilān, tonšiuvt i am nanane lattam, ne-sjr val am toqo varam.

25. Ioan pernāpunnā-aš qōtel' oles? avjlnel amne elimqolesnel? Os tan, tānk qalānt kenjšlam, latsjt: qun lavou: avjlnel, tonšiuvt tāu lavi manane: narmos at agteslān tāvāme?

26. Os qun lattou: elimqolesnel, tonšiuvt pelou mernel, tonmos išto šoqo eseplijānjl Ioanme nāiti.

27. I lausjt pāri Isusne: at qāndou. Laves tanane i tāu: am pjl nanane at lattam, ne-voip val am toqo varam.

28. Os nan esepānt qumle? Ākū elimqoles ońdes kit pūv; i vaťge jomįm elolqar pokne, tāu laves: šať, menen, varen te qōdelt am vinogradnikįmt.

29. Os tāu pāri laves: at ņoram; os jotįl numsaxtįm menes.

30. I vaťge jomįm motqar pokne, lattes ākū tonme. Tāu lates pāri: menam, šim řat, i at menes.

31. Kitagnel qotiqar vares jegā erx? Lattat tāvāne: elolqar. Isus latti tanane: sariš lattam nanane: mįtařet i bludnitset nan elįn-pal tuvjt tōrim-naerlaxne.

32. Voilįn jis nan pokenāne Ioan řar l'ōńgel, i nan at agteslān tāvāme; os mįtařet i bludnitset agtsjt tāvāme; os nan, tonme umān šiuvt, pāri at numsaxtsān, išto bi tāvāme agtux.

21: сярыш; агтым; вїгнā; тē-сіув; варвэс; тē; сарышнē. 22: сіувт. 23: лакуэсэсэт; латсэт; тэміль. 24: нананэл. 25: кодāль; калāнэлт; латсэт; мēнанē (? мананē); тавэа. 26: эсепліјāнэл; нїйтї. 27: лаусэт. 28: тē. 30: тятъ. 31: котыхкар; сярыш; элāн-п. тувэт. 32: войлэн; покāннē; мытарэт; агтсэт; сіувт; нумсяхтсāн; іштобі; агтухв

33. Qontlän motet prittame. Oles äkü-mater küäljñ qum, qotiqar uttes vinogradnik, i multestä tonme setel, i xales ton keurt jol-torim vit-voñqa tojilo jol-palne, i uttes küäl; i mįstä täväme vinograd varpetne, os täuk ele-menes.

34. Os qun vařmes pul axtnä lat, kietsän täuk quśän vinograd varpet pokne, vix täuk urleqän.

35. Vinograd varpet, täu quśän puvim, toqarme voxsänjñ, os toqarme älesänjñ kavel.

36. Os kiettes täu mot quset, alpñnel šau; i varsit tan jortj-län äkü ton goitel.

37. Vuš jolt täuk püvä kiettes tan palne, lattim: esermovut am püvñnnel.

38. Os vinograd varpet, püvme qontim, laviqtesit tänk note: tit püvä; menou, älilou täväme, i vñgenou täväne pätnäqaret.

39. I puvim täväme, tatsänjñ küäne vinogradniknel, i älesänjñ.

40. I tonmos, qun joxti ton jivet uttelam qum, nar vari ton vinograd varpet jot?

41. I lattat täväne: te lül varpqaretme terjñ aťelne mįgän; i uttelam vinogradnik mįgtä mot vinograd varpetne, qotiqaret pñmtat mįx urleqet täväne kaljñ latät.

42. Isus latti tanane: äñ-moš qumle nan at lountalsän qorint: kau, qotiqarme rastsänjñ varpqaret, kaljñ ton jimtes sam päñki; poi-riřšnel te äš jimtes, i jängag oli mañk šämenout.

43. Tonmos lattam nanane, išto ele-viqti nannanel tōrim naer-lax, i mįqti jomas urlex tatim merne.

44. I ton, qon päti te kau tärmjñne, jouli; os täu qon tärmjñne päti, tonqarme pali-ñaxtetaptitä.

45. Arkipet i Fariseit, täu amelän qontlam, numjlmatsit, išto tan mosän täu latti;

33: котыхкар: i калэс тон кэурт точило, i уттэс куäl; vit'-voñqa. 34: täky; выхв. 35: вохсәнэл; әлэсәнэл. 36: кiэтэс. 37: эсәмовэт, esäm-, jesäm. 38: лавыктэ-сэт täky; tävәa pro: täväme. 39: татсәнэл; әлэсәнэл. 41: тә; виноградникмә; котыхкарэт; мыхв. 42: куорынгт; котыхкармә; растсәнэл; калынг. 43: нананэл; наерлах; татын. 44: тә. 45: нумылматсэт.

46. I numsesjt puvux täväme; os pelmesjt mernel, tonmos išto täväme eseplesänjl näiti.

Qus-motet (XXII) Pänk.

1. Isus, elal lattentam ameletel, laves tanane:
2. Avjl naerlax jorti naerne, qotiqar vares nopjn pur täuk püvä kašil.
3. I kiettes täuk qušan vōvux vōvjmqaret purne; i tan at nor-sjt jix.
4. Os mōtetqaret kiettes, lattjm: lattän vōvjmqaretne: tēnä-āš varsjm, am sagjr-püvänjm i nar am jānjmtesjm, šoqo āljm olat; jejän pur ājux i tēx.
5. Os tan jaxsitesän tonme; i menesjt, to täuk kānetāne, os to vātelanā-matetāne.
6. Os toqaret täu qušan puvjm, šoritesänjl tanme i jole-ālesänjl.
7. Ton naer, tonme kačelam, očtes; i täuk xontän kiettjm, qoltilaptsän ton āljpqaretme, i ton ūšme tautel teltestä.
8. Tonšiuvt latti täuk qušan täri: pur tēnä-āinä taš; os vōvjmqaret at jimtsjt qoipi.
9. I tonmos menän loñx toxjm-matne, i šoqjñqarme, qonme qōntinä, vōvän purne.
10. I küāne-küälljm ton qušet loñqetne, axtsän šoqo, nešiuqōtsjt, lūlet i jomaset; i küāl tantes elimqolesel.
11. Naer, šunšux tum unljqaretme, qōntes tat elimqolesme, ati pjl purne jimqaret qoitel mašqatjm.
12. I latti täväne: am jortjm, narmos tñg jisjn pur-mašnätal? Täu sui at vares.

46: нумсэсэт; пувухв; пэлмэсэт; эсэплэсәнэл; нийті.

XXII, 2: наерлах; наернэ: котыхкар; тәку. 3: кіэтэс; тәку; вовухв; нъорсэт; јіхв. 4: кіэтэс; јāнымтэсэм; јājāн; āйухв; тэхв. 5: јахсйтэсәнэл; мәнэсэт; тәку. 6: сьоритэсәнэл; āлэсәнэл. 7: тәку; кіэтым. 8: тәку; јімсэт. 10: күāлым; ахтсәнэл; нэ-сіув; котсэг. 11: наер; шуншухв 12: јісән.

13. Tonśiuvt laves naer quśetne: ŧeqar kata i laila āküāne negim, vajelān tāvāme, rastelān jipjś mane; tat jimti lūś i penket jaxśtanā.

14. Tonmos iśto vōvimqar śau, os periam morśe.

15. Tonśiuvt menesjt Fariseit i latqatsjt, mat-sjr amelel tiplax tāvāme lañqān keurt.

16. I kietsjt tāu pokāne tānk jortān Irodianet jortjl, i tan lattat: qāñdta, qāñdilou, iśto nag śar, i śariś tōrijm loñxne qāñd-tan, i ati-qonne at rettan, tonmos iśto nag at pelan ati-ne qolesnel.

17. I tonmos latten manan, nag esepjnt qumle oli: tai mĳx kesarĳne josex, amne ati?

18. Os Isus, tan qajerān qāñdjm, laves: nar tiplilān anjm, litsemeret?

19. Śunśtelān anjm oxśjl, qotiqarel josex puninā. Tan taxte-pesānjl tāvāne denarĳme.

20. I latti tanane: qon xōr i nam tĳg qanśjm oli?

21. Lattat tāvāne: kesarqaret. Tonśiuvt latti tanane: titmos majān kesarqarme kesarĳne, i tōrijmqarme tōrijmne.

22. Titme qōljm paksesjt, i tāvāme qūltiptam menesjt.

23. Ton qōdelt jisjt tāu palne Saddukeit, qotiqaret lattat, iśto at jimti jelk-tōrijm; i kitepesānjl tāvāme,

24. Lattjm: qāñdta, Moisei laves: qun qon qoli ā-pūv ośtal, tonśiuvt tāu kāśetāne qārex vĳx tāu vantā, i küāltux urlexme tāuk jāpetāne.

25. Man paltou oles sāt jege-pūv, i jāniqar vant vĳmāt jipalt qoles, i ea-pūv at oñdjm, qūltiptestā kāśetāne tāuk netāme.

26. Ākü ton qoitel i motetqar, i qurmetqar, sātetqarne joxrne.

27. Tan qoljmān jipalt qoles i ne.

28. Vjntt qotiqarne sātqarnel jimti tāu vantĳ jelk-tōrijmt? iśto tāu ŧoqjñqar palt vantĳ oles.

29. Isus tanane pāri laves: tiĳgelinā, qōrjñ i tōrijm lavjm-āśme qaśtal.

13: наер. 15: мәнэсэт; латкатсэт; тыплахв. 16: кĳэтсэт; сярыш. 17: мыхв. 18: лицемѣрэт. 19: охчыл; котыхкарэл; тахтэпэсәнэл. 22: паксэсэт; мәнэсэт. 23: јісэт; котыхкарэт; кĳтэпэсәнэл. 24: выхв; күәлтухв; тәку. 25: тәку. 28: котых-карнэ. 29: куорынг.

30. Tonmos jelk-tōrimt ati vant vjget, ati qumiat, os olget qumle tōrim aṅgelet avjlt.

31. Quipqaret noṅxo jāltnāme at lountaleslān, nar oli nanane lattim tōrimnel, qotiḡar latti:

32. Am olim Avraam tōrim i Isaak tōrim i Iakov tōrim, tōrim ati pjl qolimqaretne, os torim liliṅqaretne.

33. I titme kaṭelam, atim paksesjt tāu qaṅḡtanāne.

34. Os Fariseit, kaṭelam išto tāu esāmtesān Saddukeitme, axtqatsjt āküāne.

35. I tannanel olip ākü zakon qašp kitepes, rettetalim i lattim:

36. Qaṅḡtap, zakont qot pimiṭpe jāniṅuv?

37. Isus laves tāvāne: ērptalen nānk poirixš tōrimme nānk šimjntel, i nānk šoḡiṅ liliṅtel, i nānk šoḡiṅ numtjntel.

38. T'enanki elol i jāniṅuv pimiṭpe.

39. Os motetḡar tāvāne qoip: ērptalen šoḡiṅ qolesme, qumle nānkjin ērptaliṅ.

40. T'ēfē kit pimiṭpe keurt tuṅḡi šoḡiṅ zakon i nāitet.

41. Os qun axtqatsjt Fariseit, tonšiuvt kitepesān tanme Isus,

42. Lattim: nar nan numsinā Kristos mos? Tāu qon pūv? Lat-tat tāvāne: David pūv.

43. Latti tanane: narmos David lavitā nāitjxlam tāvāme tormi, lattim:

44. Laves poirixš poirixšne: unten am jomaske palimne, nag-nane lül varpetme lavniṅ moš nag lailān jolpalne?

45. I tonmos, qun David lavitā tāvāme poirixṡag, vjntt nar-mos tāu pūv tāvāne?

46. I ati-qon tāvāne pāri-lavnā lax at qōntes; i ton qōdelnel elal šoḡiṅḡar pelmes tāvāme kitilax.

30: куміјат. 31: лоунтәслән; котыхкар. 33: паксәсәт. 34: ахткәтсәт. 39: әрпталән. 40: тәтә; нийтәт. 41: ахткәтсәт. 43: нийтыхлам. 46: лех; китілахв.

Qus-qurmet (XXIII) Pänk.

1. Tonśiuvt Isus joñxtestä laxme mer täri i täuk qańdtaxtij-pän täri,
2. I laves: Moisei unlip-jivne utsit nepäkiñet i Fariseit.
3. Šoqo, nar tan lavat nanane ūrux, ūrān i varān; os tan ätān qoitel ul varān; voilīn lattat, i at varat.
4. Negsat tarvītīn i ustal xutet i puntlat qoles vajnet tärmīlne; os tānk tulāl pīl xoiltax tonme at nōrgānīl.
5. Os tānk šoqīn ätān vargānīl tont, ištobi šunštax tānkme motqaretne; pali-puñgānīl tānk šumeqānīl, i küältijānīl tānk mašnā-qar kepletme.
6. Äkü ton qoitel ērptat mulgaļ untux āinā-küält i sinago-get keurt,
7. Ištobi tanane qošgesit mer axtqatnā-mat, i ištobi elimqole-set latsit tanane: qańdtap, qańdtap.
8. Os nan ul lavīqtān qańdtapi, tonmos išto nan paltān äku qańdtap, Kristos; os nau šoqo jege-püvenčet.
9. I ati-qonme nānknan jegi ul lavān šēmel mat, tonmos išto nan paltān äkü jeg, qotiqar oli avīlt.
10. I ul lavīqtān qōltilapi, tonmos išto nan paltān äkü qōlti-lap, Kristos.
11. Nan keurt qon jāni, jimte nanane quśi.
12. Tonmos išto kašpelapqar jolxag pāti, os jolxag olipqar noñxaļ pāti.
13. Tuš nanane, nepäkiñet i Fariseit, litsemeret, išto pañtilān avīl naerlaxme elimqolesetnel, tonmos i nānk at tuvnā, i tux nōrpqa-retme at taretān.
14. Tuš nanane, nepäkiñet i Fariseit, litsemeret, votep küälet tēnān mos, i litsemerno qošginā qōśā; tit mos pātinā tarvītīn sutne.

XXIII, 1: лехмэ; тәку. 2: утсэт. 3: урухв; войлэн. 4: хойлтахв; нъор-гәнэл. 5: ачәнэл; варгәнэл; іштопі; шунштахв; пунгәнел; шумәкәнэл; күәлтїя-нэл. 6: унтухв. 7: іштопі; кошгәсэт; латсэт. 9: нанкнанэ; котыхкар. 13: пән-тілән; наерлахмэ; тухв. 14: нәпәкынгәт; кошгәнә мос косьә.

15. Tuš nanane, nepäkiñet i Fariseit, litsemeret, nar multinä sarišme i tōšim mame, ištobi joñxtax kaš pīl äküqarme, i qun joñx-tilän, tonšiuvt varilän täväme quľ-naer püvi, kit piš lüli nāñknanel.

16. Tuš nanane, ľoñx qōltilap šämpīltalet, lattipet: qun qon nulti tōrim-küälel, ton ati nar; os qun qon nulti tōrim-küäl suñnel, ton vinovat.

17. Saittalet i šämpīltalet, nar jāni, sūrin amne tōrim-küäl, jelpiñlap suñme?

18. Äkü ton qoitel, qun qon nulti jor-pāsenel, ton ati nar; os qun qon nulti jorel, qotiqar tärmilät, ton vinovat.

19. Saittalet i šämpīltalet, nar jāni, jor amne jor-pāsen, jelpiñlap jorme?

20. I tonmos, qon nulti jor-pāsenel, nulti i šoqiñqarel, nar täu tärmilät.

21. I qon nulti tōrim-küälel, nulti tävetätel i keuretät olipqarel.

22. I qon nulti avilel, nulti tōrim jelpiñ pāsenel i täu tärmilät unlipqarel.

23. Tuš nanane, nepäkiñet i Fariseit, litsemeret, išto mignä louvt urtme mätanel, anisnel i tminanel, i qūltipteslän joriñ äšme zakont, šar sut i akilimľanä agtnä-äšme; tit qārex oles varux, i mot ätetme at qūltiptax.

24. Šämpīltal ľoñx qōltilapet, ľomīme ele-sisilän, os verbludme jou naltilän!

25. Tuš nanane, nepäkiñet i Fariseit, litsemeret, išto lišti-län šoqiñ ānet küän-palme, ton mänt tan keurenän qajarel i retel tagle.

26. Šämtal Farisei, lištalen alpīl ānet keurānel, ištobi i küän-palāñil lištīm ole.

27. Tuš nanane, nepäkiñet i Fariseit, litsemeret, joltqatinä al-šīñ xoñgeletne, qotiqaret küānel šušnān šiuvt xōrimjñet, os keurā-njlt motau lušemetel i šoqiñ lūletel tagle.

15: сарышмә; іштопi; јоңхтахв. 16: шәмпалталәт. 18: котыхкар. 23: нә-пәкынгәт; лут; мятанәл; варухв; куьтыптахв. 24: шәмпалтал. 25: нәпәкынгәт. 26: іштопi; к.-паләнәл. 27: нәпәкынгәт; альмынг; котыхкарәт; кәурәнәлт.

28. Äkü toqo nan pıl küänel golesne šušnän šiuvt šaret olnä, os keurenänt litsemerıl i qajerlanä-ätel tagle.

29. Tuš nanane, nepäkiñet i Fariseit, litsemeret, narmos varinä xoñgelet näitetne, i xōrijmīni vargän šopijet šaretne;

30. I lattinä: qun man jegānou olnä lat šiuvt olnou olxe, ton-šiuvt tan kenjšän keurt at alnou, ištobi šošux näitet kelpme.

31. Tonmos nāñkme nāñk tonuxlilän, išto nan pūvet tonqaret-nel, qotiqaret näitetme älesāñl.

32. Os tautelän nan nāñk jegän mortesme.

33. Pupioret, urlex pupiqornel, qumle tulinä nan inra olip tautnel?

34. Tonmos, an, am kietam nan palänne näitetme, ameljñ- i nepäkiñqaretme; i nan tanme jole-älgän i pernäne voxgän, os toqaretme voñgux pūmtijän nāñk sinagogänt, i kiettux ūšnel mot ūšne.

35. Tak joxte nan tärmilän šoqjñ šar kelp, ma tärmilt šošim-qar, šar Avel' kelpnel Zaxarī Varaxī pūv kelp moš, qotiqarme nan äleslän tōrijm-küäl i jor-pāsen kit-qalt.

36. Sariš lattam nanane, te äš šoqo jimti te toximne.

37. Ierusalim, Ierusalim, näitet älp i kavel älptap nag pokjñne kiettimqaretme! ne-šiuw kes am ħorsim axtux nag pūvān, qumle tou-ljñ-ui axtijän täuk pūvān marqa jolpalne, i nan at ħorsān!

38. An, qułtiptaxti nanane nan küälän tatlanä.

39. Tonmos lattam nanane: at vailän anjñ tigjil moñdel ton moš, qun lavinä: blagoslovitlam jomp tōrijm namel.

Qus-ñilt (XXIV) Pänk.

1. I menjñ Isus jomes tōrijm-küälnel ele; i vatge jomesit täu pokne qañdtaxtipän, ištobi šunštax täväne torjñm-küäl vartul.

28: колэсэтнэ; сіувт; олінä; лицемѣріел. 29: нэпэкынгэт; ниятэтнэ. 30: сіувт; олноу олға; кэнышәнэл; шошухв; ниятэт. 31: котыхкарэт; ниятэтмэ; әләсәнэл. 32: јегәнән. 33: тулінä ііра. 34: кіэтгәнәм; ниятэтмэ; нэпэкынгкарэтмэ; вох-ган; вонгухв; синагогант; кіэтухв. 35: таку; тәрмыләннэ; котыхкармэ; әләсән. 36: сярыш; тә. 37: ниятэт; кіэтымкарэтмэ; ахтухв; тәку.

XXIV, 1: јомэсэт; іштопі; шунштахв.

2. Os Isus laves tanane: vagän amne ati fe vartulet? S'ariš lattam nanane, feqaret šoqo porti ratvut, toqo išto at qūlti tit kau tärmilt kau.

3. Os qun unles täu Eleonskoi ax tärmilt, tonśiuvt vaŋge jomim täu pokäne qandtaxtipet jinkim mat kitepesit: latten manane, qun fe äš jimti, i ne-sir pos nag joxtnin i oxirsom joxtnä elpalt jimti?

4. Isus laves tanane päri: ūrqatän, ištobi materne (maternel?) ul rettañkuän.

5. Tonmos išto šauqar jivit am namentel, lattim: am Kristos, i šauqarme rettijän.

6. Äkü ton qoitel qōlilän xontetme i xontlaxtnä-ätetme. Šun-šan, ul pelän; tonmos išto qārex ton äšne jimtux; os ton ati pil oxirsom joxtnä.

7. Tonmos išto küälgit atimet tärmilne atimet, i naerlax tärmilne naerlax; i jimti tētal, qolintul, i to mat ma nōunä.

8. T'e äš šoqo oule agmetne.

9. Tonśiuvt mix pūmtovän muṭtax i älptax, i jimtinä ertal (ērptal?) šoqin atimetne am namim mos.

10. I tonśiuvt šauqaret tiplaxtat; i motin motinme mix jimitä; i jaxsitat note.

11. I šau qajer näit küälli, i rettat šauqarme.

12. I lül šaumanä jipalt šau goles ērp poli.

13. Os pätte moš permipqar jälti.

14. I jimti lattimag fe jelpin lax naerlaxnel šoqin šar laxvu, tonuqi šoqin atimetne; i ton jipalt jimti oule.

15. I tont, qun šämne päti lül tādelpātnä-āšnel, qotiqarme lattestä näit Danil, išto tonqar tuštvs jelpin ma tärmilt (lountapqar numsate),

16. Tonśiuvt Iudeit olipqaret qaitet anqetne;

17. I qon lep tärmilt, jole ul vaile vix mater täuk küäletänel.

18. Os qon tēp-kānetät, päri ul jonqe vix täuk mašnän.

2: тә; сырыш; тәкарәт; ратвуәт. 3: китәпәсәт; тә. 4: иштопи; матәрнә. 5: jivēt; намымтәл; рәттijәнәл. 6: jimtuxv. 7: küälget; наерлах. 8: тә. 9: myxv; мучтахв; әлптахв; әрптал. 10: myxv. 11: пият; күйәли. 14: тә; лех; наерлахнәл. 15: котыхкармә; пият; туштвәс; нумсахтә. 17: выхв матәр күйәләтәнәл. 18: выхв; тәку.

19. Os tuš tarvītjñ-lailpetne i šäükütap netne ton qōdelet šiuvt.
20. Qošgān, ištobi ul jimte nan mennä-ätān teli amne subotat.
21. Tonmos išto ton latt jimti jāni nimtui, ton voip at olilales
ma soñqimlam moñdel āñ moš, i jotet at jimti.

22. I qun ton qōdelet at multan olxe, tonšiuvt ati-nar at
qūltni; os šoqjñ periamqaret mos multaxtat ton qōdelet.

23. Tonšiuvt qon nanane latti: te tit Kristos, amne tat, ul
agtān.

24. Ton latt taulat qajer Kristet i retjñ näitet, i varat jāni
poset i amelet, tonmos ištobi rettax, tajeske, i periamqaretme.

25. Am, an, alpjñuv nanane lattam.

26. I tont qun lavat nanane: tit tāu xar mat, ul menān; tāu
tit küäl keurt, ul agtān.

27. Qumle sali pakepap qōdelnel matip qōdel jurx moš, ton
qoitel jimti elimqoles pūv jinā-ätā.

28. Tonšiuvt (tonmos?) qōt jimti qole, tou axtaxtat šārkeset.

29. I raťgjn nimtui qōdelet muluā jipalt qōdel jole-jjñki, i
joñqjp tāuk pāsā at migtā, i sovet pātāt avjñnel, i avjñ va ñoumti.

30. Tonšiuvt qōltqati elimqoles pūv posā avjñt; i tonšiuvt lūñ-
diltaxtat šoqjñ šar atjmet, i qōtgāñjñ elimqoles pūvme jināt avjñ tu-
let tārmjñt jāni va i sui jot.

31. I kietgān tāuk āngelān suiññ porgjñ jot; i axtijān tāu
periamqarān ñilā vot jurxetnel, elol qōr avjñnel mot qōr moš.

32. TONUQI vajelān smokovnitsame; qun tāu nirān jimteltesjt
kāmiľtag i širketesjt luptet, tonšiuvt qañdilān, išto tuimax jimtes.

33. Tonšiuvt i nan, qun qōñtilān šoqo titme, qañdilān, išto
vaťgjn au poket.

34. S'ariš lattam nanane: at muli te toxjñ te āš šoqo jimt-
nāt moš.

35. Avjñ i šēmel ma peltaxti, os am lañqjñ at peltaxti.

36. Os ton qōdel i ton šas ati-qonne at qašvu, ati avjñ āñge-
letne, ākü am jegjñnnel tāрге.

19: ciyvt. 20: ištoñi. 21: лат. 22: мултан олға. 23: тэ. 24: лат; няй-
тэт; ištoñi; рэттахв. 26: кар. 28: тонмос. 29: ратгын (vgl. doch 50: ратьгын);
тāку; мыктā. 30: котгāнэл. 31: тāку; ахтијāнэл. 32: јимтэлтэсэт; сиркэсэт; туй-
махв. 34: сярыш; тэ. 36: кашва.

37. Os qumle oles Noi qōdelet lat síuvt, ton qoitel jimti i elimqoles pūv jinā síuvt.

38. Tonmos, qumle potop qōdelet síuvt tēsīt, äisīt, vant vīsīt i qumne mīsīt, ton qōdel moš, qun Noi tus kerepne;

39. I at numsesānīl viť küälnāme i šoqīnqar qolnā-āšme, toqo jimti i elimqoles jinā-ātā.

40. Ton síuvt nīgla kitag tēp-kānt, äküqar vīvu, os motīn qūlti.

41. Kit ne kau qartīp; äküqar vīvu, motīn qūltiptovu.

42. I tont ūrqatān, tonmos išto at qāndilān, qot šast nan poi-rixtān joxti.

43. Os nan qāndilān, išto küālīn qum qašxat olxe, qot šast tulmex jiv, ton at quini, i at mīnitā xalux jolx tāuk küāletāme.

44. Tonmos i nan tašnā olān; vojlīn qot šast at nomsinā, joxti elimqoles pūv.

45. Os qon šar i numtīn lax-qōlp, qotiqar tāuk pojeretānel tuštʹvus quśān numpalne, ištobi tēnāqarel mīglalīnkut posetāt?

46. Šotīn lax-qōlp ton, qun tāu pojerāt, jīm, qōntitā tāvāme āš varpi.

47. S'ariš lattam nanane: šoqīn oxse-molā tärmīlne tuštītā tāvāme.

48. Os qun ton lax-qōlp oipīn lavi tāuk šimā keurt: jerte at jiv am pojerīm,

49. I pūmti ālux tāuk jortān, i tēx i ājux āipet jot,

50. Raťgīn joxti ton lax-qōlp pojerāt ton qōdelt, qot qōdelt tāu at urestā, i ton šast, qun tāu at pīl numsestā;

51. I pali-šagrepitā tāvāme, i pāttitā tāvāme litsemeret jot āku síuvne; tat jimti lūš i peńk jaxštanā.

37: síuvt. 38: тэсэт; äйсэт; высэт; мысэт. 39: нумсэсәнэл; fehlerhaft шоко про токо. 40: выва. 41: выва; культыптова. 43: кашгат олгэ; мынитā јол-калухв тākу. 44: войлэн. 45: лех-к.; котыхкар; тākу; туштвэс; нумпал; іштопі; мыгла-лэнкуат. 46: лех-к. 47: сярыш. 48: лех-к.; тākу. 49: āлухв; тākу; тэхв; äйухв. 50: лех-к.; тон про tāu. 51: síувнэ; пāнк.

Qus-ätet (XXV) Pänk.

1. Tonśiuvt jimti avıl naerlax äkü ton lou ea, qotiqaret, vjm tǎnk jivvoi-putǎnıl, küälsjt ženix lǎlx.

2. Ät ton keurt oles nomtjn, i ät saittal.

3. T'e saittalet tǎnk voi-putǎnıl vjsǎnıl, os voi jot at vjsjt.

4. Os numtjnet vjsjt voi terjmet keurt, tǎnk putǎnnel tǎrge.

5. I qun ženix raŕes, tonśiuvt ŝoqo i õilmatvusjt.

6. Os ji jätt sumles lǎx: an, ženix vjntt te jiv, küällǎn tǎu lǎltǎ.

7. Tonśiuvt küälsjt ton eat ŝoqo, i peljmtesǎnıl tǎnk putǎnıl.

8. Os saittalet numtjnetne lausjt: majǎn manane nǎnknanel voi, tonmos iŝto man putenou qarilax jimtsjt.

9. Numtjnet, pǎri lattjm, lausjt: iŝtobi ul jimte moŝnǎ-ǎŝ manane i nanane, tonmos menǎn pertjpqaret palne, i joutǎn nǎnknane.

10. Os qun menesjt tan joutux, ženix joxtes, i taŝqaret tusjt tǎu jortjlǎt purne, i au tourtaxtes.

11. Jotjl joxtsjt i äritam eat, i lattat: poirjxŝ, punŝen manane.

12. Os tǎu pǎri laves: ŝariŝ lattam nanane, at qaŝgǎnjm nanme.

13. I tont ũrqatǎn, tonmos iŝto at qǎndilǎn ati qōdel, ati ŝas, qun joxti elimqoles pŭv.

14. Tonmos avıl naerlax jorti elimqolesne, qotiqar menux jimtes qōŝe loñxne, vōvsǎn tǎuk quŝǎn, i puvjltestǎ tanane tǎuk oxŝe-molǎ;

15. I mjs elolqarne ät talant, motetqarne kitag, qurmetqarne äkü, osqarne vatǎ ŝiuv; i äkü ton latt menes.

16. Ät talant vjmqar menes, qoltilesǎn tonet äŝne, i qōntes tonetel mot ät talant.

XXV, 1: jortı avıl naerlax ton lou ǎanǎ, kotyxkarǎt; vǎps pro ženix, vǎps, vjps. 3: tǎ; vjsǎnıl; vjsǎt. 4: vjsǎt. 5: vǎps; õilmatvǎsǎt. 6: lex; vǎps; ti-jiv; kŭǎlǎn. 7: kŭǎlsǎt; pǎlymtǎsǎnıl. 8: lausǎt; karılahv; jımtǎt. 9: lausǎt; iŝtonı. 10: mǎnǎsǎt; joıtuıxv; vǎps; tusǎt. 11: jotel; joıtsǎt. 12: ŝaryıŝ; kaŝgǎnǎm. 14: naerlax; kotyxkar; mǎnuıxv; tǎku. 15: sıuv; lat. 16: koltylǎsǎn.

17. Kalin äkü toqo i kit talant vımqar qōntes mot kitag.

18. Os äkü talant vımqar menes i ramestä tonme ma keurne, i tuitestä täuk pojerät alin.

19. Qōşe mare mulım jipalt pāri-joxtes ton qumet pojerānıl, i kışmes tannanel mımqarān.

20. I vaŋge jomlitam, āt talant vımqar tates mot āt talant, i latti: pojer, nag mışın amnane āt talant; tit am tonetel qōntsım āt talant.

21. Täu pojerät laves täväne: lań, jomas i śar quś; morśel nag olsın śari; šau numpalne nagın tuştilım; tujen nāńk pojerın jot śagtux.

22. Äkü toqo jis i kit talant vımqar, i laves: pojer, nag amnane mışın kit talant; tit am tonetel qōntsım kit talant.

23. Täu pojerät laves täväne: lań, jomas i śar quś; morśel nag olsın śari; šau numpalne nagın tuştilım; tujen nāńk pojerın jot śagtux.

24. Ton jipalt jis äkü talant vımqar, i laves: pojer, am qańdılım nagın, išto nag küxtı elimqoles; urelan, qōt at routsın, i axtan, qōt at miglesın;

25. I pelmam menesım i tuiteslım nag talantın mane; tēnāńki nagqarın vajalen.

26. Os täu pojerät laves täväne pāri: qajer i šivın quś; qun nag qaşsın, išto am urelam, qōt at routsım, i axtam, qōt at miglesım;

27. Ton qōsetag nagnane taini am alnım mıx tin-qumetne, i am, pāri-joxtı, vınilım amqarım ärgetätel.

28. I tonmos ele-vajelān tävänel talantme, i majelān lou talant oşqarne.

29. Šoqın oşpqarne mıqti, i šaumelaxti; os oştalqarnel vıqti i ton, nar ońdes.

30. Tonmos taital quśme rastelān ońx-pütne; tit jimti lüş i peńket jaxştanä. Titme lattım laves: pāl oşpqar qontlax tak qontle.

18: täky. 19: тананэл. 20: мысэн. 21: туштілэм; сыгтухв. 22: мысэн; контсэм. 23: олсэн; туштілэм; сыгтухв. 24: каньджілэм; роутсэн; мыглэсэн. 25: мэнэсэм; туйтэслэм; талантым; тэнанкі. 26: кашсэн; роутсэм; мыглэсэм. 27: мыхв; вынілэм. 30: пәнкәт; контлахв; таку.

31. Os qun joxti elimqoles püv täuk joretät, i šoqo jelpin angelän täu jortilät, tonsíuvt unti suitin jelpin päsenetäne.

32. I axtqatat täu eltä-palne šar atimet; i urtgän tanme motin motinel toqo, qumle urip pali-urtijan ošetme kozletnel,

33. I tuštijan ošetme jomas-pal kat nópil', os kozletme olmijx palne.

34. Tonsíuvt lavi naer täuk jomaske palt tušpqaretne: jejän, blagoslovitlam am jegimnel; tujän naerlaxne, la'ptam nanane atim soñqimlam moñdel.

35. Qun tēx jimtelesim, nau anim titteslän; äjux jimtelesim, i nan anim äiteslän; el-maqari olsim, i nan anim tuleslän;

36. N'árnä olsim, i nan mašteslän anim; agmel'tesim, i nan tulileslän anim; turmat unlesim, i nan jisne am pokimne.

37. Tonsíuvt šarqaret, lattim täväne, lavat: poirixš, qun man nagin uslou tēx norpi, i titteslou, amne äjux norpi, i äiteslou?

38. Qun äkü ton qoitel nagin uslou el-maqari, i tulileslou, amne nárnä, i mašteslou?

39. Qun äkü ton qoitel uslou man nag agmel'tanin amne turmat, i jalsou nag pokinne?

40. Naer lavi tanane pari: šariš lattam nanane, kaš nan varsän titme äkü višqarne am te käsetnel, äkü ton amnane varsän.

41. Tonsíuvt lavi i olmijx palt tušpqaretne: menän ele ammanel, erimqaret, qarilatal tautne, la'ptamqarne asraine i täu jortetne.

42. Qun am tēx norsim, nan anim at titteslän; äjux norsim, i anim at äiteslän;

43. Olsim el-maqari, i at tuleslän anim; olsim nárnä, i anim at mašteslän; agmel'tesim i turmat olsim, i at jalsän am pokimne.

44. I tan tonsíuvt lavat täväne pari: poirixš, qun uslou man nagin tēx norpi, amne viť äjux norpi, amne el-maqari, amne nárnä, amne agmel'tami, amne turmat, i at služitlesou nagin?

31: täky. 32: мотынгнэл; п.-уртијан. 34: наер; täky; jäjän. 35: тэхв; јимтэ-лэсэм; титэслән; олсэм. 36: олсэм; агмэлтэсэм; үнлэсэм; јисән. 37: тэхв; әйүхв. 39: агмэлтаньнг. 40: наер: сярыш; тэ. 41: јерымкарэт. 42: тэхв; ньорсэм; әйүхв. 43: олсэм; агмэлтэсэм. 44: тэхв; әйүхв; агмэлтами.

45. Tonśiuvt lavi tǎu tanane pāri: śariś lattam nanane: at varsān te viśqaretnel kaś pīl ākū materne, ton amnane at-varj-mān śiuv.

46. I mengit titet inra muṭtaxtux, os śaret inra olip pāsīn mane.

Qus-qōtet (XXVI) Pānk.

1. Qun multesān Isus te laṅqet šoqo, tonśiuvt laves tǎuk qaṅdtaxtipetne:

2. Nan qaṅdilān, išto kit qōdel mulim jipalt jimti pasxa, i elimqoles pūv pertim jimti pernāne taketax.

3. Tonśiuvt arkīpet i nepākīnet, i mer pānket axtqatsit Kaiāf arkīp kūālne;

4. I oi varlesit, vix Isusme mat-sir amelel, i ālux.

5. Os latsit: ati pīl poirim śiuvt, ištobi ul jimte šivtlax mer keurt.

6. Os qun Isus oles Vifaniat noltin Simon kūālt,

7. Tonśiuvt jis tǎu pokāne ne kau-terim jot, qotiqar kevurt oles šak tinin miro, i šošestā unlīpqarne pānk tǎrmīlne.

8. Tonme um, tǎu qaṅdtaxtipān šalelesit, lattim: narmos te-śiuv qoltili tǎuknanel?

9. Toqo moš te voi jāni tinel ele-pertnovu, os ton oxse jorlītne urtnovu.

10. Os Isus, titme kaṭelam, laves tanane: narne tiplilān te neme? Tǎu jomas āš vares amnane.

11. Tonmos išto jorlīt šoqin latt olat nan jortilān, os am inra at olam.

12. T'e voi šošim am noulīm tǎrmīlne, tǎu anīm jole-šāptanā qoitel laṭptestā.

45: сярыш; тэ; сiув. 46: мэнгэт; iнра; мучтахтухв.

XXVI, 1: тэ; ленкэт; тǎку. 2: такетахв. 3: нэпэкынгэт; ахткатсэт. 4: варлэсэт; выхв; āлухв. 5: латсэт; сiувт; iштопi. 7: котыхкар; кэурт. 8: шалэлэсэт; тэ-сiув. 9: тэ; э.-пэртнова; уртнова. 10: тэ. 11: лат; iнра. 12: тэ.

13. S'ariš lattam nanane: qōt lattux pūmtovu tē lattip, kaš šoqjū šart, i tonme, nar tū vares, lattovu tāvāme ārilam.

14. Tonšiuvt kitquiplou qāñdaxtip keurnel ākū, Iuda, Iskarioti lavimqar, menes arkipet pokne,

15. I laves: nar mīx ŋorinā amnane, am pertilim tāvāme? Tan lausit tāvāne vāt manet.

16. I ton latnel ūres taipjū lat tāvāme mīx.

17. Os elol poirim qōdel jisit qāñdaxtipet Isus palne, lattim tāvāne: qōt lavan nāñknane lalptax pasxame?

18. Tū laves: menān ūšne tē-nampqar pokne, i lattān tāvāne: qāñdaxtip latti: am posim vaimes; nag pokint mulilim pasxame amk qāñdaxtipānim jot.

19. Qāñdaxtipet varsit toqo, qumle laves tanane Isus, i laltesit pasxame.

20. Os qun efmes, tū untes kitquiplou qāñdaxtipān jot.

21. I qun tan tēsīt, tū laves: šariš lattam nanane: ākūqar nannanel migtā anim.

22. I jāni tušne pātīm, tannanel šoqjūqar pūntes kitilax: am erin atim, poirixš?

23. Os tū laves pāri: am jortilim pat ānane katā magintamqar, ton anim migtā.

24. Ton mānt elimqoles pūv ele-meni ton qoitel, qumle tū mos qanšim oli: jāni tuš ton qolesne, qotiqar elimqoles pūvme migtā; jomasnūv olni at tēlux ton qolesne.

25. Tat Iuda, tāvāme mīp, ākū toqo laves: ravvi, am erin ati? Isus latti tāvāne: nag latteslīn.

26. I qun tan tēsīt, Isus, ŋaŋme vīm i blagoslovitlam, šaimtestā, i urtim qāñdaxtipetne laves: vajān, tajān, tit am ŋoulīm.

27. I vīm āname, satqtam mīstā tanane, lattim: šoqo tēqarnel ājān.

13: сярыш; латтухв; пўмтова; тэ; латтова. 15: мыхв; пэртилэм; лаусэт. 16: мыхв. 17: јисэт; ляльпахв. 18: тэ-н.; мулїлэм. 19: варсэт; ляльтэсэт. 21: тэсэт; сярыш; мыктā. 22: кїтілахв; атым. 23: јортылэм; лат-анане магынтамкар; мыктā. 24: котыхкар; мыктā; тэлухв. 25: равви; латтэслэн. 26: тэсэт. 27: тэкарнэл; айāн.

28. T'etit am kelpim jelpil zakonnēl, šau mos šošqtam, kiräket qūltiptanā kašil.

29. Os lattam nanane, išto tigil elal' at äjam vinograd orox ton qōdel moš, qot qōdelt äigim nan jortilän jelpil orox amk jegim naerlaxt.

30. I ergim, menesit Eleonskoi axue.

31. Tonšiuvt latti tanane Isus: nan šoqo te ji am mosim numtet telilinā; tonmos qōriñt qanšim oli: ūrpme älilim, i laxvu menat ošet.

32. Os am noñxo jältnim jipalt qōntqatinā am jortilim Galilei ūšt.

33. Petr laves täväne pāri: qun i šoqo telilat nag mosin, am ati-qumle at telilam.

34. Isus laves täväne: šariš lattam nagnane, äkü te ji toxox ergemanā elpalt qūrum kes nūltan, išto anim at qandilj.

35. Petr latti täväne: qun i qolnā-äš jimti nag jortilj, am targe at tuñdpam nagnanel; i šoqo qandtaxtipet lausit äkü tonme.

36. Tonšiuvt jis tan jortilän Isus Gefsimanī paulne, i latti qandtaxtipetne: unlän tit am jinim mänt tat qošgux.

37. I vim täuk jortilät Peterme i Zevedeiev pūvi äkü jot, pūmtes šargux i tuštux.

38. Tonšiuvt latti tanane Isus: am lijim šak moš šargi; tit olentän i qošgän am jortilim.

39. I morše eleñuv jomim, pātes nol-šämä tärmjlne qošgim i lattim: šim tat, qun tai, anim multate te āne; ton mänt ati toqo qumle am noram, os qumle nag.

40. I pāri-joxtim qandtaxtipet palne, qōtsän tanme quimag, i latti Peterne: nar mos at ūrqatsän äkü šas šiuv am jortilim?

41. Qošgän i ūrqatän, tonmos at jimtinā rettamag. Lij vagjñ, os noul paštal.

42. Ton jipalt menes motjntag i qošges, lattim: šim tat, qun at tai multax anim te ānane, ištobi am tävänel ul äjem, jimte nag erqin qoitel.

28: тәтiт. 29: айәм; айгәм. 30: мәнәсәт. 31: тә; нумтәл; куорынгт; әлilәм. 34: сярыш; тә; айганә (әргәманә); каньджилән. 35: таргә; лаусәт. 36: кош-гухв. 37: тәку; Зеведеев; сьаргухв; туштухв. 39: тә. 42: мултахв; iштoпи; айem.

43. I pāri-joxtim os qōtsān tanme quimag; tonmos išto tan šāmān tarvitjānag jimtsit.

44. I qūltiptam tanme, menes os i qošges qurmjntag, lattim ākū ton laṅqet.

45. Tonśiuvt pāri-joxtim tāuk qaṅdtaxtipān palne latti tanane: nan ākū toqo quinā i vanśaxtinā; an, vaŋmes śas, i elimqoles pūv mīqti kirākjīn katetne.

46. Kūällān, menou; vaŋmanti anjīm mīp.

47. Os tāu lattentanāt mānt joxtes luda, i tāu jortilāt šau atīm širi i outh katel, arkīpetnel i mer jāngetnel kiettīmqaret.

48. Os tāvāme mīp mīs tanane qaṅdux, lattim: qonme am pāselilīm, ton ŋenaṅki, tāvāme vajelān.

49. I ton śast vaŋge jomīm Isus pokne laves: ravvi, pāse olen; i anilestā tāvāme.

50. Os Isus laves tāvāne: am jortīm, narne tīg jisjīn? Tonśiuvt vaŋge jomsit i katānjil ālmesānjil Isus tāri, i vīsānjil tāvāme.

51. I tat ākū olīmetnel Isus jot, katā naritam, tāuk širitāme levetestā, i jōnitam tonel arkīp quśme, šagrepestā tāu pālā.

52. Tonśiuvt Isus latti tāvāne: punalen nāṅk širin sipeŋetāne; tonmos išto šoqo širi ālmīpet širil qolat.

53. Amne numsan, išto am vam at joxti joljntax amk jegīm, toqo ištobi tāu kiette amnane šauṅuv ati-pil kitquiplou legeon āṅgel?

54. Os qumle śarmi qōrjīn lattilp, išto titne jimtux qārex?

55. Ton śast laves Isus merne: jormānt xoroxš puvux nan jisnā širi i outh katel, ištobi anjīm vix; šoqjīn qōdel am nan jortilān unle-sīm, tōrīm-kūālt qaṅdram, i nan at vīslān anjīm.

56. Šoqo ŋe āš jimtes tonmos, ištobi śarmet nāit lattilpet. Tonśiuvt qaṅdtaxtipet šoqo, tāvāme qūltiptam, laxvu tulsit.

57. Vīmqaret Isusme tatsānjil tāvāme Kaiafa arkīp palne, qō-dāl axtqatsit nepākijnet i mer pānket.

43: jīmтсэт. 44: лєнкэт. 45: тākу; ваньсaxтінā, vāŋśaxt-. 46: kŷālān. 47: kīэтымкарэт. 48: каньджухв; пāсьелілэм; тэнанкī. 49: īnīлэстā. 50: jīсэп; jомсэт; алмэсāнэл; высāнэл. 51: тākу. 53: jолынтахв; kīэтэ; лєгїон. 54: куорынг; jīmтухв. 55: пувухв; jīсāп; унлэсэм. 56: тэ; іштонī; няйт; тулсэт. 57: татсāнэл; ахткатсэт; нэпākынгэт.

58. Os Petr jomentes qośatnūv tāu jitā-palt arkīp kūāl moš; i ūs keurne tum untes quśet jot, ištobi šunšux, te āš qumle muli.

59. Arkīpet i mer pānket i sut jāntetātel kišsīt retel tonuxlapme Isus pānkne, ištobi tāvāme jole-ālux.

60. Os at qōtsīt; i šau xoše niġleles retel tonuxlap, at qōtsīt. Voš jolt jisi kit retel tonuxlapi,

61. I lausīt: tāu lattes: vam joxti porti ratux tōrīm-kūālme i qūrum qōdelt noñxo varux tāvāme.

62. Arkīp, tuñdpam, laves tāvāne: narmos nag ati-nar pāri at lattan? qōlilīn erīn, nar tin nag pānkinne tonuxla?

63. Isus suital oles. Arkīp laves tāvāne: erilīm nagīn līlīn tōrimel, latten manane, nag erīn Xristos, tōrīm pūv?

64. Isus latti tāvāne: nag lausīn; tonmos lattam nanane: tiġil elal qōntilān elimqoles pūvme unlenāt tōrīm va jomaske palt, i menāt avīl tulet tārmīlt.

65. Tonśiuvt arkīp manitesān tāuk mašnāqarān, lattīm: tāu tōrīm tāri lūl latti; osne tonux manan qārex? ān nan qōleslān tōrīm tāri nernāt.

66. Nan numtān qumle? Tan lausīt pāri: aṭelne qoi.

67. Tonśiuvt salġesānīl tāu nōl-šāmā, i voxsānīl tāvāme votmast; os toqaret poitānīl jōnitam,

68. Latsīt: laven manane, Xristos, qonnel jōnitovusīn?

69. Os Petr unles kūān; i tāu pokāne jomlites ākū inki i laves: i nag olsīn Isus Galileanin jot.

70. Os tāu jole-varetestā šoqīnqar elpalt, lattīm: at qāndilīm, nar nag lattan.

71. Os qun tāu kūālles ūš-au kūānpalne, qōntestā tāvāme motqar, i latti tit olpetne: i tāu oles Isus Nazarei jot.

72. I os jole-varetestā, nūltīm, išto at qānditā te qolesme

73. Morśe raṭīm jipalt vaṭge jomīm tat tušpetnel lausīt Peterne: ākū ton pīl i nag tonqaretnel; nānk lattīlpīnnel qōltvun.

58: ištoṇī; тэ. 59: кышсэт; ištoṇī; j.-āluxv. 60: котсэт; jисы. 61: лаусэт; ратухв; варухв. 62: колілэн. 63: јерілэм. 64: лаусэн. 65: тэку. 66: лаусэт. 67: салġэсāнэл; вохсāнэл. 68: латсэт; коннэ; јонітовэсэн. 69: јомлітэс інкі; олсен. 70: каньджілэм. 71: кўāлэс; Назорей. 72: тэ. 73: лаусэт; колтвэн.

74. Tonśiuvt pūntes tāukame erim ņultux, išto at qańditā te qolesme. I ratgjn ergemes toxox.

75. I numjlmates Petr Isus lattjm laxme: išto toxox ergemanā elpalt qūrum kes arťqatgjn amnanel. I küāne-küälljm šak lūńdes.

Qus-satet (XXVII) Pānk.

1. Motet qōdel qōtlam śiuvt šoqo arkjpet i mer pānket varsjt oi, ištobi Isusme jole-ālux.

2. I persam tāvāme, tatsānjl ūš ūrp pānk Pontiskoi Pilat pokne.

3. Tonśiuvt Iuda, tāvāme mjm, qōntestā, išto polane pāttovus, i pāri-nomjlmajm mjsān vāt manet arkjpetne i mer jāniqaretne,

4. Lattjm: kirex varsjm am vinovattal kelp mjnjm śiuvt. Oš tan lausjt: man ne ašvu oli? nānk qōntilen.

5. I manetet rastjm tōrjm-küālt, küāne-küālles, i menjm po-šetaxtes.

6. Arkjpet, manetet vjm, lausjt: teqaret at tajat punux tōrjm-küāl xosnane, tonmos išto tan tin kelpne.

7. Os kenjš varjm, joutsjt tonetel suľ-put varpnel ma, el-ma qoljmqaret šaptanā kašil.

8. Tonmos i lavjqt i ton ma āń moš kelp tin magi.

9. Tonśiuvt śarmes Ieremī nāit lattjlp, qotiqr latti: i am vj-sjm vāt manet, sonetamqr tinā, qotiqr sonetovus Izrail pūvetnel.

10. Os tan mjsānjl tonetme suľ-put varp qumne ma mos; ton āšne qōltvusjm am poirjxšne (ton āš qōltvus amnane poirjxšnel?).

11. Os Isus tuńdpes ūš ūrp pānk elpalt; i kitepestā tāvāme ūš ūrp pānk, lattjm: nag erjn Iudeit naer? Isus tāvāne laves: nag lattan.

74: tākutāmē; jerym; ņultuxv; tē; aigēlēs (ērgēmēs). 75: lexmē; aiglanā (ērgēmanā); arťkatgēn; kŭālym.

XXVII, 1; śiuvt; varcēt; ištońi; j.-āluxv. 2: tatsānēl. 3: pāttovēs. 4: varcēm; śiuvt; laucēt. 5: kŭālēs; pasjetahtēs. 6: laucēt; tēkarēt; tajat; punuxv; kēlpmē. 7: joŭtcēt. 9: nājť; kotyxkar; vysēm; sonētovēs; pŭvētnē. 10: mysā-nēl; ton āšnē koltvēsēm am poirjxšnē. 11: kītēpēstā uš.

12. I qun täväme retel pošgesänjl arkijet i mer pänket, täu pāri ati-nar at lattes.

13. Tonśiuvt latti täväne Pilat: at qōliljn, ne-śiuv nag pānkinne tonuxlat?

14. I äkü laxne pjl pāri at lattes täväne, toqo išto ūš pānk šak pakses.

15. Os pasxa poirjm kāšil ūš ūrp inra moš taretales äkü poljŋqarme, qotiŋqarme mer ŋorgänjl.

16. Tonśiuvt oles äkü poljŋqar, lavjltanä Varavva.

17. I tont, qun tan axtqatsjt, tonśiuvt kitepesän tanme Pilat: qonme ŋorilän, ištobi am taretesljm nanane, Varavvame amne Isusme, lavjltanä Xristosme?

18. Voiljn täu qañdestä, išto mjsänjl täväme ušmanel patet.

19. Ton qalt, qun täu unles sutvarnä-matät, täu netä kietes täväne lattux: ati-ne lül ul varen te šarne; tonmos am än šau muṭtaxtsjm ulmjn patet täu mos.

20. Os arkijet i mer jānget merme quitsänjl vōvux Varavvame, os Isusme ālux.

21. Ūš ūrp kitepesän tanme: qotiŋqarme kitagnel ŋorilän, ištobi am taretesljm nanane? Tan pāri lausjt: Varavvame.

22. Pilat latti tanane: os nar am varem Isus Xristos jot? Lat-tat šoqo täväne: pernäne voŋqalen täväme.

23. Ūš ūrp laves: os ne-sjr lül vares täu? Os tan kümjñjš šišgesjt, lattjm: voŋqalen pernäne täväme.

24. Pilat kaṭelam, išto täu laŋqä at qontlovu, os kümjn noŋ-xal pättat, vjs viť, loutsä kata mer šämt, lattjm: am vinovattal oljm te šar kelpne; nānk vailän.

25. I pāri lattjm mer jāntetätel laves: täu kelpä päte man tärmjlovane i pūvenou tärmjlne.

26. Tonśiuvt taretestä tanane Varavvame; os Isusme ratjm, mjestä voŋqux pernäne.

12: пошгэсәнэл. 13: колілэн; нэ-сіув. 14: лехнэ. 15: іпра; котыхкармэ; ньоргәнэл. 17: ахткэцэт; тарэтэслэм. 18: войлэн; мысәнэл; ушманыл. 19: лат-тухв; тэ; мучтахтсэм. 20: куйтсәнэл; вовухв; āлухв. 21: котыхкармэ; іштопі; тарэтэслэм; лаусэт. 23: шішгэсэт. 24: ленкә; контлова; пәтат; олэм; тэ. 25: тәрмыловәнэ. 26: вонкухв.

27. Tonśiuvt ūš ūrp Pilat xont-qumet Isusme vjm ūš sutküälne, axtvus xont kavvjm šoqo.

28. I ele-aṅgusam, maštesānjl täväme šēmel mašnāqarel.

29. I kulpme sagjm jotpjn-jivnel, punsānjl tāu pānkā tärmjlne; i mjsānjl täväne jomas-pal katetāne sui-jivme; i tāu eltāpalt šanš qōdiltam, vaxnitesānjl täväme, lattjm: päše olen, Iudeit naer.

30. I polqel salgesānjl täväme, i sui-jiv vjm voxsānjl tāu pānkāne.

31. I qun nartelam pošsānjl täväme, aṅgusesānjl šēmel maš-nāme, i maštesānjl täväme tāuk mašnātel, i tatsānjl täväme pernāne vonqux.

32. L'onxt l'alx-qojēsānjl Simon Kirineaninme, qotiqarme joselesānjl ālmux tāu pernāme.

33. I kāne joxtm, lavjltanā Golgofa, nar qašxti lobnoi ma,

34. Mjsānjl täväme ājux uksus, vošerjm jot telitam, i ōrme-lam, ājux at taṅxestā.

35. Os täväme pernāne lixtentamqaret tāu mašnāqarānjl urtsānjl, šerep rastjm;

36. I jole-untjm ūrtsānjl täväme tat.

37. I qašsānjl tāu pānkā numpalne l'aṅqet, qašxtax toqo: tit tenānki Isus, Iudeit naer.

38. Tonśiuvt pernāne voxvusag tāu jortjlāt kit xoroxš: ākü jomaske palne, motjn olmjx palne.

39. Tjgjl toul jipqaretnel tāu lūlimtovus, pānkānel nāigjltam,

40. I lattjm: tōrjm-küäl ratip i qūrum qōdelt noṅxo varjp, nānkūen nānk jāltiptalen; qun nag tōrjm pūv, vailen pernānel.

41. Äkü toqo i arkipet, nepākijnet i mer pānket vaxnitam latsjt:

42. Motqaret jāltiptesān, os tāukame vatā at joxti jāltiptax. Qun tāu Izrail naer, tak ān vaile pernānel, i agtilou täväme;

27: ахтвэс. 28: анкусам; маштесәнэл. 29: пунсәнэл; мысәнэл; вахнитәсәнэл. 30: салыгәсәнэл; вохсәнэл. 31: пошсәнэл няртәлам; анкусәсәнэл; маштәсәнэл; тәку; татсәнэл; вонкухв. 32: л.-којесәнэл; котыхкармә; јосәләсәнэл; алмухв. 34: мысәнэл; әйухв; уксусәл; восьерәм. 35: маšnāкарән уртсәнэл. 36: уртсәнэл. 37: кашсәнэл; ленкәт; кашхтахв; тәнәнкi. 38: вохвәсәг. 39: јипкарәт тәвәмә лүлiмтәсәнэл. 40: варп. 41: нәпәкынгәт; латсәт. 42: јәлтыптахв; таку.

43. Täu tōrimne šunšes; tak än oitate täväme, qun täu jorin täväne; täu voiln lattes: am tōrim puv.

44. Äkü ton qoitel i xoroxtag, täu jortilät pernäne vonqimqari, täväme vaxnitesten.

45. Qōtet šasnel jinkim oles šar laxvu ontolouvt šas moš.

46. Ontolouvt šas xanett oigemes Isus suiniš, lattim: ili, ili, lama savaxfani? tit ton: am tōrimim, am tōrimim, narmos anim qūltipteslin?

47. Äkü-materet tat tušpetnel, tonme qōlim, latsit: Ilijame täu vōvitä.

48. I äkü ton latt qaitimles tannanel äküqar, vjs šēni, uksusel tutiltestä, i sui-jivne naltam äitestä täväme.

49. Os toqaret latsit: sesar, šunšilou, jiv amne ati Ilija jältiptax täväme.

50. Os Isus, motintag oigemam suiniš, lilä qartes.

51. I tonšiuvt tōrim-küäl jelpin au-qašip pali-manjmtaxtes numel jole moš, i ma tornes, i kavet qalpesit;

52. I xongelet puštesit, i šau pitin jole-qolimqaretnel küälles,

53. I küäne-küällim xongeletnel täu jältimät jipalt, tusit jelpin ušne, i qōltqatsit šau golesne.

54. Os šāt-pänk i täu jotä Isus ūrpet, kačelam ma tornanä i olim-äš šoqo, pelmesit šak i latsit: šariš tōrim puv oles täu.

55. Äkü toqo tat olsit i qōšanel šušsit šau ne, qotiqaret jisit Isus jot Galileinel, täväne služitlam.

56. Tan qalenänt oles Maria Magdalina i Maria, Iakov i Iosī šökänjl, i šökä Zevedeiev pūvetne.

57. Os qun jole-jinkes, joxtes äkü poi qum Arimafeinel, namä Iosif, qotiqar äkü toqo qanđtaxtes Isusnel.

58. Täu, Pilat elpalne menim, vōvestä loxtim Isusme; tonšiuvt Pilat lavestä mix täväme.

59. Iosif, täväme vim, mañatestä täväme lañ sairin torel.

43: таку; войлэн. 45: онтолоут. 46: онтолоут; ханэт; суйнгыш; или; культыштэслын. 47: латсэт. 48: нэлтам. 49: латсэт; јалтынтахв. 50: суйнгыш. 52: пуштэсэт; күйләс. 53: күйәлым; тусэт; колткатсэт. 54: пәлмәсэт; сяреш. 55: олсэт; косьәнәл; шушсэт; котыхкарэт; јисэт. 56: каләнәлт; Зеведеев. 57: котыхкар. 58: мыхв.

60. I punestä täväme täuk varim jelpil xoŋgeletäne, qoti-qarme šagrestä kau keurne; i pagertam jäni kaume xoŋgel au pokne, menes.

61. Äkü toqo tat olsag Maria Magdalina i motet Maria, i unlesag xoŋgel ľalx.

62. Pätnitse motet qōdelt axtqatsit arkīpet i Fariseit Pilat pokne;

63. I latsit: aŋdux, man numļmatsou, išto ŧe qajer, liļiŋag oliŋmät šiuvt, lattes: qūrum qōdel mulnä jipalt jältam;

64. I tonmos laven ūrux xoŋgelme qurmet qōdel moš, ištobi täu qāŋdtaxtipān, ji meniŋ, ul tulmentāniļ täväme, i ul palimtet merne, išto täu jältes; i jimti jol ret elolqarnel kümīŋag.

65. Pilat laves tanane: vajān ūrpet, menān, ūrān, qumle qāŋdinā.

66. Tan menesit, i peŧetet punsit kau tārmilne, i tuštsit xoŋgel pokne ūrpet.

Qus-ŋolouvt (XXVIII) Pāŋk.

1. Subote mulim jipalt, sāt elol qōdel qōtlaltam šiuvt, jisi Maria Magdalina i motet Maria šunšux xoŋgelme.

2. I oles jāni ma tornanā-āš, tonmos išto aŋgel tōriŋmel, aviļnel vaiļim, vaŧge tuŋdpes, kaume ele-pagertestä xoŋgel aunel, i unles täu tārmilāt.

3. Täu xōrā oles jormānt salnāqar, i täu mašnāt oles jormānt tuit.

4. Tävānel pelmam roxtsit ūrpet, i tuŋdpesit jormānt qolet.

5. Aŋgel pūntes lattux i laves negiane: ul pelān, am qāŋdliļim, išto nan kiŋšilān āliŋ Isusme.

6. Täu tit atim; täu jältes, qumle laves; vaŧge jomān, ton mame šunšelān, qōt qujes poirišš;

60: tāku; котыхкармә. 62: пятнице; ахткәтсәт. 63: ләтсәт; тә; šiuvt. 64: урухв; ištoŋi; тулмәнтәнәл. 66: мәнәсәт; пунсәт; туштсәт.

XXVIII, 1: jisy. 2: tārmylt. 4: roxtsәt; туньджнәсәт. 5: ләттухв; кань-джиләм. 6: атым.

7. I menän jerte, i lattän täu qándtaxtipetne, išto täu aţel-
nel jăltes, i qōntqati nan jortilän Galileit; tat täväme qōntilän; am
nanane lattam.

8. Tin molemtaxtim küälsag xongelnel, pelim i śagtım, qai-
timlesj palimtux täu qándtaxtipetne.

9. Os qun jomsag palimtux täu qándtaxtipetne, tonsiuvt qōnt-
qates tin jortilän i laves: śagtän! Tin vaţge jomlitesj, puvixtesi täu
lailäne, i qošgemesi täväne.

10. Tonsiuvt latti tinane Isus: ul pelän; menän, palimtelän
am käsänimne, istobi tau jomsit Galileine; tat anım tan qōtgänjl.

11. Os qun tin jomsag, tonsiuvt äkü-materet ūripetnel joxtsit
üşne, latsit arkipetne šoqın olım-äšne.

12. I tonet axtqatsit mer jängit jot, i varsit kenjš, šau oxşe
mjsit ūrpetne,

13. Lattım: lattän, išto täu qándtaxtipän ji jisit i tulemente-
sänjl täväme man quimou latt;

14. Os qun titme qōlestä ūš ūrp, man jolıntilou täväme i na-
nın polanel otilou.

15. Tan, oxśame vım, varsit, qumle quitvusit; i tus ton lax
Iudeit qalne än moš.

16. Os äküquiplou qándtaxtipet jomesesit Galileine, ax tär-
mılne, qumle laves tanane Isus.

17. I täväme qōntım, qošgemesit täväne; os toqaret kitqalne
pätsit.

18. I vaţge jomlitam, Isus laves tanane: maivus amnane šoqın
erx avılt i ma tärmılt;

19. I än menän, qándtän śar atımetme, tanme pernäl punım
jeg, puv i jelpın lıl namne,

20. Tanme qándtam ūrux šoqo, nar am qōltsım nanane; i an,
am nan jortilän šoqın qōdelet oxırsom joxtnä moš. Amın.

7: jărtă. 8: малымтахтым; палімтухв. 9: палімтухв; конткатэс Іисус тін;
коштгэмэсы. 10: іштопі; јомсэт; котгәнэл. 11: јохтсэт; латсэт. 12: ахткатсэт;
варсэт; мысэт. 13: јісэт; тулмэнтэсәнэл. 14: јолэнтілоу. 15: варсэт; куйтвэсэт;
лех. 16: јомэсэт. 17: кошгэмэсэт; пјтсэт. 18: майвэс. 20: колтсэм.

Das Evangelium Marci.

Marknel Jelpin Lattilp.

Elol (I) Pänk.

1. Elol lattilp Isus Xristosnel, tōrijm pūvnel.
2. Qumle qanšim oli näitet palt: an, am kietam amk suimtapim amk jinim elpalt, qotiqar lalptitā nagnane loñxme eltin-palt.
3. Sui lattipnel xar mat: lalptān loñx poirixšne, varān patim täväne.
4. Qōltqates Ioan, pernāl-punux xar mat, i lattux pernāpunnä-äš pokajanija kirāket taretanā mos.
5. I joxtelesjt tāu palne Iudei pal jāntetätel i Ierusalimqaret; i pernāl-puñxtesjt šoqo tävänel Iordant, lattim tānk kirākān.
6. Os Ioan mašnā oñdiles verblud šarnel, i toul entepel enteptaxtim; os tēs akridet i saittal mag.
7. I suitiltestā, lattim: am jitā-palimt jomi amnanel vagiñ, qotiqar palt am at qojam pešetax nūr tāu polkesetnel.
8. Am pernāl-puñgānim nanme viŋel; os tāu pernāl-puñgān nanme jelpin liŋel.
9. Ton qōdelet jis Isus Galileiskoi Nazaretnel, i pernāl-puñxtes Ioannel Iordant.

I, 2: няйтэт; суймтапым наг вэнчын элпалт; котыхкар; э.-палынт. 3: кар. 4: п.-пунухв; латтухв. 5: жохтэлэсэт; п.-пунхтэсэт; киракэнян. 6: i кар ма маг. 7: котыхкар; койам; пэшэтахв. 8: п.-пунганэм.

10. Viŋnel küäne-küällentanät latt uipeštä Ioan avilet pali-urt-qatnänil i ljlme, jormänt kapterme, jolaŋ jinät.

11. I sui joxtes avjlnel: nag am ėrptanä pŭvjm, qotiqar keurt am ėrpjm.

12. Raštal tit jipalt asrai tatestä täväme xar mane.

13. Täu oles ton xar mat nälmen qodel, qōt asrai qandux ŋo-ristä täväme; i oles uit jot. I aŋgelet täväne služitlesjt.

14. Os ton jipalt, qun Ioan mjm oles ūrexne, jis Isus Gali-leine, i pūntes lattux lattjlp tōrjm naerlaxnel,

15. Lattjm: taultaxtes mare, i vaŋmes tōrjm naerlax; pali-pu-nän nan kiräkän, i agtän lattjlpne.

16. Os jometam Galileiskoi sariš vati, qōntes Simonme i täu käšä Andreime, qotiqaret rastelat joljmet sarišne. Voiljn tan qul-kišpet olsjt.

17. I lattes tinane Isus: jejän am jitä-paljmt, i am vargänjm išto jimtinä nan elimqoles kišpi.

18. I äkü ton latt, tänk joljmänjl qŭltiptam, jomesesi täu jitä-palt.

19. Toul morše menjm, qōntestä täu Iakov Zevedeievme i täu käšä Ioanme, joljmet juntsaxtipag äkü toqo qāp keurt.

20. I äkü ton latt vōvelesän tinme, i qŭltiptam tīnk jegä Ze-vedeime qāpetät metqarän jot, menesag tän jortjlat.

21. I joxtsjt Kapernaumne, i jerte tum qandtaxtnä-mane subo-tat, täu pūntes qandtax.

22. I paksesjt täu qandtanäne; voiljn täu qandtesän tanme jormänt va ošp, ati nepäkiŋet qoitel.

23. Tan qandtaxtnä-maän keurt oles äkü qoles, qotiqar keurt oles asrai, i šišgemes,

24. Lattjm: qŭltipten, nar nagnane man mosou, Isus Nazare-nin! Nag jisjn manou älux. Qandiljm, nag qon, jelpjn tōrjm.

10: к.-күәләнтанәт; pāli-urtqat-; лат. 11: котыхкар. 12: кар. 13: кар; кань-джухв; служитлэсәт. 14: латтухв; pāli-rup-. 16: сарыш; котыхкарі растәла; войлән; тін; кул-кышпi олсаг. 17: jājän; варгәнәм. 18: лат; тінк; јолымәнән; јомәсы. 19: Зеведеевмә; јонтсахтынаг. 20: лат. 21: јохтсәт; каньджтанә-манә; каньдж-тахв. 22: паксәсәт; войлән; нәпәкынгәт. 23: каньджтанә-магәныл; котыхкар. 24: Назарянин; јісән; әлухв; каньджілем.

25. Os Isus erqelestä täväme, lattim: sital, i küällen täunanel.
26. I asrai, šak torgetam täväme, šišgemes suin turel, i küälles täunanel.
27. I pelmesit šoqo, toqo isto kitilesit motin motinme, lattim: nar tit? i ne-sir jelpil qandtanä-áš, isto tau fe erqetatel i asraitme lavgan, i qontlat täväne?
28. I vonđin tatixtes tau mosä laqil šoqin poilet laxv Galileit.
29. Raštal, küällim qandtaxtnä-manel, tusit küälne Simon i Andrei, Iakov i Ioan jot.
30. Os Simon agutä qujes qolat, i äkü ton latt lattat täväne tau mosä.
31. Tau jomlites, vistä täväme katanel, i almestä; i äkü ton latt qole qultiptestä täväme, i tau pumtes služitlax tanane.
32. Os ef-pala, qun qodel matantes, tatvusit tau pokäne šoqo agmijet i tonet, qotiqaret keuranilt ošsit asrai.
33. I uš šoqo axtqates au-suntne.
34. I tau jaltiptes šavu, qotiqaret permesit mat-sir agmettel; i šavu asrait küäne-kietes, i at altsän asrait lattux, isto tan qašganil täväme, isto tau Xristos.
35. Os qolt šak alpil, küällim, küälles i menes naxke mane, i tat qošges.
36. Simon i toul elqaret qaitimlesit tau jita-palt.
37. I qontim täväme, latsit täväne: šoqo kišganil naginme.
38. I latti tanane: menou vať poiletne, istobi amnane i tat lattux; voilin am ton kašil jisim.
39. I lattes tan qandtaxtnä-maganilt, Galileit laxve, i asrait sirilesän.
40. I jomlites tau pokäne noltin, i patim tau ela-palt šanši, jolesita täväme, i latti täväne: qun norsinke, van joxti anim lištux.

25: сытал; күйлән; тәунәнэл. 26: күйләс; тәунәнэл. 27: пәлмәсәт; китиләсәт; тә. 28: лекыл. 29: күйәлым; каньджтанә-м.; тусәт. 30: куйес; лат. 31: лат; служитлахв. 32: татвәсәт; котыхкарәт; ошсәт. 34: котыхкарәт; пәрмәсәт; латтухв; кашганэл. 35: күйәлым; күйләс. 36: кайтымләсәт. 37: латсәт; кышганэл. 38: іш-топi; латтухв; вoйлән; јісәм. 39: каньджтанә-м. 40: нюлтынг; ньорсәнкә; ліштухв.

41. Isus šalelestä, katä narımtam, xoiltestä täväme, i latti täväne: noram, lištqaten.

42. S'are täu lavepestä titme, raŋgin noltet täunanel pätsit, i täu lištqates.

43. I äkü ton latt kiettestä täväme, noxriš täväme erqelam,

44. I lattim täväne: šunšen, ati-qonne ul latten; os menen, qōltqaten pupne, i taten nänk lištqatanın mos, nar laves Moisei, tonuxlanä kašil tanane.

45. Täu menes i pümtes lattux suinjš i palimtax ŋe jimtelam-qarme, toqo išto Isus ati-qumle va at ondes šam-xorä tux ūšne; os oles ton küänpalt, naxke mat; i joxtelesit täu pokäne šau manel.

Motet (II) Pänk.

1. Jotil os jis Kapernaumne; i qōlvjs, išto täu küält oli.

2. Äkü ton latt axtqatsit šauqaret, toqo išto au küänpalt ma atim oles; i täu lattes tanane lax.

3. I joxtsit täu pokäne quitipqar jot, qotiqarme tatsänil niläqar.

4. I at tajes täu pokäne joxtux šau qoles olnanä mos, i küäl lep pali-pušsänil, qōt täu oles; i täre šailim, taretesänil qujentanä-palkänme, qotiqar tärmilt qujes quitipqar.

5. Isus, tan agtnänil qōntim, latti quitipqarne: šat, taretaxtat nagnane nag kiräkän.

6. Ton mat to nepäk-qašpqaret unlesit, i numlesit tänk šimänil keurt:

7. Nar täu toqo tōrim luketi? Qon vatä joxti taretax kiräket, tōrimnel tärge?

8. Isus äkü ton šast kaŋelestä täuk lijetätel, išto tan toqo numsat tänk qalänilt, i laves tanane: narmos nan toqo numsinä nänk šimenänt?

42; нюлтэт. 43: лат; кіэтэстә. 45: латтухв; палімтахв; тә; тухв; јохтәлесэт.

II, 1: колвэс. 2: лат; ахткатсэт; лех. 3: јохтсэт; котыхкармә; татсәнэл. 4: тайес; јохтухв; олнә; п.-пушсәнэл; рәли-р.; тарәтәсәнэл; куйентанә-п.; котыхкар; күйес. 6: унлэсэт; нумсэсэт. 7: тарәтахв. 8: тәку.

9. Nar kignä, mäntim lavux quitipqarne: taretaxtat nagnane kiräket, amne lavux: küälän, vajalen nänk quinä-palkänjn, i jomiten?

10. Tonmos ištobi nan qañdeslän, išto elimqoles püv va onđi ma tärmilt taretax kiräket (latti quitipqarne):

11. Nagnane lattam: küälän, vajalen nänk quinä-palkänjn, i menen nänk küäljnne.

12. Täu äkü ton latt küälles, vjstä pal-känme, i küäne menes šoqjñqar olnä uil; toqo išto telgelašjt šoqo, i suitjltesänjl tōrimme, lattjm: ati-qun man ati-nar te-voip at utintesvu.

13. I jomeses Isus os sariš vātane; i mer šoqo jomes täu pokäne, i täu tanjnme qañđtes.

14. I jomjm qōntestä Levi Alfeievme, unljm attex axtnämat, i laves täväne: jomen am jim-palt. Täu küälles, i jomes täu jitä-palt.

15. I qun Isus unles pāsent täu küäletät, tonsiuvt i šau attexaxtpet i kiräkjñet unlesjt täu jotä i täu qañđtaxtipän jot; voiljn šau oles täu jitä-palt jimqar.

16. Nepäkjñet i Fariseit, um išto täu tēg attex-axtpet i kiräkjñet jot, latsjt täu qañđtaxtipänne: qumle toqo täu tēg i äi attexaxtpet i kiräkjñet jot?

17. Isus, titme qōljm, latti tanane: ati pjl agm-moštalet qārexlat lekar, os agmjñet. Am jisjm ati šaret vōvux, os kiräkjñet nultux.

18. I qumle Ioan i Fariseiskoi qañđtaxtipet ošsjt pjtet, tonsiuvt toqaret joxtsjt, i lattat täväne: narmos Ioan i Fariseit qañđtaxtipet pjtelat, os nag qañđtaxtipän at pjtelat?

19. Isus laves tanane: tajat amne ati pur-muit pjtelaš, qun vaps tan jotänjl? Šoqjn latt, qun tan jortjlänjl vaps, at tajat pjtelaš.

20. Os joxtat qōdelet, qun ele-vjqtı tannanel vaps; i tonsiuvt pūmtat pjtelaš, ton qōdelet.

21. Ati-qon at olti laltame jelpjlqarnel peš mašnäne; voiljn jelpjl lalte manimti pešqarnel, i äs jimti jängag.

9: kignänjov; mäntym; lavuxv; küälän. 10: ištoñi; tarät ašv. 11: küälän
12: lat; küäläs; täljgēlasēt; sуйтылтэсәнэл. 14: Алфеевмэ; аттых; küäläs. 15:
аттых-а.; унлэсэт; воjlән. 16: нәнэкынгэт; аттых-а.; латсэт. 17: агым-м.; агм-
moštal; лѣкаръ; jicэм; вовухв; нюлтухв. 18: ошсэт; joxтсэт. 19: тайат; пычэлахв;
лат. 20: пычэлахв. 21: воилән; лалтә; манымтахті. 22: мѣхэтнэ; таргэ; пунухв.

22. Ati-qon äkü toqo at šoši jelpil orox peš mexetne; tonmos jelpil orox tare manımtijän terımet; i orox küäne šoštı, i mexet qolilat; jelpil orox punux qārex jelpil mexetne.

23. I jolixtes täväne jomux subote qōdelt routım tēp-kānet mānt; lōnxt täu qāndtaxtipān pūntesıt manıtax tēp-pānket.

24. I Fariseit latsıt täväne: šunšen, narmos tan subote qōdelt varat, nar at qārex?

25. Täu laves tanane: māntım nan ati-qun at lountalsān, nar vares David, qun monđıles, i tēx jimtes täuk, i täu jotä olımqaret?

26. Qumle täu tus tōrım-küälne Aviafar arkıp olnä uil, i punım-ñañet tēs, qotiqaret ati-qonne tēx at taisıt, pupetnel tärge, i mıs täu jotä olımqaretne?

27. I laves tanane Isus: subote varvıs elimqoles kašıl, ati pıl elimqoles subote kašıl.

28. I tonmos elimqoles pūv oli pojer i subotane.

Qurmet (III) Pānk.

1. I os tus sinagogne; i tat oles elimqoles, ošp tōšım katme.

2. I eseplesānıl täväme, at erın jältıptıtä täväme subote qōdelt, ištobi vinitlax täväme.

3. I latti elimqolesne, ošpqarne tōšım katme: küällen magjätne.

4. Tanane latti: jomas varux qārex subote qōdelt, amne lül varux? lıl jältıptux, amne älux? Tan sui at varat.

5. I šunšpam tan tärğānıl kuxštam, ošgelam tan kuxtı šimānıl tări, latti ton qolesne: narımtalen nānk katın. I narımtestä; i jimtes täu katä puši, qumle motıñnatä.

6. I küällım Fariseit ton šast varsıt täu laltä kenjš Irodianıt jot, qumle älux täväme.

23: jomuxv; pūmtēsēt; manıtaxv. 24: latsēt. 25: tēxv; täku; olımpkarēt. 26: kotıxkarēt; tēxv; taysēt. 27: varvās. 28: olı pānk i subotanē.

III, 2: əsənləsānəl; jältıptıttä; ištōnı; vınnıtlaxv. 3: küälən. 4: varuxv; jältıptıxv; äluxv. 5: kumlə motıñn katä. 6: küälım; varsēt; İrodıanıt: äluxv.

7. Os Isus qandtaxtipän jot menes sariš vātane; i šavu atīm jomeses tāu jītā-palt Galileinel i Iudeinel,

8. I Ierusalimnel i Iordan mot palnel; i olīmqaret Tir i Sidon kitpalt, qōlīm, nar tāu vares, šaumanjltel joxtsīt tāu pokāne.

9. I tāu laves tāuk qandtaxtipāne, ištobi tāu kašil tašnā ole višņuv kerep, mernel, ištobi at ponitesānīl tāvāme.

10. Voilīn šauqaret pušmeles; toqo išto agm-ošpqaret rastelaxtesīt tāu tārmīlne, ištobi xoiltaxtux tāu aļgā.

11. I lūl līlet, qun usānīl tāvāme, pātīlesīt tāu elā-palt i šišgesīt, lattīm: nag pūv tōrīmne.

12. Os tāu nóxriš ergelesān tanīn, ištobi tāu mosā at latsīt.

13. I kūālles axne, i vōveles, qonme tāuk nóres; i jomesesīt tāu pokāne.

14. I vares tāu kitquiplou apostoletme, ištobi tan olsīt tāu jotā, ištobi kietsux tanīn suitiltanā kašil,

15. I ištobi tan ošsīt erx jāltiptax agmet i sirelax asraitme:

16. Elolqar Simonme, i namtes Simonne nam Petr;

17. I Iakov Zevedeievme, i Ioan Iakov kāśme, i namtes tinane namet Voanerges, tit ton: pūvi šaqīlne;

18. I Andreime, i Filipme, i Varfolomeime, i Matfeime, i Fomame, i Iakov Alfeievme, i Faddeime, i Simon Kananitme,

19. I Iuda Iskariotme, qotiqar i mīstā tāvāme.

20. I joxtsīt kūālne; i os axtqati mer, toqo išto tanane at tajes i náñ tēx.

21. I qōlīm tāu vatqarān, menesīt vīx tāvāme; voilīn latsīt, išto tāu oles otīptam.

22. Os nepāk-qašpqaret, joxtīm Ierusalimnel, latsīt: tāu keuretāt Veelzevul, i: tāu sireligān asrait asrait ōter xoñxo.

23. I vōvelam tanīn, lattēs tanane prittetel: qumle vatā joxti asrai asraime sirelax?

7: сарыш. 8: јохтсѣт. 9: тѣку; іштопі; понітѣсѣнѣл. 10: войлѣн; агым-о.; растѣлахтѣст; іштопі; хойлтахтухв. 11: пѣтілѣсѣт; шішгѣсѣт. 12: іштопі; латсѣт. 13: кўялѣс; тѣку; јомѣсѣсѣт. 14: іштопі; олсѣт; кіѣтсухв. 15: іштопі; ошсѣт; јалтыптахв; сірѣлахв. 17: Зеведеевмѣ. 19: котыкар. 20: јохтсѣт; тайес; тѣхв. 21: мѣнѣсѣт; выхв; войлѣн; латсѣт. 22: Іерусалимнѣл; латсѣт; асрайт асрай. 23: сірѣлахв.

24. Mäntim urtqati naerlax täuk keuretät, at jimti nóxrag.
25. I mäntim küäl urtqati täuk keuretät, at jimti nóxrag ton küäl.
26. Äkü togo i satana, mäntim küälles täu-täuk tärmjletäne, i urtqati, at jimti nóxrag; no joxtes täu oule.
27. Ati-qon vatä at joxti, joxtim nóxrjm olip küälne, nirišlax täu ošnāqarān, mäntim elolt at persitā te nóxreqarme; tonsiuvt naxke nirišlitä täu küälä.
28. S'ariš lattam nanane: taretaxtat elimqoles püvetne šoqjn kiräket i luketanä-ätet, kaš ne-voipqaretel luketanjl.
29. Os qon lavi lül lax jelpjn ljl täri, tonqarne at jimti taretanä-äš inra moš, no joreli täu äkü piš olip sutne.
30. Tit tonmos lattēs, išto latsjt: täu keuretät lül ljl.
31. Tonsiuvt jisjt sōkātä i kāsān; i tuñdjim küäl küān, kiet-tjxtesjt täu pokāne, vōvux täväme.
32. Täu kitä-palt unles mer. Tat latsjt täväne: tit, nag sōkjn i kāsān i jītān küān, kišgānjl nagjnme.
33. Täu laves tanane pāri: qon am sōkjm amne am kāsānjm?
34. I šunšilam unlipqaretme täuk kitä-palt, latti: tit, am sōkjm i am kāsānjm.
35. Voiljn qon varitā tōrjm erxme, tonqar kās amnane, i jiš i sōkā.

N'ilet (IV) Pänk.

1. Os šouletes qanđtax sariš vati; i axtqates täu pokāne šavu atjm, togo išto täu, tum kerep keurne, unles sarišt; a mer šogo oles sariš vatat ma tärmjlt.

2. I qanđtesān tanjn šau prittetel, i täuk qanđtanātä qalt lattes tanane:

24: täky. 25: täky. 26: күәләс; т.-täky. 27: ньохрэ; нirišлахв; тэ. 29: лех; иира. 30: латсэт. 31: jicэт; кiэтэсэт; вовухв. 32: латсэт; кышгәнэл. 33: лавэс парі. 34: täky. 35: войлэн.

IV, 1: каньджтахв; сарыш. 2: täky.

3. Tig qontlän: tit, küälles routipqar routux.
4. I routnät mänt jimtes, isto to pātes, loix vati; i tiglesjt
uit i naxvsänjl täväme,
5. Motjñqar pātes kavjñ mane, qōt morse oles ma; i äkü ton
śast njgles, tonmos isto tōšjmt oles ma keurt.
6. Sax pām núvnel taivjs, i tont at oñdes tār, tōšes.
7. To pātes ini keurne; i jänimes ini, i täu tagjlttovjs jolo, i
tajem at tates urlex.
8. I to pātes jomas ma tärmjñe; i mjs urlex, qotiqar njgles i
jänimes, i tates to vāt, to qotpen, os to šāt.
9. I laves: pāl ošpqar qontlax tak qontle.
10. Os qun qūltes küānpalqarettal, tonśiuvt kitepesänjl täväme
oljmqaret täu kitä-palt, kitquiplou qañdtaxtjñ jot, fe pritte mos.
11. Täu laves tanane: nanane maivjs qañdux kaltal äš tōrjm
naerlaxt, a tinetne, qotiqaret eljñ, šoqo olilali prittet kevurt;
12. Toqo isto tāñk šāmāñjtel šunšux pūmtat, i at qōtgāñjl;
i tāñk pālāñjtel qontlax pūmtat, i at qōlgāñjl; ati pjñ jonxtat, i ta-
retaxtat tanane kiräkāñjl.
13. I latti tanane: neušto nan at esepilän fe lattjlp; os qumle
nanan qañdux šoqjñ lattjlpet?
14. Routip lax routi.
15. Os routjmqar loix vati qañdixti tonet, qotiqaret keurne
routqati lax, i qotiqaret pokne, qun qōlgāñjl, äkü ton śast joxti sa-
tana, i tatitā laxme, routjmqarme tan šimāñjl keurne.
16. Äkü fe qoitel routjmqar kavjñ mat qašxtat tonetme, qo-
tiqaret, qun qōlgāñjl laxme, äkü ton latt vjgāñjl tonme śagtjm;
17. Os at oñdat keurāñjlt tār, a taitalet; tonmos, qun jimte-
lali lül amne lax mos sirelanä, äkü ton latt telilat.
18. A ini keurt routjmqar qašxti qōljpetme lax;

3: күйләс; рутухв. 4: тыгләсәт. 5: исто ат милт оләс. 6: тайвәс 7: ji-
ни; тагыльтовәс. 8: котыхкар. 9: контлахв; таку. 10: китәпәсәнәл; тә. 11: май-
вәс; каньджухв; каштал (? калтал); котыхкарәт. 12: шуншухв; котгәнәл; контлахв;
колгәнәл; јонгхтәт. 13: те; каньджухв. 14: лех. 15: котыхкарәт; лех; колгәнәл;
лехмә. 16: тә; котыхкарәг; колгәнәл; лехмә; лат; выгәнәл. 17: лех; лат. 18: ji-
ни; лех.

19. Os qotiqaret ērptesjt tē olnā-tōrīm i oxse molme, i mot-sjr nornā-ātet, tan keuranjlne tuttelapqaret, pāntīm pāttigānjl laxme, i jimti tāu joltali.

20. A jomas mat routīmqar qašxti tonetme, qotiqaret qontlat laxme, i vigānjl, i tatāt urlex, to vāt, to qotpen, os to šāt piš.

21. I laves tanane: ton kašil li tatāt šam, ištobi uttux tāvāme āne jolpalne amne unlip-jiv jolpalne? Erjn tonmos, ištobi uttux tāvāme šam-putane?

22. Voiljn ati-nar tulumex, ištobi tāu at pātes nonxaļ; i atinar jimtelali tuitimnel, ištobi ton at nigles.

23. Māntim qon oñdi pāli qontlax, tak qontle.

24. I laves tanane: qañdelān, nar qōlinā. Ne-voip mortesel mortinā, ākü toqo mortqati nanane, i os ārgag jimti nanane, qontlapqaret.

25. Tonmos qon oñdi, tonqarne miqti; os qon at oñdi, tonqarnel viqti i ton, nar oñdi.

26. I laves: tōrīm naerlax jorti tonme, qumle māntim elimqoles rasti jem ma keurne;

27. I qui, i küālli ji i qōdel; i qumle jem širketi i jānimi, at qañditā tāuk.

28. Voiljn ma tāuk jinkimne (jinkimnel?) tēllitā elolt nari, jotin pañkā i tantam šām pañk keurt.

29. Qun os ponši urlex, ton latt kietitā urex; tonmos išto jimates lat urelax.

30. I laves: narne jortilou tōrīm naerlaxme, amne narne jortilou tāvāme?

31. Tāu jorti gortjñnoi jemne, qotiqar, qun routqati mane, oli šoqjñ jemnel viš ma tārmjlt;

32. Os qun routqati, jānimi i jimti šoqjñ tēlnāqarnel jāngi, i tareti jāni toxet, išto tāu isā jolpalt tiglelap-uit tuitqatux taigjt.

19: котыхкарэт; эрптэсэт; тэ; пāттигāнэл; лехме. 20: котыхкарэт; лехмэ; выгāнэл. 21: iштoпi; уттухв. 22: вoйлэн; iштoпi. 23: контлахв; таку. 26: рaстi тайм ма кэурнэ. 27: кyāли; тайм ширкэти; тāку. 28: вoйлэн; тāку; iнкымнэ; i jотын тантам. 29: лат; урэлахв. 30: наерлахмэ; амнэ не-войп притчэл jортiлоу тāвāмэ. 31: горчичной таймнэ; котыхкар; таймнэл. 32: jāни тоувэт; эсā; туйтка-тухв тайгет.

33. I te-voip šavu prittetel lattes tanane lax, ne-šiuвне tan qontlesit.

34. A prittetal at lattes tanane ati-nar. Os täuk qandtaxti-pänne tärge lattilesänil šoqo.

35. Eti ton qōdel täu lattes tanane: unšovu mot palne.

36. I tan, mer taretam, menesit täu jotä kerep keurt, qotiqar keurt täu oles; qumle os i mot kerepet menesit täu jitä-palt.

37. I nerites jani vot; qumpet voxtesit kerep ali toqo, isto täu uš tantaltes vifel.

38. Os täu qujes pošimt asmä tärmilt; i kinteltigänil täväme, i lattat täväne: qandtap, neušto nagnane äš ati, isto man qolovu?

39. (*Dieser vers kommt im manuscrite nicht vor.*)

40. I laves tanane: narne nan toqo pelipet? qumle nan at agtinä?

41. I pelmesit jani peltipel, i latsit motijn motijune: qon os tit, isto i vot i sariš qontlat täväne?

Ätet (V) Pänk.

1. I joxtsit mot pal sariš vātane, Gadarinskoi kepletne.

2. Täu kerepnel šare küällimät jipalt qaixates täväne xoŋgeletnel küällim elimqoles, ošpqar küxti lij.

3. Täu oŋdes olnä-ma xoŋgelet keurt, i ati-qon vatä at joxtes puvux täväme i segiretel.

4. Voilijn täu vatqal oles persam okovetel i segiretel, manjital-sän segiret, i ratiles okovet; i ati-qon vatä at joxteles soutjntax täväme.

5. I šoqijn qōdel i ji xoŋgelet i anqet keurt šišges, i voxtes kavet ali.

33: тэ-в.; лех; нэ-сіувнэ; контлэсэт. 34: латтілэсәнэл. 36: мэнэсэт; котыхкар.. 37: вохтэсэт. 38: куйес; кынчэлтігәнэл. 39: I пох-кыншым јалпоншыл-тэстә вотмә, i латтэс сарышнэ: сытал, поншән; i таувэнтэс вот, i јілтэс јәні таувэт. 41: пәлмэсэт; латсэт; сарыш.

V, 1: јохтсэт; сарыш. 2: сарэ; күйәлымәт. 3: пувухв. 4: войлән; соутым-тахв. 5: әлі,

6. Qōntestā že Isusme qōśanel, vaŋge qaites i qošgemes täväne.
7. I šišgemes suiin turel, laves: nar nagnane am mosim, Isus, puv num tōrimne? Tōrimel erilim naginme, ul muttalen anim.
8. Voilin Isus laves täväne: küällen, asrai, ŋe qolesnel.
9. I kitepestä täväme: qumle nag namin? Pāri lattes: nam amnane legion, tonmos isto man šavu.
10. I šavu jolesestä täväme, istobi at kietsān tanin küāne ton palnel.
11. Os oles tat jāni puris-ane, qotiqar ūrvīs ax tārmilt.
12. I jolesesānīl täväme asrait šoqo, lattim: kieten manou puriset keurne, istobi man tusve tan kevjrenāne.
13. Isus raštal laves tanan. I küällim asrait tusit puriset keurne; i rastqates ane reuknel sarišne (a oles šoqin kit šōter vati); i šarkepesit sarist.
14. Puris ūripet os qaitimlesit, i latsit ūš keurt i poilet laxve. I küālsit šunšux, nar jimtes.
15. Joxtantat Isus pokne, i vagānīl asrai oñdīmqarme, qotiqar keurt oles legion, unim i maštīm i jomas numit ošnāg; i pelmesit.
16. Umqaret latsānīl tanane tonme, qumle jimtes asrai ošp qar jot i puriset jot.
17. Tonšiuvt pūmtsīt jolesax Isusme, istobi ele-menes tan kep-lānīlnel.
18. I qun tāu tus kerepne, tonšiuvt asrai oñdīm qar vōves tä-vānel, lavux olux tāu jotā.
19. Os Isus at laves täväne, i laves täväne: menen jiu nānk-qarān pokne, i latten tanane, nar poirixš vares nag jotin, i qumle akilimlestā naginme.
20. Tāu menes, i pūmtes lattux lou ūš keurt, nar vares tä-vāne Isus; i šoqo paksesit.
21. Qun Isus os unšes kerep keurt tatix palne, tonšiuvt axt-qates tāu pokāne šavu atim; i tāu oles sariš vatat.

7: суйнг; јерілэм. 8: войлэн; күйәлэн; тэ. 10: јоләсәсәнәл; іштопі. 11: котыхкар. 12: јоләсәсәнәл; іштопі. 13: күйәлым; тусәт; сьаркәпәсәт. 14: кай-тымләсәт; латсәт; күйәлсәт; шуншухв. 15: вагәнәл; котыхкар; пәлмәсәт. 16: лат-сәнәл. 17: пұмтсәт; јоләсахв; іштопі. 18: лавухв. 19: јув; пәнккарән, (? пәнк-карән). 20: латтухв; паксәсәт.

22. Tovu joxtes äkü pänketnel sinagognel, namä Iair; i qōn-
tīm täväme, pātes tāu lailāne;

23. I qošgīm vōvitā täväme, lattīm: eam am aṭel vati; jejen i
punen tāu tärmitāne katān, i tāu jālti i jīmti līlīnag.

24. Isus jomses tāu jotā; i tāu jītā-palt jomeses šau atīm, i
māremag oles täväne.

25. Tat äkü mot ne, muṭtaxtipqar kelp-nignā-āṭel kitquiplou el,

26. I permīm šavu lekaretnel, i qoltīm šoqo tāu oṇḍīm qarā,
ati-ne jol at um, a os joxtam toul lūl āšne,

27. Isus mos qōlīm, mer keurt jomlites tāu pokāne jil, i xoil-
taxtes tāu mašnāne.

28. (Voilīn lattes: māntīm naxke tāu mašnāqaretāne xoiltax-
tam, jāltam.)

29. I raṭgīm ponšes tāu kelp-nignā-āṭā; i tāu kaṭeles noulā
keurt, išto jāltēs ṭe agīmmel.

30. I äkü ton šast Isus kaṭeles tāuk keuretāt, išto tāunanel
küälles va, jōnqes mer nōpīl i kitepes: qon xoiltaxtes am mašnīmne?

31. Tāu qāṇḍtaxtipān pāri-latsīt täväne: nag voilīn, qumle mer
ponitlgānīl nagīn, i kitilan: qon xoiltaxtes am pokīmne.

32. No tāu laxve šunšiles, ištobi qōntux, qon vares titme.

33. Ne, pelmam i torgīm, qāṇḍīm, nar tāu jotā varqtes, jis, pā-
tes tāu elā-palt, i lattes täväne šoqīn šarme.

34. Tāu os laves täväne: ea, nag agtnā-ātīn jāltiptestā nagīn;
menen šagtīm, i jīmtēn puši nānīk agmīmmel.

35. Qun tāu titme lattes, joxtsīt sinagog-pānīk küälnel, i lat-
tat: nag ean loxṭes; nar os šivetīlīn qāṇḍtapme?

36. No Isus, lattīm qarme qōlīm, äkü ton šast latti pānīkne
sinagogne: ul pelen, naxke agten.

37. I at altes jomux tāu jītā-palt ati-qonne, Peternel tārge i
Iakovnel i Ioan Iakov kāšnel.

38. Joxtes sinagog-pānīk küālne, i qōntes oxter, i lūšpet i suī-
nag šišgīpetme.

22: синагогнэ. 23: jājen. 26: лѣкарэтнэл. 28: войлэн. 29: тэ. 30: тăку;
күälлэс; ньоныл, nōpīl nōpel. 31: латсэт; войлэн; понітлгāнэл. 32: іштопі; кон-
тухв. 35: јохтсэт; шівэтылэн. 37: јомухв; тăку. 38: суйнгаг.

39. I tum latti tanane: nar telilesnä, i nar nan lündinä? ea at loxtes, os qui.

40. I vaxnitesänjil täväme. Täu os ele-kietsän šoqo, vjs jeg i šökä eane i oljmqaret täu jotä, i tus tou, qōt qujes ea.

41. I vjm eame katetänel, latti täväne: talifa kumi, nar qašxti: ea, nagnane lattam, küällen.

42. Äkü ton šast ea küälles i jomeses; voiljn täu oles kit-quiplou eli. I umqaret šak paksesjt.

43. I erqelesän tanjn ŋoxriš, ištobi ati-qon at qāndestä titme, i laves mǝx täväne tēx.

Qotet (VI) Pānk.

1. Toul küälljm, joxtes täuk jegä-mane; täu jitä-palt jomesesjt täu qāndtaxtipān.

2. I oles subote; täu pūntes qāndtax sinagot. I qōljmqaret-nel šavu paksesjt i latsjt: qōtel tit täväne? I ne-sjr amel mjm oli täväne, išto i femil ātet varqtat täu katätel?

3. Erjn plotnix tävu, pūv Marī, kās Iakovne i Iosīne i Iudane i Simonne? i täu jitān erjn mañk qalenou? I telilalsjt täu mosä.

4. Os Isus lattes tanane: ati-qōt atim näitne višñuv šes, qumle jeg-aš-mat i täukqarān qalt i täuk küälä keurt.

5. I ati-nar tat at vares, tonnel tärge, išto jältiptes matsiuv agmel'tapqaretme, kata puntlam.

6. I pakses tan at-agtnänel. Ton jipalt jomites täu kitpal poi-let mānt, i qāndtes.

7. I vōvsān kitquiplou qāndtaxtipān, i pūntes tanjn kietsax kitagel; i mjs tanane va asrait tärmjlt.

8. I lattes tanane, ati-nar at vjx loñxne, naxke sui-jivnel tärge, at sume, at ŋań, ati oxše entepet keurt;

39: тәлilәсән. 40: вахнитесәнәл; куйәс. 41: талифа; күйәлән. 42: күйәләс; войлән; паксәсәт. 43: iштoпi; мыхв; тәхв.

VI, 1: күйәлым; тәку; жомәсәсәт. 2: каньджтахв; синагогт; паксәсәт; латсәт; кодәль; тәміль. 3: плотних; тәлilалсәт. 4: нийтнә; тәкукарән. 7: кiәтсахв. 8: выхв; энтыпәт.

9. No oñdux ase ñare-vai, i at vix kit mašnä.

10. I laves tanane: qōt tuvnä nan küälne, olän täu keurät, toul mennän moš.

11. I mäntim qon at tulgän nanin, i at pūmti qontlax nanime, to toul küällim parketän poriš nānk lailenānnel, tan tärmilänilne tonuxlanä mos. S'ariš lattam nanan, kignāñuv jimti Sodom i Gomorne sut-qōdel ati-pil ton ūšne.

12. Tan menesit, i laviltesänil pokajaniame.

13. I šavu asrait sirelesit, i loutsänil voil šau agmīnetme, i jältiptesit.

14. I qōlim naer Irod Isus mos (tonmos išto täu namä kalemes), laves: tit Ioan pernā-punip jältes aṭelnel, i tonmos varqtat täunanel äṭet.

15. Tot latsit: tit Ilija; os tot latsit: tit näit amne näitet voipqar.

16. Os Irod, qōlim, laves: tit Ioan, qotiqarnel am šagrepesim pānkä; täu jältes aṭelnel.

17. Voilin ton kalin Irod, kietim, vis Ioanme, i uttestä täväme furmane, Irodiade mos, täuk kāsä Filip ne mos, tonmos išto negi vjstā;

18. Voilin täu lattes Irodne: at tai nagnane oñdux nānk kāsīn neme.

19. Os Irodiade sijntes täu tärge i kīnšes ālux täväme, no vatä at joxtes.

20 Voilin Irod peles Ioannel, qāñdim išto täu qum šar i piṭin, i šarestä, i qontlim täunane, šavu vares, i šagtīm qontlestä täväme.

21. I joxtes temil lat, qun Irod täuk tēlim-qōdeletāt vares āinä täuk velmožetne i šōter-pānketne i Galileiskoi pešetne.

22. Ea ton Irodiadanel tus i jeques i lani pātes Irodne i täu muiāanne; tonsiuvt naer laves eane: vōven amnanel, narme ñoran, i mīgim nagnane.

9: онджухв; асе; выхв. 11: контлахв; күүалым; порыш. 12: мәнэсэт; лавылтэ-сәнэл; покаяніямэ. 13: сірэлэсэт; лoutсәнэл; јалтыптэсэт. 14: наер. 15: латсэт; нийт. 16: котыхкарнэл; шагрэпэсэм. 17: войлэн; калынг; тәку. 18: войлэн; онджухв; кәсєн. 19: әлухв. 20: войлэн. 21: теміль; тәку; тәлым-в. 22: наер.

23. I nultes täväne: kaš nar nag amnanel vōvelen, miġim nag-nane, i ūrnā-mamnel palā moše.

24. Täu os, küällim, kitepes täuk sóktānel, nar vōvux; a täu laves: pānk Ioan pernā-punipnel.

25. I äkü ton latt molemtaxtim tum naer pokne, vōves, lat-tim: nōram, ištobi nag mišin amnane ān pat-āne tārmilt Ioan pernā-punip pānkme.

26. Naer tušne pātes; no nultimatā mos i täuk muiān mos at nōres artux täväme.

27. I ton šast naer, kiettim ūrex, laves tatux täu pānkā.

28. Täu menes, i šagrepestā täu pānkme furmat, i tatestā täväme pat-āne tārmilt, i narimtestā täväme viš-nene, a viš-ne mištā tonme täuk sóktāne.

29. Tonme qōlim, täu qāndtaxtipān joxtsit, višanil täu noulā, i punšanil tonme xoŋgel keurne.

30. I axtqatsit apostolet Isus pokne, i latsit täväne šoqo, i nar tan varsit, i ne-šiuq qāndtesit.

31. Täu laves tanane: menān nan äkü nānk naxke mane, i vašsaxtān morše; noilīn šau oles joxtelap i meniḡ, toqo išto tanane tēx morim atim oles.

32. I menesit naxke mane kerep tārmilt naxkat.

33. No mer qōntestā, qumle tan menesit; i šavet täväme ka-telesānil; i lailel qaitsit šoqin ūšnel tovu, i joxtsit tan elānilpalt, i axtqatsit täu pokāne.

34. Isus, küällim, qōntes šau atim, i šalelesān tanin, tonmos išto tan olsit jormānt ošet ūrextal; i pūntes qāndtax tanin šak.

35. I qumle voš mariṡiṡ qōdel mules, ton täu qāndtaxtipān laquesesit täu pokāne, lattim: ma tit tādel, a lat voš efmaltes;

36. Tareten tanin, ištobi menesit kitpal matne i poiletne, i joutsit tānknane náń, voilīn tanan tēx ati-nar ati.

24: кўялым; тәку; вовухв. 25: лат; малымтахтым, mālimtaxt-; наер; іш-топi; мысән. 26: наер; тәку; артухв. 27: наер; кiэтым; татухв. 28: нарымтәстә вишнәнә; тәку. 29: јохтсәт; высәнәл; пунсәнәл. 30: ахткәтсәт; ләтсәт; вәрсәт; каньджтәсәт. 31: вoйлән; тәхв. 32: мәнәсәт. 33: мәнәсәт; качәләсәнәл; кайтләт; јохтсәт; ахткәтсәт. 34: кўялым; олсәт; каньджтахв. 35: лакуәсәсәт. * 36: іштопi; мәнәсәт; јоутсәт; вoйлән; тәхв.

37. Tāu laves tanane pāri: majān nan tanane tēx. I lattat tāvāne: māntim manan menux i joutux kit šāt denarī síuvne náń, ištobi mīx tanan tēx?

38. Tāu os latti tanan: ne-síuv nan paltānt náń? jejān, šun-šelān. Tan, elolt, lattat: āt náń, i kit qul.

39. Tonśiuvt laves tanan, uttux šoqo mat mānt ma pum tārmīlt.

40. I utsīt olx paši, šāt síuvel i ātpen síuvel.

41. I vīs āt náń i kit qul, šunšpes aulne blagoslovitlam, i šai-lesān náńet, i mīs tāuk qāńdtaxtipāne, ištobi tan urtsānīl tanane; i kit qul urtestā šoqīnqarne.

42. I tēsīt šoqo, i tantesīt.

43. I axtsīt náń šul i qulnel qūltīmqaret kitquiplou tupīl tagle.

44. Os oles náń tēp āt šōter vati elimqoles.

45. I ākū ton śast erqelesān tāuk qāńdtaxtipān tux kerepne i menux elal' mot palne Vivsaide pokne, ton mānt, qumle tāu ta-reti mer.

46. I taretam tāvāme, menes ax tārmīlne qošgux.

47. Eti kerep oles sariš mag-jātt, a tāu vātat ākū tāuk.

48. I qōntestā tanme pelnā-āš jot natgelanānīl, voilīn vot oles tanan lalx. I nílet śas vati joxtes tan pokānīlne, jomīm sariš mānt, i ņores mulux tanīnme.

49. Tan, qōntīm tāvāme sariš mānt jomitanāt, numsesīt išto peiqtaxti, i šišgemesīt;

50. (Voilīn šoqo qōtsānīl tāvāme, i pelmesīt); i ākū ton latt pūm-tes lattux tan jotānīl, i laves tanan: ņoxrīmtaxtān; tit am, ul pelān.

51. I tus tan pokānīlne kerepne, i taventes vot; i tan šak moše pelsīt tāńk keurānīlt, i paksesīt.

52. Voilīn at numtīnag jimtsīt náńet tārmīlt, tonmos išto tan šimānīl kau goitel oles.

37: тэхв; мәнухв; жоутухв; сіувнэ; іштопі; мыхв; тананэ; тэхв. 38: нэ-сіув; jājān. 39: уттухв. 40: утсэт; сіувэл. 41: тәку; іштопі; уртсәнэл. 42: тэсэт; тантэсэт. 43: ахтсэс. 45: тәку; тухв; менухв. 46: кошгухв. 47: сарыш; маг-жәтт; тәку. 48: войлән; ниләт; сарыш; мулухв. 49: сарыш. нумсэсэт; шішгэмэ-сэт. 50: войлән; котсәнэл; пәлмэсет; лат; латтухв. 51: пәлсэт; паксэсэт. 52: вой-лән; јіптсэт.

53. I unšim joxtsit Gennisaretskoi mane; i vātane puviqtesit.

54. Qun tan küälsit kerepnel, ton šast mat olip qoleset, katelam täväme,

55. Multesänil ton palme šoqo, i pümstis tatilux agmeļtap quinā-magānil tärmil tou, qōt, qumle qōlvīs, tāu oles.

56. I qōdāl' tāu at joxteles poverne li, ūšetne li, poiletne li, puntlesānil agmīnet pāl matne, i jolīntesānil täväme, ištobi tanan kaš-pil xoiltaxtux tāu mašnāqar keplane; i šoqo, qotiqaret xoitalixtesit tāu pokāne, pušmelaxtsit.

Sātet (VII) Pānk.

1. I axtqatsit tāu pokāne Fariseit, i nepākīnetnel to-materet, jimqaret Ierusalimnel.

2. I qōntim to-materetme tāu qāndtaxtipetnel lūme, tit ton, louttal katel nān tēnānil luptaxtsit.

3. Voilīn Fariseit i šoqo Iudeit at tēt kat louttal, puviqtam peš tasterne;

4. Toqo že joxtim vātelanā-manel, at tēt loutqattal; i mot šau peš ātetne puviqtat, tit ton, loutat ānet, kuvšinet, pūtet i unlīp-jivet.

5. Ton jipalt kitiligānil täväme Fariseit i nepākīnet: narmos nag qāndtaxtipān at varat peš qoitel, no louttal katel tēt nān?

6. Tāu laves tanane pāri: šariš lattes Isaija nan litsemeret mos, qumle qanšim oli: te xolox jorligānil anīm tusel, a tan šimānil qōšat oli amnanel.

7. No qajerel jorligānil anīm, qāndtam qāndtanā-ātetne i elimqoles pīmītpetne.

53: joxtsēt; пувиктэсэт. 54: күүлсэт; колэсэт. 55: мултэсәнэл; пүмтсэт; татилухв; колвэс. 56: пунтлэсәнэл; јолынтэсәнэл; іштоні; хойлтахтухв; котыхкарэт; хойлталіхтэсэт; пушмэлахтэсэт.

VII, 1: ахткатсэт. 2: луптахтэсэт. 3: войлэн. 5: кітілігәнэл. 6: сярш; јорлігәнэл. 7: јорлігәнэл.

8. Voiljñ nan, qũłtıptam tōrijñ pĩmĩtpame, puviqtiñā elimqoles tasterne, loutinā ānet i kuvšinē; i mot šau fe-voip varinā.

9. I laves tanane: lañ li nanan, ele-rastelax tōrijñ pĩmĩtpame, ištobi ūrux nāñk tasterān?

10. Voiljñ Moisei laves: jorlalen nāñk jegĩñ i nāñk šōkĩñ; i oŭtaptĩp jegme amne šōkme aŭelel qole.

11. Nan lattinā motqarne: māntim qon laves jegāne amne tāuk šōkāne „korvan“, šoqĩñqar, qotiqar tatan tōrijñme, ton nanan tai; fe-qar vari zakon.

12. I ton-voip tasterel at ałtilāñ tāvāme ati-nar varux tāuk jegā kašil amne tāuk šōktā kašil,

13. Peltam tōrijñ ľaxme nāñk tasteretel, qotiqarme nan tuš-teslāñ; i šau fe-voip varinā.

14. I vōvelam mer šoqo, lattes tanan: qontlelāñ anĩm šoqo, i qañdelāñ.

15. Ati-nar elimqoles keurne tumqar vatā at joxti lūlimtux tāvāme; no nar kũālli tāunanel, ton lūlimtitā qolesme.

16. Qon oñdi pāl qontlax, qontle.

17. I qun tāu mernel tus kũāl keurne, tonšiuvt qañdtaxtĩpet kitepesāñl tāvāme fe pritŭe mos.

18. Tāu laves tanan: neušto i nan toqo estalet? neušto at qañdilāñ, išto šoqo elimqoles keurne tujentanāqar vatā at joxti lūlimtux tāvāme?

19. Tonmos išto ati pĩl tāu šimāne tuv, no kāxrāne, i kũālli kũāne, narel urtqati lūl šoqĩñ tēnāqarnel.

20. Elaľ laves: elimqolesnel kũālnāqar lūlimtitā elimqolesme.

21. Voiljñ keurnel elimqoles šimetānel kũāllat lūl numtet, preľubodejania, ľubodejania, ālnā-āŭet,

22. Tulmentanā-āŭet, šagĩrlax, kũxštanā-āŭet, qajer āŭet, esāremtal āš, kuvrišlaqĩñ šām, tōrijñ ľuketanā, šuñgenā-āš, numĩttal āš.

8: войлэн; тэ-в. 9: растэлахв; іштопї; урухв. 10: войлэн. 11: амнэ сьō-кәнэ „корван“, тїт тон, тонмэ, нарэл наг амнанэл юсткатгэн, ам мајантілэм сайы Торымнэ; тэкар. 12: варухв; тәку. 13: лехмэ; котыхкармэ; тэ-войп. 15: лүлімтухв; кӯәлі. 16: контлахв. 17: кїтәнэсәнэл; тэ. 18: лүлімтухв. 19: кӯәлі; тэнакарнэл. 21: войлэн; кӯәләт; нумтэт, нэ јот кәјерланә-әчэт, әлнә-әчэт.

23. T'e lül šoqo keurnel küällali, i lülimtitä elimqolesme.
24. I menjm toul, joxtes Tirskoi i Sidonskoi kepletne: i küälne tum nóres, ištobi, ati-qonne ton at qašvjs; no at tajes tuitqatux.
25. Voiljn qōljm tâu mosä, äkü-mater ne, qotiqr eatä oñdjim oles lül ljlnel, joxtes i rägetes tâu lailäne.
26. A ton ne oles pupine-šušp, toxjmetätel Sirofinikianka. I jolesestä täväme, ištobi tâu küäne-kietestä asraime tâu eatetänel.
27. Isus laves täväne: morjm majen elolt püvet tittux, voiljn ati jomas ele-vjx náñ püvetnel, i rastux āmpetne.
28. Tâu os laves täväne pāri: toqo, poirjxš; no i āmpet pāsen jolpalt tēt jovet püvet palt.
29. I laves täväne: ne, te lax mos, menen, asrai küälles nag eanel.
30. I jonqjm täuk küäläne, qōntestä, išto asrai küälles, i ea qui quinä-matāt.
31. Küälljm os kepletnel Tira i Sidona, Isus lovu ūš xoñxo joxtes Galileiskoi sariš vātane.
32. I tatvus tâu pokäne pältal i vixlapqar; i joljntesānjl täväme, ištobi punestä tâu tärmjletäne katä.
33. Isus ele-tatjm täväme mernel äkü palne, punsa täuk tulä tâu päline, i saļgemam xoiltaxtes tâu nilmetäne,
34. I šunšpam aulne ljies, i laves täväne: evvata, tit ton, pušxten.
35. I ton šast pušxtesi tâu pälä, i taretaxtesjt segret tâu nilmetänel, i pūmtes lattux lani.
36. I at altes tanane, ištobi ati-qonne latsjt; no narel ārine tâu tanan at alsān, toul kümjn paljmtesjt.
37. I šak moše paksesjt, lattjm: šoqo vari jomas; i pältalet vargān qōlpi, i nitemtalet lattipi.

23: тэ; күйәләлі. 24: іштопі; кашвэс; туйткатухв. 25: войлән; котыхкар. 26: іштопі күйәнә-к.; эатәнэл. 27: майен; титтухв; войлән; выхв; растухв. 29: тэ; лех; күйләс. 30: тәку; күйләс. 31: Күйәлым ос Тир і Сидон кәпләтнэл; сарыш. 32: татвэс; јолынтэсәнэл; іштопі. 33: тәку. 35: тарэтахтэсэт; латтухв. 36: іштопі; латсэт; палымтэсэт. 37: паксэсэт.

N'olouvt (VIII) Pänk.

1. Ton qōdelet, qun axtqates šau atīm, i at ošsīt nar tēx, Isus, vōvelam tāuk qāndtaxtipān, lattes tanan:

2. Šalelilīm am merme, tonmos išto vuš qūrum qōdel am pokimt olnānīl at oñdat, nar tēx.

3. I jestli taretagānīm tanīn jiu tētal, paštīmtat loñxt; voilīn to-materet tannanel jisīt qōśanel.

4. Tāu qāndtaxtipān pāri latsīt tāvāne: qōtel' vīx tit xar mat náñ, ištobi tittux tanīn?

5. I kitepesān tanīn: ne-šiuв nan paltīnt náñ? Tan latsīt: sāt.

6. I laves merne untux ma tārmīlne; i vīs sāt náñ, i ešgīm tōrīmme šaimtestā, i mīs tāuk qāndtaxtipānne, ištobi tan urtsānīl; i tan urtsānīl merne.

7. I oles tan paltānīlt tat šiuв qul; tāu, blagoslovitlam, laves urtux i tonet.

8. I tēsīt i tantesīt; i axtesīt lomtet qūltīmqaret sāt paip.

9. Os tēmqar oles nīlā šōter vati. I taretesān tanīn.

10. I ākū ton šast tum kerepne tāuk qāndtaxtipān jot, joxtes Dalmanufskoi kepletne.

11. I kūālsīt Fariseit, i pūmtsīt varetux tāu jotā, i vōvux tāvānel aulnel pos, qāndux tāvāme.

12. I tarvītīnīš līliam tāuk līletānel, latti: nar kašil te toxīm pos kīnši? S'ariš lattam nanan, at mīqti te toxīmne pos.

13. I qūltiptam tanīn, tales os kerepne; i menes mot palne.

14. I jarilesīt tāu qāndtaxtipān vīx náñ, i ākū náñnel tārge at ošsīt kerept.

15. A tāu laves tanan, lattīm: šunšān, ūrqatān Fariseiskoi kuššanel i Irod kuššanel.

VIII, 1: ошсэт; тэхв; тәку. 2: шаләлilәм; олат; i ат; тэхв. 3: естълл; јув; войлән; јисет. 4: латсэт; выхв; кар; iштопi; титтухв. 5: паләнәнт; латсэт. 6: унтухв; тәку; iштопi; уртсәнәл. 7: сiув; уртухв. 8: тәсэт; тантәсэт; ахтәсэт; 10: тәку. 11: күәлсет; пүмтсэт; варәтухв; вовухв; каньджухв. 12: тәку; тә; сярш. 14: јарүләсэт; выхв; ошсэт.

16. I numsesjt tǎnk qalǎnilt, lattjm: tit qašxti, išto man at vjsve náń.

17. Isus, kaŕelam, latti tanane: nar lattiná tonmos, išto náń at vjsná? Os li at qańđilǎn i at nomlixtilǎn? Os mǎntim kavjń šim nan keurǎnt?

18. Šǎmi ońđjm at vainǎ; i pǎli ońđjm at qōlinǎ, i at numsilǎn.

19. Qun āt náń am šaimtesljm āt šōter elimqolesne, nešiuvtupjl tatesná nan axtjm šulettel? Lattat tǎvǎne: kitquiplou.

20. A qun sāt náń nílǎ šōter tǎrmjlne, ne-šiuvtupjl tatesná nan axtjm šulettel? Tan latsjt: sāt.

21. I laves tanane: os qumle at qašlilǎn?

22. I joxtes Vifsaidane; i tatvjš tǎu pokǎne šǎmtal, i jolesat, ištobi xoiltaxtes tǎvǎne.

23. I vjm katetǎnel šǎmtalme, tatestǎ tǎvǎme kǔǎne paulnel; i salgemam tǎvǎne šǎmǎ tǎrmjlne, punsa tǎu tǎrmjletǎne katǎ, i kitepestǎ tǎvǎme: mater van?

24. Tǎu šunšpam laves: vam elimqoleset jomitapi jormǎnt jivet.

25. Ton jipalt os punsa katǎ šǎmi tǎrmjlne tǎvǎne, i laves tǎvǎne šunšpux; i tǎu pušmes, i pǔmtes ux šoqo lani.

26. I kietestǎ tǎvǎme jiu, lattjm: ul menen paulne, i ul latten ati-qonne.

27. I menes Isus tǎuk qańđtaxtipǎn jot poilet keurne Kesarĩ Filippovoi; i l'oxxt kitilesǎn tǎuk qańđtaxtipǎn, lattjm tanan: narag anjm esepligǎnjl elimqoleset?

28. Tan pǎri latsjt: elolet Ioan pernǎ-punjpi, motjńet Ilijag, a toqaret āku-materag nǎitetnel.

29. Tǎu os kietepsǎn tanjn: os nan narag anjm eseplinǎn? Petr pǎri latti, i latti tǎvǎne: nag Xristos.

30. I erqelesǎn tanjn, ištobi ati-qonne at latsjt tǎu mosǎ.

31. I pǔmtes qańđtax tanjn, išto elimqoles pǔvne šau qǎrex muťtaxtux i jimtux ele-ǎrtjmag pešqaretnel i arkipetnel i nepǎkjinetnel, i jimtux āljmag, i qurmet qōdel jǎltux.

16: нумсэсэт; высва. 17: ли. 19: шаймтэслэм; нэ-сіув. 20: нэ-сіув; латсэт. 22: татвэс; іштопі. 23: кятэтǎнэл. 25: шуншпухв; ухв. 26: јув. 27: тǎку; эсэплігǎлэл. 28: латсэт; нийтэтнэл. 29: эсэплілǎн. 30: іштопі; латсэт. 31: каньджтахв; мучтахтухв; јіmtухв; нэпǎкынгэтнэл; јіmtухв; јǎltухв.

32. I lattes te mos pälin. No Petr, ele-vōvelam täväme, pūmtes řalx lattux täväne.

33. Täu os jonxtim i šunšpam täuk qańdtaxtipän täri, jolo erqelestā Peterme, lavim: ele-menen amnanel, satana; tonmos išto nagnumsan ati tōrimqarme, no elimqolesqarme.

34. I vōvelam merme täuk qańdtaxtipän jot, laves tanane: qon řori jomux am jitim-palt, artqaten nānknanel, vajalen nānk pernīm, i jejen am jitim-palt.

35. Voiljn qon řori täuk liletāme ūrux, ton qoltilitā, a qon qoltilitā täuk liletāme am kaštilim i jevangeliē, ton jältiptitā täväme.

36. Os ne-voip jol elimqolesne, qun täu qōntitā merme šoqo, a täuk liletāme qoltilitā?

37. I nar mīg elimqoles täuk lilā mos?

38. Os māntim qon esāremove amnanel i am řańqelimmnel te qajer i kirākijn toxim keurt, tonšiuvt i elimqoles pūv esārmovē täunanel, qun joxti täuk jegā sui keurt jelpijn ańgelān jot.

Ontolouvt (IX) Pānk.

1. I laves tanane: šariš lattam nanane: to-materet tit tušpqaretnel atelme at vagānjl, qumle voš vagānjl tōrim naerlaxme, joxtim vatetāt.

2. I qōt qōdel mulim jipalt vjstā Isus Peterme, Iakovme i Ioanme, tatsān tuńđijn ax tärmjlne, targe ākü tanjn; i pifltaxtes tan elānjl-palt.

3. I täu mašnāqarān varqatsjt pāsijnag i šak sairijnag, jormānt tuit, qumle ma tärmjlt beliřšik sairijnag varux vatā at joxti.

4. I qōltqatsjt tanane Ilija Moisei jot; i řaqjl latsag Isus jot.

5. Ton kānt Petr latti Isusne: ravvi, řań manan tit; tuštovu qūrum seń, nagnane ākü, i Moiseine ākü, i Ilijane ākü.

32: тэ; латтухв. 33: тәку. 34: тәку; јомухв; јәјен. 35: војлән; тәку; урухв; евангеліе кашіл. 36: сьармә; тәку. 37: тәку. 38: эсәрмовә; ленкәлымнәл; тә; тәку.

IX, 1: сярыш; вагәнәл; наерлахмә. 3: варкатсәт; бѣлильщик; варухв. 4: колткатсаг. 5: сѣнь.

6. Voiljn at qańdes, nar lavux; tonmos iŝto tan olsjt ŝak jǎn-gjŝ pelmam.

7. I nigles tul, i pjtviŝjt tan: i küälles tulnel sui, lattjm: tit tenańki am ěrptanǎ pŭvjǎm; tǎvǎme qontlelǎn.

8. I ratgjn ŝunŝpam, ati-nar voŝ at usjt, no naxke Isusme tǎńk jotǎńjl.

9. Os qun tan vailantesjt axnel, tǎu laves tanan, ati-qonne at lattux, nar usjt, ton moŝ qun elimqoles pŭv at jǎlti aťelnel.

10. I tan tuńdpesjt te lax tǎrmjlt, i kitilat motjń motjńme: nar qaŝxti jǎltux aťelnel?

11. I kitilesǎńjl tǎvǎme, lattjm: qumle že nepǎkįnet lattat, iŝto Ilijane qǎrex joxtux elolt?

12. Tǎu laves tanane pǎri: kert toqo, Ilijane qǎrex joxtux elolt, i varux ŝoqo; i, qumle qanŝjm oli elimqoles pŭv mos, qǎrex, iŝtobi tǎu ŝau muťtaxtes i oles lŭlimtam.

13. No am nanane lattam, iŝto i Ilija joxtes, i varsjt tǎu jotǎ, qumle ěorsjt, toqo qumle qanŝjm oli tǎu mosǎ.

14. I joxtjm qańđtaxtjpet pokne, qōntes ŝau atjm tan kitǎńjl-palt, i nepǎkįnet varetapet tan jotǎńjl.

15. Ratgjn, qōntjm tǎvǎme, mer ŝoqo teliles; i vatge qaitjm pǎselalsǎńjl tǎvǎme.

16. Tǎu kitepesǎn nepǎkįnet: narmos nan varetinǎ tan jortilǎn?

17. Ąkü mernel laves pǎri: qańđtap, am tatisljm nag pokįnne amk pŭvjǎm, oŝpqar ěilemtal ljl.

18. Ŝoqjń kes, qun vjglitǎ tǎvǎme, manititǎ; i tǎu taretitǎ ěerme, i jaxŝtali penkǎnel, i tōŝi. Am joleseljm nag qańđtaxtjpanne, iŝtobi sirsǎńjl tǎvǎme, no vagǎńjl at joxtes.

19. Isus pǎri laves tǎvǎne, latti: o agttal toxjm! qun moŝe olam nan jotǎn? qun joxtne permux nanjn? tatelǎn tǎvǎme am pokįmne.

6: войлѣн; лавухв; олсѣт. 7: пытвысѣт; кŭялѣс; тѣнанкѣ. 8: усѣт. 9: вайлантѣсѣт; латтухв; усѣт. 10: тунѣджпѣсѣт; тѣ; лех; јялтухв. 11: кѣтѣлѣсǎнѣл; јохтухв. 12: јохтухв; варухв; ѣштопѣ. 13: варсѣт; нѣорсѣт. 14: нѣпѣкынгѣт. 15: пǎсьелалсǎнѣл. 16: нѣпѣкынгѣтмѣ; јортылǎн. 17: татыслѣм. 18: пǎнкǎнѣл; ѣштопѣ; сѣрсǎнѣл. 19: агтал; пѣрмухв.

20. I tatsänjl täväme täu pokäne; i qun asrai ošpqar qōn-testä täväme, ton šast asrai pūmtestä šailux täväme: täu pātes ma tärmjlne i pagerales, ŋer taretam.

21. I kitepestä Isus täu jegäme: qumle qōšat tit täväne jim-tes? Täu laves: višnel moñdel.

22. I šau kes rastelestä tävea, tot tautne, tot viŋne, ištobi qoltilax tävea; os mäntim van joxti mat šiuvene, akilimŋen manou, ŋoten manane.

23. Os Isus laves täväne: mäntim nag mat šiuvene van joxti agtux, šoqo tai agtjpe.

24. I raŋgin ton vier qum jegä šišgemes lūñdjim: agtam, poi-rixš! ŋoten am at-agtjme.

25. Isus, šunšim, išto axtqati mer, erqelestä asraime, lattjim täväne: ŋilemtal i pältal ljl, am nagnane lavam, täunanel küäne-küälŋen, i jotjl ul tuttelen täu keuretäne.

26. I lül ljl, šišgemam i vagjñjš rextesam täväme, küälŋes; i täu jimtes jormänt qoljmqar, toqo išto šauqar lattes: täu qoles.

27. Os Isus, kat-paletänel täväme vjm, küältestä täväme; i täu küälŋes.

28. I qun tus Isus küälne, tonšiuvt qañđtaxtipän kitilesän täväme naxke mat: narmos man vagou at joxtes küäne-kietux täväme?

29. I pāri lattes tanane: ŋe toxjm ati-narel küäne-kietux at tai, šoqjn pjtēl os qošgenä-ätēl.

30. I toul küäne-küälŋim tärmel jomsänjl Galileime, i at ŋo-res, ištobi materne qañđjñku.

31. Voilin qañđtesän täuk qañđtaxtipän, i lattes tanane, išto elimqoles pūv mjqti elimqoles katne, i jole-älgänjl täväme; i alnät jipalt qurmet qōdelt jälti.

32. Os tan at nomlixtalsän ŋe ŋañqet, i pelsjt kitilax täväme.

33. I joxtes Kapernaumne; i küäl keurt oljm kitepesän tanme: ŋoñxt jomnänjl uil nar latsän ŋote?

20: татсәнәл; шайлухв. 21: косьят. 22: іштопі; колтілахв; матсіувнә
23: матсіувнә; агтухв. 24: віэр (вәәра); күйәлән. 26: күйәләс. 27: күйәләс.
28: китіләсәнәл; кіәтухв. 29: тә; кіәтухв. 30: күйәлым; тәрмыл; јомсәнәл; іштопі;
каньджінкуа. 31: войлән; тәку; ј.-әлгәнәл. 32: номліхталсәнәл; тә; ленкәт; пәл-
әст; китілахв.

34. Tan sui at varsjt, tonmos išto loñxt nóte varetaxtsjt, qon janiñuv.

35. I jole-untjm vōvelesān kitquiplou qañdtaxtipān, i lat-tes tanane: qon nori jāngag olux, ole šoqjñqarnel viši i šoqjñqarne quši.

36. I viš ā-pūvme vjm, tuštestā tāvāme tan qalenāne, i katel tārmjl punjm tāvāne, laves tanane:

37. Qon tuli ākü te višetnel am namjmmel, tonqar anjm tulitā; os qon anjm tulitā, ati pjl anjm tulitā, os anjm kietjmqarme.

38. Os Ioan, lattuxv pūmtjm, lāves tāvāne: qañdtap, man uslou ākü-mat qolesme, nag namjntel, kietgān asraitme, qotjxqar at jali man jortjlou; i erqeleslou tāvāme, tonmos išto man jortjlou at jali.

39. Isus lāves: ul erqelān tāvāme; voilen atiqon, am namjntel amel vārp, vatā at joxti jārte anjm šoritaxv.

40. Voilen qon ati-pjl nan laltān, ton nan mosān.

41. Voilen qon āitijān nan viť-anel, am namjm mos, tonmos išto nan xristosqaret, šariš lattam nanane, at qūłti tāku justjletānel.

42. Os qon telititā ākü te višetnel, amnane agtjpetnel, tonqarne jomasñuv olni, taketaxv šjplutāne kav, i rastuxv tāvāme sarišne.

43. I qun quititā nagjn nāñk kātjn, šagrepalen tāvāme; jomasñuv nagnane tuxv ljlne kāttali, ati-pjl kit kāt jot menuxv qarilatal tautne.

44. Qōt tan tontān at qolilali, i tautān at qarilali.

45. I qun nāñk lailjn quititā nagjn, šagrepalen tāvāme; jomasñuv nagnane tuxv ljlne lailpali, ati-pjl kit lail jot rastnag jimtuxv qarilatal tautne,

46. Qōt tan tontān at qōli, i tautān at qarili.

47. I qun nāñk šāmjn quititā nagjn, puvtmalen tāvāme; jomasñuv nagnane šāmpali tuxv Tōrijm najerlaxne, ati-pjl kit šām jot rastnag jimtuxv qarilatal tautne,

48. Qōt tan tontān at qōli, i tautān at qarili.

49. Voilen šoqjñqar tautel tuselaxti, i šoqjñ jor šākel tuselaxti.

50. S'āx jomas: os qun sāx attal pāti, narel tāvāme laltjtilān? S'āx nāñk keurenānt oñdelān; i nóte soutjš olān.

34: варсѣт; варѣтахтсѣт. 35: олухв; кусі. 36: эа-п.; шынітам тавамэ. 37: тэ.

Louvt (X) Pänk.

1. I toul menim joxtes Judeiskoi kepletne, Jordan alim pält, i os jomenti tâu pältä atim; i tâu täku qoitelät qandtesän tanme.

2. I vaŕge jomim, Fariŕeit rëttetalsänel täväme, kitilam: tai erin qumne päli-küälqtaxv netätel?

3. Täu läves tanane päri: nar nanane pimiŕpe punes Moisei?

4. Tan läveset: Moisei läves qanšuxv taretanä-nepek, i päli-küälqtaxv.

5. Isus päri läves tanane, lattim: nan šimän oŕi-olnä qoitel tâu qanšes nanane te pimiŕpame.

6. Pänketät že tëlĭm-äšt qumme i neme joltsän tinĭn Törĭm.

7. Tit mos qũltiptä elimqoles täku jegetäme i šökätäme, i vārqi täku netä nõpĭl;

8. I jimtä kitag äkü nõul; toqo išto tin ati-pĭl kitag, os äkü nõul.

9. I tonmos, nar Törĭm nēges, tonme elimqoles päli ul urtate.

10. Mõtĭntag äkü tonme kitepesänel tävänel küäl keurt tâu qandtaxtipän.

11. Täu läves tanane: qon päli-küälqi täku netätel, i mōt-qarme vanti vĭqtä, ton prēlubodeistvovaitli tävänel tärge.

12. I qun ne päli-küälqi täku qumtätel, i qumĭ mōtqarne, prēlubodeistvovaitli.

13. I tatileset tâu pälne ea-püvetme, ištoŕi xoiltaxtes tanane; os qandtaxtipet at taretalsänel tatipetme.

14. Tonme qōntĭm Isus oŕtes, i läves tanane: taretän ea-püvetme, i jole ul erqelän tanme jaluxv am pōkĭmne; voilen teqaret mos oli Törĭm najerlax.

15. S'arĭš lattam nanane, qon at vĭqtä Törĭm najerlaxme qumle ea-püv, ton at tuv tâu keuretäne.

16. I šipitam tanme, blagoslovĭaitlesän tanme, tan tärĭlänelne kĭta puntlam.

17. I qun tâu küälentes loŭxne, qaitimles äkü-mater, šanši tuŭdpes tâu eltä-pälne, i kitepestä täväme: jomas qandtap, nar amnane vāruxv, ištoŕi qōntuxv ĭra olĭp lĭlme?

18. Isus lāves tāvāne: narmos nag anīm lāvīlen jomasi? ati-qon jomas, ākü Tōrīnnel tāрге.

19. Pīmītpet qašgan: ul preľubodeistvovaitlen; ul ālen; ul tulmenten; qajerel tonuxlen; ul obidetlen; jorlen nānk jegīn i šökān.

20. Os tāu lāves tāvāne pāri: qānđtap, te āš šoqo višnel am ūreslem.

21. Isus tāvnane šunšpam, ērpi vīstā tāvāme, i lāves tāvāne: ākü āš nagnane at tauli: menen, šoqo, nar ońđan, pērtēn i majen jorlītne; i qōntilen avīlt justīlme; i jājen, pērnā vīm jomen am jortīlīm.

22. Os tāu, te ľenqel telilam, tuštīm ele menes; voilen ońđes jāni poilax.

23. I laxvu šunšīlam, Isus latti tāku qānđtaxtīpetne: šaq va tuxv poitne Tōrīm najerlaxne.

24. Qānđtaxtīpet že pelmeset tāu ľenqetnel. Os Isus ľaqīl lat-tīm, latti tanane: pūvet, šaq va poilaxne atīntapqaretne tuxv Tōrīm najerlaxne.

25. Kignāńuv verľludne tāre menuxv jontīp pupnel, ati-pīl poine tuxv Tōrīm najerlaxne.

26. Os tan šaq moš pakseset, i űnote latset: os qonne vīntt tai jāltuxv?

27. Isus, tanane šunšpam, latti: elimqolesetne at tai, ati-pīl Tōrimne; voilen Tōrīmne šoqo tai.

28. I pūntes Petr lattuxv tāvāne: an, man qūľtipteslou šoqo, i nag jortīlīn jomesesvu.

29. Isus lāves pāri: śariš lattam nanane, ati-qon ati, qon bī qūľtiptestā kūālme, amne kāsān, amne jītān, amne jegme, amne šökme, amne nēme, amne ea-pūvān, amne mame am mosīm i jevangelije mos,

30. I at vīnitā āń te mārat, i űaulīnā-āťet keurt, šāt latne jāngag kūāletnel, i kāsētnel, i jīťetnel, i jegetnel, i šöketnel, i ea-pūvetnel, i matnel, os jelktōrīmt īra olīp ľīlme.

31. Os šauqar elolqaretnel jīmtat jolqari, i jolqaretnel elolqari.

32. L'ōńxt, qun tan jomset Jerusaľimne, Isus jomes tan eltā-pālenānt; i tan telīlalset, i tāu jītāpāľt jomset pelīm; i vōvelam kit-quiplou qānđtaxtīpān, tāu os pūntes lattuxv, nar tāu jortīlāt jīmti.

33. An, man tuijentu Jerusaľimne, i elimqoles pŭv mĭmag jĭmti arkĭpetne i nepekĭnetne; i pāttijānel tāvāme ātelne, i mĭgānel tāvāme pupine-šušpqaretne.

34. I šoritigānel tāvāme, i pŭmtat voŋguxv tāvāme; i ālgānel tāvāme; i qurmet qōdelt jālti.

35. I vaťge jomes tāu pōkāne Jakov i Joan Z'evedei pŭvi, i latta: qaŋđtap, min űorimen, ištopi nag vāren minane, nar vōvelāmen.

36. Tāu lāves tinane: narme űorinā, ištopi am vārem ninane?

37. Tin lāvsag tāvāne: lāven minane untuxv nag pokĭnt, ākūqarne jomaske pālne, os motĭŋne olmĭx pālne, nag suitnā-ātĭnt.

38. Os Isus lāves tinane: at qaŋđilān, nar vōvinā; vāān joxti űi āijuxv aname, qotĭxqarme am āilem, i puŋqtaxv pērnāl, qotĭxqarel am puŋqtam?

39. Tin pāri lāvsag tāvāne: vamen joxti. Os Isus lāves tinane: aname, qotĭxqarme am āilem, āilān; i pērnāl, qotĭxqarel am puŋqtam, puŋqtinā.

40. A ištopi untuxv am pokĭmt jomaske i olmĭxke pālne, ati am erqĭm titme mĭxv ninane, no qonne tāštĭm.

41. I kaťelam, āritam lou oťteset Jakov i Joan tāri.

42. Os Isus, tanme vaťge vōvelam, latti tanane; qaŋđilān, išto atĭm ōterettel namtamqaret űrat atĭmetme, i jāŋĭqaret ošgānel tanme.

43. Os nan qalenānt at tai toqo oluxv: os qon nannanel űori jāngag oluxv, tonqar nanane quśle.

44. I qon űori nannanel pāŋki oluxv, ton jimte nanane quś.

45. Voilen i elimqoles pŭv ati tonmos jis, ištopi tāvāne služitleset, os ištopi služitlaxv, i mĭxv tāku űiletāme šauqar joutnā mos.

46. I tuset Jerixonne. I qun kūālentes tāu Jerixonnel, i tāu qaŋđtaxtipān, i šau atĭm, Vartimeĭ T'imeĭ pŭv šāmtal unles loŋx tār-mĭlt, i vōves milostĭname.

47. I kaťelam, išto tit Isus Nazoreĭ, pŭmtes oiguxv i lattuxv: Isus David pŭv, ākilimľalen anĭm!

48. Šauqaret erqelesānel tāvāme suital oluxv; os tāu toul kūmĭn pŭmtes oiguxv: Dav'ĭd pŭv, ākilimľalen anĭm!

33: nepākjĭ; pupine šunšqar. 37: suitnā-āš. 38: āne, ānā, anĭ.

49. Isus, jole-tuŋdpam, lāves tāvāme vōvelaxv. I vovat šāmtalme, i lattat tāvāne: derzai, küālen, vōvitā nagin.

50. Tāu rastestā tākunanel num māšnātāme, küāles, i jis Isus elpālne.

51. I kitepestā tāvāme Isus, lattim: nar nag amnanel nōran? Šāmtal lāves tāvāne: qāŋdtaṭ, ištōpi am šunšpem.

52. Os Isus lāves tāvāne: menen, agtnā-ātjin jāltjintestā nagin. I ton šast šunšpes i jomeses loŋx māt Isus jipālt.

Äkquiplouvt (XI) Pänk.

1. I qun vaŋmeset Jerusaŋimne, Viffagīne i Vifanīne, Jeleonskoi ax pokjt, Isus kieti kitag tāku qāŋdtaṭpetnel;

2. I latti tinane: menān paulne, qotjxqar nin eltā-pālenānt; i tonqarne tunān siuvt, äkü ton lat qōntinā nējim osleŋkame qotjxqar tārmjlne elimqolesetnel ati-qon at untses; ele pešetam tāvāme tig tatelān.

3. I qun qon kitepi ninnanel: narmos tit vārinā? pāri lattān: tāu qārexlovu poirjxšne? i äkü ton lat taretitā tāvāme tig.

4. Tin menesag, i qōtsag osleŋkame, ūš-avne nējimqarme loŋx laxvu-toxjm-mat, i ele pešetesten tāvāme.

5. I äkü-materet tat tušpetnel latset tinane: nar tit vārinā? narmos ele pešetilān osleŋkame?

6. Os tin pāri latsag tanane, qumle lāves Isus; i tonqaret taretēsānel tinme.

7. I vāntimlesānel osleŋkame Isus elpālne, i nartset taŋk māšnānjl tāu tārmjlne. Isus untes tāu tārmjlne.

8. Os šauqar nartileset taŋk māšnānjl loŋx māt; os toqaret jextleset jivetnel niret, i rastset loŋx tārmjlne.

9. I elpālt i jipālt jompqaret oigeset, lattim: osanna! blagoslovitlam jomp Tōrijm namel.

10. Blagoslovitlam poirjxš namel vaŋmam najerlax, man jegnel Dauidnel! Osanna numjn!

11. I tus Isus Jerusaľimne i tōřim-küälne; i šoqo šunšilam, voilen tonsiuvt jīnkantes, küäles Vifanīme, kitquiplou qańdtaxtipān jot.

12. Motet qōdelt, qun tan küälset Vifanīnel, tāu texv jīntes.

13. I qōsanel qōntīm luptane tēlīm smokovńitsame, jomeses, mater qōntuxv tāu tārmelāt; os tou joxtīm tāu pōkāne, ati nar at qōntes, luptanel tārge, qaš smokvet axtnā-pos in at jīntes.

14. I lāves tāvāne Isus: ištōpi tīgīl elal' ati-qon nagnanel pul ul taije īra moš; i qōlsānel tonme tāu qańdtaxtipān.

15. I joxtset Jerusaľimne. Isus tōřim-küälne tum, pūntes kietuxv joutip- i pērtipqaretme tōřim-küält; i oxśame pēltapqaret i kapteretme pērtipqaret pāsenānīl qolitesān.

16. I at lāves, ištōpi tates mater qoles tōřim-küäl mānt küānpāl materme.

17. I qańdtesān tanme, lattīm: quorīnt erīn qanšīm oli: am küālīm taku lāviqti qōšgenā-küāli šoqīn atīmet mos; os nan tāvāme vāreslān olnā-magi xoroxťetne.

18. Titme kaťelam, nepekīnet i arkīpet kīšset, qotīš qoltīlaxv tāvāme; voilen tāvānel pelset, tonmos ištō puš atīm pakses tāu qańd-tanā-āťetāne.

19. Os qun efmes, tāu ūšnel küāne menes.

20. Xolkes topil' (tōpil'?) joxtīm, qōtsānel, ištō smokovńitse tōšes tārān moš.

21. I nūmīlmatīm Petr latti tāvāne: ravvi, šušpen, smokovńitse, qotīxqarme nag jēreslen, tōšes.

22. Tonśiuvt Isus, pāri lattīm tanane, latti:

23. Ońdelān Tōřimne agtnā-āšme. Voilen śariš lattam nanane, qun qon lāvi te axne: laquen i rastqaten sarišne, i at telili šimetā-tel, os agtqati ištō jīmti tāu lēnqānel qoitel, jīmti tāvāne, qaš nar latte.

24. Tit mos lattam nanane: šoqo, nar nan qōšgīm vōvelinā, agtān, ištō vīgnā; i jīmti nanane.

25. I qun tuńđinā qōšgīm, taretān, qun mater ońđinā qoles tāri, ištōpi i nan āvīl jegan taretetā nanane nańk kirākenān.

26. Os qun at taretinā, tonsiuvt i nan āvīl jegān at taretitā nan kirākenān.

27. I os jis Jerusaľimne. I qun t  u jomites t  r  m-k   lt, jom-liteset t  u pok  ne arkipet i nepek  net i j  niqaret,

28. I lattat t  v  ne: ne-s  r val nag titme v  rilen? i qon nag-nane més va titme v  ruxv?

29. Isus l  ves tanane p  ri: i am nannanel kitilam, i latt  n amnane, tonsiuvt i am lattam nanane, ne-s  r val am titme v  rilem.

30. Joan p  rn  punn  -        v  lnel oles, amne elimqolesnel? latt  n amnane.

31. Os tan   note v  rleset oi, latt  m: qun lattou:   v  lnel, tonsiuvt latti: narmos nan at agts  n t  v  ne?

32. Os qun lattou: elimqolesetnel, pelou mernel, voilen   oqo numseset Ioan mos, i  to t  u oles     t.

33. I l  vset p  ri Isusne: at q  n  dilou. Os Isus l  ves tanane p  ri: i am at lattilem nanane, ne-s  r val am titme v  rilem.

Kitquiplouvt (XII) P  nk.

1. I p  mtes attuxv tanane pri  tel:   k  -mater elimqoles uttelles vinograd  nik, i multest       el, i xales vo  qe to  ilo jolp  lne, i uttes, gor  nitse, i m  st   t  v  me vinogradaretne; i menes.

2. I kietest   t  ku latet  t vinogradaret pokne qu   me, v  xv tannanel urlex vinograd  niknel.

3. Os tan, puv  m t  v  me, voxs  nel, i ele kiets  nel ati-nar jot.

4. Os kietest   tan pok  n  lne m  t qu   me; i tonqarne kavel port   voxs  nel p  nk  , i kiets  nel t  v  me   oritam.

5. I os m  tqarme kietes; i tonme   les  nel; i   au m  tqaret, tot voxs  nel, tot jole   liles  nel.

6. Os o    m naxke   k     rptan   p  vme, vo   jivolt i t  vea kietest   tan p  k  n  lne, latt  m: es  rmovet am p  v  mnel.

7. Os ton vinogradaret l  vset m  t  n m  t    ne: tit nas  led  nik, menou,   lilou t  v  me, i poilax jimti manqarou.

8. I puv  m t  v  me   les  nel, i rasts  nel k    ne vinograd  niknel.

9. Nar že vāri kožāin vinogradníkne? Joxti i mīgān ātelne vinogradaretme, i mīqtā vinogradníkme mōtqaretne.

10. Māntim nan at lountalsān quorīnet keurt: kau, qotīxqarme rastsānel vārpēt, qalīn ton vārqaes sam pānki;

11. Poirīxšnel tit vārqaes; i jānag oli man šāmenou elpālt.

12. I nergeseset vīxv tāvāme; no pelset mernel; voilen qašlesānel, išto tan mosānīl lattes amel; i qūltiptam tāvāme meneset.

13. I kietset tāu pōkāne ākū-materetme Farišeitnel i Irodianetnel, ištōpi puvuxv tāvāme lēnqān keurt.

14. Tan joxtantat, i lattat tāvāne: qāndtap, man qāndlou, išto nag šar i at lattan rēt ati-qonne, i at šušgen ati-nevoip vešne, os Tōrīm lōnxne šariš qāndtan; erīn tai mīglaxv jōsex kesārne, amne ati? mīxv amne at mīglaxv manan?

15. Os tāu, qāndīm tan qajerānīl, lāves tanane: nar pergetalīlān anīm? tatān amnane đenarī, ištōpi am uslem.

16. Tan tatset. Tonsiuvt latti tanan: tit qon xor i qanšīm-āš? Tan lāvset tāvāme kesārqari.

17. Isus lāves tanane pāri: majelān kesārqarme kesārne, i tōrīmqarme Tōrīmne. I pakseset tāvāme.

18. I joxtset tāu pōkāne Saddukeit, qotīxqaret lattat, išto at jīmīti qoles jālnā-āš; i kitipesānel tāvāme, lattīm:

19. Qāndtap, Moīsei qanšes manane, ištōpi, qun ākū-mater pālt jege-pūv loxti i qūltiptitā netāme, os ea-pūv at qūltipti, tāu kāsā vīstā tāu netāme i kūāltetā bī urlex tāku jege-pūvetāne.

20. Oles sat jege-pūv; elolqar vīs vānt, i loxtes, at qūltiptam ea-pūv.

21. Vīstā tāvāme mōtetqar, i loxtes; i tāu at qūltiptes ea-pūv; ākū toqo i qurmetqar.

22. I vīgloves tāu satne; no ati-qotīxqar at qūltiptes ea-pūv. Šoqīnqar jipalt loxtes i ne.

23. I tont jālnā lat, qun jāltget, qotīxqarne tannanel tāu jīmīti negi? voilen satqar ošsānel tāvea negi.

24. Isus lāves tanane pāri: toqo nan tīpgelinā, at qāndīm quorīnetme ati Tōrīm vame.

25. Voilen qun ātelnel jältget, tonsiuvt ne at vĳget, i at menat qumne, os olāt jormānt qumle aņgelet aulet tārmlt.

26. A loxtĳmqaret mos, išto tan jältget, māntim tan at lountalsān Moīsei quorĳnt, qumle nōrt-sau pōkĳt Tōrĳm lattes tāvāne: am Avraam Tōrĳm, i Tōrĳm Isaakne, i Tōrĳm Jakovne.

27. Tōrĳm ati Tōrĳm loxtĳmqaretne, os Tōrĳm lĳlĳnqaretne. I tont nan šaq tĳpgelinā.

28. Äkü nepekĳnetnel, qontlam tan varetanānĳl, i um išto Isus lani tanan lattes, vaťge jomes, i kitepestā tāvāme: ne-voip elol šoqĳn pĳmĳtpetnel?

29. Isus pāri lāves tāvāne: elol šoqĳn pĳmĳtpetnel oli teqar: qōlalen, Izrail! man poirĳxš Tōrĳmou oli poirĳxš äkü;

30. I ērptalen nag poirĳxš Tōrĳmĳn nānk šoqĳn šĳmĳntel, i nānk šoqĳn lĳlĳntel, i nānk šoqĳn nūmtĳntel, i nānk šoqĳn vagĳntel; tenānki elol pĳmĳtpe.

31. Mōtet äkü ton-voip zapovjed oli teqar: ērptalen nānk vaťqarĳn, qumle nānkĳn. Mōt pĳmĳtpe tĳgĳl jāni ati.

32. Nepekĳn lāves tāvāne: lań, qańđtap; šarĳš latsen nag, išto oli äkü Tōrĳm, i mot ati tāunanel tārge;

33. I ērptuxv tāvāme šoqĳn šĳmel, i šoqĳn numtel, i šoqĳn lĳlĳl, i šoqĳn val, i ērptuxv vaťqarme qumle nānkĳn, oli jāngi šoqĳn jor-nel i teltnā-āšnel.

34. Isus, um išto tāu pāri lattes nūmtĳnag, lāves tāvāne: ati qōsāt nag Tōrim najerlaxnel. Ton jipalt vuš ati-qon, pelĳm tāvāme, at kitilestā.

35. Tōrĳm-küālt qańđtam, Isus äkü toqo lāves: qumle lattat nepekĳnet, išto Xristos pūv Davidne?

36. Voilen tāku David lattes jelpĳn lĳlĳl: lāves poirĳxš am poirĳxtĳmne: unle am jomaske pālĳmt, nagnane lūl vārpetme lāvnĳm moše nag lailān jolpālne.

37. I tont tākü David poirĳxtag voitā tāvāme, qumle že tāu pūv tāvāne? I šau atĳm qontlesānel tāvāme šĳm ērp jot.

38. I lattes tanane tāu qańđtanātā qalt: ūrqatān nepekĳnetnel, nōrpqaret jomitaxv qōše māšnetel i qontlaxv ērptanā-āšme mer axt-qatnā-mat,

39. I untuxv elol matne axtqatnä- i äinä-tēnä-mat.

40. Titet, šoupet votip küälet i qajerel qōšgipet qōše, tārviṭiṇš moše tat suḍitlovet.

41. I untes Isus kürp-jiv lālx, i šunšes, qumle mer puni oxše kürp-jivne. Šau poit punset šau.

42. Os joxṭim äkü jorlī votip-nē punes kit lepte, nar oli kodrant.

43. Isus, vōvelam tāku qāṇḍtaxtipān, lāves tanane: šariš lat-tam nanane, te jorlī votip-nē punes šoqin punipetnel šau kürp-jivne.

44. Voilen šoqo punset taṅk äriqarānnel; a tāu tāku oštalqarānnel punestā šoqo, nar oṇdes, šoqo tāku tēnä-äinätā.

Q̄urumquiplouvt (XIII) Pānk.

1. Tōrim-küälnel tāu küälīmāt lat latti täväne äkü tāu qāṇḍtaxtipānnel: qāṇḍtap, šunšalen, ne-voip kavet i ne-voip vārtul.

2. Isus lāves täväne pāri: vagan li te jāni vārtul? tit šoqo jimti rātīmag, toqo išto at qūlti tit kau tārmjlt kau.

3. I qun tāu unles Masliṭnoi ax tārmjlt tōrim-küäl lālx, tonsiuvt kitelesānel täväme naxke mat Petr, i Jakov, i Joan, i Andréi.

4. Lattalen manane, tit qun jimti, i ne-voip pos ton lat, te-qarne šoqo qun vārqtuxv qārex?

5. Isus, pāri tanan, pūmtes lattuxv: ūrqatān, ištapi qonnel nan ul perītaṅquān.

6. Voilen šauqaret jivet am namjmtel, i lāvat: tit am; i perītat šauqar.

7. Os qun qōlilān xōntetme i xōntlaxtnā-ätetme, ul pelān, tonmos qārex titme oluxv; no tit os pīl ati oxīrsom.

8. Voilen tuṇḍpi mer tārmjlnē mer, i najerlax tārmjlnē najerlax; to mat jimti ma tornenā, i jimtat tētalet i pelnā-ätet.

9. Tit āgmetne oule. Ūrqatān že nan; voilen nanin pūmtat mīxv sut-küäletne i šinagogetne, pūmtat voṅguxv nanin; i tatvān nan pojeret i najeret elpālne am mošim, tonuxlanā kašil tan elānīl-pālt.

10. Qārex ākü toqo šoqin mer keurt suitiltaxv jevaṅgelīme.
11. Qun os tatgānel mīxv nanin, ul tuštān elolt, nar nanan lattuxv, i ul numśān; os nar mīqti nanane ton śast, ton i lattān; voilen ati nan pūmtinā lattuxv, no jelpin līl.
12. Mīqtā že jeg-pūv kāsāme ātelne, i jeg pūvāme; i tuṅḍpat pūvet oimekānel tāri, i ālgānel tanin.
13. I jimtinā ērptali am namim mos; pērmipqar že oule moše jālti.
14. Os qun qōntinā lūl tadel-pātnā-āšnel, alpīl lattim Danīl nāitnel, tušpqr, qot at qārex (lountapqar numśaxte), tonsiuvt olipqaret Judeit tulet anqet keurne;
15. Os qon lep tārmīlt, ul vaile kūāl keurne, vīxv matsīrqar tāku kūāletānel;
16. I qon oitāt, ul joṅqe pāri, vīxv tāku māšnātā.
17. Tuš kaxre-taglīnetne i tettīpetne śākuēl ton qōdelet keurt.
18. Qōšgān, ištōpi at jimtes nanane qaituxv tēli.
19. Voilen ton qōdelet jimti temīl āgim, ne-voip al olilales ma soṅqimlam moṅdel, qotīxqarme soṅqimlaptestā Tōrim, daže ān moše, i at jimti.
20. I qun bī poirīxš at poštlesān ton qōdelet, to at jālti bī ati-ne toxim; os periamqaret kašīl, qotīxqaret perisān tāu, poštlesān ton qōdelet.
21. Tonsiuvt, qun qon nanane lāvi: te tit Xristos, amne: te tat, ul agtān.
22. Voilen tuṅḍpat qajer Xristet i qajer nāitet; i qoltat poset i amelet, ištōpi rēttaxv, taijeske, i periamqaretme.
23. Os nan ūrqatān; an, am elal latsem nanane šoqo.
24. No ton āgmīn qōdelet jipalt qōdel pāstal pāti, i joṅqip at mīqtā tāku pāsetāme.
25. I sovet aulnel pātget, i aul vat noumtat.
26. Tonsiuvt qōtgānel elimqoles pūvme jipqarme tult tārmīlt, jāni sui i va jot.
27. I tonsiuvt kietgān tāku āṅgelān, i axtgān tāku periamqarān nīlā vōtetnel, ma qōrnel aul qōr moš.
28. Vajān taster smokovnitsanel: qun tāu tokā kamlemanti, i tareti luptet, qāṅḍilān, ištō tui vaḡgin.

29. Toqo i nan, qun qōntinā tonme šarmentapi, qanđilān, išto vatgjn, au pōkjt.

30. S'ariš lattam nanane, at muli te toxjm, qumle tit šoqo šarmi.

31. Aul i ma mulat, no am leñqānjm at mulat.

32. Ton qōdel amne šas ati-qon at qanđitā, ati aņgelet ault, ati pūv, a naxke jeg.

33. Šunšān, ūrqatān i qōšqān; tonmos išto at qanđilān, qun jimti lat.

34. Äkü ton qoitel, qumle qon, menuxv jimtjm loñxne, qūl-tiptestā tāku küäletāme ūruxv tāku qušāne, lāves šoqjñqarne tāku ätā, i au ūripne lāves ūruxv.

35. I toqo ūrqatān; voilen at qanđilān, qun joxti kožāin küälne, eti amne ef jāt, amne toxox ergemanā lat, amne xolkes.

36. Ištopi ratgjn joxtjm, at qōtsān nanjn quimag.

37. Os nar lattam nanane, šoqjñqarne lattam: ūrqatān.

N'iläquiplouvt (XIV) Pänk.

1. Kit qōdel xoñxo qārex oles jimtuxv poirjm pasxane i opres-nokov; i kišset arkipet i nepekjñet, qumle vjxv tävāme ameljñš, i äluxv.

2. No latset: naxke ati poirjmt, ištopi ul jimte telilanā-āš mer keurt.

3. I qun tāu oles Vifanīt, nultjn S'imon küält, i unles päsent, jis ne kau-tērjm jot, qotjxqar kevjt oles šaq tinjn nardovoi, lañ miro, i portī joutjm terjimme, šōšestā tāu pānkā tärmjlne.

4. To-materet oğteset, i latset tāku qalanjlt: ne kašil temil miro qoltnā-āš?

5. Voilen tāu taini pērtuxv tinjnag-ñuv ati pjl qūrum šāt de-narī mos, i mjxv tonet jorlītne. I at altsānel tāunane.

6. Os Isus lāves: ul xanelān tävāme; narmos nan tävāme teli-tilān? tāu jomas āš vāres am tärmjljmt.

7. Voilen jorlit ĩra ořgenān jortilānt, i qun ĳorinā tonsiuvt tainā tanane jomas vāruv; os anĳm ĩra at ońdilān jortilānt.

8. Tāu vāres, narne vatā joxtes: tit elpālt loutestā am ĳoulĳm ratnā kařil.

9. S'ariř lattam nanane, qot ĳimti suitĳltam te jevańgelije, puř řart, i ton mos, nar tāu vāres, latvova tāvāme ārilam.

10. I menes Juda Iskariot, ākū kitquiplou qāńdtaxtipetnel, arkipet pōkne, ĳstopi mĳxv tāvāme tanane.

11. Tan, tonme qōĳm, řagtset; i lāviqteset mĳxv tāvāne oxse; i tāu pūmtes kĳńřuxv taipĳń lat mĳxv tāvāme.

12. Poirĳm elol qōdelt, qun jextleset pasxaĳnoi oř-pūvme, lattet tāvāne tāu qāńdtaxtipān: qot ĳorat tēxv pasxame? man menou i řalptilou nagnane.

13. I kieti kitag tāku qāńdtaxtipānnel, i latti tinane: menān ũřne, i qaixati ninane elimqoles viřkuvřin jot; menān tāu ĳitā-pālt.

14. I qodāl tāu tui, lattan tou kŭāl kožāinne: qāńdtap latti: qot oli gorńitse, ĳstopi amnane tēxv pasxame am qāńdtaxtipāńĳm jot?

15. I tāu ninane qōłtitā ĳāni gorńitsame, řalptam, tāřqarme; tat řalptān manane.

16. Tāu qāńdtaxtipa menesag, i joxtsag ũřne, i qōtsag, qumle lattes tinane, i řalptesi pasxame.

17. Eřmam ĳipalt tāu joxtes kitquiplou qāńdtaxtipān jot.

18. I qun tan unleset, i tēset, Isus lāves: řariř lattam nanane, ākū nannanel, am ĳotĳm tēp, mĳqtā anĳm.

19. Tan tuřne pātset, i pūmtset, lattuxv tāvāne motĳń ĳipalt motĳń: am erĳn ati? i motĳń: am erĳn ati?

20. Tāu lattes nanane pāri: ākū kitquiplounel, māĳĳntamqar kātā am ĳortĳm pāt-ānane.

21. Voilen elimqoles pūv meni, qumle tāu mosā qāńřĳm oli; no tuř ton elimqolesne, qotĳxqarel elimqoles pūv mĳqti! Jomasńuv ton elimqolesne at tēluxv.

22. I qun tan tēset, Isus, ĳāńme vĳm, blagoslovitlam řaimtestā, mĳstā tanane, i lāves: vajelān, tajān, te tit am ĳoulĳm.

23. I vĳm āname, i blagodařitlam, mĳstā tanane; i āĳset tonnel řoqo.

24. I lāves tanane: te tit am kelpim jelpil zavjetnel, šau mos šošimqar.

25. S'ariš lattam nanane: am vuš at äijam vinograd ōrox ton qōdel moše, qun pūmtam äijuxv jelpil ōrox Tōrim najerlaxt.

26. I ergim meneset Jeļeonskoi ax tärmilne.

27. I lattes tanane Isus: šoqo nan telilinā am mosim te jet; voilen quorjnt qanšim oli: ālilem ūrexme, i šau mane tulat ošet.

28. No am noīxo jāltnim jipalt am qōtgānem nanin Galileit.

29. Petr že lāves tävāne: qaš pil i šoqo telileset, naxke ati am.

30. Isus latti tävāne: šariš lattam nagnane, ān te jet, elolt ati-pil kes ergemi toxox, qūrum kes ārtqatgen amnanel.

31. No tāu os pil kümīnag pūmtes šarmiltam lattuxv: qaš pil amnane i loxtuxv nag jortiljnt, at ārtqatgem nagnanel. Äkü toqo i šoqo latset.

32. I joxtset lāviltanā Gefsimanī mane; i latti tāku qandtaxtij-panne: unlān tit am qōšgenim mānt;

33. I vīm tāku jotā Peferme, Jakovme, i Joanme, pūmtes peluxv i tuštuxv.

34. I latti tanane: am līlīm šaq moše šārgi; olilān tit i ūrqatān.

35. I morše ele-menim pātes ma tärmilne, i qōšges, ištōpi, qun taijeske, multestā tävāme te āš.

36. I lattes: avva fāt, nagnan šoqo tai; tatalen amnanel xoīxo te āname; ton mānt ati, qumle am nōram, os qumle nag.

37. I pāri jonqim qōtsān tanme quimag; i latti Peferne: S'imon, nag quian; at erjīn van joxtes ākü šas ūrqatuxv.

38. Ūrqatān i qōšgān, ištōpi oitaxtuxv nanane pēr āšnel; līl vagjīn, os nōul paštal.

39. I os menes, i qōšges, lattim ākü ton lexme.

40. I pāri jim qōtsān tanme os quimag; voilen tan šāmānīl tārviťjīnag jimtset, i tan at qašset, nar tävāne pāri lattuxv.

41. I joxtes qurmīntag, i latti tanane: nan ākü toqo quinā i vaūsaxtinā: āš mules; jimtes šas; an, mįqti elimqoles pūv kirākijnet kātne.

42. Kūālān, menou; an anim mįp vatgjn.

43. I raŕgjn, qun tâu lattentes, jis Juda, kitquiplou qanđtaxtj-petnel, i tâu jortilät šau atjm, širi i oute kätel, arkipetnel i nepekj-netnel i jänigaretnel.

44. Os täväme mjp mjs tanane qanđuxv, lattjm: qonme am päšelim, ton tenaŕki; vajelän täväme, i tatelän ūrqatjm.

45. I joxtjm äkü ton šast, jomlites tâu pökäne, i latti täväne: ravvi, ravvi; i päselestä täväme.

46. Os tan punsänel kätänjl tâu tärmjlne, i vjsänel täväme.

47. Os äkü tušpetnel, širi küäne levetam, jönitestä tonel arkjp quśme, i šagrepestä tâu pälä.

48. Isus, tan nüpilänel lexme joŕxtam, läves: jormänt xoroxš tärmjlne jisnä nan širet i outet jot vjxv anjm.

49. Šoqjn qödel am olsem nan pältän tōrim-küält, i qanđte-sem; i nan at vjslän anjm. No qārex šarmelaxtuxv quorjnetne.

50. Tonsiuvt, täväme qūłtiptam, tulset šoqo.

51. I jomes tâu jitä-pält vier qum, soulet māštaxtjm nār ŕovj-lät tärmjlt; i xōnt vjsänel täväme.

52. Os tâu, soul qūłtiptam, tules tannanel.

53. I tatsanel Isusme arkjp elpälne, qodäl axtqatset šoqo mot arkipet i päŕqet i nepekjnet.

54. I Petr qōšätŕuv jomes tâu jitä-pält, arkjp ūš keurne joxtnä moš; i unles quśet jot, i ešiltaxtes taut vātat.

55. Os arkipet i sut jāntetätel kišset Isus tärmjlne tonuxme, ištopi pättuxv täväme ātelne; i at qōntileset.

56. Voilen šauqar qajerel tonuxleset tâu tärmjlne; os tonux-lanä-ätet paštjmet at olset.

57. I äku-materet, küäljm, qajerel tonuxleset tâu tärmjlne, i latset:

58. Man qōlislou, išto tâu lattes: am te kätel vārjm tōrim-küälme rātilem, i qūrum qōdelt mōt uttam, kätel vārtal.

59. No i te tonuxlanä at oles paštjm.

60. Tonsiuvt arkjp, magi jātne tuŕđpam, kitepestä Isusme, lat-tjm: narmos nag ati-nar at lattan? qōlilen erjn, nar tan nag tär-mjlne tonuxlat?

61. Os tāu sui at vāres, i pāri ati-nar at lattes. Mōtjntag arkīp kitepestā tāvāme, i lāves tāvāne: nag erjñ Xristos, pūv blagoslovitlamqarne?

62. Isus lāves: am; i nan qōntilān elimqoles pūvme unlñat Tōrjñm va jomaske pālt, i jinat āvjl tulet tarmjlt.

63. Tonsiuvt arkīp pāli-manjñntesān tāku māšnān, i lāves: narag qārex os manan tonuqet?

64. Nan qōlislān Tōrjñm luketanā; qumle nan numtānt? Tan os šoqo sudītesānel tāvāme vinovati ātelne.

65. I pūmtset to-materet saļguxv tāu tarmjletāne, i lepsam tāu veļā voñquxv tāvāme, i lattuxv tāvāne: qašlalen; i qušet voxsānel tāvāme poitetne.

66. I qun Petr kūān oles joljñ, joxtes ākū arkīp iñketnel,

67. I qōntjñm Peterme ešiltaxtnat, šunšestā tāvāme, i lāves: i nag olsen Isus Nazarjañin jot.

68. Tāu ele ārtqates, lattjñm: at qañdilem i at nomljxtilem, nar nag lattan; i kūāles toul toqo ūš keurne: i toxox ergemes.

69. Iñki, os qōntjñm tāvāme, pūmtes lattuxv tat tušpetne: teqar tonqaretnel.

70. Tāu os ārtqates. I morše muljñm jipālt tat tušpet os lauset Peferne: qaljñ nag tinetnel, voilen nag Galilejañin, i nag lex šavjñ ton-voip.

71. Tāu os pūmtes tākutāme jēruxv i nultuxv: at qañdilem te elimqolesme, qotjñxqar mos lattinā.

72. I ton šast toxox ergemes mōtjntag. Tonsiuvt nūmjñmatestā Petr lexme, tāvāne lattjñmqarme Isusnel: alpjl ati-pjl toxox ergemi kit kes, nag ārtqatgen amnanel qūrum kes. I kūāne kūāljñm pūmtes lūñduxv.

Ätquiplouvt (XV) Pānk.

1. Rāštal xolkes arkīpet, stāreišinet i nepekjñet jot, i sovjet šoqo, prīgovor vārjñm, pērsesānel Isusme, tatsānel, i mjsānel Pilatne.

2. Pilat kitepestä täväme: nag erin Judeit najer? Täu os pāri lāves täväne: nag lattan.

3. I arkīpet viñitlesānel täväme šavunel.

4. Pilat os kitepestä täväme, lattiṃ: nag erin ati-nar pāri at lattan? voilen, ne-siuv šau nag pānkinne vinovat āš.

5. No Isus ati-nar pāri at lattes; togo išto Pilat pakses.

6. Poirim kašil že täu tarteles tanan ākü poljñqar, qotixqarme vōvgānel.

7. Tonsiuvt oles ākü-mater, namā Varavva, unlip turmat mōt poljñqaret jot, qotixqaret kūxštanā lat āleset qolesme.

8. Mer pūmtes šišguxv i vōvuxv tonme, nar Pilat šoqjñ lat vāres tanane.

9. Pilat pāri lāves tanane: norinā erin, ištōpi am taretalem nanane Judeiskoi najerme?

10. (Voilen qāñdes, išto arkīpet mīsānel täväme kuvrišlam.)

11. Os arkīpet quitsānel merme vōvuxv, ištōpi taretestä tanane Varavvame.

12. Pilat os, pāri lattiṃ, lāves tanane: nar že am vārem tonqar jot, qotixqarme nan lāvilān Judeiskoi najeri?

13. Tan os šišgemeset: pērnāne voñqalen täväme.

14. Pilat lāves tanane: vintt ne-sjir lül täu vāres? Os tan kūmjñ pūmtset oiguxv: pērnāne voñqalen täväme.

15. I Pilat, mer erp mos, taretestä tanane Varavvame; os Isusme voñqestā, i mīstā pērnāne voñquxv.

16. Tonsiuvt xōntet tatsānel täväme kūāl keurne, ton oles sutkūāl, i axtsānel xōnt kavjñ šoqo.

17. I māštesānel täväme bagrañitsel, i šagset jotpiñ-jivnel kulpme, punsānel täu tarmjletāne.

18. I pūmtset pāselaxv täväme: pāše olen, Judeiskij najer!

19. I voxsānel täväme pānkāne sui-jivel, i salgeset täu tarmjletāne, i tuñdepaljñ šanši, qōšgeset täväne.

20. I qun vaxnitesānel täväme, anqusesānel tāunanel bagrañitsame, i māštesānel täväme tāku māšnāne, i tatsanel täväme pērnāne voxnā kašil.

21. I erqesānel soxtī jomip ākū-materme K'irīnejañin S'imonme, Aleksander i Ruf jegme, oitānel jomipqarme, ālmuxv tāu pērnātā.

22. I tatsānel tāvāme Golgofa ma tārmīlne, nar qašxti: lobnoi ma.

23. I migleset tāvāne āijux ōrox smirne jot; os tāu at vjstā.

24. I tāvea pērnāne voñqimqaret urtset tāu māšnān, rastīm ton mos šerep, qonne nar vjxv.

25. S'as os oles qurmet, qun tāu voxves pērnāne.

26. I oles numjñ qanšā tāu vinovatā qanšjñ: Judeiskij najer.

27. Tāu jotā pērnāne voxves kit xoroxš, ākūqar jomaske pālne, os mōtjñ tāu olmjx pālāne.

28. Toqo šarmes quorjñt qanšjmqar: i xoroxtet siuvne eseploves.

29. I soxtī jompqaret šoritesānel tāvāme, tañk pānkānjñl nai-giltam, i lattjñ: e! tōrjñ-küäl portī joutap, i qūrum qōdel mānt vārip!

30. Jältiptalen nānkjñ, i vailen pērnānel.

31. Äqū toqo i arkipet i nepekjñet, mägintam, latset mōtjñ mōtjñne: mōtqaret jältiptalsen, os nānkjñ van at joxti jältiptuxv.

32. Xristos, Izrail'skij najer, taku āñ vaile pērnānel, ištōpi man usnovu, tonsiuvt agtou. I tāu jotā pērnāne voñqimqari vaxnitesi tāu tārge.

33. Qōtet že šas siuvt jimtes jipišag šar laxvu, i oles ontolout šas moše.

34. Ontolout šas siuvt oigemes Isus suiñ turel, lattjñ: Eloi! Eloi! lamma savaxfañi? nar qašxti: am Tōrjñm, am Tōrjñm, nar-mos nag qūltipteslen anjñ?

35. Äkū materet tat tušpetnel, titme qōljñ, latset: an, Ilijame vōvitā.

36. Os ākū qaitjñmles, tatestā šeni uksusel, i sui-jivne naltam, āitestā tāvāme, lattjñ: tuñdān, šunšou, joxti amne ati Ilija jole vjxv tāvāme.

37. Isus že, oigemam suiñ turel, taretestā ljlme.

38. I qāšip au tōrijm-küält manjtaxtes kit mane, numj jole moš.

39. Šāt-pānk, tāu lāltā tuńđimqar, qōntim, išto tāu te jāni sui jot taretetā ljlme, lāves: šariš te elimqoles oles Tōrijm pūv.

40. Olset tat i nēt, qōšanel šušpet, qotixqaret keurt olsag i Marija Magdalina i Marija, šökā viške Jakovne i Josīne, i Salomija;

41. Qotixqaret i tonsiuvt, qun tāu oles Galileit, jomiteset tāu jitā-pālt, i služitleset täväne; i mōt šauqar, āküāt tāu jortjlāt jimqaret Jerusałimne.

42. I qun etmes (voilen tit oles pjatnitse, tit ton, qōdel subote elpālt),

43. Joxtes Jošif Arimafeiskij, jomas sovjetnik, qotixqar ūrqates ākü toqo tōrijm najerlaxme, šimeges tuxv Pilat pōkne, i vōvestā Isus noulme.

44. Pilat pakses, išto tāu nox qōles; i šāt-pānkme vōvelam, kitepestā täväme, qōšat amne ati qōles?

45. I šāt-pānknel kațelam, noulme mįstā Jošifne.

46. Tāu joutestā šovılme, i jole vım Isusme, mańatestā tonel, i punestā täväme xońgelne, qotixqar šagrım oles kau keurtne; i xońgel au pōkne pagertestā kaume.

47. Os Marija Magdalina i Marija Josijeva šušsag, qōdāl täväme punsānel.

Qotquiplouvt (XVI) Pānk.

1. Subote mulım jipalt Marija Magdalina, i Marija šökā Jakovne, i Salomija, joutset aromatet, ištopi menuxv, loutuxv täväme.

2. I šaq alpıl, sat elol qōdelt, joxtset xońgelne, qōdel pakepanā lat.

3. I lattat tānk qalānjlt: qon ele pagertitā manan kau xońgel aunel?

4. I šunšpam vagānel, išto kau pagertoves; i tāu oles saq jāni.

5. I xońgelne tum qōtsāne vijer qumme sairjñ māšnel, unlįpqarme jomaske pālt, i pelmeset.

6. Täu os latti tanane: ul pelän; nan kijnšinä pērnāne vonqim Isus Nazarjaninme; täu jältes; tit täu atim; te tit matä, qōt quijes.

7. Menän, lattän täu qandtaxtipänne, i Peferne, isto täu qai-xati naninne Galileit; tat täväme qōntilän, toqo qumle lattes nanane.

8. I järte küälīm qaitīmleset ele xongelnel; tan tärmelänne jis torgetaxtnä i pelnä-āš, i ati-qonne ati-nar at latset, tonmos isto pelset.

9. Isus že, jältīm alpīl sat elol qōdelt, qōltqates elolt Marija Magdalīnane, qotixqarnel küāne kietes sat asrai.

10. Täu menes i lattes täu jotä olīmqaretne, qotixqaret tuštset i lūšset.

11. Os tan, qōlīm isto täu līlīn, i isto täu ustä täväme, at agtset.

12. Ton jipālt mōt tasterel qōltqates tannanel kitqarne lōnxt, qun tin jomsag paulne.

13. Tin joñxtsag, i sui pātsag mōtqaretne; no i tinane at agtset.

14. Vuš jivolt äküquiplou qandtaxtipetne pāsēnt unlīmānīl siuvt qōltqates, i suxsān tanme at-agtnä i kuxtī šim ošnā mos, i isto täväme jältimag umqaretne at agtsānel.

15. I lāves tanane: menän mer laxvu, lattelän jevaṅgelīme šo-qjñ puxne.

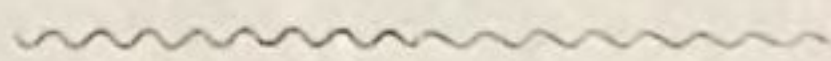
16. Qon agti i pērnāl puñqti, tonqar jälti; os qon at agti, suditlaxti.

17. Os agtipetne jimtat tit poset: am namjmtel pūmtat kietuxv asraitme; pūmtat lattuxv jelpīl lēnqetel;

18. Pūmtat vixv kātel pupiqoretme; i qaš äiget āṭel ošp mater, lūl at vāri tanane; agmīñet tärmīlne kātānīl puṅgānel, i tan jim-at puši.

19. I tont poirixš, lattīm tanane titme, alīmqates āvīlne, i untes Tōrīm jomaske pālne.

20. Os tan meneset, suitīltesānel šoqjñ mat poirixš nótnä- i lex nóxrijmtanä-āṭel poset, qotixqaret täu jitä-pālt jimteleset. Amín.

II. R ä t s e l.

1. S'uka ōšjñ, püva assie, āte (oate) kelp? — Kür, pō-sim, taut.
  2. Āt mon, āküā sōpjl talīqat? — Kiert kier-kanjñ küält.
  3. Qjļ tara kier qaitis? — Piskin los.
  4. Sjt ruś, āküā assimat kujat? — Küäl.
  5. Jipes soxrip pāxkit kjsjñ ana-pal tuñdi? — Jonqip.
  6. Pekañka lj, ēx rjti? — Viťkiś.
  7. Küäl keurt jāpjx tōrjñ qom unli? — Pāzin.
  8. Pjvjļ pui-palt sairjñ tōrjñ ponjqtam unlat? — Anquelt.
-

1. Die mutter ist dick, der sohn schlank, die tochter roth? — Der ofen, der rauch, (und) das feuer.
  2. Fünf eier auf dem spitze eines zaunpfals? — Die glocken im glockenturme.
  3. Durch die birke lief das eisen? — Der flintenkolben.
  4. Hundert russen, sie liegen auf einem bette? — Das haus.
  5. Hinter der dunklen treppe steht eine schimmelige tassenhälfte? — Der mond.
  6. Ein scheckiges pferd wühlt den hügel durch? — Der mam-muth (?) („МАМОНТЪ“).
  7. In der stube sitzt ein mann mit seidenem kopftuche? — Der tisch.
  8. Hinter dem dorfe sitzen die, welche sich mit weissen kopf-tüchern gekleidet haben? — Die (mit schnee bedeckten) baumstümpfe.
-

1: suk, sökă; ōšjñ; püva; assia, asje; ātet, oatet; 2: mon; šopjl; talīq, aljx; 4: qujam. 5: āne, ānă; jonqep. 7: pāsen.

9. Pänktal lĭ pĭvĭl laxu sutxali? — Sĭn.
  10. Jipes vor loqat ālĭn-tolĭn qom jomitānti? — Vui-anduq.
  11. Sirā pirā šaĭnĭs? — Pāzilāp.
  12. Porde-kān, sĭt kāu (kāv, kāuv)? — Souxt.
  13. L'ixna kantal āküāqar? — Moĭ.
  14. Küäl tärmĭlnā joxttal āküāqar? — Pun.
  15. Oitat latĭx-sunĭn qom ilġelaxtenti? — Solś.
  16. Oitat jāpĭx tōrĭn ĭet ālġal quosxat, loġal quosxat? — Kelp-pānk porĭxt.
  17. Jipes soxrĭp-lōqat tār-laxv quii? — Āmp.
  18. Jipes soxrĭp pāxkit šēmel-pōlĭqsĭn qom tuġdi? — Pāreš.
  19. Keurĭn jiv keurĭnel sĭt vōrĭp tĭlat? — Taut-sul'tĭlmat.
-

9. Ein kopfloses pferd läuft um das dorf herum? — Der schlitten.
  10. In der ecke des finsternen waldes wandert ein mit einem silbernen ring versehener mann? — Der bär.
  11. Ein kleiner feiner vogel? — Die ahle.
  12. Ein erbsen-acker, hundert steine? — Die sterne.
  13. Etwas, das auf einen nagel nicht gestellt werden kann? — Das ei.
  14. Etwas, das auf das hausdach nicht geworfen werden kann? — Die feder.
  15. Auf der wiese schleppt sich ein mann mit einer kohlenfuhrē herum? — Das hermelin.
  16. Weiber mit seidenen kopftüchern beugen sich hinauf, beugen sich hinab auf der wiese? — Die gräser „mit rothem kopfe“.
  17. In der dunklen treppenecke liegt ein rundes wurzelende (eig. ein wurzel-rundes)? — Der hund.
  18. Hinter der dunklen treppe steht ein mann mit schwarzen stiefeln? — Das brecheisen.
  19. Aus dem hohlen baume fliegen hundert nusshäher hinaus? — Die feuerfunken.
-

9: laxv, laxvu. 10: vgl. 17: lōqat; ālĭn; vui-āndux. 11: pāsilap. 12: porśex. 13: kānd-; 15: lātex, vgl. 30: lātĭx; „ilġelaxtentam, таскаться.“ 16: jāpex, jāpex; nē, nea, neu; ālġal; qoašxam; pōri. 18: poliqaes; pāriš. 19: tĭl-; sul'tēlmā.

20. Küäl sīt sāmel sunsīli? — Küält jiv-touxt.
21. Küäl jāpīx tīnel läp-kartīlām oli? — Küäl-tāilīt.
22. Quor lī joñqii? — Jint.
23. Polqīñ nāl-soamp kit ankuska? — Viť-vätäg, joañkīñ pol-vīsäg.
24. Tāñkīr taje, taje, küäletān juv läquelten? — Kāsi.
25. Os qōdel kualou, āküā śaku śakou? — Viť-voñqa.
26. Souīr joalen tunđi, līāt (? līāt, vgl. 32) lī-küäl tärmlīt quii? — Posīnax-jiv.
27. Ouīñ posīl nīriti, viś lāten rāuti? — Tus tig, nīlem rāuti.
28. Nāxke qom tuśnā-mīt jiv at tunđi, pum at tunđi? — Sumlex.

20. Die stube sieht mit hundert augen? — Die äste in der stubenwand (eig. in der stube).
21. Die stube ist mit einer seidenen schnur umgeschnürt? — Das füllmoos in der stubenwand.
22. Ein — — pferd kehrt sich herum? — Die spindel.
23. Zwei weiber mit rotzigen nasenlöchern? — Ein paar wassereimer (od. wasser-schachteln von birkenrinde), zu eis gefroren.
24. Die maus nagt, nagt (eig. isst), hüpfť in deine stube zurück? — Das messer.
25. Jeden tag stehen wir, (und) saugen an einer und derselben zitze? — Die wake.
26. Die kuh steht da unten, ihr schwanz liegt auf dem stalldache (eig. auf dem pferdestalle)? — Die stange auf dem heufuder (Das heufuder fährt man in den pferdestall, die stange wird auf's dach geworfen).
27. Ein reissender strom giesst hinein, eine kleine schaufel rührt um? — Der mund isst, die zunge rührt (die speise) um.
28. Auf dem standorte des alleinigen mannes steht kein baum, steht kein gras? — Der speicher (auf hohen ständern stehend).

20: sam. 21: tīn; „kartām, я тѣну; läp = till (i tillsluta)“. 22: „quor kann Maksim (der dolmetscher) nicht übersetzen.“ 23: vātā; 24: laquelt-; kāsī. 25: śaku, śako, śakua. 26: šouīr; tuñd-; lī. 27: posal; „nīritam, я налю“; „rāutam, мѣшать“. 28: naxke; pūm.

29. Jälvul, qūrum pāt? — Kūāsnās pōnipīt.
30. Mōtjix je-ālīm palt lātjix-sunjñ qom? — Solś.
31. Äküä qom meni, ji-palt lāquñ kalāšet pāxtali? — Sī-jiv āset.
32. Os qōdel kualou, äkü soujr-līne selgatou? — Av-koali.
33. Pot-pol' tāgjl lont, qoatjñ? — Tus-kevjir-pānket.
34. Soujr ponamī, puija poali quii? — Av poali punsouva, tou pantouva.
35. Qōdel qanī, ji as kensi? — Av-tourtanä-kier.
-

29. Eine erdbeere, drei blüthenboden? — Die fensterscheiben.
30. Auf dem jenseitigen strande des flusses (steht) ein mann mit einer kohlenfuhre? — Das hermelin. (Vgl. 15).
31. Ein man geht, lässt hinter sich runde räder? — Die spuren (eig. löcher) des stockes.
32. Jeden tag stehen wir, (und) greifen nach einem und demselben kuhschwanz? — Der handgriff (eig. die schnur) an der thür.
33. Der raum unter der diele ist voll gänse, (und) schwäne? — Die zähne.
34. Die kuh furzt, ihr steiss ist offen? — Die thür wird geöffnet, (und) zugemacht.
35. Am täge hängt es, nachts sucht es nach dem loche? — Die thürangel.
-

29: jältvl; küesnäs; „pōnip, glas (fensterscheibe?)“. 30: lātēx; šols. 32: au, avi. 33: taujl; quatjñ, qoaten; 34: pūns-; panit-, pänt-.

III. Phrasen.

1. Sīgital vonli, er sitzt schweigend.
2. Vonlijm lats, er sprach sitzend.
3. Euv pōkjt tuńšim qansa qarts, an der thür stehend rauchte er tabak.
4. Am joutsem jālpel ketmä, ich kaufte eine neue mütze.
5. Am joutsem lomä, ich kaufte ein pferd.
6. Täu voarstä qēpmä, er machte ein boot.
7. El-seasen tusponän, wische dir den bart!
8. Vişqar qujes şükät pōkjt, das kind lag bei seiner mutter.
9. Am noan moasen ĩra nomsĭlem, euer werde ich mich immer erinnern.
10. Pesken ĩlxtam, das gewehr ist geladen.
11. Tean pāselaxta, sie (beide) küssen sich.
12. Om loŋqme at qontĭlem, ich finde nicht den weg.
13. Menen ākua nāŋku, reise du allein!
14. Poi palt soujr-pūvt, jorlĭ palt vişqart, der reiche hat kälber, der arme kinder (у богатого телѣта, у бѣднаго ребѣта). (Sprichw.)
15. Jālen kōsäinen mas, geh nach deinem hauswirth!
16. Votsjm küsnäs pōkĭn, „я сѣлъ къ окну“.
17. Küäl jimtĭ ēsemāj, die stube wird wärmer.
18. Moanan qoikatst qomet, es sind uns kerle begegnet.
19. Neat soujrtme pozat, die weiber melken die kühe.
20. Nea loutĭ suļ-pūtetme, das weib wäscht die töpfe.
21. Pōrjš mjme poatertĭtä, das schwein wühlt in der erde.
22. Ūs-euvt tuńšĭ kelp-qansjp soujr, am thor steht eine roth-gesprenkelte kuh.

1: sīgital. 3: eu. 4: jālpil; kēt. 10: ĩelxt. 12 qōnt-. 18: qaixat-. 19: pos-.
22: qanš-.

23. Višqar jal-pāts mī tärmīlne, das kind fiel auf die erde herab.

24. Qom pūmts loutsaxtux kier loutsaxtnāqarnel, qoatexqar roasnet ōls, der mann begann sich zu waschen aus einem eisernen waschbecken, das an einem strick hängt.

25. Kūäl ālī vonlī poalkān azīm-kurī jet, an der wand steht eine pritsche mit kissen.

26. Poalkān jalpalt qojes vinix pēter kevīrt, unter der pritsche lag ein badebesen in dem eimer.

27. Añkuskā tusāt kevīrnel pots kūälkāne viť, pūmts kūäl el-leštux, die alte besprengte den fussboden mit wasser aus ihrem munde, (und) fing an die stube zu fegen.

28. Samovar vonles pāsen tärmelt, die theemaschine stand auf dem tisch.

29. Täu at pelī āsermānel i rāxunel, er fürchtet sich nicht vor der kälte und dem regen.

30. Nea quilts kit oagai jet, das weib blieb da mit zwei töchtern.

31. Šoagitam: nāj noñq-jältsen, es freut mich, dass du genesen bist.

32. Qomet äitest ljanēl pētert kevīrnel, die kerle trankten ihre pferde aus den eimern.

33. Ton uixt jekelesānel ljanēl, dann spannten sie ihre pferde an.

34. Am jīsem jje viťgeñuv, ich ging dem flusse näher.

35. Taile vonluxv? Tai. (At tai). Ist's bequem zu sitzen? Ja. (Nein).

36. At qujou-le tet? Werden wir nicht hier übernachten?

37. Täunānel om joutsem kit moñ, von ihm kaufte ich zwei eier.

38. Nan at vottelīnā-le kartopkat, werden sie nicht kartoffeln pflanzen?

39. Am āsermat jal at ajoum, vor kälte werde ich nicht einschlafen.

40. Kūäljñ nea vottes (vots) kür kevīrne ñoañet, die wirthin setzte brote in den backofen.

41. S'ükem louts voańsert, meine mutter wusch die löffel.

24: rāsen, rāsne. 25: pal-kān; āzīm-quri. 26: peter, p'ēter (r. ведро). 29: āserma; rāxv. 30: quilt-. 31: šāgit-. 33: jeqel-. 40: ñań. 41: under, löffel.

42. S'üka oatatel, die mutter mit ihrer tochter.
43. Poitel nóavjrtatel, die stute mit ihrem füllén.
44. Näj eakun jet, du mit deiner frau.
45. Nea toaljñ višqar jet, das weib mit einem einjährigen kinde.
46. Am tig (tj) joxtsem amk jagem jet, ich kam hierher mit meinem vater.
47. Latten, qoatixqar lñ, sage, welcher ist besser!
48. Kōsij küän-pūtste moańśme küälnel, der kosak stiess den wogulen aus der stube hinaus.
49. Täu eume tou-toujrteste kärtel, er schloss die thür zu mittelst des schlosses.
50. Refkame poalī vortilamen, lass uns den rettig in zwei teile teilen!
51. Puxmiłtaxtnam, oxśe oati, ich möchte mich durch einen trunk erfrischen (nach vorhergegangennem rausch), aber ich bin ohne geld.
52. Poansen jal-rjśim, höre auf mit dem weinen!
53. Kieten māter ōrokne, schicke jemanden nach branntwein!
54. Qom pūvetätel mānesāj oitān, der mann ging mit seinem sohn auf die (seine) wiese.
55. Täu oli kul' moagnipaj, er ist einem teufel ähnlich.
56. Taten pupme loñqañ, führe (verhilf) den priester auf den weg!
57. Menen el-ōlt, geh voran!
58. Loaven mīxv tāva estōkan orokual, sage, dass man ihn mit einem glas branntwein beschenkt.
59. Äk qom vujes jje supī, jimtes jal seapaxv, ein mann schwamm über den fluss, (und) fing an zu ertrinken.
60. Amk jal oalā seapasim tāu jetlāt, ich war selbst nahe daran, mit ihm zu ertrinken.
61. Nāñku (nāñkv) küärten nouljñ ālī, das eigene hemd ist dem leibe nah (sprichw.).
62. När routou, ton vorlou, was wir säen, das ernten wir (sprichw.).
63. Jje malqať joańkāt el-qoales, der fluss wurde gestern frei von eis.
64. Oamp at porī, der hund beisst nicht.

43: náuvjr. 46: jaj, jeg. 47: lēñ. 48: kosij. 49: touvjrtam. 52: pāńśam pōńsam. 54: men-. 55: kul'. 59: sēp-. 60: malaq. 63: jie.

65. Täu sāmānel pīsxes lūs-viť, die thränen flossen aus seinen augen.

66. Täu qanse at qartī, náľne qartī, er raucht nicht tabak (pfeife), er schnupft.

67. Am qaritilem polvesme, ich lösche das licht aus.

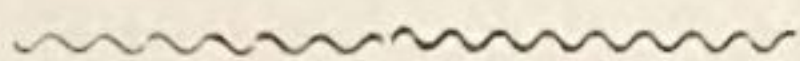
68. Am qoaše jal at aivesim, ich bin lange nicht eingeschlafen.

69. Täu āšermā viť kevīrt tuńšīs mī-jētā mos, er stand im kalten wasser bis an den leib.

70. Am āk por qarsim täu tampekāt, ich schnupfte einmal von seinem tabak.

65: sam, šām; lūs-viť. 68: qoaša, qōše. 69: āserma. 70: tampex.

The above is a list of the names of the persons who have been admitted to the office of the Secretary of the Board of Education, and who have been appointed to the various positions of the Board. The names are given in alphabetical order, and the positions are given in the order in which they were appointed.

THE SECRETARY OF THE BOARD OF EDUCATION

The following is a list of the names of the persons who have been admitted to the office of the Secretary of the Board of Education, and who have been appointed to the various positions of the Board. The names are given in alphabetical order, and the positions are given in the order in which they were appointed.

II.

Entwurf

einer

Wogulischen Grammatik.

11

1871

1871

Wiederholungs-Übungen

Formenlehre.

I. Das nomen.

A. Das substantiv und adjektiv.

1. Substantiv- und adjektiv-bildung.

§ 1. Nomen agendi auf -na, -nä, K, P; z. b. tēna, tēnä, teanä, essen, speise (tēm, essen); äinä, trinken, getränk, (äijam, trinken); qošgenä, gebet (qošgam, sich verbeugen); quinä, schlafen, schlaf (quiam, schlafen); māšnä, kleidung (māšam, gekleidet werden); mīnä, geben, gabe (mīm, geben); pājeltanä, gährung (pājeltam, gähren machen); piṭelanä, fasten (piṭelam, fasten); qōdel-mātna, sonnenaufgang (qōdel, sonne, mātam, untergehen).

§ 2. Nomen actoris hat die endung -p, -pa; z. b. vārp, arbeiter (vāram, arbeiten); kišp, jäger, fänger (kiṇšam, jagen); šaurip, šagīrap, saurip, axt (šauram etc., hauen); küānšip, reche, harke (küānšam, reiben, rechnen); qaṇḍitaxtip, schüler, jünger (qaṇḍitaxtam, lernen); qaṇḍitap, lehrer, qaṇḍitam, lehren); qōltilap, zeiger, lehrer (qōltilam, zeigen); lax-qōlp, diener (eig. hörer des wortes; lax, wort, qōlam, hören); jānīmap, gewächs (jānīmam, wachsen); joṇqip, joṇqep, monat (joṇqam, vorübergehen); pāsgip, quelle (pāsgam, durchbohren); soxpa, schnupfer (soxam, schnupfen).

§ 3. Vermittelst der participial-endung -m werden nomina gebildet, die eine ausgeführte handlung bezeichnen (nomen acti); z. b. pātīm, fall (pātam, fallen); küāne-kiettīm, austreibung (kiettam, austreiben); loxtīm, tod (loxtam, sterben); menīm, abgang (menam, weggehen); küālīm, ausgang (küāllam, ausgehen); joltīm, schöpfung (joltam, erschaffen);

tuljm, verlauf (tulam, vermeiden); jim, ankunft (jim, jivam, kommen); rāṭjm, weile (rāṭam, zögern).

§ 4. Vermittelst der endung -s (-š) werden aus verbalstämmen substantiven gebildet, die das instrument, das werkzeug der handlung bezeichnen; z. b. mortes, mass (mortam, messen, wägen); les, schlinge (lēm, liem, werfen, schiessen); oites, lösegeld (oitam, lösen, befreien).

§ 5. Die endung -jī, -el, -al, -l giebt den damit gebildeten wörtern entweder die bedeutung eines kollektivums des stammwortes oder (wenn das stammwort ein verb ist) des konkreten resultats der handlung; z. b. laxjī, rede (lax wort); jortjī, gefolge (jort, genosse, reisegefährte); jotmjī, naht (jotjm, jontjm aus jontam, nähen); justjī, lohn, belohnung (justam, belohnen); negmjī, bündel (negam, binden); aigel, oajī, stimme (?), eine werste (aigam, aijam, schreien); jartjī, hobelspan (jartam, hobeln); jašmjī, strich, linie (jašam, linien ziehen); posal, pōsel, seitenarm eines flusses (posam, waschen, melken). — Hierher gehören wohl auch folgende nomina: qamjī, sarg; sōvjī, soul, leinwand; noujī, novjī, noul, fleisch, körper; pajī, pivjī, pjel, peul, paul, dorf; xundjī, maulwurf; šaxal, šaxjī, donner, gewitter; māgjī, maujī, brust; āvjī, aul, himmel; jālvjī, erdbeere; xoŋgel, grab, sarg; qādel, qōdel, qodel, xodal, sonne, tag; qoitel, sitte gewohnheit; oxtmel, schritt; šamel, bündel; šarqel, šarqal, šorxel, narbe; sepel, scheide; šixmel, knoten; simel, semel, rost; u. a.

§ 6. Die endung -qar bezeichnet gewöhnlich das material oder resultat der thätigkeit des stammwortes; z. b. pāltnāqar, heizmaterial, brennholz [pāltnā (vgl. § 1) aus pāltam, heizen]; pājeltapnāqar, hefe (pājeltam, kochen lassen, gähren machen); oŋdjm̄qar, eigentum (oŋdam, haben, besitzen); peltnāqar, scheuche (peltam, scheuchen, schrecken); šoartjm̄qar, braten (šoartam, braten); tēlnāqar, gewächs (tēllam, erzeugen, hervorbringen).

§ 7. Wörter der thätigkeit oder handlung werden ebenso vermittelt der endung -āš (āš, arbeit, sache) gebildet; z. b. ŋotnā-āš, hilfe [ŋotnā (vgl. § 1) aus ŋotam, helfen]; pelnā-āš, furcht (pelam, fürchten); suitnā-āš, ehre, ruhm (suitam, schallen, verkündigen); tēljm̄-āš, geburt [tēllam (vgl. § 3), gebären, erzeugen]; teltnā-āš, brennopfer (teltam, brennen lassen, verbrennen); agtnā-āš, glaube (agtam, glauben).

§ 8. Die endung -kua, -küä, -qua, -qüä bildet diminutiva; z. b. köxerküä, kleiner bauch (köxer, bauch); nāŋküä, kleines brot, semmel

(nān, brot); viś-oiqua, schmetterling (viś, klein, oi, tier, vogel); viś-ōrn-qua, viehstall (ōrn, einzäunung, hof, stall); ʾoxqua, steg, pfad (ʾox, weg, spur).

§ 9. Vermittelst der endung -ñ, (-añ, -eñ, -iñ) werden adjektiven gebildet; z. b. axtešañ, axtešjñ, steinig (axteš, stein); ākilmjñ, barmherzig (ākilim, barmherzigkeit); ańtjñ, gehört (ańt, horn); jorjñ, zu opfer gehörig, gefällig (jor, opfer); kavjñ, steinig (kav, stein); kāmserjñ, buckelig (kāmser, buckel); līqarjñ, ästig (līqar, ast); neren, morastig (ner, morast); nomtjñ, klug (nōmīt, verstand); ouñ, schnell (ou, strom); peltjšmjñ, gefährlich (peltjšma, gefahr).

§ 10. Die endung -qar dient auch zur bildung von adjektiven, z. b. jašmīlqar, gestreift (jašmīl, strich); jivqar, hölzern (jiv, holz); kelpqar, rot, eig. blutig (kelp, blut); kierqar, eisern (kier, eisen); pōrqar, fremd (pōr, quer); pušqar, gesund (puš, gesundheit).

§ 11. Karitive adjektiven bildet die endung -tal; z. b. āttal, geschmacklos (vgl. āt, geschmack); āštal, müssig (āš, arbeit); joltal, unnütz (jol, beistand, nutzen); laptatal, blätterlos (lapta, blatt); saittal, dumm (sait, verstand).

2. Deklination.

§ 12. Nominativ. Dem nominativ fehlt es an einer besonderen endung. Den nominativ des singulars bildet der blosse singularstamm, des duals der dualstamm, welcher auf -ī, -aj, äj, K, -i SK, -j, ī P, -ig S endigt und des plurals der pluralstamm auf -t K, SK, P, S; z. b. K: qēp, boot, nom. d. qēpī o. qepāj, nom. pl. qīpet; oa, tochter, nom. d. oaḡī o. oaḡaj, nom. pl. oat; poi, reich. nom. d. pojī o. pojaj, nom. pl. poixt; oute, spiess, nom. d. outī o. outāj, nom. pl. outet; SK: qum, mann, nom. d. qummi, nom. pl. qumt; P: qum, mann, nom. d. qummj, nom. pl. qumt; S: xum, mann, nom. d. xumjg, nom. pl. xumīt.

§ 13. Accusativ. Die endung des accusativs ist -m, -mä K, -ma SK, -ma, -me P. Im S ist accus. = nominativ. Die mehrsilbigen, kurz auslautenden vokalstämme im K haben -m, die übrigen -mä; z. b. K: oapa, wiege, acc. s. oapam; qjḡge, tanne, acc. qjḡgam; oute, spiess, outam; solve, sense, solvam; oa, tochter, oamä; lōq, sommerhütte, lōqmä; kāsī, messer, kāsīmā, pl. kāsixtmā; sumlex, speicher, sumlexmä; SK:

lo, pferd, loma, d. lovima, pl. lotma; küäl, haus, küälma, d. küällima, pl. küältma; P: lu, pferd, luma, d. luvvima, pl. lutma; küäl haus, küälme, d. küällime, pl. küältme.

§ 14. Locativ. Die locativ-endung ist -t K, SK, S, -ta, -te P; z. b. K: vōr, berg, vōrt; qout, tanne, qoutjt, d. qoutīt o. qoutäjt; SK: lo, pferd, lot, d. lovit, pl. lotet; P: lu, pferd, luta, d. luvvita, pl. lotta; küäl, haus, küälte, d. küällite, pl. küältte; S: luv, pferd, luvjt, d. luvjgt, pl. luvjtjt o. luvjt. Die locativ-endung wird im K (S) vermittelt des „bindevokals“ j, auch a, dem stamm angefügt, wenn dieser auf q, k, p, t (S auch v, m) endigt; z. b. qēp, boot, loc. qēpjt; oit, wiese, oitat; qout, tanne, qoutjt; pōk, seite, pōkjt.

Im K hat loc. pl. keine besondere endung; er wird durch eine postposition wiedergegeben; z. b. ūs, stadt, ūst poalt, in den städten; qīp, boot, qīpet poalt, in den boten.

§ 15. Lativ: -nä, -n K, -ne, -n SK, -na, -ne P, -n S. -n kann im K den einsilbigen, konsonantisch auslautenden stämmen vermittelt des „bindevokals“ j, i, e angefügt werden; z. b. K: poi, reich, poinä; solve, sense, lat. pl. solvetnä; viť, wasser, viťnä o. viťin; pōk, seite, pōknä o. pōkjin; lōq, sommerhütte, lōqnä o. lōqjin; SK: qum, mann, qumne o. qumen; P: lu, pferd, luna; S: xum, mann, xumjin.

§ 16. Elativ: -nel K, SK, -njl S. Dem pelymdialekt fehlt es an diesem kasus. Das elativ-begriff wird durch die anhangs-postposition -pal ausgedrückt. Z. b. K: oa, tochter, oanel; oute, spiess, outanel; solve, sense, solvanel; viť, wasser, viťnel; S: kol, haus, kolnjl, d. kolignjl, pl. koljtnjl; P: il-pal, von vorn.

§ 17. Instrumental: -l, K, SK, P, S. Endigt der stamm auf einem konsonant, so geht der endung ein „bindevokal“ e, j K, SK, (P), j S voran. Im P scheint er nur nach auslautendem l vorzukommen. Instr. pl. hat im K keine endung; dafür wird die anhangs-postposition -tel gebraucht, die auch im dual sehr gewöhnlich ist. Z. b. K: kāsī, messer, kāsīl, pl. kāsīxt-tel; saurjp, axt, saurjpel o. saurjpil, oa, tochter, oagel; voa, kraft, voagel; vui, tier, vuijil; pui, der hintere, puijil; sou, stern, souvel; P: qum, mann, quml, d. qummjl, pl. qumtl; küäl, haus, küälel; S: xum, mann, xumjl.

§ 18. Anmerkungen.

1. Einem auslautenden a entspricht vor den endungen des singulars, wie auch vor dem zeichen des duals und lurs, ein j (P). In wörtern auf -oa ist doch a unverändert geblieben. Beispiele: ul'pa, ceder; ma'nta, knäuel, panla, hanf; to'nqua, huf; sol'va, sense; qunna, rennthier; sula, lindenbast; sara, bier; pila, säge (r. пила); junna, ferse; šula, tetrao bonasia; jara, hobel. — voa kraft; oa, mädchen.

2. Einem auslautenden ä entspricht im dual und plural i. Beispiele: šängä, grossmutter; püškä, tonne (r. бочка); šešvā, hase; köpnä, schober (r. копна); kiskä, katze; pernā, kreuz. Das wort sä, haarflechte, hat jedoch im dual säj (nicht sii) und im pl. säjt (nicht sit o. säit). (P).

3. Einem auslautenden e entspricht sowohl vor den singular-endungen als im dual und pl. i (P). Beispiele: koaje, strähne; oa-pe, wiege. Im K entspricht dem e ein a im acc., lat. und loc. sing.

4. Auslautendes i ist im dual und plural weggeblieben. Der dem i vorangehende kurze, intervokalische konsonant kommt jetzt lang oder geminiert vor; z. b. koali, strich, d. koallj, pl. koallt; šeni, schwamm, d. šennj, pl. šennt; quri, sack, d. qurrij, pl. qurrt; teri, kranich, d. terrj, pl. terrt. (P).

5. Einem auslautenden ī entspricht im pl. ai oder äi; z. b. quńs-qoššī, ameise, pl. quńsqoššait; kisī, spiegel, pl. kisait; kăpšī, kleine fliege, pl. kăpšait. Im worte šī, quappe ist ī im pl. unverändert geblieben: pl. šīt. (P).

6. In wörtern mit auslautendem u, ü kommt ein v (vv) vor der dual-endung vor; z. b. lu, pferd, d. luvvj; pū, sohn, d. pūvvj; eu, thür, d. euvj; sou, stern, d. souvj; ou, strom, d. ouvj; jiu, baum, d. jiuvj. (P).

7. In wörtern auf äi, oi, ui, ī kommt im K ein x vor der plural-endung zum vorschein; z. b. poi, reich, pl. poixt; vui, tier, vuixt; säi, eiter, säixt; koargī, sterlett, koargixt, kāsī, messer, kāsixt.

8. Nom. dual in wörtern mit auslautendem i-diphthong: säi, eiter, d. säii; poi, reich, d. poii; moi, gast, d. moii; voi fett, d. voii; ui, bär, d. uii; lāmui, mücke, lāmuii.

9. Die wörter mit auslautendem t haben vor dem pluralzeichen ein j, i; z. b. vot, wind, pl. votjt; int, spindel, intit; peñget, haupthaar, pl. peñgetit; raxt, lehm, raxtjt; jeut bogen, pl. jeutjt; piť, nest, pl. pi-

fit. (P). Im K kommt e als „bindevokal“ auch nach q, p, m und v, im S nach v, m, l vor.

Die wörter auf l haben vor dem l des instrumentals ein j, e, i; z. b. küäl, haus, küälel SK, P; qēl, birke, qēljl P; kol, haus, koljl S.

10. Einem auslautenden x entspricht, vor einer endung, q, k; z. b. pošmax, schuh, instr. pošmaql, nom. pošmaqj, pl. pošmaqt; jex, krume, nom. d. jäki, pl. jākt. (P).

11. Einem auslautenden ñ entspricht in demselben falle ñq (ñk); z. b. osseñ, bitter, ossāñqt; päleñ, eine grosse mähne habend, pälāñkt. (P).

12. Einem auslautenden t entspricht vor dem l des instrumentals ein d; z. b. koat, hand, kadl; toat feuer, taudl; vot wind, vodl. (P).

13. Einem kurzen e der endsilbe entspricht bei anfügung einer endung ein ā, ä; z. b. arrep, weberkamm, pl. arrāpt; torem, gott, torāmt, heiligenbilde; siper, besen, sipärt; pursex, erbse, pursāqt; kärneš, topf, kärnāšt; osseñ, bitter, ossāñqt; jex, krume, jākt; päleñ, eine grosse mähne habend, pälāñkt; kirex, sünde, kirākt; qadel, sonne, tag, qadālt; išem, heiss, išāmt; sämex, schloss, sāmākt, axteš, stein, axtāšt; käsel, mehlbrei, käsālt; ošter, peitsche, oštärt; poitel, stute, poitālt; kükex, kuckuk, kükākt; oxšer, fuchs, oxšärt; qošmen, zwiebel, qošmānt; osser, faul, os-särt; šourep, frosch, šourāpt; omeš, himbeere, omašt; polem, gefroren, polāmt; qolem, gestorben, qolāmt; soquet, gerade, soquāt. (P).

14. o—oa: poñk, russ, instr. poañkl; a—oa: tas, geschirr, pl. toast. (P).

15. j, i vor einem auslautenden m ist bei der biegung elidiert geworden; z. b. taxjm, laut, pl. taxmt; pašjm, rauch, instr. pašml; manim, hitze, pl. mañmt; käšim, gelb, pl. käšmt. (P).

16. Dem diphth. oa entspricht bei der biegung a in einsilbigen wörtern mit kurzem auslautendem t oder l und in der ersten silbe von zweisilbigen wörtern, deren endsilbe ein auslautendes i mit vorangehendem stimmhaftem konsonant enthält; z. b. koat, hand, instr. kadl; poal, hälfte, palt; šoani, nisse, šant; toari, kaulbars, tart; üt-loasi, maulwurf, üt-lašt; aber: toat feuer, instr. taudl, pl. tautjt. (P).

17. je—ai: pjel, dorf, pl. pailt; ljel, fuss, instr. lailjl; tjiet, ärmel, taitjt; mjet, leber, maitjt. (P).

18. In zweisilbigen wörtern auf -ep ist das auslautende n der ersten silbe bei der biegung verschwunden und der vorangehende vokal

verlängt worden; z. b. küänšep, reche, instr. küāšep; jontep, nähnadel, instr. jōtepl; ontep, gehirn, pl. ōtept. (P).

19. In einsilbigen wörtern mit auslautendem p, x kommt bei der biegung vor dem p ein m, vor dem x ein ñ zum vorschein, wobei das x in q (k) übergegangen ist; z. b. káp, hügel, lat. kámpne, pl. kámp; kup, welle, pl. kumpt; lox, weg, pl. loñqt; kier-lex, nagel, pl. kier-leñkt; níx, lärenchenbaum, pl. níñkt. (P).

20. Die vokalharmonie ist im pelymdialekt recht ausgebildet. Harte vokale sind a, o, u, i, ē, weiche ä, ö, ü, indifferente e und i; z. b. arrep, weberkamm, nom. pl. arrāpt; torem, gott, torāmt; pursex, erbse, pursāqt; qadel, tag, qadālt; axteš, stein, axtāšt; ošter, peitsche, oštārt u. s. w.; aber: sāmex, schloss (замокъ), nom. pl. sāmākt; käsel, säuerlicher mehlbrei (кисель), kāsālt; päleñ, mit mähne versehen, pä-lāñkt; kükex, kuckuk, kükāxt u. s. w.; — arrantem, ich kämme, refl. arraqtantem, ich kämme mich; tuitantem, ich verstecke, tuitaqtantem, ich verstecke mich u. s. w.; aber: ješšāntem, ich rühme, jāššākātāntem, ich rühme mich; reütāntem, ich menge, reütkāntem, ich menge mich u. s. w. — äintem, ich trinke, äinä, trinken, trunk; jextentem, ich schneide, jextnä, ernte u. s. w.; aber: qollum, ich sterbe, qolna, sterben, tod; tēm, ich esse, tēna, speise, nahrung; jannantem, ich spiele, jannanna, spiel u. s. w.; qēp, boot, qēpjm, mein boot, pl. qēpam; aber: jāpt, messer, jāptām.

Falls der wortstamm nur indifferente vokale enthält, folgen in den endungen weiche oder indifferente vokale; z. b. illim, leim, nom. pl. mit dem suffixe der 1 pers. sing. ilmām; int, spindel, intām; jiv, baum, jivām; pilem, ich fürchte, 1 p. pl. pilivā, (aber z. b. qoljm, ich sterbe, qōljva); mevā, er wird gegeben (aber uvā, er wird gesehen); kislām, pfeifen, freqv. kisāntem (aber unlem, sitzen, freqv. unlantem); pendiltem, tauschen, freqv. pendiltāntem; ebenso: ješšāntem, rühmen; ištāntem, wärmen; jelpiersāntem, umwickeln u. s. w.

Ein beachtenswerter umstand ist, dass der diphthong oa als weich zu bezeichnen ist; z. b. oaś, grossvater, nom. pl. mit dem suff. der 1 p. sing. oaśām; koat, hand, koatām; poal, bank, poalām; oa, tochter, lativ oane (die harte endung ist -na); toadel, leer, nom. pl. toadālt; koadel, tau, koadālt; moaintentem, ich stecke hinein (nicht moaintantem); ebenso: űoakentem, ich stampfe; voaneptentem, ich angle; oameś-

lāntem, ich gebe rätsel auf; pārtoalentem, ich wälze u. s. w. Interessant ist šoani, nisse (im haar), nom. pl. mit. dem suff. der 1 p. sing. šanām (nicht šoanām oder šanām; betreffs oa > a, s. anm. 16); toari, kaulbars, tarām; toat, feuer, tautām; üt-loasi, maulwurf, üt-lasām.

Ebenso können endungen mit au, ou stämmen mit weichen vokalen angefügt werden; z. b. pū, sohn, pūou, unser sohn; jāpt, messer, jāptou; üilou, wir nehmen; pilsau, wir fürchteten (aber pilsān, ihr fürchtetet); üvou, wir nehmen.

In zusammensetzungen wird die vokalharmonie nicht beachtet.

§ 19. Paradigmen.

Konda.

Singular.

Nom.	oa, mädchen, tochter	kāsī, messer.	qēp, boot, kahn.
Accus.	oamä	kāsīmā	qēpmä
Locat.	oat	kāsīt	qēpīt
Lat.	oanä	[kāsīnā]	qēpnä
Elat.	oanel	[kāsīnel]	[qēpnel]
Instr.	oagel	kāsīl	qēpel

Dual.

Nom.	oaġī, oaġaj	kāsijāi, kāsijī	qēpī, qepäi
Accus.	oaġīmā	[kāsijīmā]	qēpīmā
Locat.	[oaġīt]	[kāsijīt]	qēpīt
Lat.	oaġīnā	[kāsijīnā]	qēpīnā
Elat.	oaġīnel	[kāsijīnel]	qēpīnel
Instr.	[oaġajl]	kāsijājīl, kāsijājītel	qēpäjl, qēpītel

Plural.

Nom.	oat	kāsīxt	qīpet
Accus.	oatmā	[kāsīxtmā]	[qīpetmā]
Lat.	oatnā	[kāsīxtnā]	[qīpetnā]
Elat.	oatnel	[kāsīxtnel]	[qīpetnel]
Instr.	[oattel]	kāsīxttel	qīpettel.

Satyga-Konda.

Singular.

Nom.	lo, pferd	qum, mann	küäl, haus, jurte
Accus.	loma	qumma	küälma
Locat.	lot	qumet	küält
Lat.	lone	qumne, qumme, qumen	küälne
Elat.	lonel	qumnel	küälnel
Instr.	lol	quml, qumel	küälel

Dual.

Nom.	lovi	qummi	küälli
Accus.	lovima	qummima	küällima
Locat.	lovit	qummit	küällit
Lat.	lovine	qummine	küälline
Elat.	lovinel	qumminel	küällinel
Instr.	lovil	qummil	küällil

Plural.

Nom.	lot	qumt	küält
Accus.	lotma	qumtma	küältma
Locat.	lotet	qumtet	küältet
Lat.	lotne	qumtne	küältne
Elat.	lotnel	qumtnel	küältnel
Instr.	lotel	qumtel	küältel

Pelym.

Singular.

Nom.	lu, pferd	qum, mann	küäl, haus, jurte
Accus.	luma	qumma	küälme
Locat.	luta	qumta	küälte
Lat.	luna	qumna	küälne
Instr.	lul	quml	küälel

Dual.

Nom.	luvvi	qummi	küälli
Accus.	luvvima	qummima	küällime
Locat.	luvvita	qummita	küällite
Lat.	luvvina	qummina	küälline
Instr.	luvvil	qummil	küällil

Plural.

Nom.	lut	qumt	küält
Accus.	lutma	qumtma	küältme
Locat.	lutta	qumtta	küältte
Lat.	lutna	qumtna	küältne
Instr.	lutl	qumtl	küältl

Soswa.

Singular.

Nom.	luv, pferd	xum, mann.	kol, haus, jurte
Accus.	luv	xum	kol
Locat.	luvjt	xumjt	kolt
Lat.	luvjn	xumjn	koljn
Elat.	luvnjl	xumnjl	kolnjl
Instr.	luvil	xumjl	koljl.

Dual.

Nom.	luvig	xumig	kolig
Locat.	luvigjt	xumigt	koligt
Lat.	luvigjn	xumigjn	koligjn
Elat.	luvigijnjl	xumignjl	kolignjl
Instr.	luvigjl	xumigjl	koligjl

Plural.

Nom.	luvjt	xumjt	koljt
Locat.	luvjtjt, luvjt	xumjtjt, xumjt	koljtjt, koljt
Lat.	luvjtjn	xumjtjn	koljtjn
Elat.	luvjtnjl	xumjtnjl	koljtnjl
Instr.	luvjtjl	xumjtjl	koljtjl

§ 20. Anmerkungen.

1. Der nominativ entspricht auch dem genetiv, der keine besondere endung hat. Nom. dual hat als prädikativ oft die bedeutung des essivs und translatis. ¹⁾

2. Der locativ entspricht dem inessiv und adessiv des finnischen.

3. Der lativ entspricht dem dativ, allativ und illativ des finnischen; bisweilen hat der lativ auch konsekutive bedeutung, z. b. lexsne o. lexsen SK, за грибами; punne, за сѣномъ.

4. Der elativ hat dieselbe bedeutung wie elativ und ablativ im finnischen.

5. Der instrumental entspricht der prepositionalen konstruktion anderer sprachen mit deutsch. mit, schwed. med, lat. cum, u. s. w.

6. Das wogulische besitzt keine besondere endungen für die komparationsgrade. Um den komparativ auszudrücken wird der positiv mit dem elativ (im K und SK) oder dem lativ (im P) des gegenstandes, womit etwas verglichen wird, gebraucht. Der superlativ scheint (wenigstens im K) ebenso ausgedrückt zu werden. Z. b. K: lj jäni soujrncl, SK: lo jäni saujrnel, P: lu sauirna jäneñ, das pferd ist grösser als die kuh; K: tuit sairjn nepek-soasnel, SK: tuit nepexnel sairin, P: tuit nepexnä sarnen, der schnee ist weisser als das papier; K: noajer jäni soqinqarncl, der zar ist der höchste von allen. Wird der gegenstand, womit etwas verglichen werden sollte, nicht ausgesetzt, braucht man wenigstens im K als verstärkung des adjektivs das wort núv (stärke, grösse), z. b. tuit sairjn-nuv, der schnee ist weisser. Als verstärkung des superlativs scheint im K äri (viel, mehr; überflüssig) zu sein, z. b. äri sairjn, äri sairjn-nuv, der weisseste.

¹⁾ *Munkácsi* giebt den translativ als einen besonderen kasus mit den end.: *i'-*, *-äi'* (nordwog.), *-a*, *-ä* (loswa-wog.) an. Vgl. Nyelvt. Közl. XXI, s. 327, 328 XXII, s. 4, 6. 56, 57; XXIII, s. 365; XXIV, s. 9, 10. W.

B. Das zahlwort.

§ 21. Die grundzahlwörter sind im ¹

	Konda.	Satyga-Konda.	Pelym.
1	äkua, äx	äküeix	äüküä
2	kita, kit	kitäix	kitä
3	kūrem, kurjm	qūrum	qurum, qūrum
4	nelä	nilä	nilä
5	ät	äxt	ät
6	qōt	qōt	qot
7	soat	soat	soat
8	ñallou	ñolou	ñolou
9	ontelou	ondolou	ondolou, andalou
10	lou	lou	lou
11	äkua-quip-lou	äk-quip-lou	äk-qaip-lou
12	kit-quip-lou	kit-quip-lou	kit-qaip-lou
13	[kūrem-quip-lou]	[qūrum-quip-lou]	qurum-qaip-lou
14	[nelä-quip-lou]	[nilä-quip-lou]	nilä-qaip-lou
15	[ät-quip-lou]	[äxt-quip-lou]	ät-qaip-lou
16	[qōt-quip-lou]	qōt-quip-lou]	qoat-qaip-lou
17	[soat-quip-lou]	[soat-quip-lou]	sat-qaip-lou
18	ñallou-quip-lou o. mōtlou-ñallou	[ñolou-quip-lou o. mōt- lou-ñolou]	ñolou-qaip-lou o. mot- lou-ñolou
19	ontelou-quip-lou o. mōtlou-ontelou	[ondolou-quip-lou o. mōtlou-ondolou]	ondolou-qaip-lou o. motlou-ondolou
20	quos, qvos	quss	quss
21	quos-äkua		quss-är ² -äüküä
28	quos-ñallou		quss-äre-ñolou
29	quos-ontelou		quss-äre [? är]-ondolou
30	vjt	vjet	vjet
40	nälmen ³	nälmen	nälmen
50	ätpen	äxtpen	ätpen
60	qōtpen	qotpen	qot-lou

¹ S o s w a: 7 sāt, 11 äguxuiprou, 20 xuss, 21 vāt-nobil-ägüä, 22 vāt-nobil-kitä, 30 vāt, 31 naliman-nobil-ägüä, 40 naliman, 50 ätpan, 60 qotpan, 70 sāt-lou, 80 ñol-sāt, 90 ondolsāt, 100 sāt, 1000 sōder. ² äre, äri, viel, mehr; überflüssig.

³ Nicht nälmen.

70	soat-lou	soat-lou	soat-lou
80	nal-sīt	nol-sēt	nal-šēt
90	ontel-sīt	ondel-sēt	ondol-šēt
100	sīt, sēt	sēt	šēt, šāt
101	[sīt-ākua]		šēt-äüküā
111			šēt-lou-äüküā
200	kit-sīt	kit-sēt	kit-šēt
300	[kūrem-sīt]	qūrum-sēt	qurum-šēt
1000	sōter	sōter	šater
2000	[kit-sōter]	[kit-sōter]	kit-šater

§ 22. Die ordnungszahlwörter sind im ¹

Konda.	Satya-Konda.	Pelym.
1 el-ōl ² , elol	elol, elolqar	pervi ³
2 mōtet, mōt ⁴	motet	mot
3 kurmet	qurmīt	qurt
4 nelet, nilet	nilt	nilt
5 ātet	ātet	ātet
6 qōtet	qōtet	qotīt, qōtīt
7 soatet, sātet	soatet	soatet
8 nallouxt, nolouvt	nolouvt	nolout
9 ontelouxt, onto-louvt	ondolouvt	ondolout
10 louxt, louvt	louvt, louvtqar	lout
11 [ākua-quip-louxt]	āk-quip-louvt	āk-qaip-lout
20 [quoset], quset		qusst
30 [vītet]		vīetīt
40 [nālment]		nālment
50 [ātpent]		ātpent
100 [sītet]		šētīt

¹ S o s w a: 1 ovīl, 2 kidit, 3 qurumit, 4 nilit, 5 ādit, 6 xodit, 7 sādīt, 10 lovīt. ² el-ōl, das vordere ende (ōl, ende, anfang). ³ Russ. первый. ⁴ mōtet, ein anderer.

§ 23. Die meisten kollektivzahlen werden im P dadurch gebildet, dass die endung -na, -nä, -n der grundzahl angefügt wird; z. b. kitānā, zwei zusammen (двое); quruman, drei zusammen (трое); nilān, vier zusammen (четверо); ätnā, fünf zus. (пятеро), qotna, sechs zus. (шестеро); soatnā, sieben zus. (семеро); nōlouna, acht zus. (восмеро); ondolouna, neun zus.; sētna, hundert zus. äüküāt, beide, ist anderer bildung. Dieselbe scheint die bildung der kollektivzahl auch im K zu sein, z. b. kitajnā, kuremnā.¹

§ 24. Um gesammtheiten in ebenen zehnern zu bezeichnen wird in der geldrechnung das wort līn (P), eichhörnchen, gebraucht; z. b. lou-līn, 10 kop.; quss-līn, 20 kop.; vjet-līn, 30 kop.; nälmen-līn, 40 kop. u. s. w., was eig. 10 eichhörnchen, 20 eichh. u. s. w. bedeutet. šēt-līn bedeutet also 1 rubel (eig. 100 eichh.)

§ 25. Distributive zahlwörter werden durch wiederholung der kardinalen gebildet (P). Das wort, welches das distribuierte bezeichnet, steht im instrumental. Z. b. kit-kit kopeikāl, jedesmal fünf, je fünf und fünf kop. (по двѣ копейки); ät-ät puntl, je zehn und zehn pfund (по десяти фунтовъ); qurum-qurum quml, je drei und drei mann; lou-lou līn, je zehn und zehn kop. (по десяти копеекъ).

§ 26. Bei der bildung der multiplikativen tritt das wort piš (P), mal, an die grundzahl; z. b. kit-piš, zweifach, doppelt; qurum-piš, dreifach; nile-piš, vierfach u. s. w.

§ 27. Temporale zahlwörter werden vermittelt der endung -nt K, -nti, (-ti) P, abgeleitet; z. b. mōtent K, mōdinti P, zum zweiten mal; kurment K, qurumti P, zum dritten mal; nelent K, nilenti P, zum vierten mal; ädenti P, zum fünften mal. (Vgl. unten die gebr. zahlen § 29).

§ 28. Iterative werden durch anfügung des wortes por K, par P gebildet; z. b. äkua-por K, einmal; kit-por K, kit-par P, zweimal; qurum-par P, dreimal; nilä-par P, viermal u. s. w.

§ 29. Die gebrochenen zahlen werden durch anfügung des wortes urt P, teil, an die ordnungszahl gebildet; z. b. qurt-urt, $\frac{1}{3}$; nilt-urt, $\frac{1}{4}$; ät-urt, $\frac{1}{5}$ u. s. w.

---

¹ Hier aber übersetzt *Ahlqvist*: kitajnā, двоємъ (kitaj, двое); kuremnā, троемъ, was richtiger zu sein scheint. Die endung -na, -nä ist wohl nichts anderes, als die lativ-endung. W.

Die zahlen $1\frac{1}{2}$, $2\frac{1}{2}$ u. s. w. werden so gebildet, dass das wort poal, hálfte, den temporalen zahlwörtern mōtent K, mōdinti P, kurment K, qurumti P, u. s. w. (vgl oben § 27) angefügt wird; z. b. mōtent-poal K, mōdinti-poal P, anderthalb; kurment-poal K, qurumti-poal P, drittehalb, nelent-poal K, viertehalb.

C. Das pronomén.

§ 30. Personalpronomina: om K, SK, am P, S, ich; nāi K, nān SK, nei P, njū S, du; tāu K, SK, P, S, er; men K, S, men o. merik SK, men o. meñk P, wir beide; nen K, SK, S, nin P, ihr beide; ten K, SK, P, S, sie beide; man K, S, man o. moan SK, moñq P, wir; nan K, P, S, nan o. noan SK, ihr; tan K, P, S, tan o. toan SK, sie.

Die deklination der pers. pr. ist die folgende:

	Konda.	Satyga-Konda.	Pelym.	Soswa.
		<i>1 person.</i>		
		Singular.		
Nom.	om, ich	om	am	am
Accus.	oanem	oanem	oanne	anjm
Locat.	(om poaltemt)		oata, oat	
Lat.	omnān	oanem	oanne	anjm
Elat.	omnānel			
Instr.	(om jetlem ¹)		oal	
		Dual.		
Nom.	men, wir beide	men, meñk	meñk	men
Accus.	menoamen	menām	meñkāmne	menemen
Locat.	(men poaltā- ment)		meñkāmte	
Lat.	menān	menām	meñkāmne	menemen
Elat.	menānel			
Instr.	(men jetlāmen)		meñkāml	

¹ jetlem < * jet-tel-om (Ahlqv.)

Plural.

Nom.	man, wir	man, moan	man, moñq	man
Accus.	manou	moanou	moñqouna	
Locat.	(man poaltout)		moñqouta	
Lat.	manän	moanou	moñqouna	manaun
Elat.	moanänel			
Instr.	(man jetlôu)		moñqoul	

2 person.

Singular.

Nom.	näi, du	nän	nei	nijn
Accus.	nägen	nän	nänne	nijngin
Locat.	(näi poaltent)		nänte	
Lat.	näjnän	neinän	nänne	nijnin
Elat.	näjnänel			
Instr.	(näi jetlen)		nänl	

Dual.

Nom.	nen, ihr beide	nen	nin	nen
Accus.	nēnen	nēn	ninänne	
Locat.	(nen poaltänt)		ninänte	
Lat.	nenän	nēn	ninänne	nenan
Elat.	nenänel			
Instr.	(nen jetlän)		ninänl	

Plural.

Nom.	nan, ihr	nan, noan	nan	nan
Accus.	noanen	noanän	nanänne	
Locat.	(nan poaltänt)		nanänte	
Lat.	nanän	noanän	nanänne	nanan
Elat.	nanänel			
Instr.	(nan jetlänel)		nanänl	

3 person.

Singular.

Nom.	täu, er	täu	täu	täu
Accus.	tävā	tävī, täve, tävea	tävām, tävānne	täuvīn
Locat.	(täu poaltāt)		tävānte	
Lat.	täunān	täunān	tävām, tävānne	täuvīn
Elat.	täunānel			
Instr.	(täu jetlāt)		tävānl	

Dual.

Nom.	ten, sie beide	ten	ten	ten
Accus.	tēnen	tēn	tenānne	
Locat.	(ten poaltānt)		tenānte	
Lat.	tenān	tēn	tenānne	teneten
Elat.	tenānel			
Instr.	(ten jetlān)		tenānl	

Plural.

Nom.	tan, sie	tan, toan	tan	tan
Accus.	toanen	toanān	tanānne	
Locat.	(tan poaltānt)		tanānte	
Lat.	tanān	toanān	tanānne	tanān
Elat.	tanānel			
Instr.	(tan jetlānel)		tanānl	

Anmerkung. Die Biegung der pers. pr. in den kondinschen ewangelienübersetzungen ist die folgende: am, ich, acc. anīm, lat. amnane, elat. amnanel; min, wir, beide, acc. minmīn, lat. minane; man, wir, acc. manou, lat. manān, manane, elat. mannanel; nag, du, acc. naginme, lat. nagnane, elat. nagnanel; nin, ihr beide, lat. ninane; nan, ihr, acc. nanīn, nanīnme, lat. nanane, elat. nannanel; täu er, acc. tävāme, lat. tävāne, elat. tävānel; tin, sie beide, acc. tinme; tan, sie, acc. tanme, lat. tanane, elat. tannanel.

Gegenstand des besitzes.

Plural. Dual. Singular.

§ 31. Die personalsuffixe sind:
Besitzer.

Singular.				Dual.			Plural.		
1		2	3	1	2	3	1	2	3
K.	-em	-en	-ät, -tä	-ämen	-än	-äten, -ten	-ou	-än	-än, -änel
SK.	-m, -jm	-n, -jn	(-ta), -tä (-a), -atä				-ou	-än	-än
P.	-m, -em, -jm	-n, -en, -jn	-ät, -ät				-ou	-än, -än	-än, än
S.	-um	-jn	-e	-ummen	-jn	-en	-uv	-jn	-anel
K.	-äm	-än	(-a), -äj	-äjmen	-ägen	-ägen	-oagen	-oagen	-oagen
SK.									
P.									
S.	-agum	-agjn	-age	-agamen	-agjn	-agen	-aguv	-agjn	-aganel
K.	-änem	-än, -enän	-än, -änän	-enämen -nämen	-enän, -nän	-enän, -nän	-enou	-enän, -nän	-enän, -nän
SK.	-äm	-än, -änän	-än, -änän				-nou -anou	-än	-än
P.	-äm, -äm	-än, -än	-än, -än				-nou -onou -enou	-än, -än	-än, -än
S.	-anum	-an	-ane	-anuv	-an	-anan	-anuv	-an	-anel

§ 32. Paradigmen.

Konda.

1 pers. sing.

Sing.

Nom.	oagēm, meine tochter	küälem, mein haus	käsījem, mein messer
Accus.	oagēmmä	küälemmä	käsījemmä
Locat.	oagēm poalt, oagēmt	küälemt	käsījemt
Lat.	oagēmnä	küälemnä	käsījemnä
Elat.	oagēnnel	küälemnel	käsījemnel
Instr.	oagēmtel	küälemtel	käsījemtel

Dual.

Nom.	oagām	küälām	käsījām
Accus.	oagāmmä	kuälämmä	käsijämmä
Locat.	oagām poalt	küälämt	[käsijämt]
Lat.	oagāmnä	[küälāmnä]	[käsijāmnä]
Elat.	oagānnel	[küälānnel]	[käsijānnel]
Instr.	oagāmtel	[küälāmtel]	[käsijāmtel]

Pl.

Nom.	oagānem	[küälānem]	[käsijānem]
Accus.	oagānemmä	[küälānemmä]	[käsijānemmä]
Locat.	oagānem poalt	[küälānemt]	käsijānemt]
Lativ.	oagānemne	[küälānemne]	[käsijānemne]
Elat.	oagānemnel	[küälānemnel]	[käsijānemnel]
Instr.	oagānemtel	[küälānemtel]	[käsijānemtel]

2 pers. sing.

Sing.

Nom.	oāgen, deine tochter	küālen, dein haus	kāsījen, dein messer
Accus.	oāgenmä	küālenmä	[kāsījenmä]
Locat.	oāgen poalt	küālent	kāsījent
Lat.	oāgennä	küālennä	[kāsījennä]
Elat.	oāgennel	küālennel	[kāsījennel]
Instr.	oāgentel	[küālentel]	kāsījentel

Dual.

Nom.	oāgän	küālän	[kāsījän]
Accus.	oāgänmä	küālänmä	[kāsījänmä]
Locat.	oāgänt, oāgän poalt	küälänt	[kāsījänt]
Lat.	oāgännä	küälännä	[kāsījännä]
Elat.	oāgännel	[küälännel]	[kāsījännel]
Instr.	oāgäntel	[küäläntel]	kāsījäntel

Pl.

Nom.	oāgän, oāgenän	küālän, küālenän	kāsījän, [kāsījenän]
Accus.	oāgänmä, [oa- genänmä]	küālänmä, küālenänmä	[kāsījenänmä]
Locat.	[oāgenänt]	küālenänt	[kāsījenänt]
Lat.	oāgenännä	[küālenännä]	[kāsījenännä]
Elat.	oāgenännel	[küālenännel]	[kāsījenännel]
Instr.	[oāgenäntel]	[küālenäntel]	kāsījäntel, [kāsījenän- tel]

3 pers. sing.

Sing.

Nom.	oatä, seine(ihre) tochter	küälät, sein (ihr) haus	kāsījät, sein (ihr) messer
Accus.	oatäm	küälätäm	kāsījätäm
Locat.	oatät	küälätät	kāsījätät

Lat.	oatän	küälätän	käsijätän
Elat.	oatänel	küälätänel	[käsijätänel]
Instr.	oatätel	[küälätel]	käsijätel

Dual.

Nom.	oagä	küäla	käsija
Accus.	oagäjmä	küäläjmä	käsijämä [? käsijäjmä]
Locat.	oagäjta	küäläjta	[käsijäjta]
Lat.	oagäjnä	küäläjnä	[käsijäjnä]
Elat.	oagäjnel	küäläjnel	[käsijäjnel]
Instr.	oagäjtel	[küäläjtel]	käsijäjtel

Pl.

Nom.	oagän, oagänän	küälän	käsijän
Accus.	oagänmä	küälänmä	käsijänmä
Locat.	oagänänt	küälänänt	[käsijänänt]
Lat.	oagänännä	küälänänne	[käsijänänne]
Elat.	oagenännel	küälänännel	[käsijänännel]
Instr.	oagenäntel	[küäläntel]	käsijäntel

---

1 pers. dual.

Sing.

Nom.	oagämen, unsrer beiden tochter	küälämen, unserer bei- den haus	käsijämen, unserer bei- den haus
Accus.	oagämenmä	küälämenmä	käsijämenmä
Locat.	oagäment	küäläment	[käsijäment]
Lat.	oagämennä	küälämennä	[käsijämennä]
Elat.	oagämennel	küälämennel	[käsijämennel]
Instr.	[oagämentel]	[küälämentel]	käsijämentel

Dual.

Nom.	oagäjmen	küäläjmen	käsijäjmen
Accus.	oagäjmenmä	küäläjmenmä	[käsijäjmenmä]
Locat.	oagäjmen poalt	küäläjment	[käsijäjment]

Lativ.	oagajmennä	küäläjmennä	[käsijäjmennä]
Elat.	oagajmannel	küäläjmannel	[käsijäjmannel]
Instr.	[oagajmentel]	[küäläjmentel]	käsijäjmentel

Pl.

Nom.	oagenämen	küälenämen	käsinämen
Accus.	oagenämenmä	küälenämenmä	[käsinämenmä]
Locat.	[oagenäment]	küälenäment	[käsinäment]
Lat.	oagenämennä	küälenämennä	[käsinämenmä]
Elat.	oagenämannel	küälenämannel	[käsinämannel]
Instr.	oagenämentel	[küälenämentel]	käsinämentel

2 pers. dual.

Sing.

Nom.	oagän, eurer beiden tochter	küälän, eurer beiden haus	[käsijän, eurer beiden messer]
Accus.	oagänmä	[küälänmä]	[käsijänmä]
Locat.	[oagänt]	küälänt	[käsijänt]
Lat.	oagännä	[küälännä]	[käsijännä]
Elat.	oagännel	[küälännel]	[käsijännel]
Instr.	oagäntel	[küäläntel]	[käsijäntel]

Dual.

Nom.	oagägen	küälägen	käsijägen
Accus.	oagägenmä	küälägenmä	käsijägenmä
Locat.	oagägent	küälägent	[käsijägent]
Lativ.	oagägennä	küälägennä	[käsijägennä]
Elat.	oagägennel	küälägennel	[käsijägennel]
Instr.	oagägentel	[küälägentel]	käsijägentel

Pl.

Nom.	oagenän	küälenän	käsinä
Accus.	oagenänmä	küälenänmä	[käsinänmä]
Locat.	oagenänt	küälenänt	[käsinänt]

Lat.	oagenännä	küälenännä	[käsīnännä]
Elat.	oagenännel	küälenännel	[käsīnännel]
Instr.	oagenäntel	[küälenäntel]	käsīnäntel

3 pers. dual.

Sing.

Nom.	oaten, ihrer beiden tochter	küäläten, ihrer beiden haus	käsijäten, ihrer beiden messer
Accus.	oatenmä	küälätenmä	[käsijätenmä]
Locat.	oatent	küälätent	[käsijätent]
Lat.	oatennä	küälätennä	[käsijätennä]
Elat.	oatennel	küälätennel	[käsijätennel]
Instr.	oatentel	[küälätentel]	käsijätentel

Dual.

Nom.	oagägen	küälägen	käsijägen

u. s. w. wie die 2:te person.

Pl.

Nom.	oagenän	küälenän	käsīnän

u. s. w. wie die 2:te person.

1 pers. plur.

Sing.

Nom.	oagou, unsere tochter	küälou, unser haus	käsijou, unser messer
Accus.	[oagoumä]	küäloumä	[käsijoumä]
Locat.	[oagevät]	küälevät	[käsijevät]
Lat.	[oagoune]	küäloune	[käsijoune]
Elat.	[oagounel]	küälounel	käsijounel
Instr.	[oagoutel]	[küäloutel]	käsijoutel, käsijouvel

Dual.

Nom.	[oāgoāgou]	küäloāgou	kāsījoāgou
Accus.	[oāgoāgoumä]	küäloāgoumä	[kāsījoāgoumä]
Locat.	[oāgoāgout]	küäloāgout	[kāsījoāgout]
Lat.	[oāgoāgoune]	küäloāgoune	[kāsījoāgoune]
Elat.	[oāgoāgounel]	küäloāgounel	[kāsījoāgounel]
Instr.	[oāgoāgoutel]	[küäloāgoutel]	kāsījoāgouvel

Pl.

Nom.	[oāgenou]	küälenou	[kāsījenou]
Accus.	[oāgenoumä]	[küälenoumä]	[kāsījenoumä]
Locat.	[oāgenout]	[küälenout]	[kāsījenout]
Lativ.	[oāgenoune]	[küälenoune]	[kāsījenoune]
Elat.	[oāgenounel]	[küälenounel]	[kāsījenounel]
Instr.	[oāgenoutel]	[küälenoutel]	[kāsījenoutel]

2 pers. plur.

Sing.

Nom.	[oāgän, eure tochter]	küälän, euer haus	[kāsījän, euer messer]

u. s. w. wie die 2:te pers. dual.

Dual.

Nom.	[oāgoāgen]	küäloāgen	kāsījoāgen

u. s. w. wie die 2:te pers. dual.

Pl.

Nom.	[oāgenän]	küälenän	[kāsīnän]

u. s. w. wie die 2:te pers. dual.

3 pers. plur.

Sing.

Nom. oagän, oagänel, küälän, küälänel, ihr kāsījān, kāsījānel, ihr
ihre tochter haus messer
u. s. w. wie die 2:te pers. dual.

Dual.

Nom. [oāgoāgen] küāloāgen [kāsījoāgen]
u. s. w. wie die 2:te pers. dual.

Pl.

Nom. [oāgenän] küālenän [kāsīnän]
u. s. w. wie die 2:te pers. dual.

Satyga-Konda.

1 p. sing.

2 p. sing.

3 p. sing.

Sing.

Nom.	lom, mein pferd	lon, dein pferd	lota, sein pferd
Accus.	lom	lon	lota
Locat.	lomt	lont	lotāt
Lat.	lomne	lonne	lotān
Elat.	lomdnel	londnel	lotādnel
Instr.	lomdl	londl	lotādł

Pl.

Nom.	loām	loān	loān
Accus.	loām	loān	u. s. w. wie die 2:te pers.
Locat.	loāmt	loānt	
Lat.	loāmne	loānne	
Elat.	loāmdnel	loāndnel	
Instr.	loāmdl	loāndl	

1 p. pl.

2 p. pl.

3 p. pl.

Sing.

Nom.	loou, unser pferd	loän, euer pferd	loän, ihr pferd
Accus.	loou	u. s. w. wie plural der 2:ten pers. sing.	
Locat.	loout		
Lat.	looun		
Elat.	looudnel		
Instr.	looudl		

Pl.

Nom.	lonnou	loän	loän
Accus.	lonnou	u. s. w. wie plural der 2:ten pers. sing.	
Locat.	lonnout		
Lat.	lonnoun		
Elat.	lonnoudnel		
Instr.	lonnoudl		

1 p. sing.

2 p. sing.

3 p. sing.

Sing.

Nom.	qēpim, mein boot	qēpin, dein boot	qēpa, sein boot
Accus.	qēpim	qēpin	qēpa
Locat.	qēpimt	qēpint	qēpatät
Lat.	qēpimne	qēpinne	qēpatän
Elat.	qēpimdnel	qēpindnel	qēpatänel
Instr.	qēpimdl	qēpindl	qēpädl

Pl.

Nom.	qēpām	qēpān	qēpān
Accus.	qēpām	qēpān	u. s. w. wie die 2:te pers.
Locat.	qēpāmt	qēpānt, qēpänänt	
Lat.	qēpāmne	qēpānne, qēpänänne	
Elat.	qēpāmdnel	qēpāndnel, qēpänändnel	
Instr.	qēpāmdl	qēpāndl, qēpänändl	

1 p. pl.

2 p. pl.

3 p. pl.

Sing.

Nom.	qēpou, unser boot	qēpān, euer boot	qēpān, ihr boot
Accus.	qēpou	u. s. w. wie plural der 2:ten pers. sing.	
Locat.	qēpout		
Lat.	qēpoun		
Elat.	qēpoudnel		
Instr.	qēpoudl		

Pl.

Nom.	qēpanou	qēpān	qēpān
Accus.	qēpanou	u. s. w. wie plural der 2:ten pers. sig.	
Locat.	qēpanout		
Lat.	qēpanoun		
Elat.	qēpanoudnel		
Instr.	qēpanoudl		

Pelym.

1 p. sing.

2 p. sing.

3 p. sing.

Sing.

Nom.	lūm, mein pferd	lūn, dein pferd	luāt, sein pferd
Accus.	lūm	lūn	luāt
Locat.	lūmta	lūnta	luātta
Lat.	lūmna	lūnna	luātān
Instr.	lūml	lūnl	luātł

Pl.

Nom.	luām	luān	luān
Accus.	luām	luān	luān
Locat.	luāmta	luānta	luānta
Lat.	luāmna	luānna	luānna
Instr.	luāml	luānl	luānl

<i>1 p. pl.</i>	<i>2 p. pl.</i>	<i>3 p. pl.</i>
Sing.		
Nom. luou, unser pferd	luān, euer pferd	luān, ihr pferd
Accus. luou	luān	luān
Locat. luouta	luta	luta
Lat. luouna	luna	luna
Instr. luoul	lul	lul

Pl.		
Nom. lunou	luān	luān
Accus. lunou	luān	luān
Locat. lunouta	luānta	luānta
Lat. lunouna	luānna	luānna
Instr. lunoul	luānl	luānl

<i>1 p. sing.</i>	<i>2 p. sing.</i>	<i>3 p. sing.</i>
Sing.		
Nom. pūm, mein sohn	pūn, dein sohn	püāt, sein sohn
Accus. pūm	pūn	püāt
Locat. pūnte	pūnte	püätte
Lat. pūmne	pūnne	püātān
Instr. pūml	pūnl	püätl

Pl.		
Nom. püām	püān	püān
Accus. püām	püān	[püān]
Locat. püānte	püānte	[püānte]
Lat. püāmne	püānne	[püānne]
Instr. püāml	püānl	[püānl]

<i>1 p. pl.</i>	<i>2 p. pl.</i>	<i>3 p. pl.</i>
Sing.		
Nom. pūou unser sohn	[püān]	[püān]
Accus. pūou	[püān]	[püān]
Locat. pūouta	[pütā]	[pütā]
Lat. pūouna	[pünā]	[pünā]
Instr. pūoul	[pül]	[pül]

Pl.		
Nom.	pūnou	[püān]
Accus.	pūnou	[püān]
Locat.	pūnouta	[püāntā]
Lat.	pūnouna	[püānnä]
Instr.	pūnoul	[püānl]

<i>1 p. sing.</i>	<i>2 p. sing.</i>	<i>3 p. sing.</i>
Sing.		
Nom.	qēpīm, mein boot	qēpāt, sein boot
Accus.	qēpīm	qēpāt
Locat.	qēpīmta	qēpatta
Lat.	qēpīmna	qēpatān
Instr.	qēpīml	qepatl

Pl.		
Nom.	qēpām	qepān
Accus.	qēpam	[qepān]
Locat.	qēpāmta	[qepānta]
Lat.	qēpāmna	[qepānnä]
Instr.	qēpāml	[qepānl]

<i>1 p. pl.¹</i>		
Sing.	Nom. qēpou, unser boot	Plur. Nom. qēponou
	Accus. qēpou	Accus. qēponou
	Locat. qēpouta	Locat. qēponouta
	Lat. qēpouna	Lat. qēponouna
	Instr. qepoul	Instr. qēponoul

<i>1 p. sing.</i>	<i>2 p. sing.</i>	<i>3 p. sing.</i>
Sing.		
Nom.	jäptem, mein messer	jäptāt sein messer
Accus.	jäptem	jäptāt

¹ 2 u. 3 pers. pl. wie oben luān, püān.

Locat.	jāptemte	jāptente	jāptätte
Lat.	jāptemne	jāptenne	jāptātān
Instr.	jāpteml	jāptenl	jāptätl

Pl.

Nom.	jāptām	jāptān	jāptān
Accus.	jāptām	jāptān	u. s. w. wie die 2:te
Locat.	jāptānte	jāptānte	pers.
Lat.	jāptāmne	jāptānne	
Instr.	jāptāml	jāptānl	

1 p. pl.¹

Sing.	Nom.	jāptou unser messer	Plur.	Nom.	jāptenou
	Accus.	jāptou		Accus.	jāptenou
	Locat.	jāptouta		Locat.	jāptenouta
	Lat.	jāptouna		Lat.	jāptenouna
	Instr.	jāptoul		Instr.	jāptenoul

Soswa.

1 p. sing.

2 p. sing.

3 p. sing.

Sing.

Nom.	xāpum, mein boot	xāp̄in, dein boot	xāpe, sein boot
Locat.	xāpumt	xāp̄int	xāpēt
Lat.	xāpum̄in	xāp̄in	xāpen
Elat.	xāpum̄n̄l	xāp̄inn̄l	xāpen̄l

Dual.

Nom.	xāpagum	xāpaḡin	xāpage
Locat.	xāpagumt	xāpaḡint	xāpaget
Lat.	xāpagum̄in	xāpaḡin	xāpagen
Elat.	xāpagum̄n̄l	xāpaḡinn̄l	xāpagenn̄l

¹ 2 u. 3 pers. pl. wie oben luān, pūān.

Pl.

Nom.	xāpanum	xāpan	xāpane
Locat.	xāpanumt	xāpant	xāpanet
Lat.	xāpanumjn	xāpanjn	xāpanen
Elat.	xāpanumnjl	xāpananjl	xāpanenjl

1 p. dual.

2 p. dual.

3 p. dual.

Sing.

Nom.	xāpumen, un- serer beiden boot	xāpjn, eurer beiden boot	xāpēn, ihrer beiden boot
Locat.	xāpument	xāpjnt	xāpent
Lat.	xāpumenjn	[xāpjn]	[xāpenen]
Elat.	xāpumennjl	[xāpinnjl]	[xāpennjl]

Dual.

Nom.	xāpagamen	xāpagjn	xāpagen

u. s. w.

Pl.

Nom.	xāpanuv	xāpan	xāpanan

u. s. w.

1 p. pl.

2 p. pl.

3 p. pl.

Sing.

Nom.	xāpuv, unser boot	xāpjn, euer boot	xāpanel, ihr boot
Locat.	xāpuvt	[xāpjnt]	xāpanelt

u. s. w.

Dual.

Nom. xapaguv xāpagin xapaganel

u. s. w.

Pl.

Nom. xāpanuv xāpan xāpanel

u. s. w.

§ 33. Das resp. pers. pronomen kann natürlich immer dem mit poss. suffixen versehenen worte als possessivum vorangehen, doch ohne dekliniert zu werden. Steht aber das possessivum einsam, wird ihm die endung -qar angefügt. Also amqar P, der meinige, neiqar P, der deilige u. s. w. Z. b. koaṭ küäl täuqarāt P, welche stube ist die seinige?; hier hat täuqar auch das suffix der 3 p. sing. angenommen.

§ 34. Reflexivpronomen: om omk o. omka K, SK, am amk P, am amki S, ich selbst; näj nāñku K, nei nāñk SK, nei neñk P, nañ nañki S, du selbst; täj tāku K, tāu tāk SK, tāu tāuk P, tau taukvi S, er selbst; men meñk K, min mēñk P, men meñki S, wir beiden selbst; nen neñk K, nin nēñk P, nen neñki S, ihr beiden selbst; ten teñk K, ten tēñk P, ten teñki S, sie beiden selbst; man moañk K, mon moañk P, man mañki S, wir selbst; nan noañk K, P, nan nañki, ihr selbst; tan toañk K, P, tan tañki S, sie selbst.

Das reflexivpronomen wird folgendermassen dekliniert:

Konda.	Pelym.	Soswa.
	<i>1 person.</i>	
Sing.		
Nom. om omk, ich selbst	am amk	am amki
Accus. omkem	am amkümne	
Locat. (omk poaltemt)		am amkimt
Lat. omknän	am amkümne	am amkimjn
Elat. omknänel		am amkimnjl
Instr. (omk jetlem)		

Dual.

Nom.	men meñk	min mēñk	men meñki
Accus.	meñkoamen	min mēñkāmne	
Locat.	(meñk poaltā- ment)		men meñkiment
Lat.	meñknän	min mēñkāmne	men meñkimen
Elat.	meñknānel		men meñkimenjil
Instr.	(meñk jetlā- men)		

Pl.

Nom.	man moañk	mon moañk	man mañki
Accus.	moañkou	mon moañkouna	
Locat.	(moañk poal- tout)		man mañkijuvt
Lat.	moañknän	mon moañkouna	man mañkijuvjn
Elat.	moañknānel		man mañkijuvnjil
Instr.	(moañk jetlou)		

2 person.

Sing.

Nom.	näj nänku, du selbst	nei neñk	nañ nañki
Accus.	nänkuen	nei neñkümne	
Locat.	(nänk poaltent)		nañ nañkint
Lat.	nänkunän	nei neñkümne	nañ nañkijn
Elat.	nänkunānel		nañ naññennjil
Instr.	(nänk jetlen)		

Dual.

Nom.	nen neñk	nin nēñk	nen neñki
Accus.	neñken	nin nēñkämme	
Locat.	(neñk poaltant)		nen neñkint

Lat.	neñknän	nin nēñkänne	nen neñkin
Elat.	neñknänel		nen neñkinnjil
Instr.	(neñk jetlän)		

Pl.

Nom.	nan noańk	nan noańk	nan nańki
Accus.	noańkän	nan noańkänne	
Locat.	(noańk poal- tánt)		nan nańkint
Lat.	noańknän	nan noańkänne	nan nańkin
Elat.	noańknänel		nan nanannjil
Instr.	(noańk jetlän)		

3 person.

Sing.

Nom.	täu täku, er selbst	täu täuk	tau taukvi
Accus.	täkutäm	täu täuktän	
Locat.	(täku poaltät)		tau taukvitet
Lat.	täkunän	täu täuktän	tau taukviten
Elat.	täkunänel		tau taukvitenjil
Instr.	(täku jetlät)		

Dual.

Nom.	ten teńk	ten tēńk	ten teńki
Accus.	teńken	ten tēńkänne	
Locat.	(teńk poaltánt)		ten teńkitent
Lat.	teńknän	ten tēńkänne	ten teńkiten
Elat.	teńknänel		ten teńkitenjil
Instr.	(teńk jetlän)		

Pl.

Nom.	tan toaṅk	tan toaṅk	tan taṅki
Accus.	toaṅkän	tan toaṅkanne	
Locat.	(toaṅk poal- tānt)		tan taṅkijanit
Lat.	toaṅknän	tan toaṅkanne	tan taṅkinan
Elat.	toaṅknānel		tan taṅkinanil
Instr.	(toaṅk jetlän)		

§ 35. Demonstrativ-pronomina sind: tet, tetqar K, te, ente teqar, ente qar P, dieser; tot, totqar K, ta, anta, taqar, antaqar P, jener; tetix, tetixqar, dieser (von zwei); totix, totixqar K, tatix P, jener (von zwei); temil, temel (dual temelaj, pl. temel'et) K, ein solcher; tixurip S, ein solcher (також).

tet, tetqar K wird folgendermassen dekliniert:

Sing.	Nom.	tet, tetqar, dieser
	Accus.	tetmä, tetqarmä
	Locat.	tet poalt, tetqar p.
	Lat.	tetnä, tetqarnä
	Elat.	tetnel, tetqarnel
	Instr.	tetel, tetqarel

Dual.	Nom.	tetaj, tetqaraj
	Accus.	tetäjmä, tetqaräjmä
	Locat.	tetäj't, tetqaräj't
	Lat.	tetäj'nä, tetqaräj'nä
	Elat.	tetäj'nel, tetqaräj'nel
	Instr.	tetäj'tel, tetqaräj'tel

Plur.	Nom.	tetet, tetqarxt, -rt
	Accus.	tetetmä, tetqartmä
	Locat.	tetet poalt, tetqart p.
	Lat.	tetetnä, tetqartnä
	Elat.	tetetnel, tetqartnel
	Instr.	tetettel, tetqarttel

Die biegung des tot, totqar K ist dieselbe.

Ueber die endung -qar vgl. § 6, 10.

§ 36. Interrogativ-pronomina: qon K, qan P, xoŋgo S, wer; nār K, mar P, maner S, was; qonnār K, was für einer (кто такой); ne-väip, ne-veip K, was für einer (какой); manaxurip S, was für einer (какой).

ne-veip, dual. ne-veipäj, pl. ne-veipet. Die biegung ist regelmässig.

qon, nār und qonnār werden (im K) folgenderweise dekliniert:

Singular.

Nom.	qon, wer	nār, was	qonnār, was für einer
Accus.	qonmä	närmä	qonnärmä
Locat.	qon poalt	nār poalt	qonnār poalt
Lat.	qonnä	närnä	qonnärnä
Elat.	qonnel	närnel	qonnärnel
Instr.	qontel	närtel	qonnärtel

Dual.

Nom.	qonī	nārī	qonnäräj
Accus.	qonīmä	nārīmä	qonnäräjmä
Locat.	qonī poalt	nārī poalt	[qonnäräj poalt]
Lat.	qonīnä	nārīnä	[qonnäräjnä]
Elat.	qonīnel	nārīnel	[qonnäräjnel]
Instr.	qonītel	nārītel	[qonnäräjtel]

Die biegung des qan P ist die folgende:

Sing.	Nom.	qan, wer	Plur.	qanqut
	Accus.	qan		qanqut
	Locat.	qantān		qanqutta
	Lat.	qannān		qanqutna
	Instr.	qanl		qanqutl

§ 37. Relativ-pronomina sind qoatixqar (d. qoatixqaraj o. qoatixqarī, pl. qoatixqart) K, koat P, xodi S, welcher und menmaxip P, welcher, wie.

§ 38. Indefinite pronomina: mäter (d. mäteräj, pl. mätert o. mäterxt) K, mäder P, irgend einer, irgend etwas; soqjñ K, jeder; soqo K, ganz, aller. Von diesen werden die beiden erstgenannten regelmässig dekliniert; soqo aber scheint indeklinabel zu sein. — P: atqan-koat, niemand; mäder-ät, nichts; qotqar, jemand; vśak, jeder (russ. всякій); kăšni o. kăšniqar, jeder (russ. каждый); šoau, mancher. — S: xottiut, irgend einer; ŋem-xottiut, niemand.

II. Das verbum.

A. Bildung des verbums.

§ 39. Die nicht-primitiven verba werden im wogulischen entweder durch ableitung oder zusammensetzung gebildet.

1. Ableitung des verbums.

§ 40. Verba denominalia: 1) aigelam, schreien (aigel, stimme); küänšam, kratzen (küänš, klaue); qanšam, bunt machen (qanša, bunt); qōtlam, glänzen, leuchten (qōdel, sonne, tag); lēpam, bedecken (lēp, brett, dach); nomsam, verstehen (nōmjs, verstand); pāngam, schwarz werden (pānk, russ); poxtam, seinen nothdurft verrichten (poxt, dreck); vōtam, wehen (vōt, wind); qumiam, sich verheirathen (vom weibe) (qum, dual. qumi, mann); ljlīam, aufathmen (ljl, dual. ljlī, athem); oitiam, blühen (oit, dual. oiti, grasbewachsener platz); tiniam, schätzen (tin, dual. tini, preis, werth).

2) -l-: āmešlam, rätsel aufgeben (āmeš, rätsel); āmplam, beschimpfen (āmp, hund); kenjšlam, beratschlagen (kenjš, rat); qajerlam, sündigen (qajer, böse); qārexlam, bedürfen (qārex, nötig); quślam, dienen (quś, diener); mētlam, mieten (mēt, miete); pāršlam, kehricht verursachen (pārš, kehricht); pāšjmlam, räuchern (pāšjm, rauch); šemellam, schwärzen (šēmel, schwarz); talmjšlam, verdolmetschen (talmjš, dolmetscher); tonuxlam, zeugen (tonux, zeuge).

3) -m-: jänīmam, gross werden, wachsen (jāni, gross); nušamam, arm werden (nuša, arm); ŋoxrijmam, stark werden (ŋoxre, stark); oxšumam, abmagern (oxša, mager); suramam, dick werden (sura, dick, wie z. b. brei).

4) -t-: küärpentam, sägen (küärpen, säge), namtam, benennen (nam, name); poitam, reich werden (poi, reich); šarqaltam, kerben (šarqal, kerb).

§ 41. Verba deverbalia.

1) Verba frequentativa: a) -sl-, -šl-: axtišlam, sammeln (axtam); äislam, ein wenig und oft trinken (äjam); älslam, oft u. ein w. fangen (ālam); jannīslam, spielen (jannam). — b) -nt- (-mt-): äintam, trinken (äjam); älqatantam, sich schlagen (älqatam); küällentam, ausgehen (küällam, aufstehen); qōjentam, begegnen (qōjam); qōlentam, im begriff sein zu sterben (qōlam); qōtlantam, tagen (qōtlam, glänzen, leuchten); mājmtentam, oft einstecken (mājmtam, einstecken); majantam geben (mjem); mātantam, untergehen (mātam); ŋaljmtam, oft lecken (ŋalam); ŋōpantam, anbeissen (von fischen; ŋōpam); ŋountam, sich bewegen (ŋouam, wanken); ōlentam, sein (ōlam); pāstilantam, tagen (pāstam, leuchten); peltemtam, schrecken (peltam, scheuchen); P: omiltantem, sprechen (omiltem, sagen); untantem, sich oft setzen (uttjīm, sich setzen); kisāntem, zischen (kislēm); sällentem, speien (sällēm); ätslentem, beständig sammeln (ätslem, sammeln). — c) -l-: jälilam, häufig gehen (jālam); joxtelam, ankommen (joxtam, kommen); qaṇḍlam, sich gewöhnen (qaṇḍam, wissen); qōlīlam, untergehen (qōlam); qōtilam, qōtilalam, zeigen (qōltam); ŋiglelalam, sich zeigen (ŋiglam, sichtbar sein); ōlilalam, zu sein pflegen (ōlam); pārtālam, rollen (pārtam, drehen); taretalām, loszulassen pflegen (taretam, entlassen); taulelālam, genug sein (taulam); tuitqatilam, sich verborgen halten (tuitqatam, sich verstecken); vār-lālam arbeiten (vāram). — d) -nt + -l-: quintalam, einschlafen (quiam, schlafen).

2) Verba inchoativa. -lt-: amiltaltam, zu sprechen anfangen (amiltam, sprechen); äiltam, zu trinken anf. (äjam, trinken); äiteltam, zu tranken anf. (äitam, tranken); jimteltam, zu werden anf. (jimtām, kommen, werden); lāvjl̄tam, sagen (lāvam); šišgaltam, zu schreien anf. (šišgam, schreien); tāntaltam, voll zu werden anf. (tāntam voll werden). P: äiltem, zu trinken anf.; kisältem, zu zischen anf.; vareltem, zu machen anf.; loqualtem, zu klopfen anf.

3) Verba momentanea. a) -m-: ālmam, heben (ālam, tragen); oigemam, aufschreien (oigam, schreien); pannumām, ein mal furzen (pannam, furzen); pūtmam, ein m. stechen (pūtam stechen); šišgemam, aufschreien (šišgam, schreien). — b) -p-: kitepam, ein mal fragen (kitelam); qalpam, bersten (qalam, graben); qōlilapam, sich verirren (qōlīlam, verloren gehen); qōltpam, zeigen (qōltam, zeigen); lāvepam, ein mal sagen, aussprechen (lāvam, sagen); majepam, beschenken (mjem, geben); nīglepām, sich zeigen (nīglam, sich zeigen); šagrepām, abhauen (šagīram, schneiden, hauen); šunšpām, ein mal blicken (šunšam, sehen). — c) -s-: joxtsēm, ein mal schöpfen (joxtam, schöpfen); jontsam, nähernd ausbessern (jontam, nähen); quaqasem, ein mal aufhusten (quaqam, husten); lēpsam, bedecken (lēpam, ankleiden); lixtsam, ein mal stossen (lixtam, stossen); loqusam, ein mal anpochen (loquam, pochen, klopfen); loutsam, waschen (loutam); nōpesam, anbeissen (nōpam); sañgesēm, stechen (sañqam, stossen); šeqasēm, aufathmen (šeqam, athmen). P: šāngusēm, einen fusstritt geben (šānguēm, stossen); jamasēm, einen schritt machen (jamantem, gehen); loqusēm, einen schlag geben (loquantem, klopfen).

4) Verba factitiva. a) -t-, -lt-, -nt-: āitam, tranken (ājam, trinken); jānimentam, wachsen lassen, erziehen (jānīmam, wachsen); šaudentem o. šaudeltem, erfreuen (šautem sich freuen) P; kūdeltam, biegen (kūdam, sich biegen); kūāltam, aufrichten, erwecken (kūāllam, aufstehen); qañđtam, lehren (qañđam, wissen); qōltam, kund thun (qōlam hören); laqutam, bewegen (laquam, sich bewegen); pāitam, kochen, tr. (pājam, kochen, intr.); pāiltam, baden, tr. (pāilam, baden, intr.); pel-tam, erschrecken (pelam, sich fürchten); pōnštam, reif machen, gebähren (pōnšam, reif werden); sāitam, faulen lassen (sāijam, faulen), šunštam, zeigen (šunšam, sehen); tāltam, setzen (tālam, sich in das boot setzen); taultam, erfüllen (taulam, genug sein); tēllam, gebären (tēlam, geboren werden). — b) -pt-: ālptam, tödten lassen (ālam, tödten); jāltiptam, heilen (jāltam, gesund werden); qoltilaptam, zerstören lassen (qoltilam, zerstören); qūl-tiptam, verlassen (qūltam, zurückbleiben); mägintaptam, lachen machen (mägintam, lachen); oštaptam, säuern (oštam, sauer werden); pāšjmlap-tam, räuchern lassen (pāšjmlam, räuchern), peñqlaptam, betrunken machen (peñqlam, betrunken werden); poitaptam, bereichern (poitam reich werden). — c) -nt + pt-, -t- + pt-: māintentptem, lachen machen

(mäntem, lachen); pileteptem, erschrecken (pilem, sich fürchten); P. — d) -l-: qanelam, kleben, leimen (qanam, festhalten); pānglam, räuchern (pāngam, schwarz od. russig werden); pōlilam, gefrieren lassen (pōlam, erfrieren); tōšlam, trocknen lassen (tōšam, trocknen). P: mänšlāntem, stumpf machen (mänšāntem, stumpf werden); toštalantem, stellen (tonsāntem, stehen).

5) Verba reflexiva. a) -xt-: ailtaxtam, einschlafen (ailtam, einschlāfern); aņqusaxtam, sich abkleiden (aņqusam, abziehen); eseltaxtam, sich wärmen (eseltam, wärmen); jāltiptaxtam, geheilt werden (jāltiptam, heilen); kārstaxtam, fertig werden (kārstam, bereiten); kurtaxtam, sich rasiren (kurtam, rasiren); qańđtaxtam, lernen (qańđtam lehren); qōđiltaxtam, sich biegen (qōđiltam, biegen); multaxtam, verkürzt werden (multam, vorbeigehen); namtaxtam, sich nennen (namtam, nennen); suditlaxtam, verurtheilt werden (suditlam, richten); taretaxtam, vergeben werden (taretam, entlassen). — b) -qat-, -qt-, P: -qat- -kāt-, -xkt-, -xt-: axtqatam, sich versammeln (axtam, versammeln); āļimqatam, gehoben werden (ālam, heben, tragen); arraqtam, sich kämmen (arram, kämmen); āiqtam, sich betrinken (ājam, trinken); justqatam, vergolten werden (justam, belohnen); latqatam, beratschlagen (lattam, sprechen); lāvijqtam, genannt werden (lāvam, sagen); loutqatam, sich waschen (loutam, spülen); māšqatam, sich kleiden (māštam, kleiden); mįqtam, gegeben werden (mįm, geben); pāntqatam, sich verbergen (pāntam, decken); routqatam, gesäet werden (routam, säen); šōšijqtam, ausgegossen werden (šōšam, ausgiessen); teltqatam, verbrannt werden (teltam, brennen lassen). — P: arraqtantem, sich kämmen (arrantem, kämmen); tuitqtantem, sich verbergen (tuitantem, verstecken); ješšākātāntem, sich rühmen; (ješšāntem, rühmen); reütkātāntem, sich mischen (reütāntem mischen); mailintantxktem, sich eilen (mailintantem, beeilen); qanťitantxktem, lernen (qanťitantem, lehren); ērptāxtem, sich verlieben (ērptem, lieben); jel-piersāxtem, sich umwickeln (jel-piersāntem, umwickeln).

6) Verba passiva: ajovum, einschlafen; jesāmovum, sich schämen; kilovum, kitzlig sein; mānintovum, schwitzen; oilmatovum, einschlummern; peiqtovum, spuken (auch peiqtaxtam); šōltantovum, grau werden; u. a.

7) Verba onomatopoëtica: koakoam, quaqam, husten; küriltaxtam, rülpsen; qįrgam, brummen; qoarqtam, sich zanken; qoartam, bellen; voqam, quaken.

2. Zusammengesetzte verba.

§ 42. 1) el +-, ele +-, (el, weit): el-aṅgusam, abkleiden (aṅgusam, abziehen); ele-ārtam, verstossen, verwerfen (ārtam, einschliessen); ele-küällam, abstehen von - (küällam, aufstehen, ausgehen); ele-qaitam, laufen, entlaufen (?) (qaitam, laufen); ele-parketam, abschütteln (parketam, abschütteln); el-elam, überführen (elam, führen); el-jäxtam, ausschneiden (jäxtam, schneiden); el-qōltam, angeben (qōltam, zeigen, kund thun); el-pāsam, abwaschen (pāsam, waschen); el-seasam, abwischen (seasam, wischen) u. a.

2) jal +-, jel +-, jole +-, (jal, jel, das untere; zurück; jol, unterer): jal-kārītam, anhängen lassen (kārītam, anhängen); jal-qalam, untergraben (qalam, graben, wühlen); jal-qujam, sich legen (qujam, liegen, schlafen); jal-lixtam, einschlagen (lixtam, stossen, klopfen); jal-pātam, niederfallen (pātam, fallen); jal-poatetam, abfeuern (poatetam, schießen); jal-vailam, jole-vailam, herunterklettern (vailam, ausgehen); jel-quiltam, müde werden (quiltam, müde werden); jel-pāntam, decken, bedecken (pāntam, decken); jel-puvam, erwischen, fangen (puvam, berühren, greifen); jole-ālam, tödten (ālam, schlagen); jole-erqam, verbieten (erqam, befehlen; verbieten); jole-šāptam, begraben (šāptam, begraben) u. a.

3) küän +-, küäne +-, küen +-, (küän, draussen): küän-jaṅgam, verspielen (jaṅgam, spielen); küän-jäxtam, ausschneiden (jäxtam, schneiden); küän-joxtam, vermindern (joxtam, schöpfen); küäne-küällam, ausgehen (küällam, gehen); küän-punam, vermindern (punam, stellen, legen); küän-tatam, hinaustragen (tatam, tragen); küän-vīlam, ausnehmen (vīlam, nehmen); küen-pošam, ausjagen (pošam, verfolgen); küen-tjixtam, aufbrennen (tjixtam, verbrennen, sengen) u. a.

4) nox +-, noṅk +-, noṅq +-, nuk +-, (nox, noṅk, nuk, nuṅk, das obere): nox-ālmam, heben (ālmam, heben, tragen); nox-küälām, steigen (vom wasser) (küälām, ausgehen); nox-qēṅqam, aufklettern (qēṅqam, aufsteigen); nox-qōlam, absterben (qōlam, sterben); nox-šūrīmam, nüchtern werden, zu sich kommen (šūrīmam, nüchtern werden); noṅk-kjñtiltam, aufwecken (kjñtiltam, wecken); noṅq-tātām, aufhängen; nuk-ñaram, aufklettern (ñaram, kriechen); nuk-pālemtam, anzünden (pālemtam, zünden); nuk-vīm, aufreissen (vīm, nehmen) u. a.

5) pāli +-, (pāli, entzwei, weit offen): pāli-jextam, spalten (jextam, schneiden); pāli-qaitam, auseinander laufen (qaitam, laufen); pāli-

lattam, eröffnen, offenbaren (lattam, sagen); pāli-manjmtam, zerreißen (manjmtam, zerreißen); pāli-rātam, zerschlagen (rātam, schlagen); pāli-šagrepām, zerhauen (šagrepām, abhauen) u. a.

6) tāre +-, (tāre, durch): tāre-pāsxam, durchboren (pāsxam, durchboren); tāre-perītam, durchboren (perītam, drehen); tāre-totam, durchnässt werden (totam, nass werden) u. a.

7) ťi +-, tǵ +-, (ťi, tǵ, hierher): tǵ-qontlam, anhören (qontlam, hören); ťi-jamam, hinkommen (jamam, kommen); ťi-qōlam, umkommen (qōlam, sterben); ťi-manitam, hinlocken (manitam, abreissen); u. a.

8) tou +-, (tou, dorthin, dahin): tou-juntam, zunähen, festnähen (juntam, nähen); tou-ńēgam, festbinden (ńēgam, binden); tou-pārītam, einwickeln (pārītam, wälzen, rollen); tou-telitam, mischen, zusammenrühren (telitam mischen); tou-saxtam, festbinden; u. a.

9) Zusammensetzungen, wo der erste bestandteil ein nomen substantivum ist, sind: lēp-küällovum, überschwemmt werden (lēp, brett, dach, küällovum aus küällam, ausgehen); lēp-küältam, überschwemmen; lēp-palentam, bedecken, zumachen; lēp-poanqovum, geräuchert werden; lēp-semovum, rosten, rostig werden. — pērnāl-punam, taufen (pērnā, kreuz, punam, legen, belegen); pērnāl-punixtam, getauft werden. — kāt-ponam, mit handzeichen unterschreiben (kāt, hand, ponam, stellen, legen); kāt-puvam, bürgen, verbürgen (puvam, berühren, fassen; festhalten).

B. Flexion des verbums.

§ 43. Im wogulischen giebt es ausser der aktiven auch eine passive forma verbi. Die passive ableitungsendung ist -ou-, -ouv-, -ov-, -v- K; -ou-, -eu-, -ov-, -ev-, -iv-, -v- P.

§ 44. Die tempora sind zwei, präsens (-futurum) und präteritum. Der präteritum-charakter ist -s-.

§ 45. Die modusformen sind, ausser dem indikativ, ein konditional, ein imperativ und ein optativ (K). Der charakter des konditionals ist -n-, des optativs -q-.

§ 46. Die positive konjugation wird durch das vorgesetzte, unflektierte negationswort axt K, at P, S, im imperativ aber vjl K, ul P, S, negiert. Ist das verbum ein compositum, so wird die negation zwischen den beiden bestandteilen des compositums eingefügt, z. b. jel-at-qoljm

P, ich sterbe nicht aus (jel-qoljm, ich sterbe aus); per-at-joxjm, ich kehre nicht zurück, per-at-joxsim, ich kehrte nicht zurück (per-joxjm, ich kehre zurück).¹

§ 47. Die verbalen nominalformen, ein nomen actoris auf -p, -pa, ein nomen acti auf -m, -mqar und ein gerundivum auf -na, -nä sind bereits in der nominalbildungslehre behandelt worden.

§ 48. Die infinitiv-endung ist -xv K, -x P, -ñkv S; z. b. K: menuxv, gehen; mǫxv, geben; texv, essen; P: qolux, sterben; pilux, fürchten; S: minuñkv, gehen; piluñkv fürchten.

§ 49. Die konjugation ist zweifach, eine unbestimmte (subjektive) und eine bestimmte (objektive), je nachdem das verbum ohne oder mit objekt steht.

§ 50. Das transitive verbum wird im activum, wenn es ohne objekt ist, ganz wie das intransitive konjugiert. Steht das verbum mit einem objekt, so nimmt man auf den numerus des letztern rücksicht, so dass das verbum verschiedene formen für den singular, dual und plural des objekts hat.²

1. Die unbestimmte konjugation.

§ 51. Grösserer anschaulichkeit wegen werden sämtliche endungen der unbestimmten konjugation unten zusammengestellt. Die lautlichen veränderungen des verbums werden aus den paradigmata sichtbar.

Konda.	Pelym.	Soswa.
Präsens.		
S. 1 -gem, -vem, -am, -em, -m	-ēm, (l)-lem, -em, -jm, -m, -antem, -entem	-egum, -gum, -vum
2 -gen, -ven, -än, -n	-ēn, (l)-lĭn, -en, -jĭn, -n, -anten, -enten	-egin, -gĭn, -gin, -vĭn
3 -g, -v, -ī, -i (?)	-i, -j, -anti, -enti	-g, -i, -j, -v

¹ Vgl. Eine kurze Nachricht u. s. w., s. 629. ² Ibid. s. 630.

D. 1	-gmen, -vmen, -īmen, -men	-īma, -ima, -imä, -an- tima, -entimä	-gumen, -vumen, -imen
2	-gnä, -vnä, -īnä, -nä	-īna, -ina, -inä, -antīna, -entinä	-igin, -egin, -gin, -gin, -vīn, -ijin
3	-ga, -gā, -vgä, -äi, -ā, -a	-īi, -ii, -antīi, -entii	-eg, -gī, -gi, -vī, -ei, -ī
Pl. 1	-gva, -va, -vā, -ve, -ou	-īva, -iv, -iva, -ivä, (-in), -antīva, -entivä	-eguv, -guv, -vuv, -euv, -eu
2	-gnä, -vnä, -īnä, -nä	-īna, -in, -ina, -inä, -antīna, -entinä	-egin, -gin, -vin, -ijin, -ijin
3	-get, -gt, -vet, -vt, -vxt, -axt, -āt, -at, -āt -et, -t	-ēt, -et, -it, -t, -antet, -entet	-egit, -git, -vit, -eit

Präteritum.

S. 1	-esem, -sem, -sīm	-āsīm, -sīm, -sīm	-asum, -esum, -sum
2	-esen, -sen	-āsīn, -sīn, -sīn	-asīn, -esīn, -sīn
3	-es, -s	-īs, -s, -ss	-as, -īs, -s
D. 1	-esāmen, -esmen, -sāmen, -smen	-sām, -āsām, -sām, -sma, -smä	-asemen, -esamen, -su- men
2	-esān, -esnā, -sān, -snā	-sān, -āsān, -sān, -sna, -snā	-asīn, -esīn, -sīn
3	-esāi, -esāi, -sāi, -sāi, -sga, -sgä	-sīi, -āsīi, -sīi, -ssīi, -ssīi	-esig, -sig, -asig, -esī, -asī, -sī, -sī
Pl. 1	-esou, -sou, -esvā, -sve, -sva, -svä	-sou, -āsau, -sau, -sva, -svä	-asuv, -esuv, -suv
2	-esān, -sān, -snā	-sān, -āsān, -sān, -sna, -snā	-asīn, -esīn, -sīn
3	-eset, -set, -est, -st	-sān, -sān, -sān, -sna, -st	-asit, -esit, -sit

K o n d i t i o n a l.

S. 1 -nam, -anam	-nēm	-nuvum
2 -nän, -anän	-nēn	-nuvın
3 -nī, -anī	-nī, -nī	-nuv
D. 1 -nīmen, -anīmen	-nīma, -nīm, -nimä	-nuvamen
2 -nīnä, -anīnä	-nīna, -nīnä	-nuvın
3 -nā, -anā	-nīj, -nii	-nuvī
Pl. 1 -nou, -anou	-nīva, -nivä, -niu	-nuvuv
2 -nīnä, -anīnä	-nīna, -nīnä	-nuvın
3 -nāt, -anāt	-nēt, (-net, ? -nēt)	-nuvīt

O p t a t i v.

S. 1 -qem, -qīm	
2 -qen	
3 -qāt, (-qat?)	
D. 1 -qāmen	
2 -qān	
3 -qāten, (-qāten?)	
Pl. 1 -qou	
2 -qān	
3 -qānel	

I m p e r a t i v.

S. 2 -en	-ın, (l)-lın, -en, -in	-en
3 -e	-ā, -ā	

D. 2 -än, (-an?)	-ān, -ān	-en
3 -aj, -ej, -ei, -äj	-ij, -ii	
Pl. 2 -än	-ān, -ān	-en
3 -et, -it	-et, -āt, -t	

§ 52. Paradigmen.

Konda.

1.

Präsens.

S. 1 jīvem, ich gehe	menam, meṅgem, ich gehe (weg)
2 jīven	menān, meṅgen
3 jiv	menī
D. 1 jivmen	menīmen
2 jivnä	menīnā
3 jivgä	menā
Pl. 1 jīvā, jiuvä	menou
2 jivnä	menīnā
3 jīvet, jivxt, jivt	menāt

Präteritum.

S. 1 jisem	menesem
2 jisen	menesen
3 jes	mens, menes
D. 1 jisāmen	menesāmen
2 jisān	menesān
3 jisāj	menesāj
Pl. 1 jisou, jisvä	menesou
2 jisān	menesān
3 jiset, jist	meneset, menest

Konditional.

S. 1	jinam	mennam
2	jinān	mennān
3	jinī	mennī

D. 1	jinīmen	mennīmen
2	jinīnā	mennīnā
3	jinā	mennā

Pl. 1	jinou	mennou
2	jinīnā	mennīnā
3	jināt	mennāt

Optativ.

S. 1	[jiqem]	menqem
2	[jiqen]	menqen
3	[jiqät]	menqät

D. 1	[jiqāmen]	menqāmen
2	[jiqān]	menqān
3	[jiqāten]	menqāten

Pl. 1	[jiqou]	menqou
2	[jiqān]	menqān
3	[jiqānel]	menqānel

Imperativ.

S. 2	jājen	menen
3	jāje	mene

D. 2	jājān	menān
3	jājāj	menej

Pl. 2 [jäjän]	menän
3 jäjet	menet
Infinitiv: jixv, jexv	menuxv
Nomen actoris: jipqar	menep, menepqar
Nomen acti: jimqar	menim, menimqar
Gerundivum:	mennä

2.

Präsens.

S. 1 mēm, migem, ich gebe	vīm, vigem, ich nehme
2 mīgen	vīgen
3 mīg	vīg
D. 1 mīmen	vīmen
2 mīnā	vīnā
3 mīga	vīga
Pl. 1 mīva	vīva
2 mīnā	vīnā
3 mīet, mīt	vīget

Präteritum.

S. 1 mesem, mīsem	vīsem
2 [mesen, mīsen]	[vīsen]
3 [mes]	[vīs]
D. 1 [mesmen]	[vīsmen]
2 [mesnā]	[vīsnā]
3 [mesga]	[vīsga]

Pl. 1	[mesva]	[viṣva]
2	[mesnā]	[viṣnā]
3	[meset]	[viṣet]

Konditional.

S. 1	menam	viṇam
2	[menān]	[viṇān]
3	[menī]	[viṇī]

D. 1	[menīmen]	[viṇīmen]
2	[menīnā]	[viṇīnā]
3	[menā]	[viṇā]

Pl. 1	[menou]	[viṇou]
2	[menīnā]	[viṇīnā]
3	[menāt]	[viṇāt]

Optativ.

S. 1	viqem
2	[viqen]
3	[viqāt]

D. 1	viqāmen
2	viqān
3	viqāten

Pl. 1	viqou
2	viqān
3	viqānel

Imperativ.

S. 2 mājēn	vājēn
3 mājē	vājē

D. 2 mājān [? mājān]	vājān
3 mājaj	vājaj

Pl. 2 [mājān]	[vājān]
3 mājēt	vājēt

Inf.: mīxv	vīxv
Nom. actoris: mīp	vīp
Nom. acti: mīm	vīm

3.

Präsens.

S. 1 ōlam, ōlgem, ich bin, ich lebe	pelam, pelgem, ich fürchte
2 ōlān, ōlgen	pelān, pelgen
3 ōlī	pelī, (? pelī)

D. 1 ōlīmen	pelīmen
2 ōlīnā	pelīnā
3 ōlā	pelā

Pl. 1 ōlou	pelou
2 ōlīnā	pelīnā
3 ōlāt	pelāt

Präteritum.

S. 1	olsem	pelsem
2	ōlsen	pelsen
3	ōls, ōles	peles
D 1	ōlsāmen	pelsāmen
2	ōlsān	pelsān
3	ōlsāj	pelsāj
Pl. 1	ōlsou	pelsou
2	ōlsān	pelsān
3	ōlset	pelset

Konditional.

S. 1	ōlnam	pelnam
2	ōlnān	pelnān
3	ōlnī	pelnī
D. 1	ōlnīmen	pelnīmen
2	ōlnīnā	pelnīnā
3	ōlnā	pelnā
Pl. 1	ōlnou	pelnou
2	ōlnīnā	pelnīnā
3	ōlnāt	pelnāt

Optativ.

S. 1	olqjm
2	olqen
3	olqāt

D. 1 olqāmen
2 olqān
3 olqāten [? olqāten]

Pl. 1 olqou
2 olqān
3 olqānel

Imperativ.

S. 2 ōlen	pelen
3 ōle	pele

D. 2 ōlān	pelān
3 ōlaj, ōlej	pelāj, pelej

Pl. 2 ōlān	pelān
3 ōlet	pelet

Inf.: ōluxv	peluxv
Nom. actoris: ōlep	pelep
Nom. acti: ōlīm	pelīm

Negat. verbaladv.: ōltal, ohne zu sein; peltal, ohne zu fürchten.

4.

Präsens.

S. 1 tēm, ich esse	tūm, ich komme an
2 tēn	tūn
3 tēg, tig	tūg

D. 1 tēmen	tūmen
2 tēnā	tūnā, tugnā
3 tēgā	tugā

Pl. 1	tēva	tūvā
2	tēnā	tūgnā
3	tēat, teāt	tūt

Präteritum.

S. 1	tēsem	tūsem
2	tēsen	tūsen
3	tes	tus

D. 1	tesmen	tūsāmen
2	tesnā	tūsān
3	tesga	tūsāj

Pl. 1	tesva	tusvā, tūsou
2	tesnā	tūsān
3	tēset	tūset

Konditional.

S. 1	tēnam	tūnam
2	tēnān	tūnān
3	tēnī	tūnī

D. 1	[tēnīmen]	tūnīmen
2	[tēnīnā]	tūnīnā
3	[tēnā]	tūnā

Pl. 1	[tēnou]	tūnou
2	[tēnīnā]	tūnīnā
3	[tēnāt]	tūnāt

Optativ.

S. 1 tēqem
2 tēqen
3 tēqat [? tēqāt]

D. 1 tēqāmen [? tēqāmen]
2 tēqān
3 tēqāten

Pl. 1 tēqou
2 tēqān
3 tēqānel

Imperativ.

S. 2 toajen, tājen	tūjen
3 toaje	tūje

D. 2 toajān, tajān	tujān
3 toajaj	tūjāj

Pl. 2 toajān, tajān	tujān
3 toait	tūjet

Inf.:	texv	tuxv
Nom. actoris:	tēp	tūp
Nom. acti:	tēm	tūm
Ger.:	tēnā	

5.

Präsens.

S. 1 ūm; vīgēm, ich sehe	ponam, ich stelle
2 ūn; vīgen	ponān
3 ūg; vīg	ponī

D. 1	ūmen; vīgmen	ponīmen
2	ūnā; vīgnā	ponīnā
3	ūga; vīga	ponāj

Pl. 1	ūva, ūve; vīgva	ponou
2	ūnā; vīgnā	ponīnā
3	ut; vīgt, vīget	ponāt, ponaxt

Präteritum.

S. 1	ūsīm	ponsem
2	ūsen	ponsen
3	us	pons

D. 1	usmen	ponsāmen
2	usnā	ponsān
3	usgā	ponsāj

Pl. 1	usve	ponsou
2	usnā	ponsān
3	uset	ponset

Konditional.

S. 1	ūnam	ponnam
2	ūnān	ponnān
3	ūnī	ponnī

D. 2	ūnīmen	ponnīmen
2	ūnīnā	ponnīnā
3	ūnā	ponnā

Pl. 1	ūnou	ponnou
2	ūnīnā	ponnīnā
3	ūnat	ponnāt

Imperativ.

S. 2	ūjen	ponen
3		pone

D. 2	ūjān	ponān
3		ponāj

Pl. 2	ūjān	ponān
3		ponet

Inf.:	ux	ponux
Nom. actoris:	ūp, ūp qar	ponpa
Nom. acti:	ūm, ūm qar	[ponim], ponim qar
Negat. verbaladv.:	ūtal, ohne zu sehen.	

6.

Präsens.

Präteritum.

S. 1	poniqtam, ich lege mich	poniqtesem
2	poniqtān	poniqtesen
3	poniqtī	poniqtes

D. 1	poniqtīmen	poniqtesmen
2	poniqtīnā	poniqtesnā
3	poniqta	poniqtesāj

Pl. 1	poniqtou	poniqtesvä
2	poniqtīnā	poniqtesän
3	poniqtat	poniqteset

	Konditional.	Imperativ.
S. 1	poniqtanam	
2	poniqtanän	poniqten
3	poniqtanī	poniqte
D. 1	poniqtanīmen	
2	poniqtanīnä	poniqtän
3	poniqtana	poniqtäj
Pl. 1	poniqtanou	
2	poniqtanīnä	poniqtän
3	poniqtanat	poniqtet

Nom. actoris: poniqtap
 Inf. poniqtaxv
 Nom. acti: poniqtam

Pelym.

Präsens.

S. 1	qolīm, ich sterbe	pilem, ich fürchte
2	qoljn	pilen
3	qōli	pili
D. 1	qōlīma, qōlīm	pilimä, pilīm
2	qōlīna, qōljn	pilinä, piljn
3	qōlijj	pilii
Pl. 1	qōlīva, qōliu	pilivä, piliu
2	qōlīna, qōljn	pilinä
3	qolt	pilet

Präteritum.

S. 1 qolsīm	pilsīm
2 qolsīn	pilsīn
3 qols	pils
D. 1 qolsām	pilsām
2 qolsān	pilsān
3 qolsīi	pilsīi
Pl. 1 qolsau	pilsau (nicht: pilsäü)
2 qolsān	pilsān
3 qolst	pilst

Konditional.

S. 1 qolnēm, qolnām	pilnēm
2 qolnēn, qolnān	pilnēn
3 qolnī	pilnī
D. 1 qolnīma, qolnīm	pilnimä, pilnīm
2 qolnīna, qolnīn	pilninä, pilnīn
3 qolnīi	pilnīi
Pl. 1 qolnīva	pilnivä, pilniū
2 qolnīna	pilninä, pilnīn
3 qolnēt	pilnēt

Imperativ.

S. 2 qolīn	pilen
3 qolā	pilā
D. 2 qolān	pilān
3 qolīi	pilīi

Pl. 2 qolān
3 qolēt

pilān
pilāt

Inf.: qolux

pilux

Nomen actoris: qolip, qolipqar

pilep

„ acti: qōlīm, qōlum

pilem

2.

Präsens.

S. 1 ollīm, ich bin, ich lebe	minēm, ich gehe (weg)
2 ollīn	minēn
3 olī	mini

D. 1 olīma, olīm	minimä
2 olīna, olīn	mininä
3 olīj	minii

Pl. 1 olīva, olīv [ʔ olīv]	minivä
2 olīna, olīn	mininä
3 olēt	minēt

Präteritum.

S. 1 olsīm	mināsīm
2 olsīn	mināsīn
3 ōls	mins

D. 1 olsām	mināsām
2 olsān	mināsān
3 olsīj	mināsii

Pl. 1	olsau	mināsau
2	olsān	mināsān
3	olst	mināst

Konditional.

S. 1	olnēm	minnēm
2	olnēn	minnēn
3	olnī	minni

D. 1	olnīma	minnimā
2	olnīna	minninā
3	olnīi	minnii

Pl. 1	olniu	minnivā
2	olnīna	minninā
3	olnēt	minnēt

Imperativ.

S. 2	ollīn	min
3	olā	minā

D. 2	olān	minān
3	olīi	minii

Pl. 2	olān	minān
3	olt	mint

Inf.:	olux	minūx
Nomen actoris:	olīp, olpa	minep, minepqar
„ acti:	ōlīm, ōlum	minem, minemqar

3.

Präsens.

S. 1	üm, ich nehme	mēm, ich gebe	um, ich sehe
2	ün	mēn	un
3	üi	mi	ui
D. 1	üimä	mimä	uima
2	üinä	minä	uina
3	üii	mii	uui
Pl. 1	üivä	mivä	uiva
2	üinä	minä	uina
3	üt, üt	miet	ūt

Präteritum.

S. 1	üsim	misim	usim
2	üsin	misin	usin
3	üss	miss	uss
D. 1	üsmä	mismä	usma
2	üsnä	misnä	usna
3	üssii	misnä [? missii]	usji
Pl. 1	üsvä	misvä	usva
2	üsnä	misnä	usna
3	üst	misst	usst

Konditional.

S. 1	ünēm	minēm	unēm
2	ünēn	minēn	unēn
3	üni	mini	unj

D. 1	ünimä	minimä	unīma
2	üninä	mininä	unīna
3	ünii	minii	unīj

Pl. 1	ünivä	minivä	unīva
2	üninä	mininä	unīna
3	ünēt	minēt	unēt

Imperativ.

S. 2	vāin	māin	uin
D. 2	vājān	mājān	ujān
Pl. 2	vājān		ujān

Inf.:	üx	mix	üx
Nomen actoris:	üpä	mipäqar	upa
„ acti:	üm	mim	um

4.

Präsens.

S. 1	šošan̄tem, ich streue	älentem, ich steche
2	šošan̄ten	älenten
3	šošan̄tj	älenti

D. 1	šošan̄tima	älentimä
2	šošan̄tina	älentinä
3	šošan̄tji	älentii

Pl. 1	šošan̄tjiva	älentivä
2	šošan̄tjina	älentinä
1	šošan̄tēt	älentēt

Präteritum.

S. 1	šošsīm	älsim
2	šošsīn	älsin
2	šošīs	āls

D. 1	šošsām	älsām
2	šošsān	älsān
3	šošsij	älsii

Pl. 1	šošsou	älsou
2	šošsān	älsān
3	šošt	älst

Konditional.

S. 1	šošnēm	älnēm
2	šošnēn	älnēn
3	šošnī	älni

D. 1	šošnīma, šošnim	älnimā
2	šošnīna	älninā
3	šošnīj	älnii

Pl. 1	šošnīva	älnivā
2	šošnīna	älninā
3	šošet	älnet

Imperativ.

S. 2	šošīn	älen

D., Pl. 2 šošān

Nomen actoris:	šošipqar	älpäqar
„ acti:	šošumqar	älemqar

Soswa.

P r ä s e n s.

S. 1 juvum, jūm, ich gehe	minegum, ich gehe (weg)
2 juvṽn	minegṽn
3 juv	mini

D. 1 juvumen	minimen
2 juvṽn	minijin
3 juvṽ	mineg, minej

Pl. 1 juvuv	mineuv
2 juvṽn	minijin
3 juvṽt	minegṽt

Präteritum.

S. 1 jisum	minasum
2 jisṽn	minasṽn
3 jis	minas

D. 1 jisumen	minasamen
2 jisṽn	minasṽn
3 jisṽg, jisṽ	minasṽg, minasṽ

Pl. 1 jisuv	minasuv
2 jisṽn	minasṽn
3 jisṽt	minasṽt

Konditional.

S. 1 jinuvum	minnuvum
2 jinuvṽn	minnuvṽn
3 jinuv	minnuv

D. 1	jīnuvamen	minnuvamen
2	jīnuvīn	minnuvīn
3	jīnuvī	minnuvī

Pl. 1	jīnuvuv	minnuvuv
2	jīnuvīn	minnuvīn
3	jīnuvīt	minnuvīt

Imperativ.

S., D., Pl. 2	jejen, jēn	minen

Inf.:	jīnkv	minuīnkv
Nom. actoris:	jīne	minne
„ acti:	jīm	minam

2.

Präsens.

S. 1	joxtegum, ich komme	pilegum, ich fürchte
2	joxtegin	pilegin
3	joxti	pili

D. 1	joxtimen	pilimen
2	joxtijin	pilegin
3	joxtei	pilej

Pl. 1	joxteu	pileguv
2	joxtijin	pilegin
3	joxtejt	pilegit

Präteritum.

S. 1	joxtesum	pilsum
2	joxtesīn	pilsīn
3	joxtīs	pilīs

D. 1 joxtesamen	pilsumen
2 joxtesin	pilsin
3 joxtesig, joxtesī	pilsī, pilsig

Pl. 1 joxtesuv	pilsuv
2 joxtesin	pilsin
3 joxtesīt	pilsīt

Konditional.

S. 1 joxtenuvum	pilnuvum
u. s. w.	

Imperativ.

S., D., Pl. 2 joxten	pilen

Inf.: joxtuŋkv	piluŋkv
Nom. actoris: joxtne	pilne
„ acti: joxtum	pilum

3.

Präsens.

S. 1 untegum, ich setze mich	unlegum, ich sitze
2 untegin	unlegin
3 unti	unli

D. 1 untimen	unlimen
2 untijin	unlijin
3 untej	unlej

Pl. 1 unteu	unleu
2 untijin	unlijin
3 untejt	unlejt

Präteritum.

S. 1	untsum	unlesum
2	untsjn	unlesjn
3	untjs	unljs

D. 1	untsumen	unlesamen
2	untsjn	unlesjn
3	untsj̄	unlesj̄

Pl. 1	untsuv	unlesuv
2	untsjn	unlesjn
3	untsjt	unlesjt

Konditional.

S. 1	untnuvum	unlenuvum
u. s. w.		

Imperativ.

S., D., Pl. 2	untēn	unlēn

Inf.:	untuŋkv	unluŋkv
Nom. actoris:	untne	unlene
„ acti:	untum	unlum

4.

Präsens.

S. 1	tēgum, ich esse	aijegum, ich trinke
2	tējn	aijegjn
3	tēg	aiji

D. 1 tēgumen	aijimen
2 tēgin	aijijin
3 tēgī	aijei

Pl. 1 tēguv	aijeu
2 tēgin	aijijin
3 tēgīt	aijegīt

Präteritum.

S. 1 tēsum	aisum
2 tēsīn	aisīn
3 tēs	ais

D. 1 tēsumen	aisumen
2 tēsīn	aisīn
3 tēsī	aisī

Pl. 1 tēsuv	aisuv
2 tēsīn	aisīn
3 tēsīt	aisīt

Konditional.

S. 1 tēnūvum	ainūvum
u. s. w.	

Imperativ.

S., D., Pl. 2 tājēn	aijēn

Inf.:	tēnkv	aijunkv
Nom. actoris:	tēne	aine
„ acti:	tēm	aijum

5.

Präsens.

S. 1 pošegum, я cpy	xuńsegum, ich harne
2 pošegjn	xuńsegjn
3 poši	xuńsi
D. 1 pošimen	xuńsimen
2 pošijin	xuńsijin
3 pošeī	xuńsī
Pl. 1 pošeu	xuńseu
2 pošijin	xuńsijin
3 pošegjt	xuńsegjt

Präteritum.

S. 1 pošsum	xuńsum
2 pošsjn	xuńsjn
3 pošjs	xuńsjš
D. 1 pošsumen	xuńsumen
2 pošsjn	xuńsjn
3 pošsī	xuńsī
Pl. 1 pošsuv	xuńsuv
2 pošsjn	xuńsjn
3 pošsjt	xuńsjt

Konditional.

S. 1 pošnuvum	xuńnuvum

u. s. w.

S., D., Pl. 2 pošen   xuńsen

Inf.:   pośuńkv   xunśuńkv

Nom. actoris: pośne   xuńsne

„ acti: pośum   xuńsum

6.

Präsens.

S. 1 mīgum, ich gebe   vīgum, ich nehme

2 mīgjn   vīgjn

3 mīg, mī   vīg, vī

D. 1 mīgumen   vīgumen

2 mīgjn   vīgjn

3 mīgi   vīgi

Pl. 1 mīguv   vīguv

2 mīgjt   vīgjn

3 mīgjt   vīgjt

Präteritum.

S. 1 mįsum   vįsum

2 mįsjn   vįsjn

3 mįs   vįs

D. 1 mįsumen   vįsumen

2 mįsjn   vįsjn

3 mįsī, mįsjg   vįsī

Pl 1 mįsuv   vįsuv

2 mįsjn   vįsjn

3 mįsjt, mįst   vįsjt, vįst

Konditional.

S. 1	m̃nuvum	[ṽnuvum]
2	m̃nuṽin	[ṽnuṽin]
3	m̃nuv	[ṽnuv]

D. 1	m̃numen	[ṽnumen]

u. s. w.

Imperativ.

S., D., Pl. 2	m̃ajen	vojen
Inf.:	m̃j̃nk̃v	ṽj̃nk̃v
Nom. actoris:	m̃j̃ne	ṽj̃ne
„ acti:	m̃j̃m	ṽj̃m

§ 53. Der anschaulichkeit wegen wird menam K, minēm P, minegum S, ich gehe weg, noch in allen drei dialekten konjugiert.

Konda.

Pelym.

Soswa.

Präsens.

S. 1	menam, meṅgem	minēm	minegum
2	menān, meṅgen	minēn	mineg̃in
3	menī	mini	mini
D. 1	menīmen	minimä	minimen
2	menīnā	mininā	minij̃in
3	menā	minii	mineg, minej̃
Pl. 1	menou	minivä	mineuv
2	menīnā	mininā	minij̃in
3	menāt	minēt	mineg̃it

Präteritum.

S. 1	menesem	minās̃im	minasum
2	menesen	minās̃in	minas̃in
3	mens, menes	mins	minas

D. 1	menesāmen	mināsām	minasamen
2	menesān	mināsān	minasjn
3	menesāj	mināsii	minasjg, minasj

Pl. 1	menesou	mināsau	minasuv
2	menesān	mināsān	minasjn
3	meneset, menest	mināst	minasjt

Konditional.

S. 1	mennam	minnēm	minnuvum
2	mennān	minnēn	minnuvjn
3	mennī	minni	minnuv

D. 1	mennīmen	minnimä	minnuvamen
2	mennīnä	minninä	minnuvjn
3	mennā	minnii	minnuvĭ

Pl. 1	mennou	minnivä	minnuvuv
2	mennīnä	minninä	minnuvjn
3	mennāt	minnēt	minnuvjt

Imperativ.

S. 2	menen	min	minen
3	mene	minä	

D. 2	menān	minān	minen
3	menej	minii	

Pl. 2	menān	minān	minen
3	menet	mint	

Inf.:	menuxv	minüx	minuñkv
Nom. actoris:	menep	minep	(minne)
„ acti:	menjm	minem	minam

2. Die bestimmte konjugation.

§ 54. Die endungen der bestimmten konjugation aller drei dialekte werden unten zusammengestellt.

Konda.

Pelym.

Soswa.

Präsens.

Das obj. im:

Das obj. im:

Das objekt im:

S.	D.	Pl.	S.	D. od. Pl.	S.	D.	Pl.
S. 1 -ilem, -ilen	-gam	-gänem	-ilim, -ilem	-jām, -jām	-glum, -ilum	-gagum, -ija-gum	-ganum, -ija-num
2 -ilen, -ilen	-gän	-gän	-ilin, -ilen	-jān, -jān, -ijān, ijān	-glin, -ilin	-gagin, -ijagin	-gan, -ijan
3 -gtä, -itā, -itā, -itā	-ga, -gā	-gän	-ita, -itā	-jān, -jān, -ijān, -ijān	(-ī)te, -ite	-gage, -ijage	-gane, -ijane
D. 1 -ilāmen, -ilāmen	-goamen	-genāmen	-ilām, ilām	-inām, -inām, -inām	-glumen, -ila-men	-gagamen, -ija-gumen	-ganamen, -ija-gumen, [? -ija-namen]
2 ilān, -ilān	-gän, -goan	-genan [?], -ge-nān	-ilān, -ilān	-jān, -jān, -ijān, -ijān	-glin, -ilin	-gagin, -ijagin	-gan, -ijan
3 iten, -iten	-gäten, -gaten	-gän	-jān, -jān, -ijān, -ijān	-jān, -jān, -ijān, -ijān	(-ī)ten, -iten	-gagen, -ijagen	-ganil, -ijanil
Pl. 1 -ilou, -ilou	-goau, -genou	-genou	-ilou, -ivā	-inou	-gluv, -iluv	-gaguv, -ija-guv	-ganuv, -ijanuv
2 -ilān, -ilān	-gän, -genān	-genān	-ilān, -ilān	-jān, -jān, -ijān, -ijān	-glin, -ilin	-gagin, -ijagin	-gan, -ijan
3 -gānel	-gānel	-gānel	-jān, -jān, -ijān, -ijān	-jān, -jān, -ijān, -ijān	-ganil, -ijanil	-ganil, -ijanil	-ganil, -ijanil

Konda. **Pelym.** **Soswa.**

Präteritum.

Das obj. im:			Das obj. im:			Das obj. im:		
S.	D.	Pl.	S.	D. od. Pl.	S.	D.	Pl.	
S. 1 -slem	-sam	-sänem	-slim, -slim	-sām, -sām	-slum, -islum	-sagum	-sanum	
2 -slen	-san	-sän	-slin, -slin	-sān, -sān	-slin, -islın	-sagin	-san	
3 -stā	-sā, -soa	-sän	-sta, -stā	-sān, -sān	-ste, -iste	-sage	-sane	
D. 1 -slāmen	-soamen, -se-nāmen	-senāmen, -se-nāmen	-slām, -slām	-snām, -snām	-slumen, -isla-men	-sagamen	-sanamen	
2 -slān	-san	-senān, -san	-slān, -slān	-sān, -sān	-slin, -islın	-sagin	-san	
3 -sten	-sā, soa	-sän, -san	-sān, -sān	-sān, -sān	-sten, -isten	-sagen	-sanıl	
Pl. 1 -slou	-soau	-senou	-slou,	-snou	-sluv, -isluv	-saguv	-sanuv	
2 -slān	-san	-sän, -san	-slān, -slān, (-slān)	-sān, -sān	-slin, -islın	-sagin	-san	
3 -sānel	-sānel	-sānel	-sān, -sān	-sān, -sān	-sanıl, -isanıl	-sanıl, -isanıl	-sanıl	

Konditional.

S.	D.	Pl.	S.	D. od. Pl.	S.	D.	Pl.
S. 1 -nīlem	-nigam	-nigānem	-nīlīm, -nīlem	-nījām, -nījām, (-nījām?)	-nuvlum	-nugagum, -nu- vagum	-nuvanum
2 -nīlen	-nigān	-nigān	-nīlīn, -nīlen	-nījān, -nījān,	-nuvlīn	-nugagin, -nu- vagin	-nuvan
3 -nītā	-niga, -nigā	-nigān	-nīta, -nītā, -nīta	-nījān, (-nījān?) -nījān, -nījān, -nījān, (-nījān?)	-nuvte, -nūte	-nugage, -nu- vage	-nuvane
D. 1 -nīlāmen	-nigoamen	-nigenāmen	-nīlām, -nīlām, -nīlām	-nīnām, -ni- nām, -nīnām	-nuvlamen	-nugagamen, -nuvagamen	-nuvanamen
2 -nīlān	-nigan, -nigān	-nigan	-nīlān, -nīlān, -nīlān	-nījān, -nījān, (-nījān?)	-nuvlīn	-nugagin, -nu- vagin	-nuvan
3 -nīten	-nigaten, -ni- gāten	-nigan	-nījān, -nījān	-nījān, -nījān, (-nījān?)	-nuvten, -nūten	-nugagen, -nu- vagen	-nuvanīl
Pl. 1 -nīlou, -ni- lou	-nigoau, -ni- gau	-nigenou	-nīlou	-nīnou	-nuvluv	-nugaguv, -nu- vaguv	-nuvanuv
2 -nīlān	-nigan, -nigān	-nigan	-nīlān, -nīlān	-nījān, -nījān, (-nījān?)	-nuvlīn	-nugagin, -nu- vagin	-nuvan
3 -nigānel	-nigānel	-nigānel	-nījān, -nījān	-nījān, -nījān, (-nījān?)	-nuvanīl	-nugani, -nu- vani	-nuvani

Konda.

Das objekt

im

Singular.

Dual.

Plural.

1.

P r ä s e n s.

S. 1 voailem, ich sehe (ihn)	vīgān, ich sehe (sie beide)	vīgānem, ich sehe (sie)
2 voailen	vīgān	vīgān
3 voaitā, vītā, vigtā	vīga, [? vīga]	vīgān

D. 1 voailāmen	vīgoamen	vīgenāmen
2 voailān	vīgoan	vīgenān
3 voaiten	vīgaten	vīgān

Pl. 1 voailou	vīgenou	vīgenou
2 voailān	vīgenān	vīgenān, [? vīgenān]
3 vīgānel	vīgānel	vīgānel

P r ä t e r i t u m.

S 1 uslem	ūsān	ūsānem
2 uslen	ūsān	ūsān
3 ustā	ūsā, ūsoa	ūsān

D. 1 uslāmen	ūsenāmen, ūsoamen	ūsenāmen
2 uslān	ūsān	ūsān
3 usten	ūsoa	ūsān

Pl. 1 uslou	ūsoau	ūsenou
2 uslān	ūsān	ūsān
3 ūsānel	ūsānel	ūsānel

Konditional.

S. 1	ūnīlem	ūnigam	ūnigānem
2	ūnīlen	ūnigān	ūnigān
3	ūnītā	ūniga	ūnigān
D. 1	unilāmen	ūnigoamen	ūnigenāmen
2	ūnīlān	ūnigan	ūnigan
3	ūnīten	ūnigaten	ūnigan
Pl. 1	ūnilou	ūnigoau, -gau	ūnigenou
2	ūnīlān	ūnigan	ūnigan
3	ūnigānel	ūnigānel	ūnigānel

Imperativ.

S. 2 ūjān

D. 2 uilān

Pl. 2 uilān

2.

Präsens.

S. 1	ponīlem, ich stelle (ihn)	pongam, ¹ ich stelle (sie beide)	pongānem, ich stelle (sie)
2	ponīlen	pongān	pongān
3	ponītā	pongā	pongān
D. 1	ponilāmen	pongoamen	pongenāmen
2	ponīlān	pongān	pongenan, [? -än]
3	ponīten	pongāten	pongān

---

¹ nicht pongam.

Pl. 1	ponīlou	pongoau	pongenou
2	ponīlān	pongän	pongenän
3	pongänel	pongänel	pongänel

Präteritum.

S. 1	ponslem	ponsam	ponsänem
2	ponslen	ponsan	ponsän
3	ponstä	ponsā, ponsoa	ponsän

D. 1	ponslāmen	ponsoamen	ponsenāmen
2	ponslān	ponsan	ponsenän
3	ponsten	ponsā, ponsoa	ponsän

Pl. 1	ponslou	ponsoau	ponsenou
2	ponslān	ponsan	ponsän
3	ponsänel	ponsänel	ponsänel

Konditional.

S. 1	ponnīlem	ponnigam
2	[ponnīlen]	[ponnigän]
3	[ponnītä]	[ponnigā]

D. 1	[ponnilāmen]	[ponnigoamen]
2	[ponnīlān]	[ponnigän]
3	[ponnīten]	[ponnigäten]

Pl. 1	[ponnīlou]	[ponnigoau]
2	[ponnīlān]	[ponnigän]
3	[ponnigänel]	[ponnigänel]

Imperativ.

S. 2 ponän	ponan	ponan
3 ponät		

D. 2 ponelän	ponan	ponan
3 ponäten		

Pl. 2 ponelän	ponan	ponan
3 ponänel		

Pelym.

Das objekt

im

Singular.

Dual od. Plural.

1.

Präsens.

S. 1 üilem, ich nehme (ihn)	üjām, ich nehme (sie)
2 üilen	üjān
3 üitā	üjān

D. 1 üilām	üinām
2 üilān	üjān
3 üjān	üjān

Pl. 1 üilou	üinou
2 üilān	üjān
3 üjān	üjān

Präteritum.

S. 1	üslim	üsām
2	üslin	üsān
3	üstä	üsān

D. 1	üslām	üsnām
2	üslān	üsān
3	üsān	üsān

Pl. 1	üslou	üsnou
2	üslān	üsān
3	üsān	üsān

Konditional.

S. 1	ünilem	ünijām
2	ünilen	ünijān
3	ünitā	ünijān

D. 1	ünilām	üninām
2	ünilān	ünijān
3	ünijān	ünijān

Pl. 1	ünilou	üninou
2	ünilān	ünijān
3	ünijān	ünijān

Imperativ.

S. 2	vājālen	vājān
D. Pl. 2	vāilān	vājān

2.

Präsens.

S. 1 uilīm, ich sehe (ihn)	ujām, ich sehe (sie)
2 uilīn	ujān
3 uita	ujān

D. 1 uilām	uinām
2 uilān	ujān
3 ujān	ujān

Pl. 1 uilou	uinou
2 uilān	ujān
3 ujān	ujān

Präteritum.

S. 1 uslīm	usām
2 uslīn	usān
3 usta	usān

D. 1 uslām	usnām
2 uslān	usān
3 usān	usān

Pl. 1 uslou	usnou
2 uslān	usān
3 usān	usān

Konditional.

S. 1 unīlīm	unījām
2 unīlīn	unījān
3 unīta	unījān

D. 1 unilām	uninām
2 unilān	unijān
3 unijān	unijān

Pl. 1 unilou	uninou
2 unilān	unijān
3 unijān	unijān

Imperativ.

S. 2 ujaljn	ujān
D. Pl. 2 ujalān	ujān

3.

Präsens.

S. 1 milem, ich gebe (ihn)	mijām, ich gebe (sie)
2 milen	mijān
3 mitä	mijān

D. 1 milām	minām
2 milān	mijān
3 mijān	mijān

Pl. 1 mivä	minou
2 milān	mijān
3 mijān, [? -ān]	mijān

Präteritum.

S. 1 mislim	misām
2 mislin	misān
3 mistä	misān

D. 1 mislām	misnām
2 mislān	misān
3 misān	misān

Pl. 1 mislou	misnou
2 mislān	misān
3 misān	misān

Konditional.

S. 1 minilem	minijām
2 minilen	minijān
3 minitā	minijān

D. 1 minilām	mininām
2 minilān	minijān
3 minijān	minijān

Pl. 1 minilou	mininou
2 minilān	minijān
3 minijān	minijān

Imperativ.

S. 2 mājālen	mājān
D. Pl. 2 mājān	mājān

4.

Präsens.

S. 1 šošantilem, ich streue	šošantijam, ich streue (sie)
(es)	
2 šošantilen	šošantijān
3 šošantita	šošantijān

D. 1 šošantilām	šošantinām
2 šošantilān	šošantijān
3 šošantijān	šošantijān

Pl. 1 šošantilou	šošantinou
2 šošantilān	šošantijān
3 šošantijān	šošantijān

Präteritum.

S. 1 šošslim	šošsām
2 šošslin	šošsān
3 šošsta	šošsān

D. 1 šošslām	šošsnām
2 šošslān	šošsān
3 šošsān	šošsān

Pl. 1 šošslou	šošsnou
2 šošslān	šošsān
3 šošsān	šošsān

Konditional.

S. 1 šošnilem	šošnijām
2 šošnilen	šošnijān
3 šošnita	šošnijān

D. 1 šošnilām	šošnijam, [? -ām]
2 šošnilān	šošnijān
3 šošnijān	šošnijān

Pl. 1 šošnilou	šošninou
2 šošnilān	šošnijān
3 šošnijān	šošnijān

Pl. 2 šošālān   šošān

5.

Präsens.

3 älentitä   älentijän

3 älentijän   älentijän

3 älentijän   älentijän

Präteritum.

3   älstä   älsän

3 älsän älsän

3 älsän älsän

Konditional.

S. 1	älnilem	älnijām, [ʔ -ām]
2	älnilen	älnijān, [ʔ -ān]
3	älnitā	älnijān, [ʔ -ān]

D. 1	älnilām	älninām
2	älnilān	älnijān, [ʔ -ān]
3	älnijān	älnijān, [ʔ -ān]

Pl. 1	älnilou	älninou
2	älnilān	älnijān, [ʔ -ān]
3	älnijān	älnijān, [ʔ -ān]

Imperativ.

S. 2	älālen	älān

Pl. 2	älālān	älān

Soswa.

Das objekt

im

Singular.

Dual.

Plural.

1.

P r ä s e n s.

S. 1	mīglum, ich gebe (ihn)	mīgagum, ich gebe (sie beide)	mīganum, ich gebe (sie)
2	mīglīn	mīgagin	mīgan
3	mīte	mīgage	mīgane

D. 1 mīglumen	mīgagamen	mīganamen
2 mīglīn	mīgagin	mīgan
3 mīten	mīgagen	mīganīl

Pl. 1 mīgluv	mīgaguv	mīganuv
2 mīglīn	mīgagin	mīgan
3 mīganīl	mīganīl	mīganīl

Präteritum.

S. 1 mīslum	mīsagum	mīsanum
2 mīslīn	mīsagin	mīsan
3 mīste	mīsage	mīsane

D. 1 mīslumen	mīsagamen	mīsanamen
2 mīslīn	mīsagin	mīsan
3 mīsten	mīsagen	mīsanīl

Pl. 1 mīsluv	mīsaguv	mīsanuv
2 mīslīn	mīsagin	mīsan
3 mīsanīl	mīsanīl	mīsanīl

Konditional.

S. 1 mīnuvlum	mīnugagum, mīnuvagum	mīnuvanum
2 mīnuvlīn	[mīnugagin]	[mīnuvan]
3 mīnūte	[mīnugage]	[mīnuvane]

D. 1 mīnuvlamen	[mīnugagamen]	[mīnuvanamen]
2 mīnuvlīn	[mīnugagin]	[mīnuvan]
3 mīnūten	[mīnugagen]	[mīnuvanīl]

Pl. 1	mīnuvluv	[mīnugaguv]	[mīnuvanuv]
2	mīnuvlīn	[mīnugagin]	[mīnuvan]
3	minuvanīl, [ʔ mīnuvanīl]	[mīnuganīl]	[mīnuvanīl]

Imperativ.

S. 2	majalen	majegen	majen

2.

Präsens.

S. 1	joutīlum, ich kaufe (ihn)	joutījagum, i. k. (sie beide)	joutījanum, i. k. (sie)
2	joutīlīn	joutījagin	joutījan
3	joutīte	joutījage	joutījane

D. 1	joutīlamen	joutījagumen	joutījagumen, [ʔ joutījanamen]
2	joutīlīn	joutījagin	joutījan
3	joutīten	joutījagen	joutījanīl

Pl. 1	joutīluv	joutījaguv	joutījanuv, [ʔ -ījanuv]
2	joutīlīn	joutījagin	joutījan
3	joutījanīl	joutījanīl	joutījanīl

Präteritum.

S. 1	joutīslum	joutsagum	joutsanum
2	joutīslīn	joutsagin	[joutsan]
3	joutīste	joutsage	[joutsane]

D. 1	joutīslamen	joutsagamen	[joutsanamen]
2	joutīslīn	joutsagin	[joutsan]
3	joutīsten	joutsagen	[joutsanīl]

Pl. 1 joutjsluv	joutsaguv	[joutsanuv]
2 joutjslin	joutsagin	[joutsan]
3 joutjšanjl	joutjšanjl	[joutjšanjl]

Konditional.

S. 1 joutnuvlum	joutnuvagum	joutnuvanum
2 joutnuvljn	[joutnuvagjn]	[joutnuvan]
3 joutnuvte	[joutnuvage]	[joutnuvane]

D. 1 [joutnuvlamen]	[joutnuvagamen]	[joutnuvanamen]
2 [joutnuvljn]	[joutnuvagjn]	[joutnuvan]
3 [joutnuvten]	[joutnuvagen]	[joutnuvanjl]

Pl. 1 [joutnuvluv]	[joutnuvaguv]	[joutnuvanuv]
2 [joutnuvljn]	[joutnuvagjn]	[joutnuvan]
3 [joutnuvanjl]	[joutnuvanjl]	[joutnuvanjl]

Imperativ.

S. 2 joutalen	joutegen	jouten

§ 55. Die endungen der passiven konjugation stimmen hauptsächlich mit denen der unbestimmten aktiven konjugation überein. Zu bemerken ist jedoch, dass das passiv-merkmal im konditional und optativ dem moduscharakter nachfolgt. Übrigens ist die bildung des passiven optativs im Konda zu beachten.

Konda.

ponam, ich lege, pass. ponoum.

Präsens.

Präteritum.

S. 1 ponoum, ponouem, ich werde gelegt	ponvesem
2 ponouen	ponvesen
3 ponoua	ponves

D. 1	ponovāmen, ponovā- men	ponvesāmen
2	ponovān	ponvesān
3	ponoväi	ponvesäi

Pl. 1	ponovou	ponvesou
2	ponovān	ponvesān
3	ponovet	ponveset, ponvest

Konditional.

Optativ.

S. 1	ponnouvem	ponenquem, poninquam, ich
2	[ponnouven]	mag gelegt werden
3	[ponnouva]	poninquän poninquä

D. 1	[ponnouvāmen]	poninquāmen
2	[ponnouvān]	poninquän
3	[ponnouväi]	poninquai

Pl. 1	[ponnouvou]	poninquou
2	[ponnouvān]	poninquän
3	[ponnouvet]	poniquat

Pelym.

üm, ich nehme, pass. üüm. mēm, ich gebe, pass. meum.
um, ich sehe, pass. uum.

Präsens.

S. 1	üüm, ich werde genommen	meum, ich werde gegeben	uum, ich werde gesehen
2	üün	meven	uun
3	üvä	mevä	uvä

D. 1 üvām	mevām	uvām
2 üvān	mevān	uvān
3 üvii	mevi	uvij

Pl. 1 üvou	mevou	uvou
2 üvān	mevān	uvān
3 üvt	mevt	uvt

Präteritum.

S. 1 väivāsim, [? -āsīm]	meivāsīm	uvāsīm
2 väivāsin	meivāsin	uvāsīn
3 väivs	meivs	uvs

D. 1 väivāsām	meivesām	uvīsām
2 väivāsān	meivesān	uvīsān
3 väivāsii	meivesii	uvīsij

Pl. 1 väivāsou	meivesou	uvīsou
2 väivāsān	meivesān	uvīsān
3 väivāst, [? -āst]	meivāst	uvāst

Konditional.

S. 1 ünoum	minoum	unoum
2 ünoun	minoun	unoun
3 ünou	minou	unou

D. 1 ünevām	minevām	univām
2 ünevān	minevān	univān
3 ünevi	mivevii	univi, (univj)

Pl. 1 ünevou	minevou	univou
2 ünevān	minevān	univan
3 ünout	minout	unout

Soswa.

untegum, ich setze, pass. unttauvem.   vīgum, ich nehme, pass. vīvem

P r ä s e n s.

S. 1 unttauvem, ich werde   vīvem, ich werde genom-
hingesetzt   men

2 unttauven   vīven

3 unttauve   vīve

D. 1 unttauvemen   vīvemem

2 unttauven   vīven

3 unttauvej   vīvej

Pl. 1 unttauveuv   vīveu

2 unttauven   vīven

3 unttauvet   vīvet

Präteritum.

S. 1 unttuvēsum   voivesum

2 unttuvēsīn   voivesīn

3 unttuves   voives

D. 1 unttuvēsumen   voivesamen

2 unttuvēsīn   voivesīn

3 unttuvēsī   voivesīg, voivesī

Pl. 1	unttuvēsuv	voivesuv
2	unttuvēsīn	voivesīn
3	unttuvēsīt	voivesīt

Konditional.

S. 1	unttīnuvem	vīnuvem
2	[unttīnuven]	vinuven, [? vīnuven]
3	[unttīnuve]	vinuve, [? vīnuve]

D. 1	[unttīnuvemen]	vīnuvemen
2	[unttīnuven]	vīnuven
3	[unttīnuvej]	vīnuvej

Pl. 1	[unttīnuvuv]	vīnuvuv
2	[unttīnuven]	vīnuven
3	[unttīnuvet]	vīnuvet.

III. Die partikel.

A. Postpositionen.

al, ali; āl, āli K: das obere; deckel; davon ali, āl', ālī, al'gä, an, zu, gegen; nahe; in, hinein; z. b. el-āl', vor, vornhin; kerep ālī, auf das boot; [nānku (nānkv) küärten nouljū ālī],¹ das eigene hemd ist dem leibe nah; tāu al'gä, zu ihm.

āri K: viel, mehr; überflüssig; mit elat.: ausser, ausgenommen; z. b. pupnel āri, ausser dem priester.

el-pal, el-poal K, jel-pal P, eli-pal S: vorderseite (el, jel, eli, das vordere; pal, poal, seite); davon locat. el-poalt, el-palt K, SK, jel-palt P, eli-palt S, vor, voran, vorher; gerade gegenüber; lat. el-poalne, el-palne K, SK, jel-palīn o. -palna P, eli-palīn S, vor, vornhin; voraus, zu, nach; elat. el-poalnel, el-palnel K, SK, eli-palnīl, eli-palnal S,

¹ Die klammer [ ] bezeichnen, dass AHLQVIST den dialekt nicht angegeben hat.

und jel-pal (mit poss. suff. jel-poal-), il-pal P, von vorn, im voraus; z. b. pup el-poalt, vor dem priester; xristo-qadel jel-pält, vor den osten; am eltjm poalimt, vor mir; am jelem poaljm, mir aus dem wege. jelt P, vorne; il P, voraus.

jal-poal, jol-pal K, jel-poal SK, jel-pāl P, joli-pal, jöli-pal S, unterseite (jal etc., das untere); davon locat. jal-poalt (auch jalt-poalt), jol-palt K, [jal-palt], jel-poalt SK, jel-pält P, joli-palt, jöli-palt, unter; lat. jol-poalne, jol-palne K, jel-poalne SK, jel-palna P, joli-paljn, jöli-paljn S, nach unten; elat. jal-poalnel K, jel-poalnel SK, joli-palnjl, jöli-palnal S, und jel-pāl P, von unten; z. b. am jaltjm-poalimt, unter mir; poalkän jalpalt, unter der pritsche.

jēt, jāt, mitte: magi-jātne, mag-jātne, in die mitte; z. b. küällen mag-jātne, tritt hervor; jātne, mag jätt, mitten auf, in die mitte; jätt, an, am.

jāsip, stelle (?): jāsipne K, anstatt; z. b. am jāsipjmne, anstatt mir.

jet, jot K, jot S, mit; z. b. pup jet, mit dem priester; āmp jot, mit einem hunde; asjm jot, mit meinem vater; am jotjm, mit mir. Davon jetjl, K; z. b. am jetljm, mit mir; näj jetljn mit dir; täu jetlät, mit ihm. Hierher gehört auch jōder P; z. b. pop jōder, mit dem priester; am jodrām, mit mir; nei jodrān, mit dir; täu jodrāt, mit ihm.

ji-poal, ji-pal K, üi-pal P, juji-, jujil-pal S, hinterseite (ji etc., das hintere); davon locat. ji-poalt, ji-palt, üi-palt, juji-palt, hinter, nachher, nach; lat. ji-palnä, üi-paljn, juji-paljn hinter, nach hinten, nach; elat. ji-palnel, juji-palnjl und üi-pal P, von hinten, hinterrücks, nachher; z. b. am jitjm poalimt, hinter mir; pup ji-poalt, nächst dem priester; am üim-poalimt, hinter mir; xristo-qadel üi-palt, nach den osten.

jolt K, anstatt; z. b. täuk jeg jolt, anstatt seines vaters.

jort K, jurt S, freund, genosse, reisegefährte; davon jortjl K, jurtjl S, mit, zusammen; z. b. jortjlm, mit mir; jortjlät, mit ihm.

kašil, bei; wegen, halber, für; z. b. päri-loñq kašil, bei der rückkunft; tauli qañdxtip kašil, es ist dem jünger genug.

kevjř, keur K, kīver SK, ker P, kivur S, höhlung, das innere; davon locat. kevřrt, keurt, kīvert, kert, kivurt, in; lat. kevřrne, keurne, kiverne, kerne, kivurjn, kivurn, in, hinein; elat. kevřrnel, keurnel, kivernel, kivurnjl, kivurnal und P: ker-pal, aus dem inneren, von innen; z. b. tan kenjšän keurt at alnou, wir hätten nicht in ihrem ratschlage

teilgenommen; jie kevjrt am flusse (wohnen); küäl kert, in der stube; am keurjmt, am kertemt, in mir; küäljñ nea vottes (vots) kür kevjrne ñoañet, die wirtin setzte brote in den backofen. Phr. 40; qomet äitest ljänel pētert kevjrne, die kerle tränkten ihre pferde aus den eimern. Phr. 32.

konipal S, ausser, ausgenommen. (küän-pal K, ausserseite).

kōtil S, zwischenraum; davon locat. kotlit, zwischen, inmitten; lat. kotljñ, zwischenhin, in die mitte; elat. kotlinjl, zwischenher, aus der mitte.

qal K, SK, P, xal, qal S, zwischenraum, riss, spalt; davon locat. qalt K, qalta P, xalt, zwischen, unter; lat. qalne, qalnä K, qalne, qalna P, xaljñ, zwischenhin; elat. qalnel, xalnjl und P: qal-pal zwischenher; z. b. meñk qalām, zwischen uns (beiden); man qalevāt, zwischen uns (vielen). — äku mat qalt, denn (ибо) Ev.

qoñqa, xoñxo K, hinter hervor; durch; nach, nach verlauf; ¹ z. b. päsen qoñqa, hinter dem tisch hervor; ñait xoñxo, durch den propheten.

quäštāj K, quošt P, xosit S, längs; z. b. lox quošt, längs dem wege; Palljm quošt, längs dem flusse Pelym; am quoštām ruś-taxjm jamanti, eine wanze läuft mir entlang. qōšetag K, laut, nach, gemäss.

laxv P, [laxu], um — herum; z. b. pjel laxv, [pivjl laxu], um das dorf herum; lalxv: moi lalxv, zu gaste (sein); mou-lax S: kol mou-lax, um die jurte herum.

lax, lalt; lālax, lailx, loailx, loailxt, loalxt, lailxt K, lält P, gegen, entgegen, gegenüber; im vergleich mit; z. b. am loailxtem, mir entgegen; pu loailxt, dem priester gegenüber; ou loailxt, gegen den strom; loailxtne, gegen, gegenüber hin; loailxtnel, von gegenüber.

mag-jätne, in die mitte; s. jēt, jät.

mās, moas, mos K, moas SK, mas P, mājjs S, von, über; nach; für, wegen; z. b. pup mās, von dem priester (sprechen); näj moasen, von dir; toat mas, nach feuer (gehen); pōm mas, nach heu; jälēn kösäinen mas, geh nach deinem hauswirt. Phr. 15; tōrem mas, um gottes willen; vit mājjs, nach wasser.

mas, mos K, māš P, mos S, bis, bis zu, bis auf, bis an; z. b. mĭ-jētā mos, bis an den leib. Phr. 69; je mas, bis an den fluss; ūš

¹ AHLQVIST stellt qoñqa mit qoñga („waldiges Land zwischen zwei nach entgegengesetzten Richtungen fliessenden Strömen“) zusammen. W.

māš, bis an die stadt; i māš, bis an die nacht; qolna māš, bis an den tod; ton moše K, während, so lange bis.

mant, mänt, mäntel, mońdel K, mändel SK, mańdel, P, auf, neben, bei, an, längs, vorbei; während, von — an; durch, nach, gemäss; z. b. jie mänt, den fluss entlang; pāsijne olnä mänt, so lange es noch hell ist; man tet olnou mäntel, während wir hier sind; ma sońqimlam mońdel, von der schöpfung an; pōk-mańdl, ker-mańdel: am pōkim-mańdl, an mir vorüber (gehen); jiü pōk-mańdl, an dem baum vorüber; üť ker-mańdel, das wasser entlang;

moagjl, brust; davon lat. moagjlne K, anstatt; z. b. am moaglimne, anstatt mir.

mou-lax S, s. laxv.

num K, S, das obere; numjt, num-poalt, num-palt, oberhalb, oben; num-poalne, nach oben; num-poalnel, von oben; z. b. mĭkän num-poalt oavjl, über der erde ist der himmel; numtem, oben auf mir.

ńōpell, ńōpjł, ńopjł K, zusammen hin, zu, hinzu.

ńote, bei, in, unter (einander).

patet, patit K, während, in; z. b. uljm patit, im traume.

pattijig, pattijĭ S (duale form), anstatt.

päxkitl, hinter; z. b. jipes soxrip päxkit, hiuter der dunklen treppe. R. 5, 18.

pōk K, pok SK, P, poax S, seite; davon locat. pōkjt, pōkt, pōkat; pokt, pokta; poaxjt, bei, neben; lat. pokne, pokna, poaxjn, zu, nahezu; elat. poknel, poaxnĭl und pok-pal P, nebenher, nahe von, vorüber; z. b. pōkimt, am pokimta, neben mir; tan pokānt, neben ihnen.

poal, pal K, pal P, S, seite; davon locat. poalt, palt, an, bei, zu; lat. poalne, palna, paljn, an, zu; elat. poalnel, palnĭl und P: pal, von — her; z. b. nāj poaltent, bei dir.

pōr, pōrĭ, pōri P, gegenüber, quer über, quer, in die quere; z. b. tōrem-küäl pōri, der kirche gegenüber; qēp pōri, quer über das boot.

pui-paltl, hinter; z. b. pjvjl pui-palt, hinter dem dorfe. R. 8.

ses K, SK, sis S, rücken; ses-poal, sis-pal, rückseite; davon locat. ses-poalt, hinter; lat. ses-poalne, nach hinten; ses-poalnel, von hinten. Auch: sest, sesne, sesnel SK. Eine duale form ist sesĭ; z. b. ou sesĭ, mit dem strom (по течени).

śiuv K, siuv, si P, betrag, belauf: šētlin kuss si, etwa zwanzig rubel; šētlin lou sinä, etwa zehn rubel. — śiuv K, nach.

soxtī K, vorbei; z. b. küäl pōknel soxtī, an dem haus vorüber.

sup K, sopi SK, šup P, die hälfte (quer); davon supī (dual.), sopi, šup, über; z. b. jje supī, je sopi, über den fluss; tōr šup, über den see.

šām P, auge; davon locat. šämte, šämt; z. b. am šämemt in meiner gegenwart; pop šämte, in der anwesenheit des priesters.

šim P, herz; davon locat. šimtä, inmitten; lat. šimne, in die mitte; šim-pal, aus der mitte; z. b. mjem šimtä, mitten unter dem volke.

-tal K, SK, P, S, ohne; am-toaläm, ohne mich; lu-tal, ohne pferd; jäpt-tal, ohne messer. Kann wohl eigentlich zu den ableitungssilben der adjektiva gezählt werden.

täri K, wieder, gegen, tärge K, ausser. (vgl. tōrig).

tärm, tärmjl K, P, tarmjl S, das obere, oberfläche; davon locat. tärmt, tärmjlt, tärmelt, tarmjlt, auf; lat. tärmnä, tärmjlne, tärmjlnä auf — hin; elat. tärmjlnel und P: tärm-pal, von — her; auch tärmel, tärmjl K, durch; z. b. Samar tärmjl, durch Samarovo.

-tel K, mit; z. b. pup-tel, mit dem priester; püvetä-tel, mit seinem sohn. Ohne poss. suffixen.

tār, toar, wurzel: toare K, [täre], tar P, tara S, durch; z. b. pä-sen toare, durch den tisch; pjel tar, durch das dorf; vani tar, durch den wald.

tōrig, tōri, torgjl S, gegenüber.

ui K, zeit (?); z. b. pup olnä uixt, in der anwesenheit des priesters; am olnäm uixt, in meiner gegenwart; uil K, während: jomnänjl uil, während des gehens.

uixt SK, durch; z. b. vuor uixt, durch den wald.

ultta S, quer über; z. b. ja ultta, quer über den fluss.

vate K, zu, an; vatge K, nahe, nahe zu; vatgin, vjŕgen, in der nähe. — [vjetqua, nahe; vjŕten, nahe zu; vjelpāl], vjŕ-pal P, aus der nähe.

B. Adverbien und adverbiale redensarten.

a, ä.

a-a S, ja, nun ja!
 aukuaĵ S, beständig, fortwährend;
 überall.
 ale K, fast, beinahe; dermaleinst.
 alĵl, s. älel.
 alĵn, s. älin.
 algaĵ, s. äl-jel.
 alpĵl S, [älpĵl], oaĵpel, oailpel K, am
 morgen, früh; zuvor, vormals.
 ań, s. äń.
 ańtoq P, darum.
 as, ase K, allein; nur; umsonst,
 unentgeltlich.
 at K, P, nicht. at mas, ganz u. gar
 nicht.
 ati, oati K, oaĵ P, atĵm S, nein.
 ati-qōdāl K, nirgendshin.
 ati-qōt, ati-qot K, nirgends.
 ati-pĵl K, noch nicht; und nicht.
 ati-qun K, nie, nimmer, niemals.
 atĵm, s. ati.
 [älpĵl], s. alpĵl.
 äküäne K, zusammen.
 äküāt K, beisammen, zusammen.
 [älgaĵ], s. äl-jel.
 äl-jel SK, äĵgal K, algaĵ S, [älgaĵ],
 ällä P, aufwärts, nach oben,
 stromaufwärts.
 ällen, s. älin.
 ällä, s. äl-jel.
 äl-pal, s. älel.
 [ängüānt], hernach.

äń K, SK, P, ań S, jetzt; her;
 sondern.
 äri K, viel, mehr; ärińuv, mehr.
 äküāma-śiuvt K, bisweilen.
 älel SK, K, alĵl S, äl-pal P, von
 oben herab, stromabwärts.
 älen, s. älin.
 älin K, älen SK, alĵn S, ällen P,
 oben; an dem oberen lauf des
 fusses.
 äĵgal, s. äl-jel.

e.

el, ēl K, weit, hinweg; eleńuv K,
 weiter.
 elaĵ K, elāl SK, il P, vorwärts,
 hinfort, voraus, vorläufig.
 elāl, s. elaĵ.
 elĵn K, fern, draussen.
 [elnĵn], ehemals, vor zeiten.
 el-ōlī K, zuerst; eher, früher.
 el-olt, el-ōlt K, ēlt SK, ilt, ĩlt, jelt
 P, zuerst, anfangs; eher, frü-
 her; voran.
 el-ōlt, s. el-olt.
 el-palt K, im voraus.
 elx-qal qodel K, übermorgen.
 eń SK, iń S, noch.
 erĵn K, nicht wahr.
 ēl, s. el.
 ēlel K, il-pal P, von aussen, von vorn.
 ēlt, s. el-olt.
 ēti, s. iti.

i, j.

idä, s. iti.
 il, s. elal'.
 iln P, vorwärts.
 il-pal, s. ēlel.
 ilt, s. el-olt.
 inra, īra K, immer, ewig; inra moš,
     īra m., für's immer, gänzlich.
 inat K, noch nicht.
 in, s. en.
 iti, itī, idä K, jifā P, ēti S, abends;
     in der nacht; vorige nacht (S).
 itī, s. iti.
 ūlt, s. el-olt.
 ira, s. inra.
 jal, s. jola'.
 jal-pal, s. joalel.
 jānit P, lange, längst.
 jārte, jerte K, schnell, geschwind.
 jārte-uixt K, oft, häufig.
 jelt, s. el-olt.
 jen, s. jun.
 jerte, s. jārte.
 jil, s. jīl.
 jirl K, absichtlich, mit fleiss.
 jifā, s. iti.
 jiu, s. juv.
 jīl K, jil SK, jui-pal P, von hause;
     jil K, von hinten.
 joalel K, jal-pal P, von unten, strom-
     aufwärts.
 joalen, jolīn K, danieden, unten.
 joatel, jotīl K, jōdel SK, nachher,
     später; wiederum.

jola', jal K, nach unten, abwärts;
     zurück.
 jolīn, s. joalen.
 jolīx, jolx, jolxag K, darunter, un-
     ten; herunter.
 jolx,   }
 jolxag,   } s. jolīx.
 jomas, s. jomasaj.
 jomasaj K, jomas S, gut.
 jon, s. jun.
 jormānt, etwa, beiläufig.
 jotīl, s. joatel.
 jou, s. juv.
 ʾjotīnʾ, darnach.
 jōdel, s. joatel.
 ju, s. juv.
 jui-pal, s. jīl.
 jun, jon K, S, P, jen SK, zu hause.
 juv, ju, jou K, S, jiu SK, ju P,
     nach hause, herein.
 jūit P, hinten.

x, k, q.

xadal S, am tage, des tages.
 xoda, s. qoatāl'.
 xodīl, s. qoatel-tag.
 xolīt, s. kua'lt.
 xosan, s. quaśane.
 xosanīl, s. quaśanel.
 xosat, s. quaśat.
 xotal', s. qoatāl'.
 xotal' mos, s. qoatāl' mas.
 xottel, s. qoatel-tag.
 xōt, s. qōt.
 xulmit xadal, s. qurmīt-qōdel.

xumus, s. qumle.

xuń, s. kun.

kaljn K, just, eben; direkt, unmittelbar.

kaš qot K, wo immer.

kaš qote K, wohin immer.

kert K, wirklich, zwar.

koadel, s. qoatel-tag.

「koalt-qoal」, s. kualt.

koaše-pal, }
koaše-mipal, } s. quašanel.

koašen, s. quašane.

koašet, s. quašat.

koatäl', s. qoatäl'.

koljnel S, von hause (eig. aus der jurte).

kualt-qōdel, s. kualt.

kualt, küält-qodel K, 「koalt-qoal」,
kualt-qōdel SK, quolt P, xolīt
S, morgen.

küält-qodel, s. kualt.

küälä K, von hause.

kun K, qūn SK, quń P, xuń S,
wann? kun mas K, bis wann?

küän K, aussen.

küäne, küänne K, küänä SK, hinaus.

küänel, küännel K, von aussen.

küänne, s. küäne.

küännel, s. küänel.

küänä, s. küäne.

kümjn, kümjñjš K, lieber, vielmehr,
eher.

kümjñjš, s. kümjn.

qajere K, vergebens, umsonst.

qaš K, denn.

qoadał', s. qoatäl'.

qoadel, s. qoatel-tag.

qoal-touvjr K, am morgen.

「qoase jal」, s. quašat.

qoasi-mjnel, }
qoasinel, } s. quašanel.

qoašät, }
qoašät, } s. quašat.

qoat-pal, s. qoatel-tag.

qoatäl' mas K, xotal' mos S, bis
wohin? wie weit?

qoatäl', qōdäl', qōdäl', qōtel' K, koa-
täl' SK, qoadał' P, xotal', xo-
da S, wohin?

qoatel-tag, qoatel-tañqa, qoadel K,
koadel SK, qoat-pal P, xot-
tel, xodjl S, wovon?

qoatel-tañqa, s. qoatel-tag.

qolge-pala K, des morgens.

qolt, qōlt K, des morgens, am mor-
gen; morgen.

qomle, s. qumle.

qomle núv, q. qārex K, irgendwie.

qoñqa K, gerade.

qotjš K, wie.

qōdäl', }
qōdäl', } s. qoatäl'.

qōlt, s. qolt.

qōsat, s. quašat.

qōšanel, }
「qōše-pal」, } s. quašanel.

qōšen, s. quašane.

qōt K, SK, P, xōt S, wo?, wo (rel.).

qōtel', s. qoatäl'.

qōte K, wohin.

quasi-jäti K, auf längere zeit.

quaša-qalel, s. quaše.

quaśane K, koaśēn P, 'qōsēn' [P],
 xosan S, weit, in die ferne.
 quaśanel, qōśanel, K, qoasinēl,
 qoasi-mjnel SK, koaše-pal o.
 koaše-mjpal P, 'qōše-pal', xo-
 sanjil S, von fern, weither.
 quaśat, qoaśāt, qōsat K, qoaśāt,
 qoaśāt SK, koašet P, 'qōšet',
 xosat S, lange, längst; weit,
 in die ferne (K); 'qoase jal',
 lange.
 quaśāt o. quaśēt-mantel K, von
 jeher.
 quaše K, lange; q.-kalel, 'quaśa-
 qalel', bisweilen, dann und
 wann.
 qumle, qom'le K, qumli SK, qumle
 P, xumus S, wie? qom'le-niuv,
 q.-qoarix, gleichviel wie.
 qumli, s. qumle.
 qun K, wann, als, wenn; qun moše,
 wie lange?
 quń, } s. kun.
 qūn, }
 quolt, s. kual't
 quoltuń-uolum P, übermorgen.
 qurmjt-qōdel SK, übermorgen; qurt-
 qadel P, xulmit-xadal S, vor-
 gestern.
 qurt-qadel, s. qurmjt-qōdel.

l, l'.

lagljil S, zu fusse.
 lani K, fleissig.
 'lańga', s. lońqail.

'lax, laxv, laxvu' auseinander.

'laxv', } s. 'lax'.
 'laxvu', }

li K, (fragepart.) = rus. ли.

litsemerno K, heuchlerisch (russ.
 лицемерно).

līnī K, schlecht.

loasil P, still, ruhig.

loi-pal, s. luil-tańqa.

'lōn', s. lun.

lońga, s. lońqail.

lońga', s. lun.

lońka', s. lońqail.

lońqail K, lońka' SK, lońga [? loń-
 ga'] S, 'lańga', nach unten,
 stromabwärts.

luil, s. luil-tańqa.

luil-tańqa K, luil SK, loi-pal P,
 von unten.

lun K, lūn SK, lun, lońga' [? lońga]
 S, 'lōn', unten, am unteren
 laufe eines flusses.

lunnel S, von unten.

lūn, s. lun.

'lalt, s. 'la'x.

'la'x, 'lalt K, gegen, im vergleich mit.

'lapan S, in die nähe.

'lapanjil S, aus der nähe.

'lapat S, nahe.

'lulsjin S, schlecht.

m.

malqať, malkať, molkānt K, mol-
 kānti-qōdel SK, mať-qādel
 P, mol-xodal S, gestern.

malkať, s. malqať.

manax S, wie viel?

manřig S, warum?

mante, s. moante.

ʽmańt-īʼ, s. munti-ēt.

ʽmarĩĩĩšʼ, genug, hinreichend.

marse, morśe K, marśi SK, marśä

P, mossä S, wenig.

marśä, }
marśi, } s. marse.

mať-qādel, s. malqať.

ʽmāńđiʼ, s. men-šoat.

māntim K, wenn nicht; falls, viel-
leicht (im frages.)

māt-qoaśāt SK, unlängst, neulich.

māremag, K, eng, knapp.

men-šoat, meńđi, menfi P, ʽmāńđiʼ,
wie viel?

mentin P, wie teuer?

menfi, }
meńđi, } s. men-šoat.

mirxv P, warum?

mĩ-jēt K, mitten in, unter.

moante, mante, monte K, munt S,
soeben.

ʽmoasen īraʼ, immer.

moxtaja P, im frühling.

moldĩ-toi K, mult-ēl tui P, ʽmultĩ
o. moltĩ-toi, mult-el toiʼ, im
vorigen sommer.

molix, s. mōlix.

mol-xodal, }
molkāńti-qōdel, } s. malqať.

molt-el, }
multi-tal, } s. moltĩ toať.

moltĩ K, multĩ SK, vorher, ehemals.

moltĩ-toať K, multi-toal SK, molt-el

P, multi-tal S, ʽmult-elʼ, vo-
riges jahr.

moľex, s. mōlix.

monte, s. moante.

morśe, }
mossä, } s. marse.

mossakue S, ein wenig.

moš K, weiter, mehr.

moš K, bis.

motentag K, zweitens.

motenti K, anders.

mot-qol, }
ʽmot parʼ, } s. mot-toať.

mot-sirl, s. mot-url.

mot-toať, mōtĩ-el K, mot-par, P,
im künftigen jahr; mot-qol K,
des morgens.

mot-url, mot-sirl, anders.

mōlix, molix K, vor einigen tagen;
moľex SK, sogleich, sofort.

ʽmōtĩ-elʼ, s. mot-toať.

mulgať K, oben.

mul-laj, mūllaj K, herum, ringshe-
rum. Vgl. prepos. mou-lax S.

ʽmult-elʼ, s. moltĩ-toať.

ʽmult-el toiʼ, }
mult-ēl tui, } s. moldĩ-toi.

multi-toal, s. moltĩ-toať.

multĩ, s. moltĩ.

ʽmultĩ o. moltĩ-toiʼ, s. moldĩ-toi.

munt, s. moante.

munti-ēt o. -ēti S, ʽmańt-īʼ, vorige
nacht.

n, n̄.

naxke K, nur, bloss; allein; n.-mat,
allein, besonders; nur.
narmos, nermas K, warum?
[nän], s. nāni.
nāni SK, [nän], warum?
ne K, noch weiter (im fages).
nem-xuñ, n.-xuñt S, niemals.
nermas, s. narmos.
ne-šiuv, ni-šiuv K, ni-siv SK, [ni-
siuv], wie viel?
ne-šiuvne K, wie weit, wie fern?
ni-siuv, }
ni-šiuv, } s. ne-šiuv.
ni-siv, }
nox p̄l K, schon, bereits.
nom̄l-taṇqa K, nuñ-pal P, von oben.
nom̄n K, oben.
noṇxaḷ K, aufwärts, nach oben;
offenbar, in's licht.
noṇxo, noṇqa K, auf, hinauf; herauf,
heran.
noṇqa, s. noṇxo.
nuñ-pal, s. nom̄l-taṇqa.
[ṇeir, ṇeirs], ziemlich.
[ṇoxriš], streng.
ṇote K, unter sich, unter einander.

o.

oailpel, }
oalpel, } s. alp̄l.
oati, }
oat, } ati.
opetfi P, wiederum, von neuem (russ.
опять).

os, us K, S, vus SK, und, aber,
sondern; wieder, wiederum;
noch; schon.

[ōlum-ōlum], dann und wann.

p.

pali, s. poali.
patit K, während, in.
[pāli], s. poali.
pāri, }
pār, } s. pāri.
pāri, }
[pār], }
pāri, pāri, pāri K, pār SK, P, [pēr,
pār, peār], zurück, gegen,
wieder.
[peār], s. pāri.
peš P, vorher, ehemals. p. mantel,
von alters her, seit alten zeiten.
[pēr], s. pāri.
p̄l K, auch.
poali K, [pāli], ganz offen, sperr-
weit offen; pali K, einzeln,
getrennt, auseinander; entzwei.

r.

raštal K, bald, gleich.
ratḡn K, gleich, sogleich, plötzlich.
roanā P, früh (russ. рано).

s, s', š.

saimaj K, saimā P, auf borg (russ.
взаймы).
saka, s. sakua.
sakua, säk K, saka S, sehr.

sau, } s. soau.
sauv, }

sare, šare K, 'sāre, sāra' kaum,
gleich nachdem.

sāre, s. sare.

['sariš], s. šariš.

sāk, s. sakua.

['sāra], s. sare.

sijinjš K, laut (allen hörbar).

soau, šau, šavu, šoauv K, sauv SK,
šoau, šoauv P, sau S, viel.

soxti, soxti K, vorbei; direkte, eben.

soqin-mit K, überall. soqin-por,
immer.

soutjš K, still, sanft, ruhig.

['suiinjš], laut.

šare, s. sare.

šariš K, 'sariš, šariš', wahrlich.

šasto P, oft, häufig (russ. часто).

šeldā P, stets, immer (russ. всегда).

šiuu K, so viel als; šāt šiuvel, je
hundert und hundert.

šaq, šak K, 'šoq, šoqo, šoqin',
sehr; šaknuv, mehr, noch mehr.

šaq-moš, šoqo-moš K, ganz und
gar; sehr, überaus.

šak, s. šaq.

['šariš], s. šariš.

šau, } s. soau.
šavu, }

šavin K, vollständig.

šoau, } s. soau.
šoauv, }

šoq, }
šoqin, } s. šaq.
šoqo, }

t, t'.

tagail K, nachher, später.

taili, s. touli.

tak K, auf dass.

tam-mus, ti-mus S, darum.

tat-šiuu K, ein wenig.

ta-šoat, s. te-šiuu.

tat, tot K, tat SK, tāf P, tōt, tot
S, da, dort; daselbst, damals.

tāre, s. toare.

tāxsi, tākusi K, tāxūtā, tāxsā P,
['tāxusi], im herbst.

tārgē K, ohne, ausser; besonders.

tāf, s. tat.

teāli K, toalā P, im winter.

tene nār SK, wie teuer?

tet, tit K, SK, tīf P, tīt, titti S,
hier.

tet-siuu, t.-šiuu, s. te-šiuu.

tig, tī K, tī SK, tī P, tīgle S, hie-
her, herbei. tī-mas K, tīg-mos
S, 'ti-mas', bisjetzt, bis hieher.

tīgīl, tīl-tag, tīl-tānqa, tīl-tag, tīl-
tanq K, tīlel SK, tīl-pal P,
tīgīl, tīl, tīluilt S, von hier,
diesseits; von der zeit an.

tīl, tīluilt, s. tīgīl.

tī, } s. tīg.
tīgle, }

tīl-tag, tīl-tānqa, } s. tīgīl.
tīl-tag, tīl-tānq, }

ti-el tui, ti-il tui P, im künftigen
sommer.

ti-it P, in der künftigen nacht.

til K, hiemit, hiedurch.

ti-mus, s. tam-mus.

ʽti-parʽ, s. ʽtepar.
 ti-sauvt, }
 ti-sajt, } s. ʽte-siuv.
 tit, s. tet.
 tit-mos K, darum.
 tit-toal SK, heuer.
 titti, }
 tit, } s. tet.
 tilel, s. tigil.
 til-küät P, im künftigen jahr.
 toalä, s. teäli.
 toare, tāre, K, durch und durch,
 hindurch.
 tox, s. toq.
 toq, toqo, toqalʽ K, toqua SK, ʽtoq
 P, tox S, so, auf solche weise.
 toqalʽ, }
 toqo, } s. toq.
 toqua, }
 to-qodel K, ʽte-qādel P, ʽto-qōdelʽ,
 heute.
 ʽto-qōdelʽ, s. to-qodel.
 toma K, nein.
 to-mat K, hin und wieder; hie und da.
 ton-kānt K, da, dann.
 ton-mas, s. ton-mos.
 ton-mat K, da, dort; dann, damals.
 ton-mānt K, aber.
 ton-mos, ton-mas K, darum, des-
 wegen.
 ton-pil: äku t. K, wahrhaftig, wirk-
 lich, natürlich.
 ʽton-pos masʽ, bisjetzt.
 ʽton-postʽ, ʽte-posta P, zu der zeit,
 damals.
 ton-ront K, damals, zu der zeit.

ton-siuv, s. ʽte-siuv.
 ton-siut, s. ton-siuvt.
 ton-siuvt, tonšt K, ton-siut P, dann,
 da, damals, in der zeit.
 tonšt, s. ton-siuvt.
 tont K, so, also; darum; damals.
 tontaʽ K, bis dahin.
 topilʽ, s. tōpeʽ.
 tōpeʽ, tōpilʽ, topilʽ K, nahe; vorbei.
 tōpilʽ, s. tōpeʽ.
 tot, }
 tōt, } s. tat.
 tou K, SK, tu P, tuvle, tūle S,
 dorthin, dahin. tou-mas K,
 tu-maš P, tuv-mos S, bis dahin.
 touil-taq, }
 touil-taŋqa, } s. tovul.
 toul, }
 touli K, S, taili P, genug.
 tovul, touil-taq, touil-taŋqa K, toul
 S, tūl-pal P, tuvil, tuvul, tul,
 tuluilt S, von da her, von
 dannen.
 tu, s. tou.
 tuijā P, im sommer.
 tul s. tovul.
 tulmexag, tulmiqaj K, im geheimen.
 tulmiqaj, s. tulmexag.
 tuluilt, s. tovul.
 tuňšijnš K, hoch.
 tuvil, s. tovul.
 tuvle, }
 tuv-mos, } s. tou.
 tuvul, s. tovul.
 tūle, s. tou.
 tūl-pal, s. tovul.

te-qādel, s. to-qodel.	「vagiñjš¹, gewaltsam.
te-küöttä P, heuer.	「vane¹, s. 「va¹.
femil¹ K, so, also.	vať-qal K, vāti-xal S, öfters, häufig, manchmal.
tepar P, 「ti-par¹, heuer. tepar-maš P, bisjetzt, bisher.	「vā¹, s. 「va¹.
te-posta, s. 「ton-post¹.	vāti-xal, s. vať-qal.
te-siuv, tet-siuv, tet-siuv, ton-siuv K, ti-sauvt SK, ta-šoat P, ti-sajt S, so viel.	vexten SK, vjetqua P, nahe.
te-siuvne K, dermassen.	vjetqua, s. vexten.
ti, s. tig.	「vinšt¹, s. vinťt.
tiť, s. tet.	vinťt, 「vinťt, vinšt¹, nachher, darauf, nach; aber, also, denn.
tiť-täť P, überall.	vjet-pal P, aus der nähe.
tiľ-pal, s. tigil.	「vinťt¹, s. vinťt.
toq, s. toq.	「voa¹, s. 「va¹.
	volī K, schief, schräg.
	voñdin K, sogleich, bald.
	voš, vuš K, schon, bereits; aber, also (?).
	voš-jivolt, vuš-jivolt K, endlich, zuletzt; bis, bis dass.
	vus, s. os.
	vuš, s. voš.
	vuš-jivolt, s. voš-jivolt.

u.

us, s. os.

uste K, wiederum, auf's neue.

v.

「va, vā, voa¹, schwer; 「vane¹, mit mühe, schwerlich.

C. Konjunktionen.

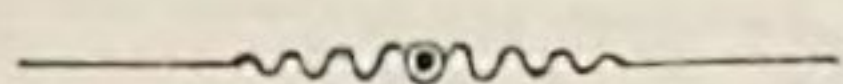
amne K, oder; ati-pil K, als dass; ja P, und; jormänt K, als, ob, wie; -xe, -ke K, S, wenn, wenn nur; qumle, als (comp.); pa S, und.

Die meisten sind doch aus dem russischen entlehnt. Solche sind:

i K, S, und (russ. и); jesli P, wenn (russ. если); li — li P, S, entweder — oder (russ. ли — ли); ni — ni, weder — noch (russ. ни — ни); otnāko K, doch (russ. одна́ко); rasve P, etwa, vielleicht (russ. развѣ); što P, išto K, dass (russ. что); to P, so (russ. то); vef P, ja, doch (russ. вѣдь).

D. Interjektionen.

an, K, sieh da! sesar K, warte! tä K, ei, da, nimm! tit K, sieh da, siehe! 「tuš¹, o weh! (eig. Sorge, Kummer).

Ahlqvist, August,

August Ahlqvist's Wogulische Sprachtexte nebst Entwurf eines wogulischen
Grammatik

Helsingissä 1894

Acad. 41 kc-7/10,1

urn:nbn:de:bvb:12-bsb11544544-5